

Aan de leden van de Commissie MIE

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX
Arnhem

telefoonnummer (026)
359 91 11
telefaxnummer (026)
359 94 80
e-mailadres
post@gelderland.nl
internetsite
www.gelderland.nl

datum
9 januari 2012

zaaknummer
2009-004269

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie MIE

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van januari 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Novio Tech Campus

Afgelopen jaar is er door chipfabrikant NXP, de provincie Gelderland, Kadans, de gemeente Nijmegen, Oost NV, PPM Oost gewerkt aan de totstandkoming van de Novio Tech Campus (NTC). Doelstelling is om de NTC te ontwikkelen tot een sterke "innovatie-campus" voor de productienetwerken van de Nijmeegse clusters "Health" en "semi-conductors" en daarmee het Nijmeegse vestigingsklimaat te versterken met een aantrekkelijke werkomgeving. Het overleg tussen de partijen heeft begin december geresulteerd in een voorstel voor een overeenkomst op hoofdlijnen.

Hoofdpunten uit de overeenkomst zijn:

- Voor de campus ontwikkeling wordt een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld waarin de genoemde partijen zich binden aan de campusontwikkeling;
- In deze SOK wordt vastgelegd op welke manier de campusontwikkeling wordt geborgd en op welke wijze wordt omgegaan met de risico's;
- Belangrijke borging daarbij is dat er een ontwikkelbedrijf NTC wordt opgericht;
- Dit ontwikkelbedrijf zorgt voor businessdevelopment, acquisitie, opstellen innovatieprogramma, beheer openbare ruimte en ontwikkeling vastgoed;
- Onderdeel van de campus is een gespecialiseerd bedrijfsverzamelgebouw

Het rijk heeft uit FES middelen 8,6 miljoen euro beschikbaar gesteld, de gemeente Nijmegen steekt 1,5 miljoen in het project en de provincie 2 miljoen. Een aantal jaren geleden zou dit bedrag in zijn geheel als subsidie toegekend zijn. Nu is er een businesscase uitgewerkt waarin een kleine 4 miljoen revolverend ingezet gaat worden met opbrengsten waaruit het op te richten

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres **post@gelderland.nl**

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

ontwikkelbedrijf gefinancierd kan worden. De business case die aan de overeenkomst ten grondslag ligt wordt op dit moment op realiteits- en risico gehalte getoetst.

Kadans heeft als exploitant van gebouw M/NTIC gesproken met een aantal bedrijven die concrete en serieuze interesse hebben. Deze bedrijven die op dit moment zijn gevestigd op de Heijendaal Campus is een aanbod gedaan. Indien akkoord is bij de start van NTIC het gebouw voor tenminste 65% gevuld.

We hopen u in februari/maart 2012 een statenvoorstel over NovioTech Campus voor te kunnen leggen. In dit voorstel zullen we nader ingaan op de ontwikkelingen w.o de samenwerkingsovereenkomst en de toekenning van de beschikbare middelen.

Stand van zaken IIG en project 'Revolverende Middelen' per januari 2012

In de vergadering van 30 november jl. van de Cie MIE zijn door meerdere partijen vragen gesteld over het *project Revolverende Middelen*. Mondeling heeft gedeputeerde Traag deze grotendeels beantwoord. Voor een enkele vraag werd latere beantwoording toegezegd.

We verwijzen U voor de vragen en antwoorden naar het verslag van 30 nov. 2011.

Hieronder wordt aangegeven waar we nu, begin 2012, met het project staan en worden de vragen in die context nog eens nader aan de orde gesteld c.q. beantwoord. We maken daarbij onderscheid tussen de stand van zaken m.b.t. het Innovatie en Investeringsfonds Gelderland (IIG) en de stand van zaken van het totale project Revolverende middelen.

Deze 'stand van zaken' dient tevens ter voorbereiding van de tweede voorlichtingsbijeenkomst die we voor U organiseren op 11 januari a.s. van 9.30 tot 12.00 u in Sectiekamer 2.

Stand van zaken IIG: Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland

Dit eerste fonds in het kader van de inzet van Revolverende Middelen van deze coalitie richt zich op Innovatie en Energietransitie en dan met name op vroege stadia van bedrijvigheid. Met het vaststellen van het Statenvoorstel PS2011-575 heeft U daarvoor de kaders bepaald. In beginsel is voor Innovatie 7 miljoen gereserveerd en voor Energietransitie 3 miljoen maar op uw verzoek zijn dit, binnen het totaalbedrag van € 10 miljoen, slechts richtbedragen waarvan afhankelijk van de projecten kan worden afgeweken.

D.m.v. een voorhangprocedure hebben wij u inmiddels voorgesteld om het IIG met € 2 miljoen euro uit te breiden om ook kleine, zachte leningen met een lange looptijd voor de Tuinbouw sector te kunnen verstrekken. Dit voorstel zal op verzoek van de PVV op 11 januari 2012 in de Cie-vergadering LCJ nog apart besproken worden.

Het IIG is ondergebracht in een BV waarvan de aandelen voor 100% in eigendom zijn van de provincie Gelderland. Het beheer / directievoering van het IIG is ondergebracht bij PPM Oost. Een Raad van Commissarissen (RvC) voert controle uit op de directie en haar beleid. De RvC treedt, analoog aan het model dat al jaren bij PPM Oost tot tevredenheid functioneert, tevens op als Investment Committee. In die hoedanigheid moet zij goedkeuring geven aan:

- financieringen met waarde groter dan € 250.000,-
- financieringen aan bedrijven aan wie reeds eerder door IIG of door een aan IIG gelieerde partij (met inbegrip van de provincie Gelderland) financieringen zijn verstrekt die nog niet (geheel) zijn afgelost.

De directeur van IIG neemt beslissingen over investeringen lager dan € 250.000,- en legt hierover verantwoording af aan de RvC.

GS benoemen in haar aandeelhoudersrol de RvC in een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).

Het kader van de beheerovereenkomst is ontleend aan eerdergenoemd Statenvoorstel. Over de focus op topsectoren en de cross-over naar maak- en creatieve industrie is vastgelegd dat projecten de ontwikkeling van innovatieve technieken in de sectoren food, health, energie- en milieutechnologie betreffen alsmede innovatieprojecten in de zogenaamde cross-overs (verbinding tussen de topsectoren en de maakindustrie en de creatieve industrie) in aanmerking

komen voor financiering. Het Fonds richt zich hiermee dus ook op alle veelbelovende Gelderse bedrijfstakken in relatie tot de topsectoren.

Tevens is vastgelegd dat voor beide deelfondsen (innovatie en energietransitie) geldt dat de Fondsbeheerder de gelden van het Fonds zal beheren volgens het Market Economy Investor Principle (MEIP). Dit houdt in dat de Fondsbeheerder zich gedraagt als een particuliere investeerder. De investeringen vinden plaats op voorwaarden die voor een particuliere investeerder op de markt aanvaardbaar zouden zijn (voorwaarden zijn marktconform). De scheidslijn tussen de middelen van het energie-infrastructuurdeelfonds en innovatiedeelfonds binnen het Fonds is niet hard: overheveling vanuit het ene deelfonds naar het andere deelfonds van het Fonds is mogelijk indien één van de deelfondsen uitgeput is. De Fondsbeheerder zal een dergelijk voornemen tot overheveling aan de Provincie kenbaar maken.

Beheerovereenkomst IIG – PPM Oost - Provincie

PPM Oost wordt aangesteld conform de beheerovereenkomst voor de duur van telkens een jaar. De opzegtermijn bedraagt zes maanden. In de kwartaalrapportage van augustus (zie onder paragraaf 'Rapportages IIG') zal de directie naast een stand van zaken op basis van voorgaand kwartaal ook een overzicht opnemen van de te verwachten beheerkosten voor het volgend kalenderjaar.

Op grond hiervan kunnen GS telkens voor het einde van het kalenderjaar besluiten of zij op basis van behaalde resultaten, gemaakte en geprognosticeerde kosten de beheerovereenkomst met PPM Oost voor het komend kalenderjaar willen verlengen. Indien dat niet het geval is wordt de overeenkomst voor het einde van het jaar opgezegd, waarna middels een Europese aanbesteding gezocht zal worden naar een nieuwe beheerder voor IIG.

Dit betekent dat PPM Oost het beheer over IIG zal verwerven voor tenminste de jaren 2012 en 2013.

Kosten van beheer en directie

De beheervergoeding voor het eerste jaar bedraagt € 773.000,-. Deze is bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:

- integrale kostprijs van een investment manager van € 121,88 per uur (prijspeil 2011)
- 1650 declarabele uren per jaar
- verwachte inzet van 3,84 FTE (Full Time Equivalent) voor 2012
- de kosten voor het beheer van IIG moeten in ieder geval gedekt worden door de Beheervergoeding. Kosten ter zake accountantscontrole, Raad van Commissarissen (ook in hun rol als Investment Committee), KvK en bureaunkosten zijn voor rekening van het fonds. Renteopbrengsten en in een latere fase inkomsten uit exits (verkoop van aandelenposities in bedrijven) zullen deze kosten voornamelijk moeten dekken.

Er wordt verwacht dat alle middelen van IIG in 2012 kunnen worden uitgezet en dat het fonds effectief in het najaar van 2012 uitgeput zal zijn, behoudens 15% reservering voor vervolginvesteringen.

De meeste werkzaamheden zullen in 2012 moeten worden verricht. Dat betekent dat de kosten in 2013 aanzienlijk lager zullen uitvallen, omdat er dan hoofdzakelijk sprake is van beheer van bestaande leningen en investeringen.

Bij de vorming van het fonds hebben PS als gezegd via statenvoorstel PS2011-575 de spelregels vastgesteld met inbegrip van het speelveld en de hoogte van de inleg. PS krijgen de mogelijkheid om controle uit te oefenen op de uitvoering, op basis van rapportages die op regelmatige basis zullen worden opgesteld en toegestuurd. GS en PS kunnen op regelmatige basis overleg plegen over de inzet van middelen en t.z.t. ook over de resultaten.

Rapportages van IIG

Aan het eind van het boekjaar zal door de fondsbeheerder een jaarverslag worden opgesteld dat aan alle wettelijke eisen zal voldoen. Daarnaast zal tweemaal per jaar, niet later dan in de maanden februari en augustus (voor het eerst in augustus 2012), een voortgangsrapportage

worden ingestuurd. Deze bevat een overzicht van de resultaten van de activiteiten die op grond van de Beheerovereenkomst gedurende het dan verstreken half jaar zijn uitgevoerd, met inbegrip van een voorspelling met betrekking tot de activiteiten die gepland zijn voor de volgende periode van een half jaar.

Er worden vier kwartaalrapportages opgesteld (niet later dan februari, mei, augustus en november, voor het eerst in mei 2012). Daarin wordt met name gerapporteerd over:

- nieuwe verstrekte financieringen
- beëindigde financieringen
- alle lopende financieringsovereenkomsten met bedrijven, incl. voorwaarden
- significante veranderingen t.a.v. rechten, verplichtingen en schulden/passiva alsmede belangrijke wijzigingen van organisatorische aard
- kwartaalrapportage, tenzij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aangeeft dat een halfjaarverslag volstaat
- overzicht van gemaakte kosten per verstrekte financiering aan bedrijven
- in de kwartaalrapportage van augustus: overzicht van te verwachten beheerkosten volgend kalenderjaar

Het IIG is in principe klaar om met haar werkzaamheden te starten. Er wordt nog (steeds) gewacht op een finaal akkoord van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de oprichting van de externe provinciale BV. De leden van de Raad van Commissarissen zullen vervolgens in de AVA worden aangesteld. De AVA wordt daartoe gemandateerd door GS. Er is al een volle 'pijplijn' van voorstellen van belangstellende bedrijven. Met de beoordeling daarvan wordt in komende twee weken een begin gemaakt.

Stand van zaken Project Revolverende middelen.

Op 30 augustus 2011 hebben we u een statennotitie doen toekomen met informatie over hoe wij het project Revolverende middelen denken uit te gaan voeren. Op 30 november jl. heeft u deze notitie in de Commissie MIE besproken. Tijdens deze bespreking heeft u de wens geuit een 'startnotitie' te willen ontvangen. Wij willen dat invullen door middel van een statenvoorstel waarmee u de algemene kaders van het project kunt vaststellen. De bijeenkomst van 11 januari a.s. willen we onder meer als input benutten voor het opstellen van dit voorstel. De planning is PS behandeling eind februari zodat het richtinggevend kan zijn bij de verdere uitwerking van de deelprojecten (zie hieronder).

In de genoemde statennotitie hebben wij de fasering van het project uiteengezet. Hieronder schetsen wij de stand van zaken op dit moment.

Projectfase 0 afgerond

Projectfase 0 van het project Revolverende Middelen betrof de voorbereidingen van het project, de opbouw van een ambtelijk team, van een extern team van betrokken deskundigen en de bouw en besluitvorming rond het eerste product van dit project, het IIG, in GS en PS. Deze fase is per 1 november afgesloten.

Projectfase 1 opgestart

Projectfase 1 loopt van 1 november 2011 tot het zomerreces van 2012 en bestaat uit vijf deelprojecten, ieder met hun eigen deelprojectleider en deelprojectteam. Het betreft

1. Innovatie
2. Energietransitie
3. Cultuur/cultuurhistorie
4. Breedband
5. Situatie Risicokapitaal in de Gelderse markt

Doel van fase 1 is voor elk van de eerste 3 beleidsterreinen een complete 'toolbox' met financiële instrumenten te hebben, en wel in het stadium van 'definitief ontwerp en bestek'. 'Compleet' houdt in dat het instrumentarium moet voorzien in de behoeften van het bedrijfsleven in elke 'levensfase'. Van de vroegste (als 'spin off / spin out' uit een universiteit of anderszins als jonge startende ondernemer/onderneming) tot en met de fase waarbij een Gelders bedrijf

doorgroeit naar de Europese of wereldmarkt. Compleet houdt ook in dat het instrumentarium veelzijdig zal zijn, van subsidies (waar deze ook in de toekomst het meest passende instrument zijn en blijven) via diverse typen van leningen naar uitlopende investeringsmodellen. Voor het onderwerp Breedband zal GS in het voorjaar een Statennotitie ontvangen. Pas na die datum zal aan de externe expert op het gebied van breedband een opdracht in het kader van het deelproject Breedband worden verleend.

Over deze vier onderdelen was u al geïnformeerd via de statennotitie. Het vijfde onderdeel is een ondersteunend deelproject van meer technische aard dat zijn werking in ieder van vier andere deelprojecten zal hebben. Dit project is erop gericht vast stellen hoe groot het verschil is in Gelderland tussen de vraag naar kapitaal en het aanbod aan kapitaal. Dit is géén exacte wetenschap en zal voor ieder van de vier deelprojecten een zeker bandbreedte opleveren.

Er is voor gekozen hiervan een apart project te maken en deze meting niet onderdeel van de vier deelprojecten te laten zijn. Hiermee willen we waarborgen dat binnen de vier beleidsgebieden dezelfde onderzoeks- en meetmethode wordt gebruikt zodat er relatief vergelijkbare resultaten beschikbaar komen.

Zo ontstaat een beeld van wat er op de verschillende terreinen mogelijkrevoluerend ingezet kan worden en óók hoeveel privaat kapitaal daarbij mogelijk geactiveerd zou kunnen worden (co-financiering). Inzicht hierin is nodig om een goed voorstel te kunnen doen richting PS over de verdeling van de 90 miljoen die momenteel gereserveerd is voor revoluerende middelen en of dit bedrag de komende jaren zal volstaan.

Voor elk van de eerste vier deelgebieden zijn inmiddels externe experts gevonden.. Voor het deelproject "Situatie Risicokapitaal in de Gelderse markt' wordt in januari 2012 een apart traject opgestart. Op dit moment wordt door onze interne juristen bekeken of dit als afzonderlijke opdrachten in de markt gezet kan worden of dat het gezien moet worden als een grote samenhangende opdracht. Als dat laatste het geval is zal een Europese aanbestedingsprocedure noodzakelijk zijn met (substantiele) gevolgen voor de tijdplanning van het project.

Voor alle onderdelen krijgt u – al dan niet gecombineerde statennotities en -voorstellen voorgelegd. De implementatie kan vanzelfsprekend pas na besluitvorming door PS plaatsvinden. Hierbij kunnen de deelprojecten verschillende snelheden ontwikkelen. Dat betekent dat onder druk van bijvoorbeeld externe factoren bepaalde projecten het noodzakelijk kunnen maken op (onderdelen van) deelprojecten meer tijdsdruk te zetten dan op andere. Deze zullen dan apart ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Een voorbeeld hiervan is 'Warmtenet Waalsprong'. Dit kent, door voor de provincie externe factoren, een zeer strakke kalender. Finale besluitvorming over financiële betrokkenheid van de provincie moet uiterlijk voorjaar 2012 a.s. hebben plaatsgevonden. Bij dit project zijn Nijmegen, de ARN, Nuon en Alliander betrokken. In het kader van dit project zal ook duidelijk moeten worden welke doelstellingen van beleid op Energietransitie gehanteerd worden en welke bijdrage dit project daaraan zal leveren.

'Warmtenet Waalsprong' maakt deel uit van het deelproject 'Energietransitie'. GS en PS zullen in het vroege voorjaar een Statenvoorstel over dit project tegemoet kunnen zien.

Het is verder mogelijk dat uit de voorstellen in het kader van het *Prioritair Programma Stad en Regio* projecten voortvloeien die (mede) revoluerend gefinancierd kunnen worden. U zult daar nog nadere voorstellen over ontvangen.

Een laatste voorbeeld van een project dat relatief snelle besluitvorming vergt is *Noviotech Campus Nijmegen*. We verwijzen naar de eerdere passage daarover in deze mededelingenbrief. Dit project wordt overigens niet gedekt uit de 90 miljoen euro die er na aftrek van het IIG nog uit de eerste tranche revoluerend over is maar uit de middelen die oorspronkelijk als geheel in de vorm van een subsidie voor dit project bedoeld waren.

Tenslotte is er het *investeringsfonds voor de nationale Agrofood Sector*. Minister Verhagen heeft in zijn tweede bedrijfslevenbrief aan de Tweede Kamer rond Prinsjesdag toegezegd dat hij met de provincie Gelderland de levensvatbaarheid wil onderzoeken van een nationaal fonds voor de Nederlandse AgroFood sector. Het Rijk zal daarin samen met het Europees InvesteringsFonds EIF (Luxemburg) kunnen co-investeren vanuit het MKB+ fonds, dat er per 1 januari 2012 operationeel is geworden. Er vinden momenteel besprekingen in positieve sfeer plaats met een grootbank, investeerders en andere provincies. De verwachting is dat de komende twee maanden zal blijken of partijen tot de oprichting van een dergelijk nationaal AgroFood fonds willen komen en dat dit fonds in hoge mate gekoppeld zal zijn aan Food Valley als nationale kraamkamer voor AgroFood onderzoek en bedrijvigheid.

Cultuurhistorie

Bij de bespreking van de statennotitie op 30 november jl. waren er van diverse zijden vragen over het opnemen van de onderdelen cultuur/cultuurhistorie in het project Revolverende middelen.

Cultuurhistorie is het beleidsterrein waarop tot op heden binnen de provincie de meeste ervaring is opgedaan wat betreft de revolverende inzet van provinciale middelen.

Begin 2006 heeft de provincie in samenwerking met het Nationaal Restauratiefonds (NRF) en het Prins Bernhard Cultuurfonds (PBC) een revolving fund ingesteld voor de instandhouding van gemeentelijke monumenten. Bij de start is door de provincie € 2.000.000,- beschikbaar gesteld aan het fonds welk bedrag door het NRF/PBC is verdubbeld. Uit het revolving fund wordt via laagrentende leningen de instandhouding van het Gelders cultuurhistorisch erfgoed gefinancierd. Voordeel van deze werkwijze is dat met een eenmalige inleg een "levenslange" geldstroom is gegenereerd.

De opzet van dit fonds voldoet goed. Het beschikbare budget van € 4.000.000,- bleek al snel in zijn geheel in omloop te zijn. Met als gevolg dat vanaf dat moment geen leningen meer konden worden verstrekt. Tegen deze achtergrond heeft de provincie in 2011 in het kader van de Investeringsagenda 2010 - 2011 nog eens € 750.000,- voor het revolving fund beschikbaar gesteld. Het NRF heeft dat aangevuld met € 150.000,-. Het totaal ingelegde bedrag bedraagt nu € 4.900.000,-. Het totaal beschikbare budget is volledig in omloop waardoor uit de eerste aflossingen alleen nog een gering aantal nieuwe leningen kan worden verstrekt. Het fonds voldoet aan een behoefte.

Firma Mooibedacht

Vanaf januari is bij Omroep Gelderland de twaalfdelige serie Firma Mooibedacht te zien. Presentator Jochem van Gelder neemt in het programma de kijker mee in de keuken van innovatieve en bijzondere bedrijven in Gelderland. de verwondering over wat er in de directe omgeving van de kijker geschiedt staat centraal. Onderdeel van de serie is een experiment waarbij de kijker wordt verleid om met zijn ideeën te participeren in een innovatie-proces waarbij een herkenbaar maatschappelijk probleem wordt aangepakt. De Regionale Centra voor Technologie (RCT's) werken mee aan het programma; ook de Valley's en Kiemt worden betrokken.

Het programma brengt het provinciale innovatiebeleid - en het belang van innovaties - onder de aandacht van een breed publiek. Reden waarom wij het financieel ondersteunen.

Energietransitie

Duurzame Transportcorridor Betuwe

Tijdens een bestuurlijk overleg tussen de provincie en enkele gemeenten uit het Rivierengebied is het idee ontstaan om uit te zoeken of er door meer samenwerking kansen zijn om het transport door de Betuwe (A15, Waal, Betuweroute) te voeden met hernieuwbare energie. Op 1 december heeft de provincie samen met onder meer gemeenten, de regio Rivierenland, de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Keyrail, Alliander, Kema, E-laad, Eneco, de Hogeschool Arnhem/Nijmegen, IF-Technology, Milieudefensie, Stichting Natuur en Milieu, GMF, Oost NV, Betuwse Bloem, Retentie-Energiepark Buren, Rijkswaterstaat, Agentschap NL verkend of er behoefte is aan een gezamenlijke aanpak. Na een inleiding van prof.dr.ir. Andy van den Dobbelsteen van de TU Delft over energietransitie is met deze groep een visie en een aanpak gemaakt. Onderdelen van deze aanpak zijn kennisuitwisseling, een gezamenlijke energievisie op het gebied en samenwerking bij de ontwikkeling, waaronder de werving van (Europese) middelen. De aanwezigen waren enthousiast over de bijeenkomst en er was veel animo voor een gezamenlijke aanpak. Na afloop is gevraagd wie actief deel wilde nemen aan een projectgroep. Daarop hebben zich spontaan vijf organisaties gemeld, te weten Alliander, Regio Rivierenland, Stadsgewest Arnhem/Nijmegen, de Betuwse Bloem, Oost NV, de gemeente Nijmegen en de gemeente Tiel. Samen met hen gaan we dit project uitwerken in het kader van het programma Energietransitie.

Voortgang BION in de Achterhoek

De provincie Gelderland stimuleert groen gas. De hoge kosten voor de afzet van digestaat echter vormen een belemmering bij het grootschalig opzetten van een biogasinfrastructuur in Gelderland. Op vrijdag 2 december organiseerde de provincie Gelderland een expertbijeenkomst over de ontwikkeling van een economisch rendabele verwerking van digestaat. Doel van de bijeenkomst is: bouwen aan kennis en een netwerk rondom het economisch verwaarden van digestaat, overzicht krijgen van kansen en belemmeringen en wie (of wat) nodig is om kansen te verzilveren en belemmeringen aan te pakken, en een eerste stap zetten om te komen tot een businesscase.

Bij de bijeenkomst waren meer dan 35 ondernemers en vertegenwoordigers van kennis- en onderzoekinstellingen en overheid. De sfeer was bijzonder goed. Er blijkt grote behoefte te zijn om actief kennis te delen.

De boodschap aan de provincie is:

- werk aan het wegnemen van belemmeringen (wet- en regelgeving) en stroomlijn procedures
- maak kansen mogelijk; ondernemers hebben geen behoefte aan “bakken subsidies” maar willen wel graag risicodekking bij innovaties (revolving fund)

Begin februari 2012 vindt een tweede expertmeeting plaats op het regionale bedrijventerrein De Laarberg. Dan wordt met relevante actoren gewerkt aan een concrete businesscase. De

provincie heeft gemeenten in de Achterhoek namelijk uitgedaagd om gezamenlijk een duurzaam regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen (tussen Groenlo en Eibergen).

Verantwoordelijkheden windenergie

Naar aanleiding van enkele informatieve vragen is in de commissie ROW gesproken over de verdeling van verantwoordelijkheden omtrent windenergie.

In de structuurvisie 'Streekplan Gelderland 2005' is een doelstelling van 100 MW opgenomen. In het klimaatprogramma 2008-2011 is dit verhoogd met een streven naar 140 MW in 2015. Binnenkort wordt in een AMvB vastgelegd welk aandeel Gelderland moet bijdragen aan de landelijke doelstelling van 6.000 MW in 2020. In de vorige statenperiode is aangegeven dat Gelderland deze doelstelling wil halen samen met gemeenten die hier ook achter staan en hiervoor plannen willen ontwikkelen.

Met de invoering van de Crisis- en Herstelwet wil het Rijk versnelling bewerkstelligen in onder andere het behalen van winddoelen. De gemeente is in eerste instantie aan zet voor het maken van een bestemmingsplan. Indien zij dit weigeren, kan de initiatiefnemer bij de provincie aankloppen.

Gedeputeerde Staten zijn in eerste instantie belast met de coördinatie van de voorbereiding en bekendmaking van de benodigde besluiten (waaronder de omgevingsvergunning). Op dit moment kunnen GS een verzoek bij de minister indienen om deze coördinatie niet van toepassing te verklaren. Belangrijk om te vermelden is dat de gedachte achter de invoering van de Crisis- en Herstelwet: deze is bedoeld om windenergieprojecten te *versnellen*. De gedachte is dat de provincie dit sneller zou kunnen dan gemeenten. *Indien* dit niet sneller gaat, *dan* is de minister bereid om het toch weer bij de gemeenten te laten. Op dit moment is er een wetswijziging van de elektriciteitswet in voorbereiding. Hierin wordt opgenomen dat GS geen toestemming meer hoeven te vragen aan de Minister maar zelf kunnen bepalen (maar ook onderbouwen) of coördinatie door GS al dan niet van toepassing is.

Energiekansenkaart Achterhoek

De provincie Gelderland heeft in samenwerking met de regio Achterhoek een 'energiekansenkaart' opgesteld. Deze kaart is een interactief instrument (web-based) dat de mogelijkheden van duurzame energie binnen de Achterhoek in beeld brengt. Alle beschikbare informatie op dit terrein is in een digitale kaart samengebracht.

Deze bevat een aantal functionaliteiten zodat tot op locatie-niveau inzicht wordt gegeven in kansrijke mogelijkheden en locaties van energie-opwekking uit zon, wind, biomassa, waterkracht en koude-warmtekoppeling.

De energiekansenkaart is onderdeel van een 'ongoing-proces', d.w.z. de kaart is niet het eindproduct maar een tussenstation op weg naar het realiseren van de energietransitie-doelstellingen van de Achterhoek. De kaart leent zich voor verdere verdieping, koppeling van energie-aanbod met energie-vraag, energie-besparing en ruimtelijke inpassingsmogelijkheden.

Gebruik van de kaart staat open voor zowel overheden als ondernemers, onderwijsinstellingen, particuliere en bedrijfsmatige initiatiefnemers. Met de kaart kunnen zij vervolgstappen zetten in het realiseren van de energietransitie-doelstellingen van regio en provincie.

De energiekansenkaart is (als proto-type) tijdens de Innovatiebeurs in oktober j.l. en in een presentatie aan de wethouders in de regio en de Tafel van Groenlo in december j.l. enthousiast ontvangen. De Tafel van Groenlo gaat de kaart ondermeer gebruiken als onderlegger bij de totstandkoming van de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij.

De interactieve energiekansenkaart Achterhoek wordt begin dit jaar als landelijke primeur officieel gepresenteerd en gaat daarna on-line via de sites van de regio Achterhoek en van de provincie (waarschijnlijk vanaf medio maart 2012). Gelet op het draagvlak voor en de

katalysatorfunctie van de kaart bij energietransitie-discussies wordt overwogen een vergelijkbaar project uit te rollen voor de overige Gelderse regio's.

Energiebesparing in gebouwen (Rondvraag PvdA d.d. 30 november 2011)

De PvdA-fractie vroeg naar aanleiding van een persbericht waarom in het kader van het toekennen van €12 miljoen voor vijftien projecten voor energiebesparing in bestaande gebouwen door het min BiZa geen Gelderse projecten zijn opgenomen? En of de gedeputeerde een dergelijke regeling ook voor Gelderland wil maken.

De in het persbericht genoemde 12 miljoen voor projecten voor energiebesparing in bestaande woningen is verdeeld over 2 programma's "Blok voor Blok" en "Green Deals".

De regeling "Blok voor blok" waarbij blokgewijs het energiegebruik van woningen wordt aangepakt. Hoewel de provincie bij deze regeling formeel geen rol heeft hebben we alle Gelderse gemeenten aangemoedigd daarvoor projecten in te dienen bij het ministerie. We hebben informatie verzameld en aan de gemeenten aangeboden. Daarna was het aan de gemeenten om er een plan voor te ontwikkelen. We hebben gemeenten verzocht ons te melden als zij een aanvraag zouden indienen. Een aantal gemeenten heeft aangekondigd "er mee bezig" te zijn. Struikelblok bij de regeling "Blok voor blok" was voor veel gemeenten het minimumaantal van 2000 woningen per aanvraag.

Navraag bij het ministerie heeft ons geleerd dat uiteindelijk niet één Gelderse gemeente een aanvraag heeft ingediend

In het kader van de "GreenDeals" kunnen voor zeer uiteenlopende projecten en programma's "Deals" met de minister van EL&I worden gesloten. Ook Gelderland heeft een Green deal afgesloten met EL&I over de onderwerpen: Biogas Infrastructuur Oost-Nederland, Geothermie, Zonne-energie en het project in wording Energiecorridor A1/Betuweroute. De onderhandelingen over de eerste Green Deals hebben afgelopen zomer plaatsgevonden. Ons is nadrukkelijk te kennen gegeven dat er geen financiële middelen beschikbaar zouden worden gesteld en dat de rol van EL&I er alleen op zou zijn gericht knelpunten weg te nemen. Kennelijk zijn er toch mogelijkheden.

De provincie Overijssel investeert €13 miljoen in een breed programma in de energie-aanpak van woningen. Het ministerie voegt daar €5 miljoen aan toe.

Er komen nog meer kansen voor Green Deals, in tegenstelling tot "Blok voor Blok". De komende jaren wil het kabinet meer Green Deals afsluiten.

Op dit moment zijn we, in het kader van de voorbereiding op het Energietransitieprogramma, bezig alle mogelijkheden om het energieverbruik van gebouwen omlaag te krijgen op een rij te zetten. Co-financiering door o.a. de Rijksoverheid wordt daarbij uiteraard ook onderzocht (ook via Green Deals).

Milieu

Bestuurders Grensoverschrijdend Milieuoverleg spreken acties af

De Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen (NRW) en de Nederlandse provincies Gelderland, Overijssel en Limburg werken al 20 jaar samen op milieugebied. In 2009 is Noord-Brabant toegetreden. De staatssecretaris voor klimaat en milieu van NRW en de gedeputeerden van de Nederlandse provincies hebben met elkaar van gedachten gewisseld over de speerpunten en acties voor de komende bestuursperiode. Het afgelopen jaar zijn drie projecten afgerond:

terugdringing van fijn stof en ammoniak in de landbouw, milieu effect rapportages voor plannen en risicovolle bedrijven en objecten in het grensgebied.

De komende tijd wordt gekeken naar de problematiek rond fijn stof, ammoniak en bio-aerosolen in relatie tot gezondheid en leefbaarheid. Voor het thema energietransitie worden de plannen en initiatieven naast elkaar gelegd en de samenwerking versterkt. Naast energiebesparing en hernieuwbare energie wordt ook aandacht gevraagd voor innovatieve vormen van energieopwekking en voor de infrastructuur/netwerken. Ook bodem krijgt het komend jaar aandacht in de samenwerking.

Reductie uitstoot fijn stof uit pluimveestallen

De provincie Gelderland heeft in 2010/2011 een financiële bijdrage gegeven aan het samen met ondernemers ontwikkelen van praktijkrijpe en betaalbare technieken waarmee de fijn stof uitstoot uit pluimveestallen kan worden teruggebracht. Tot nu toe waren deze technieken niet voorhanden.

- Aanbrengen van een oliefilm op het strooisel in een leghennenstal met volièrehuisvesting

Het blijkt dat de fijn stof hoeveelheid in de stal fors kan worden gereduceerd, waardoor het stalklimaat beter wordt. De blootstelling aan fijn stof vermindert met meer dan 50% tot maximaal 90%. Gunstig voor mens en dier in de stal.

- Aanplanten van groen rond de stal

Groen zorgt voor een lagere hoeveelheid fijn stof achter de bommenrij. Daarnaast is groen aantrekkelijk voor een betere landschappelijke inpassing van grote stallen.

Voor de daadwerkelijke introductie en toepassing van deze technieken in de Gelderse praktijk, wordt een aantal pilots gestart. De provincie draagt met een bedrag van € 150.000 substantieel aan de kosten bij.

Voortgang asbest sanering

Achtergrond

Tussen 1940 en 1980 leverden de bedrijven Eternit (in Goor) en Asbestona (in Harderwijk) gratis productieresten asbest aan belangstellenden. Hier werd op grote schaal gebruik van gemaakt. Vooral in de omgeving van de beide fabrieken werden veel wegen, erven en paden verhard met asbest. Eind jaren '80 werd bekend dat Asbest risico's kan opleveren voor de gezondheid. Het is daarom sinds 1993 wettelijk verboden om een asbestweg, -erf of -pad (verder weglocatie genoemd) te hebben.

Asbest in wegen, erven en paden

Het ministerie van I&M neemt de financiering van de asbestsaneringen voor haar rekening; particuliere eigenaren kunnen geld krijgen voor de sanering van hun weglocatie door de overheid. De saneringen worden in 3 fasen uitgevoerd.

- Fase 1 en 2 zijn in 2003 en 2010 afgerond.
- Fase 3 wordt momenteel uitgevoerd door het Projectbureau Saneringsregeling Asbestwegen (PBA3)

Asbest in bodem

Asbest komt niet alleen voor in weglocaties maar ook daarbuiten, in bijvoorbeeld tuinen en akkers. Het ministerie van I&M heeft in het Wbb-programma (Wet bodembescherming) budget beschikbaar gesteld aan Provincie Gelderland voor de aanpak van Asbest in bodemlocaties. De

provincie heeft aan PBA3 opdracht verleend deze bodemlocaties te onderzoeken en te saneren voor 31 december 2012.

Stand van zaken

In het totaal zullen binnen de provincies Gelderland en Overijssel ruim 3.100 weg- en bodemlocaties gesaneerd worden.

- Van de bodemlocaties is 50-60% gesaneerd op 1 januari 2012. Eind 2012 is de rest gesaneerd.
- Het vooruitzicht is dat 85-90% van de weglocaties zijn gesaneerd op 1 januari 2012.

Beantwoording van een aantal mondelinge vragen in de Kennisverdiepingsbijeenkomst Water d.d. 30 november 2011 inzake handhaving grondwateronttrekkingen ten behoeve van koude-warmteopslag (bodemenergiesystemen)

Vraag 1 : hoe is de handhaving bodemenergiesystemen opgezet?;

Antwoord:

De handhaving van bodemenergiesystemen in het kader van de Waterwet is opgezet conform de kwaliteitseisen van het besluit omgevingsrecht in het kader van de Wet milieubeheer en is vastgelegd in het gecertificeerde kwaliteitssysteem ISO 9001 van de afdeling Handhaving. Kort gezegd legt het systeem doelen en condities, strategie, werkwijze, de uitvoering en de monitoring van het naleefgedrag vast. De uitvoering van de werkzaamheden worden jaarlijks gespecificeerd in het Handhaving Uitvoering Programma (HUP)

Tot op heden zijn ongeveer 160 systemen vergund. Over de toezichtfrequentie is afgesproken dat inrichtingen jaarlijks worden bezocht zolang de energiebalans niet is bereikt. Dat betekent in ieder geval in de eerste vijf jaar na ingebruikname een jaarlijkse controle.

Vraag 2: Wie is waarvoor verantwoordelijk?;

Antwoord:

Conform het Gelders reglement mandaat is de manager van het team Bodem, Water, Ontgravingen en Natuur verantwoordelijk voor de uitvoering van de toezichttaken van de Waterwet (waarvoor gedeputeerde staten het bevoegde gezag is).

Vraag 3: wie meet aan de warmtebalansen?;

Antwoord:

De houder van de inrichting van het bodemenergiesysteem is verantwoordelijk voor het uitvoeren van metingen ten behoeve van de energiebalans. Daartoe worden, conform vergunning, debiet (hoeveelheid water), in- en uitgaande temperatuur en energie gemeten en geregistreerd. De metingen en registraties worden tijdens de opleveringscontrole en vervolgens bij elke controle nagelopen.

Vraag 4: Hoe worden de meetgegevens vastgelegd?

Antwoord:

De meetgegevens worden door de houder van de inrichting veelal in een databank opgeslagen en jaarlijks, via een opgaveformulier, aan de provincie gerapporteerd. De provincie legt tot op heden alleen de debietgegevens vast. Voor het vastleggen van de overige gegevens wordt een systeem opgezet. Hiermee kunnen, op termijn, de balansgegevens worden geanalyseerd.

Nadere (technische) informatie:

Dhr. Ch.L.H.J. Bessems

026-359 8813

c.bessems@gelderland.nl

Hoogachtend,
Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland

Annemieke Traag
Gedeputeerde voor innovatie, duurzaamheid, klimaat en milieubeleid

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum 18 januari 2012
zaaknummer 2012-000507
onderwerp Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij stuur ik u de mededelingenbrief van januari 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Rapport Algemene Rekenkamer

In het najaar van 2011 heeft de Algemene Rekenkamer (ARK) onderzoek verricht naar de kosten en tarieven voor jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) van de Bureaus Jeugdzorg (BJz). Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is op 8 december 2011 tussen het IPO en Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (V&J) in tegenstelling tot eerder verwachtingen toch een akkoord bereikt over het verhogen van de werktarieven voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering voor de periode 2011-2013 en uitstel van de efficiencykorting tot 2014. V&J biedt bruto 17,5 miljoen voor de tarieven in 2012 en 2013. Dit is 12,5 miljoen voor jeugdbescherming en € 5 miljoen voor jeugdreclassering. Daarmee worden de tarieven op het kostenniveau van het Deloitte-rapport (2010) gebracht. De tarieven over 2011 worden met terugwerkende kracht met 7,5 miljoen euro verhoogd. Bovendien wordt de 5 procent efficiencymaatregel voor de jeugdbescherming waar de bureaus jeugdzorg aan zouden moeten voldoen, tot 2014 uitgesteld. Daarnaast worden de tarieven met ingang van 2012 additioneel met 6,6 miljoen euro verhoogd voor uitvoering van een nieuwe methodiek voorgedij, samenloop, gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM) en nazorg na verblijf in Justitiële Jeugdinrichting (JJI). Op deze manier komt staatssecretaris Teeven gelukkig in belangrijke mate tegemoet aan het verzoek van Jeugdzorg Nederland en IPO om de financiële problematiek bij de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering aan te pakken.

Deze verhoging van de tarieven wordt deels gedekt uit een lager ziekteverzuim (te bereiken door de BJz), een verkorting van de doorlooptijd en een bijdrage van de provincies en stadsregio's. Het grootste deel wordt echter gedekt uit de begroting van V&J (zie bijgaande tabel).

Uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de kosten JB en JR komt naar voren dat er een verbeterslag nodig is in de bedrijfsvoering en administratie van de BJz's, de aansturing en het toezicht, alsmede een uniforme financiële registratie. Onderdeel van de deal is dat de bureaus jeugdzorg en Landelijk werkende instellingen (LWI's) hun administratie conform de aanbevelingen van de ARK per 2013 op orde te brengen. Om hen in staat te stellen hierin verbeterslagen te realiseren is door de staatssecretaris 2 x € 5 miljoen gereserveerd in 2012 en 2013 voor subsidiëring van pilotplannen van BJz's/LWI's.

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerfliër

e-mailadres post@gelderland.nl

code: 01289760.doc / H599

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Nakoming uitvoeringsafspraken Bureau Jeugdzorg Gelderland

Elk jaar vindt er overleg plaats met Bureau Jeugdzorg Gelderland over haar subsidieaanvraag en de uit te voeren activiteiten. De provincie maakt jaarlijks met Bureau Jeugdzorg Gelderland afspraken over het totaal aan taken cq. te leveren prestaties en totaal aan middelen. De subsidie die verleend wordt aan Bureau Jeugdzorg Gelderland bestaat uit de doeluitkeringen van het ministerie van VWS en V&J, eventueel incidenteel aangevuld met autonoom geld van de provincie Gelderland. De afgelopen jaren hebben wij als provincie substitutie toegestaan tussen de verschillende taken en gelden om ervoor zorg te dragen dat Bureau Jeugdzorg Gelderland jaarlijks tot een sluitende begroting kwam. Gezien de tekorten op de JB/JR-taken is vanaf 2010 met Bureau Jeugdzorg Gelderland overeengekomen dat de caseload voor de uitvoering van de jeugdbeschermingstaken uitkomt op gemiddeld 16,5. Voor de uitvoering van de voogdij geldt een caseload van 1 op 28, de gemiddelde caseload voor de OTS lag op 15,7 (in het Deltaplan was 1 op 15 afgesproken). Deze afspraak was voor Bureau Jeugdzorg Gelderland een werkbare norm waarmee de veiligheid van de cliënten gewaarborgd was en de uitvoeringsafspraken konden worden nagekomen.

Het tekort waar het rapport van de Algemene Rekenkamer over spreekt is een tekort van Bureau Jeugdzorg Gelderland in de kolom van de justitiegelden en –taken. Door het maken van afspraken met Bureau Jeugdzorg op ‘concernniveau’ en toestaan van substitutie is tegemoet gekomen aan de ontoereikende tarieven voor justitiële taken. Bureau Jeugdzorg Gelderland heeft de afgelopen jaren, ook in 2009 en 2010, concernbreed een positief resultaat behaald. Uit het positieve resultaat kan geconcludeerd worden dat Bureau jeugdzorg Gelderland voldoende middelen heeft gehad om de gevraagde hoeveelheden, inhoud en kwaliteit te leveren. Negatieve gevolgen voor de zorg aan kinderen en jongeren zijn niet geconstateerd. Medewerkers van Bureau Jeugdzorg Gelderland hebben eveneens gelukkig geen onevenredige (over)last gehad van de financieringsproblematiek.

Uitwerking afspraken IPO en V&J

Op dit moment is nog niet bekend hoe de landelijke afspraken tussen de staatsecretaris van Veiligheid & Justitie en IPO uitgewerkt worden in de tarieven en welke verdeelsleutel over de provincies en de 3 grootstedelijke regio's wordt toegepast. Het is derhalve helaas nog niet bekend welke bedrag de provincie Gelderland in 2012 aanvullend ontvangt voor de financiering van de uitvoering JB en JR door Bureau Jeugdzorg Gelderland.

Met Bureau Jeugdzorg Gelderland zal in het eerste kwartaal van 2012 een gesprek over de nieuwe tariefstructuur en de bijbehorende uitvoeringsafspraken worden gepland. Streven is uiterlijk 1 maart 2012 overeenstemming te hebben met Bureau Jeugdzorg Gelderland over de (prestatie-)afspraken passend bij de nieuwe tarievenstructuur.

Tabel: Financieel kader jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR) van de Bureaus Jeugdzorg 2011-2013

<i>Uitgaven</i>	2011	2012	2013
1. Hogere tarieven cf. Deloitte-kostprijs	7,5	17,5	17,5
2. Uitstel 5%-efficiencymaatregel		9,8	9,8
3. Kwaliteitsverbetering via pilots Vliegwiel		5,0	5,0
4. Voogdij, samenloop, GBM en nazorg	1,1	6,6	6,6
Totaal (x € mln.)	8,6	38,9	38,9
<i>Dekking</i>			
1. Lager Ziekteverzuim		2,75	2,75
2. V&J-begroting: (waarvan verkorting OTS-duur)	8,6	33,65 (4,0)	34,4 (5,0)
3. Dekking Provincies/stadsregio's		2,5	1,75
Totaal (x € mln.)	8,6	38,9	38,9

Agendering jeugdzorg en de stelselwijzigingen

Op 23 mei 2011 hebben Provinciale Staten ingestemd met het Bestuursakkoord 2011-2015 (PS2011-328). Met de vaststelling van het akkoord zijn ook zeer belangrijke kaderstellende besluiten genomen over de decentralisatie van de jeugdzorg als onderdeel van het akkoord. Op 15 september bent u geïnformeerd over de definitieve afspraken zoals opgenomen in de bestuursafspraken 2011-2015 (PS2011-618). De provincies, gemeenten en het rijk geven daarmee richting aan de hoofdlijnen van beleid en de uitvoering van de decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten.

In de op 9 november vastgestelde Beleidsbegroting 2012 (PS2011-631) hebben Provinciale Staten de inhoudelijke doelen, prestaties en het daarvoor in 2012 benodigd budget bepaald van het programma 3:2 Jeugdzorg (onderdeel Pijler 3). Een belangrijk onderdeel van de beschreven inzet in 2012 betreft de transitie jeugdzorg. Bij de vaststelling op 9 november van het Sociaal Profiel Gelderland (PS2011-644) hebben Provinciale Staten besluiten genomen over het perspectief van de provinciale inzet in het sociale domein, waaronder de jeugdzorg met de decentralisatie als belangrijke opgave. Tevens is op 14 december door uw staten een besluit genomen over Inzet van structurele subsidies bij de uitvoering van het Sociaal Profiel Gelderland in de periode 2013 – 2016 en een structurele korting op het programma Jeugdzorg van €1,6 miljoen vanaf 2014. In het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2012 zijn de te behalen resultaten verder uitgewerkt en is aangegeven welke partijen het gaan uitvoeren.

U hebt het ontwerp programma in oktober ontvangen (PS2011-700) en zal het definitieve programma na helaas enige vertraging spoedig in januari 2012 in digitale vorm en iets later ook op papier ter kennisname ontvangen.

Landelijke ontwikkelingen

Na een periode van stilstand is er de afgelopen maanden is er tussen de provincies (IPO) en gemeenten (VNG) intensief en constructief overleg gevoerd over een samenhangende aanpak van de overgang van de jeugdzorg. Een belangrijke uitkomst is dat het eerder afgesproken spoor van gefaseerde invoering is verlaten en is besloten te koersen op een overgang op 1 moment te weten 1 januari 2015. Dat geeft voldoende tijd om het wetgevingstraject zorgvuldig te volgen en voor 1 januari 2014 af te ronden. Inmiddels is er ook een concept-versie beschikbaar van een gezamenlijke agenda Rijk, VNG en IPO. Het betreft de Transitieagenda Jeugdzorg (versie 1.0) die nog formeel moet worden vastgesteld en hierbij te uwer informatie is bijgevoegd. In deze agenda is tevens een overzicht opgenomen van de stand van zaken bestuursafspraken 2011-2015 over het onderdeel decentralisatie jeugdzorg (bijlage 2 van agenda).

Gelderse ontwikkelingen

In het najaar van 2011 heeft het college zowel met jeugdzorginstellingen als met de Gelderse gemeenten op regionaal niveau en op provinciaal niveau overleg gevoerd over de forse implicaties van de stelselwijziging. Om het overleg tussen de gemeenten en de provincie te bevorderen is inmiddels besloten tot het inrichten van een Bestuurlijk Platform Decentralisatie Jeugdzorg. Provincie en de 7 Gelderse regio's hebben zo een platform om periodiek in goed overleg en gebruikmakend van elkaars kwaliteiten binnen de landelijke en provinciale kaders het proces van de overgang te bespreken, monitoren en (bij) te sturen. Een eerste uitkomst is het formuleren van Gelderse vertrekpunten met belangrijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor de overgang. Deze punten zijn ook gepresenteerd tijdens de Werkconferentie: "Pak't samen op" d.d. 11 november, waarbij u wellicht ook aanwezig bent geweest. Op 2 februari is er een bijeenkomst van het bestuurlijke platform gepland en daar zal gesproken en besloten worden over een gezamenlijke verklaring en een Gelderse agenda op basis van de genoemde vertrekpunten. Tevens zal daar gesproken worden over de manier waarop instellingen en (vertegenwoordigers van) cliënten op provinciaal en/of regionaal niveau betrokken kunnen worden bij het proces.

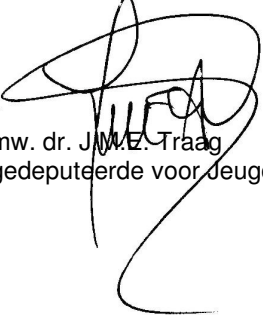
Actualisering lopende beleidskader

Het huidige Beleidskader Jeugd 2008-2012 loopt dit jaar af. In de Beleidsbegroting 2012 is aangekondigd dat in 2012 op grond van de huidige Wet op de jeugdzorg 2005 en de decentralisatie voor de boeg ook besluitvorming nodig is over nut en noodzaak van de beschikbaarheid van een actueel beleidskader voor jeugd na 2012. De eerste helft van 2012 zal volgens het college gebruikt moeten worden om de bestuurlijke ambities en (plan)doelen in het verlengde van het coalitieakkoord 2011-2015, Uitvoeringsagenda 2011 ev. en de Bestuursafspraken 2011-2015 te actualiseren. Graag vernemen wij van uw Staten vanuit de kaderstellende rol de eventuele wensen en bedenkingen met betrekking tot de totstandkoming en mate van betrokkenheid bij een beleidskader voor de periode 2013-2016. Een periode waarin de wettelijke taak van de provincie voor jeugdzorg komt te vervallen en de overdracht naar gemeenten feit wordt.

Het college is graag bereid hierover met de leden van de commissie LCJ in gesprek te gaan in de volgende vergadering van de Statencommissie LCJ op 8 februari 2012.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
gedeputeerde voor Jeugdzorg

Bijlage: Transitieagenda Jeugdzorg (versie 1.0)

Transitieagenda Jeugdzorg

Gezamenlijke agenda Rijk/VNG/IPO

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en doelstelling van de transitieagenda	3
2. Landelijk kader	8
3. Tijdpad en activiteiten transitie	14
4. Monitoring en rol inspectie(s)	18
5. Ondersteuningsprogramma Rijk-VNG	21
6. Sturing, afstemming en bijstelling	24
Bijlage 1 Aanzet risico-analyse	25
Bijlage 2 Overzicht stand van zaken bestuursafspraken	27

1. Aanleiding en doelstelling van de transitieagenda

1.1 Toekomstige inrichting jeugdstelsel

In het Regeerakkoord 2010 is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel afgesproken. Het kabinet brengt uiterlijk in 2016 alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van gemeenten. Zo kunnen gemeenten sturen op lokaal samenhangende zorg voor gezinnen en jeugdigen. Conform de Bestuursafspraken 2011–2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de huidige provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg incl. de jeugdbescherming en de jeugdreclassering, de jeugdzorgPlus (gesloten jeugdzorg), geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ), zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB).

Reikwijdte decentralisatie jeugdzorg

Gemeenten voeren nu al taken uit op het gebied van zorg voor jeugdigen: de jeugdgezondheidszorg en het preventieve jeugd beleid waar taken als informatie en advies, signalering, licht ambulante hulpverlening, toeleiding naar zorg en de coördinatie van zorg deel van uitmaken.

Daar komen alle taken bij die nu op stadregionaal of provinciaal niveau zijn verankerd:

- toegangstaken voor de geïndiceerde jeugdzorg;
- ambulante jeugdzorg;
- open residentiële zorg;
- semi-residentiële zorg;
- pleegzorg;
- crisishulp;
- justitieel kader: jeugdreclassering en jeugdbescherming
- advies- en meldpunt kindermishandeling
- kindertelefoon

Ook worden de landelijke jeugdzorgtaken gedecentraliseerd die nu zijn verankerd in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) of de Zorgverzekeringswet (Zvw):

- overheveling extramurale begeleiding jeugd uit de AWBZ naar (vooralsnog) de Wmo, als onderdeel van decentralisatie Begeleiding/AWBZ;
- geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ);
- zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB)

Verder zal de gesloten jeugdzorg (JeugdzorgPlus), die nu rechtstreeks door het Rijk wordt bekostigd, worden overgeheveld naar het gemeentelijk domein.

Met de verschuiving van de jeugdzorg naar gemeenten wil het kabinet ervoor zorgen dat het jeugdstelsel eenvoudiger wordt. Dat is nodig om een snellere en effectievere inzet van ondersteuning of hulp mogelijk te maken. De jeugdzorg moet beter aansluiten bij de eigen kracht en de sociale netwerken van jeugdigen en hun ouders of verzorgers. Ook moet voorkomen worden dat ouders en jeugdigen verdwalen in het systeem. Het nieuwe stelsel kent door één wettelijk

kader en één financieringssysteem voor de jeugdzorg meer doelmatigheid en maakt meer integrale zorg in geval van meervoudige problematiek beter mogelijk. Het nieuwe stelsel biedt hierdoor ook kansen voor regeldrukvermindering en het tegengaan van onnodige bureaucratie. Bij de herinrichting van het stelsel krijgen gemeenten een grote mate van beleidsvrijheid. Colleges leggen verantwoording af aan gemeenteraden. Het Rijk blijft systeemverantwoordelijk en aanspreekbaar op de maatschappelijke resultaten van het stelsel. Voor bepaalde vormen van zorg en voor jeugdbescherming en jeugdreclassering is bovenlokale samenwerking van gemeenten noodzakelijk.

Gemeenten zijn na de decentralisatie verantwoordelijk voor de uitvoering van alle vormen van jeugdzorg. Rijk, provincies en zorgverzekeraars blijven tot aan het moment van overdracht verantwoordelijk voor goede uitvoering van de zorg, binnen de grenzen van de huidige taakstelling.

1.2 Uitwerking in beleidsprogramma VWS/VenJ en transitieplan Rijk, VNG en IPO

In de beleidsbrief die op 8 november 2011 naar de Tweede Kamer is verzonden hebben de betrokken staatsecretarissen van VWS en Veiligheid en Justitie hun visie op de stelselwijziging nader beschreven. Doel van de stelselwijziging van de jeugdzorg is kinderen en jongeren beter te kunnen laten participeren in de samenleving, overheidsmiddelen effectiever en efficiënter in te zetten en de overheid en betrokken instellingen beter in staat te stellen effectieve zorg en ondersteuning te bieden. Bij de zorginhoudelijke vernieuwing van de jeugdzorg gaat het concreet om punten als het aansluiten bij de eigen kracht en bij de sociale context van jeugdigen en ouders, het bieden van vroegtijdige lichte hulp en ondersteuning om de vraag naar zwaardere specialistische hulp terug te dringen, het centraal stellen van de vraag, meer ruimte voor professionals en samenhang tussen de verschillende vormen van zorg bij meervoudige problematiek.

Onder de verantwoordelijkheid van beide ministeries wordt in een beleidsprogramma Stelselwijziging Jeugd uitwerking gegeven aan de transitie, waaronder het opstellen van wetgevingskaders, de financiële randvoorwaarden, afspraken over regie en verantwoording en de organisatorische randvoorwaarden voor de daadwerkelijke transitie. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) zijn nauw betrokken bij de uitvoering van dit beleidsprogramma.

Daarnaast stellen Rijk, VNG en IPO gezamenlijk – conform bestuursafspraken – een Transitieagenda Jeugdzorg (c.q. transitieplan) op voor de uitvoering van de transitie. Bij de stelselwijziging van de jeugdzorg is een groot aantal spelers en netwerken betrokken. Tijdens de transitieperiode dient de continuïteit en de kwaliteit van zorg behouden te blijven. De bij de transitie betrokken partijen kunnen zich alleen goed voorbereiden op de verandering van werkzaamheden wanneer er afspraken zijn over hoe, wanneer en onder welke landelijke voorwaarden moet worden overgedragen, welke herinrichting daarbij gerealiseerd moet worden, wat de risico's zijn bij deze overdracht en herinrichting en op welke wijze deze moeten worden voorkomen. De Transitieagenda Jeugdzorg biedt hiervoor een kader.

1.3 Doelstelling van de Transitieagenda Jeugdzorg

Conform de Bestuursafspraken 2011-2015 hebben Rijk, VNG en IPO een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze decentralisatieoperatie goed te laten verlopen. Hiervoor zijn goede afspraken tussen Rijk, provincies en gemeenten nodig. De transitie wordt gezamenlijk door Rijk, VNG en IPO aangestuurd, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. In deze Transitieagenda jeugdzorg wordt beschreven hoe de betrokken overheden de overdracht van taken en verantwoordelijkheden gaan realiseren.

De Transitieagenda Jeugdzorg heeft tot doel de stelselwijziging van de jeugdzorg vanuit een landelijke optiek op verantwoorde en tijdige wijze te realiseren.

Beoogd resultaat van de gezamenlijke transitieagenda is ervoor te zorgen dat de stelselwijziging binnen de afgesproken termijn volledig en zorgvuldig wordt doorgevoerd, met behoud van kwaliteit van zorg en met betrokkenheid van alle partijen.

Transitie en transformatie

Ervaringen met eerdere decentralisatietrajecten en complexe invoeringstrajecten laten zien dat het nuttig is om een stelselwijziging niet als één geheel te bekijken en uit te voeren, maar daar verschillende dimensies in te onderscheiden. In de stelselwijziging van de jeugdzorg onderscheiden we twee dimensies, een bestuurlijk en organisatorische transitie en zorginhoudelijke transformatie. Beiden maken integraal onderdeel uit van het veranderingsproces en zijn daarmee niet van elkaar te scheiden. In de verdere aanpak is het echter wel van belang beide aspecten van het veranderproces van elkaar te onderscheiden.

1. Transitie: veranderingen in de structuur van de jeugdzorg

De transitie betreft een wijziging in de structuur voor de jeugdzorg. Daarbij gaat het zowel om wijzigingen van de *bestuurlijke* structuur, met name de overdracht van taken en verantwoordelijkheden naar gemeenten (decentralisatie) als wijzigingen met betrekking tot de organisatiestructuur voor de *uitvoering van de jeugdzorg*.

De bestuurlijke structuurwijzigingen omvatten met name:

- a. overhevelen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden van provincies, Rijk en zorgverzekeraars naar gemeenten voor wat betreft financiering van en sturing op de jeugdzorgsector;
- b. opnieuw inregelen van de bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden van gemeenten;
- c. overheveling van de financieringsrelaties en verplichtingen van provincies, zorgverzekeraars en Rijk naar gemeenten;
- d. vormgeving van samenwerking tussen gemeenten en andere bestuurlijke partijen.

De voorgenomen wijziging van de bestuurlijke structuur en de overdracht van huidige taken en verantwoordelijkheden (decentralisatie) vraagt om goede afstemming tussen de overdragende partijen (Rijk, provincies, zorgverzekeraars) en de gemeente als 'ontvangende' partij.

De wijzigingen met betrekking tot organisatiestructuur van de uitvoering van de jeugdzorg omvat de inrichting en vormgeving van het stelsel en de rollen die actoren zijn toebedeeld. Dit omvat onder meer de verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen instanties in de uitvoering cq. de zorgketens en – netwerken, maar bijvoorbeeld ook de inrichting en vormgeving van de toegang tot de zorg (waaronder ook AWBZ-jeugdzorg en Jeugd-GGZ zorg), inrichting van de functie advies, consult en onderzoek naar kindermishandeling, de organisatie van de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering, meer integrale organisatie en financiering (swijze) van het zorgaanbod, minder onnodige bureaucratie, etc.

2. Transformatie: zorginhoudelijke vernieuwing en innovatie

Binnen de nieuwe structuur krijgt de inhoudelijke vernieuwing vorm. De decentralisatie moet de bestuurlijke en organisatorische randvoorwaarden verbeteren waarbinnen de zorginhoudelijke

transformatie verder vorm krijgt. Daarbij kan worden voortgebouwd op al in gang gezette verbeteringen en vernieuwingen. Het betreft hier derhalve een doorlopend proces dat ook om eigen randvoorwaarden en om een eigen infrastructuur vraagt. Dit vraagt om goede afstemming en samenwerking tussen Rijk, gemeenten, provincies, zorgaanbieders, cliëntenorganisaties, beroepsgroepen en landelijke/regionale kennisinstellingen bij de vormgeving en inrichting van het nieuwe stelsel. De verbinding tussen de transitie (de structuurverandering) en transformatie (de zorginhoudelijke vernieuwing) wordt gedurende het hele proces goed in het oog gehouden. De samenhang wordt in de transitieagenda verankerd.

Het transitieplan richt zich primair op de bestuurlijke en organisatorische aspecten van de stelselwijziging. Het zwaartepunt daarvoor ligt bij de overheden. De zorginhoudelijke transformatie krijgt specifiek aandacht. Bij de verdere uitwerking van de transformatie zullen, naast de betrokken overheden, met name ook de andere partners in de jeugdzorg (brancheorganisaties, cliëntenvertegenwoordigers, beroepsgroepen en professionals, kennisinstellingen etc.) nadrukkelijk betrokken worden.

Op verschillende bestaande beleidsterreinen die relevant zijn voor de transformatie van het stelsel jeugd lopen al initiatieven met voorlopers. Dit is positief en draagt bij aan de ambitie om een vloeiende transformatie te realiseren. Om optimaal gebruik te maken van de in het veld aanwezig energie willen we voor de transformatie zoveel mogelijk aansluiten bij deze initiatieven.

Leren van eerdere decentralisatietrajecten

Complexe trajecten zoals de invoering van de Wmo (en in het verlengde daarvan het project de Kanteling en het stimuleringsprogramma Welzijn Nieuwe Stijl) laten zien dat het nuttig is om binnen het veranderingsproces verschillende dimensies te onderscheiden. Zo omvat de stelselwijziging voor de jeugdzorg enerzijds een complexe overgang van verantwoordelijkheden en financiën van het Rijk en andere partijen naar de gemeenten en een andere organisatorische inrichting van de uitvoering van de zorg en tegelijkertijd een grote verandering in de zorginhoudelijke werkwijze bij de uitvoering van de zorg. Hetzelfde geldt voor de andere stelselwijzigingen (extramuraal begeleiding-Wmo en Wwv).

In zo'n grote stelselverandering spelen verschillende soorten vraagstukken een rol, op de niveau's stelsel, organisatie en uitvoering. Het stelsel omvat vraagstukken als wetgeving, bestuursafspraken, budgetverdeling en governance. Organisatie betreft vragen omtrent strategie, effecten, sturing, interactie, inkoop en verantwoording. Bij de uitvoering gaat om de professionals en hun competenties, de werkwijze, de dienstverlening en de interactie met de burger/cliënt.

De veranderingen van het stelsel en de organisatie van de uitvoering richten zich op de structurele inrichting van het nieuwe stelsel (transformatie). De zorginhoudelijke vernieuwing (transformatieproces) is gericht op het veranderen van gedrag, cultuur, werkwijzen en het omgaan met elkaar bij burgers, professionals, instellingen en gemeenten om de gewenste verandering te effectueren. Dit vraagt om andere manieren van agenderen, inrichten organiseren en handelen.

Het onderscheid in transitie (structuur) en transformatie (cultuur) levert naar ons beeld een goed te hanteren gemeenschappelijke taal op, die mogelijkheden biedt meer ontwikkelingen in

1.4 Kader van de Transitieagenda Jeugdzorg

De Transitieagenda Jeugdzorg strekt zich uit over de hele transitieperiode tot aan het moment van overdracht. Zij heeft betrekking op de implementatie van de bestuurlijke en organisatorische herinrichting (transitie) en de mogelijke herinrichting als gevolg van de transformatie, voor zover deze voortvloeien uit het landelijk door het Rijk vast te stellen kader. Daarnaast is veel ruimte voor gemeenten om zelf vorm te geven aan de verdere inrichting. Deze landelijke Transitieagenda heeft niet primair hierop betrekking. Wel wordt aandacht geschonken aan de ondersteuning van gemeenten bij de verdere invulling van de beleidsvrijheid.

Het betreft uitdrukkelijk een groeidocument, omdat op dit moment nog niet alle activiteiten tot en met 2015 kunnen worden overzien en uitgewerkt. De Transitieagenda zal daarom in stappen doorgroeien naar een transitieplan. In de eerstkomende periode zal bij de verdere uitvoering van deze agenda het zwaartepunt liggen bij de verdere uitwerking van de bestuurlijke decentralisatie en de herinrichting van de uitvoering voor zover deze voortvloeit uit de eerste helft van 2012 te verwachten concept-tekst voor de nieuwe wet. Gaandeweg zullen de daarbij de landelijk aan te sturen bestuurlijke en organisatorische veranderingen nader worden ingevuld.

Dat betekent dat deze Transitieagenda Jeugdzorg op de volgende manier is ingekaderd:

- *Transitieagenda*
Het betreft een agenda die primair betrekking heeft op de bestuurlijke en organisatorische transitie van de jeugdzorg. Voor zover de zorginhoudelijke transformatie van invloed is op met name de organisatorische inrichting van het stelsel wordt dit eveneens in de agenda opgenomen.
- *Groeidocument*
De voorliggende transitieagenda is een groeidocument, omdat op dit moment nog niet alle activiteiten tot en met 2015 kunnen worden uitgewerkt. De komende periode moet een aantal keuzes gemaakt worden over de uitwerking van de visie zoals neergelegd in de Beleidsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel' in onder meer een concept-wetstekst. Rijk, VNG en IPO zullen de komende periode nadrukkelijk inzetten op het expliciteren van gezamenlijk keuzes ter voorbereiding op de transitie. Deze zullen worden uitgewerkt in voorliggende transitieagenda.
- *Landelijke agenda*
Het betreft een landelijk transitieagenda. Deze agenda heeft daarom met name betrekking op de overheveling van bestuurlijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de herinrichting van de uitvoeringsstructuur voor zover deze voortvloeit uit het landelijk voorgeschreven kader. Daar waar verdere inrichting van het stelsel tot de beleidsvrijheid van gemeenten behoort, zal wel aandacht worden gegeven aan de ondersteuning van gemeenten bij de voorbereiding en de toerusting op deze taken.

2. Landelijk kader transitie jeugdzorg

2.1 Bestuurlijke en financiële randvoorwaarden

De bestuurlijke en financiële randvoorwaarden voor de decentralisatie jeugdzorg staan beschreven in de Bestuursafspraken 2011-2015. Binnen deze (disciplinerende) set van afspraken moet het transitieproces zich voltrekken. Belangrijk zijn het tijdig beschikbaar komen van inhoudelijke en financiële kaders waarop zij zich samen met de overdragende partijen moeten voorbereiden, zodat gemeenten en andere partijen tijdig weten waar zij aan toe zijn.

Voor een adequate uitvoering van het transitieproces gelden daarnaast de volgende bestuurlijke voorwaarden:

1. Er is bestuurlijke overeenstemming over de hoofdlijnen van de stelselwijziging.
2. Er bestaat bestuurlijke overeenstemming over fasering van de decentralisatie.
3. De bij de transitie betrokken departementen hanteren een heldere taakverdeling. Alle relevante partners nemen hun verantwoordelijkheid voor de stelselwijziging.
4. Er is duidelijk over invoeringsbudget voor de transitie.
5. Continuïteit van zorg met behoud van kwaliteit aan cliënten tijdens de transitie is geborgd.
6. Het proces van verandering is transparant en verantwoord en wordt passend ondersteund.
7. Bijsturing van het proces is mogelijk.

2.2 Verantwoordelijkheidsverdeling transitie

De transitie zal alleen succesvol zijn wanneer nauw wordt samengewerkt tussen de drie overheidslagen die primair verantwoordelijk zijn voor de stelselwijziging. De verantwoordelijkheden van de verschillende partners zijn als volgt gedefinieerd:

1. Rijk, provincies en gemeenten zijn medeoverheden. De overheden werken gelijkwaardig samen aan de uitvoering van de stelselwijziging. Besluiten op hoofdlijnen over de stelselwijziging zullen dan ook worden genomen op bestuurlijk niveau tussen de Staatssecretarissen van VWS en VenJ, een bestuurlijke vertegenwoordiging van de VNG en het IPO in het bestuurlijke overleg (BO).
2. Het Rijk (VWS en VenJ) hebben een stelselverantwoordelijkheid. In het Regeerakkoord is opgenomen dat het Rijk een herinrichting doorvoert, initiatief hiertoe neemt, en er zorg voor draagt dat richting wordt gegeven aan de herinrichting.
3. De stelselwijziging betreft onder meer het (door)decentraliseren van de verantwoordelijkheid voor jeugdzorg naar de gemeenten. Het Rijk, provincies en zorgverzekeraars dragen allen de verantwoordelijkheid om de taken en verantwoordelijkheden zoals bedoeld met de herinrichting zorgvuldig over te dragen naar de gemeenten.
4. De gemeenten dragen de verantwoordelijkheid zich adequaat en zorgvuldig voor te bereiden op de overdracht van taken en de herinrichting van het stelsel.

5. Provincies, Rijk en zorgverzekeraars zijn met gemeenten verantwoordelijk voor een adequate en zorgvuldige overdracht van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden waarbij de continuïteit en kwaliteit van de zorg gewaarborgd wordt.

De transitie op regionaal/lokaal niveau vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de afzonderlijke c.q. samenwerkende gemeenten, Rijk en de afzonderlijke provincies (conform bestuursafpraak waar Rijk, VNG en IPO gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de transitie op landelijk niveau), in goede afstemming met regionale partijen, zorgverzekeraars, aanbieders van zorg, en met een focus op de burgers van de gemeente (ook in de zin van participatie).

2.3 Landelijke invoeringsvoorwaarden

In aanvulling op het hiervoor genoemde bestuurlijke en financiële kader gelden voor een adequate uitvoering van het transitieproces landelijke invoeringsvoorwaarden op de volgende onderwerpen:

1. Overheveling in één keer
2. Ruimte voor innovatie
3. Randvoorwaarden bovenlokale samenwerking
4. Kwaliteitsafspraken
5. Samenhang andere decentralisatieopgaven
6. Voorbereidingstijd van gemeenten
7. Invoeringskosten

2.3.1 Overheveling in één keer

In gevolgen de bestuursafspraken moet uiterlijk 2016 de decentralisatie van alle onderdelen van de jeugdzorg gerealiseerd zijn. Conform het regeerakkoord is 2013 een overgangsjaar voor de begeleiding vanuit de Awbz naar de Wmo. Ook de begeleiding vanuit de Awbz aan jeugdigen valt hieronder. Dit is de eerste fase van transitie van de jeugdzorg. Vervolgens is de vraag of de overige taken gefaseerd worden overgeheveld of zoveel mogelijk in één keer.

In de Bestuursafspraken staat over de fasering van de transitie van de jeugdzorg het volgende:

'Het is een omvangrijk takenpakket dat richting gemeenten komt. Een zekere fasering in de tijd is wenselijk. De precieze uitwerking van de fasering wordt, vanuit een inhoudelijke samenhang, geregeld in het transitieplan. Uiterlijk in 2016 moet de decentralisatie van alle onderdelen van de jeugdzorg gerealiseerd zijn. Conform het regeerakkoord is 2013 een overgangsjaar voor de begeleiding uit de AWBZ. In de periode van 2014 tot en met 2016 zal fasegewijs de ambulante hulp overgaan, de dag- en residentiële hulp, de overige onderdelen van de provinciale jeugdzorg (kindertelefoon, diagnostiek, indicatiestelling, casemanagement, advies en meldpunt kindermishandeling), de jeugd-GGZ en jeugd-LVG en gesloten jeugdzorg. De jeugdreclassering en de jeugdbescherming zullen aan het einde van deze periode overgaan. Partijen zullen zich inspannen de decentralisatie zo spoedig mogelijk vorm te geven.'

In het bestuurlijk overleg van 8 december 2011 is besloten om, in afwijking van de bestuursafspraken, de taken en verantwoordelijkheden niet gefaseerd maar in één keer over te hevelen naar gemeenten. Dit betekent dat alle domeinen in één keer over gaan, inclusief de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Voordelen van overheveling in één keer:

- Grotere duidelijkheid voor cliënten (vanaf datum x is gemeenten verantwoordelijk, is uiteraard ook afhankelijk van hoe het overgangsrecht wordt ingericht)
- Optimale realisatie van bezuinigingsdoelstelling door gemeenten omdat volledig integraal wordt overgeheveld
- Indien alle budgetten in een keer overgaan is het niet nodig om tijdelijk verschillende financiële verdeelmodellen toe te passen. Ook is dan helder op welke budget de bezuinigingsdoelstelling neerslaat
- Geen afbreuk aan ontwikkeling meer integrale zorgtrajecten in provinciale jeugdzorg (afbreukrisico is wel aanwezig in geval ambulant eerder zou overgaan dan andere vormen)
- Minder ruimte voor bestuurlijke versnippering en financieel afschuifgedrag tussen financiers en verantwoordelijke partijen incl waterbedeffecten en bestuurlijke drukte
- Geen risico (voor provincies) op nog onbeheersbaardere groei van de zware geïndiceerde zorg, zonder mogelijkheid provincie om hierop te sturen en door middel van ombouw van zwaar naar licht en dus geen mogelijkheid provincie tot risicospreiding
- Er kunnen geen "restanten" achter blijven bij verschillende overheden/financiers, hetgeen het risico dat uitstel "afstel wordt" verkleint.
- Er hoeft slechts eenmalig een overgangsregeling te worden toegepast (ipv meerdere keren als er sprake is van gefaseerde overheveling)
- Er is geen knip tussen het vrijwillige en gedwongen kader
- Vergroot de kans dat gemeenten de overheveling ook zien als een vernieuwingsslag omdat ze 1 totaal plan kunnen maken en dit in 1 x uitvoeren, ipv overheveling van onderdelen op verschillende momenten.

Nadelen van overheveling in één keer:

- Vergt uiterste voorbereiding van gemeenten (zeker als er tegelijkertijd ook een vernieuwingsslag plaats moet vinden en de bestaande uitvoering niet zonder meer wordt overgenomen)
- kortere tijd voor gemeenten om de uitvoeringsorganisatie op orde te krijgen, met een eventueel risico op gebreken.
- Minder mogelijkheden om al in stapjes ervaring op te doen en te leren en te verbeteren

Deze nadelen kunnen in belangrijke mate worden ondervangen door een goede ondersteuning van gemeenten en het werken met voorlopers.

Verder is geconcludeerd dat het niet mogelijk is om bij overheveling van alle taken in een keer onderscheid te maken tussen (samenwerkende) gemeenten in het tempo van de overheveling. Dus wel alles in één keer maar op verschillende momenten voor verschillende gemeenten/regio's. Dit is niet mogelijk vanwege de werking van de AWBZ en de Zorgverzekeringswet. Het gaat hier om verzekerd rechten waarbij de overheveling eenduidig en voor het hele land in één keer moeten worden gedaan.

Dit laat onverlet dat er binnen de huidige wetgeving door middel van bestuurlijke samenwerkafspraken veel ruimte is voor voorlopers om al zoveel mogelijk te handelen in geest van

de stelselherziening (zie 2.3.2).

2.3.2 Ruimte voor voorlopers

Gedurende het transitieproces is er ruimte voor voorlopers. Het gaat om initiatieven waarbij bestuurlijk partijen (gemeenten en provincies en zorgverzekeraars) binnen de huidige kaders reeds zoveel mogelijk vooruitlopen op het nieuwe stelsel, teneinde een gezamenlijk aanpak te realiseren om de jeugd effectief en doelmatig te bedienen, aansluitend op de lokale behoefte en wensen. Provincies betrekken in toenemende mate de gemeenten bij de beleidsontwikkeling en uitvoering met betrekking tot de bureaus jeugdzorg en de geïndiceerde jeugdzorg. Daarbij wordt nadrukkelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het Afsprakenkader Rijk-IPO biedt om de mogelijkheden voor preventie op lokaal niveau te vergroten en de groeiende instroom in de gespecialiseerde zorg af te remmen. Ook biedt het Afsprakenkader de nodige aanknopingspunten om op het grensvlak van het gemeentelijke aanbod en de specialistische ambulante zorg tot een meer samenhangend en beter op elkaar aansluitend aanbod te komen en om in samenwerking tussen gemeenten en provincies de uitstroom uit de specialistische zorg te verbeteren. Daarnaast lopen in dit verband de nodige initiatieven tot verbetering van de intersectorale samenwerking tussen lokale, provinciale jeugdzorg, Jeugd-GGZ en LVB-zorg.

Ook dienen passend onderwijs, de stelselwijziging jeugd en de begeleiding vanuit de Wmo daar waar nodig op elkaar in te haken. De ministeries van VWS en OCW bieden een aantal gemeenten de kans om voor te lopen en een integrale aanpak van zorg en passend onderwijs voor jeugdigen op te zetten.

Om alle lopende initiatieven goed op elkaar afgestemd te krijgen, waar nodig nieuwe initiatieven te stimuleren en te zorgen dat het werk van de voorlopers in voldoende mate bijdraagt aan het bereiken van de doelen van de transformatie willen we deze koplopers bundelen, verbinden en ondersteunen.

Doelstelling

Doel van het werken met voorlopers in de transitie stelsel jeugd:

- Ontwikkelen van en ervaring opdoen met nieuwe samenwerkingsvormen en werkwijzen
- Leren van elkaar/best practices
- Waar mogelijk input leveren voor nieuw beleid en of wetgeving

Daarnaast kan het werken met voorlopers in het kader van de transitie beschouwd worden als een beheersmaatregel om risico's in te perken.

Op basis van de plannen van de genoemde voorlopers wordt gezien of alle vragen/onderwerpen waarover we in het kader van de transitie willen leren voldoende gedekt zijn.

De werkwijze hiervoor wordt in nauw overleg met voorlopers uitgewerkt in het ondersteuningsprogramma (zie hoofdstuk 5).

2.3.3 Randvoorwaarden bovenlokale samenwerking

Over de bovenlokale samenwerking gelden de volgende *inhoudelijke afspraken*:

- Gemeenten worden verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning van alle doelgroepen die nu gebruik maken van provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, jeugdzorg plus, de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten (nu AWBZ), de jeugd-GGZ (nu zorgverzekeringswet) en de

jeugdbescherming en jeugdreclassering. Onderzoek heeft uitgewezen dat er geen aanleiding is om specifieke doelgroepen uit te sluiten van decentralisatie naar gemeenten.

- Taken op het terrein van *jeugdbescherming en jeugdreclassering* worden op bovenlokaal niveau georganiseerd en uitgevoerd door gemeenten.¹
- Gezien de benodigde uitvoeringskracht (deskundigheid, de beperkte omvang van sommige doelgroepen en de schaal waarop sommige gespecialiseerde jeugdzorgvoorzieningen zijn georganiseerd) is het van belang dat gemeenten op bovenlokaal niveau afspraken maken over de financiering van de verschillende vormen van zorg. Het gaat hierbij in ieder geval om *alle vormen van residentiële zorg en het aanbod van specialistische zorg voor jongeren met een licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek*.
- Voor de taken en functies van het huidige *Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)* wordt, gezien de benodigde deskundigheid en de samenhang met de taken en functies in het gedwongen kader, geadviseerd om deze op bovenlokaal niveau te organiseren. Tevens wordt geadviseerd aansluiting te zoeken bij de taken en functies in het kader van geweld in afhankelijkheidsrelaties (Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHG)) die ook op bovenlokaal niveau zijn georganiseerd. In het wetsvoorstel verplichte meldcode is de verplichting opgenomen dat het AMK en de ASHG gaan samenwerken. Voor zowel de aanpak van kindermishandeling als de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties is dezelfde meldcode van kracht.
- Er komen *landelijk dekkende* afspraken tussen gemeenten over de uitvoering op bovenlokaal niveau van de hiervoor genoemde taken en functies op het terrein van jeugdzorg. Deze landelijke dekking is in de bestuursafspraken 2011-2015 als randvoorwaarde opgenomen.
- Bij het maken van afspraken tussen gemeenten over de bovenlokale uitvoering van taken wordt rekening gehouden met en *zo mogelijk aangesloten bij andere relevante samenwerkingsverbanden*, zoals de GGD-regio's, de veiligheidsregio's, de regio's in het passend onderwijs en de regio's in het kader van werken naar vermogen. De *buitengrenzen* van de verschillende samenwerkingsverbanden *zijn bij voorkeur hetzelfde*.
- Gemeenten maken, voor de taken die zij bovenlokaal uitvoeren, afspraken over de wijze waarop zij de financiering van het zorg- en ondersteuningsaanbod organiseren en de financiële risico's (zoals de financiering van dure vormen van zorg en ondersteuning) onderling verdelen.
- Het is in eerste instantie aan gemeenten om te bepalen op welke schaalgrootte zij de uitvoering bovenlokaal gaan organiseren.

Daarnaast gelden de volgende *procesafspraken*:

- De VNG schrijft een brief aan haar leden aan de randvoorwaarden voor bovenlokale samenwerking, Voor het onderdeel jeugdzorg worden de hierboven genoemde inhoudelijke uitgangspunten opgenomen in de brief
- De totstandkoming van bovenlokale afspraken tussen gemeenten is een iteratief proces, waarbij gemeenten mede afhankelijk zijn van informatie van het rijk, provincies of

---

¹ Rijk en gemeenten overleggen met elkaar over de uitwerking van de andere randvoorwaarden die zijn opgenomen in de bestuurlijke afspraken over de jeugdbescherming en jeugdreclassering (een leveringsplicht, kwaliteitseisen aan gemeenten en uitvoerende instellingen, regionale samenwerking, toezicht en verantwoording en passende financiële afspraken, binnen het algemene financiële arrangement).

zorgverzekeraars. Deze organisaties zullen zo snel als mogelijk is deze gegevens beschikbaar stellen aan gemeenten. Hierover worden in het transitieplan afspraken gemaakt.

- De gemeenten dragen er zorg voor dat er tijdig afspraken worden gerealiseerd over de bovenlokale uitvoering van taken. De afspraken moeten uiterlijk een jaar voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet gereed zijn. Op het moment dat de wet in werking treedt moeten de afspraken over de bovenlokale uitvoering van taken operationeel zijn.
- De VNG zal periodiek de voortgang en de inhoud van de afspraken tussen gemeenten over bovenlokale uitvoering van taken monitoren en het rijk hierover informeren.
- Op basis van het transitieagenda van de decentralisatie van de jeugdzorg zullen gemeenten ondersteund worden bij de invulling van deze taken. Het ministerie van BZK zal gemeenten ondersteunen bij de vormgeving van de bovenlokale uitvoering van taken
- Indien blijkt dat de afspraken over bovenlokale uitvoering van taken tussen gemeenten niet tijdig worden gerealiseerd in bepaalde regio's, treedt het rijk met de VNG in gesprek om te bezien wat er moet gebeuren om de bovenlokale uitvoering van taken tot stand te laten komen. Conform de bestuursafspraken 2011-2015 kan het Rijk indien gemeenten uiteindelijk geen passende invulling aan de uitvoering hebben gegeven, bepalen hoe dat toch georganiseerd zal worden.

2.3.4 Voorwaarden jeugdbescherming en jeugdreclassering

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van jeugdbescherming en –reclassering wordt overgeheveld van de provincies naar gemeenten. Doordat gemeenten, naast jeugdzorg, ook een verantwoordelijkheid hebben op diverse andere terreinen waaronder maatschappelijke ondersteuning en werk en inkomen wordt een integrale aanpak van de vaak meervoudige problematiek die bij deze gezinnen speelt eenvoudiger. Daarnaast krijgen gemeenten ook de (financiële) middelen in handen om eerder (preventief) in te grijpen.

Zo kunnen gemeenten voorkomen dat problemen ernstiger worden en er strafrechtelijke dan wel civielrechtelijke maatregelen moeten worden genomen.

Omdat er ingegrepen wordt in de rechten van ouders en kind zijn zowel voor de jeugdbescherming als de jeugdreclassering in de bestuursafspraken 2011-2015 tussen het Rijk, de VNG en het IPO specifieke voorwaarden afgesproken voor de decentralisatie van de jeugdbescherming en jeugdreclassering afgesproken.

In het jaar 2012 zullen Rijk en VNG deze voorwaarden gezamenlijk verder vormgeven. In dit kader zullen de volgende thema's worden uitgewerkt: een leveringsplicht, kwaliteitseisen aan gemeenten en uitvoerende instellingen, bovenlokale samenwerking, toezicht en verantwoording en passende financiële afspraken, binnen het algemene financiële arrangement.

2.3.5 Samenhang andere decentralisatieopgaven

Een belangrijke aandachtspunt voor de transitie is de samenhang met andere verandertrajecten, waaronder de Wet werken naar vermogen, de overheveling van de begeleiding uit de AWBZ en de invoering van het passend onderwijs. Het is van belang dat de implementatietrajecten hiervan zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd. De hervormingsmaatregelen hangen nl sterk met elkaar samen en kunnen elkaar in hun effect versterken. Het betreft met name het in één hand leggen van de financiering en regie waardoor efficiënter kan worden samengewerkt door alle partijen, ook als het gaat om kwetsbare groepen. Zij worden hierdoor beter in staat gesteld naar vermogen te participeren in de samenleving. De hervormingsmaatregelen gaan echter allemaal

gepaard met ombuigingen. Daarbij komt dat niet alle maatregelen op hetzelfde moment in werking treden. Dat kan ertoe leiden dat bepaalde maatregelen op enig moment bij bepaalde personen cumuleren, hetgeen invloed kan hebben op de mogelijkheden op participatie en/of nadelige gevolgen kan hebben op de inkomenssituatie.

Verschillende gemeenten (o.a. Zoetermeer, Amsterdam, Enschede en Eindhoven) hebben aangegeven met het Rijk verder te willen onderzoeken hoe samenhangend beleid tot stand kan worden gebracht en of er sprake is van mogelijke onbedoelde stapelingseffecten (en zo ja, hoe daarmee om te gaan).

2.3.6 Voorbereidingstijd van gemeenten

Uitgangspunt van de bestuursafspraken 2011-2015 is dat gemeenten *minimaal één jaar voorbereidingstijd* krijgen tussen de publicatie van de nieuwe wet in het staatsblad en de feitelijke overheveling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden naar gemeenten. Indien dit niet wordt gehaald, treden Rijk, VNG en IPO in overleg.

Partijen streven ernaar de wetgeving op 1-1-2014 in het Staatsblad te plaatsen opdat met inachtneming van het jaar voorbereidingstijd de wet op 1-1-2015 in werking kan treden.

2.3.7 Invoeringskosten

In de septembercirculaire 2011 is aangegeven dat voor de invoeringskosten voor de decentralisatie jeugdzorg in 2012 € 16 miljoen beschikbaar is. Voor 2013 is € 48 miljoen beschikbaar. Over de verdeling van deze budgetten heeft inmiddels bestuurlijk overleg plaatsgevonden.

Afgesproken is dat in 2012 € 10,5 miljoen onder gemeenten wordt verdeeld. Deze bedragen worden verdeeld via de maatstaven jongeren (2/3^e deel) en een vast bedrag voor iedere gemeente (1/3^e deel). In 2012 wordt een deel van het budget bestemd voor provincies (€ 1,6 mln) en een deel voor de transitiecommissie (€ 0,5 mln). Het resterende bedrag (€ 3,4 mln) wordt gereserveerd voor onderzoek, congressen en andere ondersteunende activiteiten. Het voor gemeenten beschikbare geld in 2012 wordt via een decentralisatie-uitkering verstrekt.

Een besluit over de verdeling van de middelen voor 2013 wordt in de loop van 2012 genomen.

Daarnaast is afgesproken in de bestuursafspraken dat het de gemeenschappelijke intentie is om zorgvuldigheid te betrachten voor personeel in bestaande organisaties en de frictiekosten te beperken. In de bestuursafspraken 2011-2015 staat:

‘Rijk, VNG en IPO kijken naar een overgangsregeling voor afbouw van de subsidierelatie van de provincies met hun instellingen en voor waarborgen van de hulp aan cliënten die op basis van de huidige wet recht hebben op (soms langdurige) jeugdzorg.’

Partijen hebben afgesproken dat een werkgroep van Rijk, VNG en IPO aan de slag gaat om een voorstel te maken voor de concrete invulling van de overgangsmaatregelen. Ook de financiering van de eventuele frictiekosten wordt door de werkgroep meegenomen.

3. Tijdpad en activiteiten transitie

3.1 Drie fasen

De veranderoperatie kent verschillende fasen waarbinnen de verantwoordelijkheden van partijen, actoren, kansen en risico's en dus ook de (ondersteunings)activiteiten veranderen. De volgende fasen kunnen worden onderscheiden:

1. Definitiefase: tot april 2012
2. Ontwerpfase: tot medio 2012
3. Realisatiefase: medio 2012 – 2016

De exacte planning van de fasen is mede afhankelijk van de voortgang van het wetgevingstraject. In de volgende paragrafen worden deze fasen uitgewerkt. Er bestaat overlap tussen deze fasen, deels lopen activiteiten in deze fasen parallel.

3.2 Uitwerking van de drie fasen

3.2.1 Definitiefase tot april 2012

In de definitiefase wordt een aantal stappen voorbereid ten behoeve van het transitieproces. In deze fase werken partijen voornamelijk aan het verhelderen en omschrijven van het feitencomplex (hoe ziet de huidige situatie eruit) en maken ze afspraken op bestuurlijk en strategisch niveau over de uitwerking van de decentralisatie. Concreet worden de volgende stappen gezet:

- Uitwerken bestuurlijke afspraken tussen Rijk, VNG en IPO (zie bijlage 2)
- Contouren wetsvoorstel gereed;
- Inventarisatie en analyse feiten en cijfers (aantallen cliënten, zorgprofielen, welke aanbieders, welke vragen, welke kansen), kennis van het landelijke zorgaanbod, en eventueel in kaart brengen kansen en knelpunten 3D's en PO (deels via opdrachtverlening SCP/Cebeon)
- Algemene informatievoorziening en communicatie
- Voorbereiding/start onderzoek arbeidsmarkteffect rapportage
- Voorbereiding/start transitiecommissie

Risicoanalyse

Gezien de omvang van de decentralisatie, het grote aantal stakeholders, de combinatie van kennisintensieve (werk)processen en de politiek gevoelige omgeving, achten de betrokken overheden inzicht in de risico's bij de transitie cruciaal. Ook moeten kritische succesfactoren om de stelselwijziging optimaal te laten slagen worden geïdentificeerd. Om van de transitieagenda te komen naar een transitieplan zal allereerst een risicoanalyse gemaakt worden op hoofdlijnen. In de Beleidsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel' worden een aantal keuzes gemaakt op basis waarvan de partijen risico's kunnen definiëren. Daarnaast zullen Rijk, VNG en het IPO de komende periode inzetten op het expliciteren van gezamenlijk keuzes ter voorbereiding op de transitie. Zodra deze keuzes bekend zijn, kunnen ook van deze keuzes de gevolgen en vervolgens de risico's worden ingeschat. In bijlage 1 is voorzet opgenomen van de uitwerking van de risico's.

Deze wordt aangescherpt en periodiek bijgesteld.

3.2.2 Ontwerpfase tot medio 2012

Deze fase start pas zodra de kaders van de stelselwijziging op hoofdlijnen zo duidelijk zijn dat concreet kan worden ingevuld hoe het nieuwe stelsel eruit gaat zien. Er van uitgaande dat de nu gestelde planning haalbaar is, zal deze zogenaamde ontwerpfase begin 2012 starten. Voor een goede transitie is het noodzakelijk om bij de start een scherp beeld te hebben van de betekenis en de gevolgen van de stelselwijziging op zowel bestuurlijk niveau als op het niveau van de organisatie van de uitvoering (de structurele dimensie van de stelwijziging), ook met het oog op de opgenomen risico's. Daarom zullen Rijk, VNG en IPO gezamenlijk een impact-analyse laten uitvoeren, zodra het (concept)wetgevend kader bekend is. Deze analyse dient ten minste een helder beeld te geven van:

- De gevolgen van het nieuwe design voor alle instanties en beroepskrachten werkzaam in de zorg voor jeugdigen.
- De betekenis van het design voor de verbinding tussen organisaties werkzaam in de zorg voor jeugdigen (de samenhang).
- De gevolgen van het nieuwe design voor gemeenten.
- De betekenis van de stelselwijziging voor de arbeidsmarkt (hiervoor wordt een apart onderzoek uitgezet).

Rijk, VNG en IPO zullen de branche-, beroeps en cliëntorganisaties nauw betrekken bij de uitvoering van de analyses. Een succesvolle transitie staat of valt een adequaat inzicht in de risico's en de inzet en verantwoordelijkheid van alle betrokkenen om deze risico's tot een minimum te beperken.

Zodra duidelijk is wat de impact is van de verschillende maatregelen kan de eerder gemaakte risicoanalyse worden aangescherpt. Aan de hand van deze meer uitgebreide risicoanalyse kunnen Rijk, VNG en IPO vervolgens gezamenlijk beheersmaatregelen formuleren, waaronder waar nodig overgangsregelingen. Deze worden opgenomen in een volgende versie van de transitieagenda.

3.2.3 Realisatiefase van medio 2012 tot en met 2015

Gedurende de realisatiefase zal de daadwerkelijke transitie van start gaan tot en met 2015, het jaar van de daadwerkelijk implementatie. Daarbij moet voor alle partijen duidelijk zijn wat er moet gebeuren en wanneer. Hierover wordt een zgn. Spoorboekje ontwikkeld waarin een groot aantal activiteiten een plaats zullen krijgen. Op hoofdlijnen gaat het om de volgende acties

- Overdragen bestaande kennis vanuit provincies en zorgverzekeraars naar gemeenten
- Vaststellen verdeelmodel en uitrollen financieringsystematiek
- Herinrichting uitvoering jeugdzorg
- Concrete overheveling taken verantwoordelijkheden en bevoegdheden rijk, zorgverzekeraars en provincies naar gemeenten

De transitie wordt ondersteund met (algemene en maatwerk-) ondersteuningsactiviteiten, zie hiervoor hoofdstuk 5.

3.3 Tjdpad en activiteiten samengevat

4. Monitoring en rol van de inspecties

4.1 Monitoring door Transitiecommissie Jeugdzorg

4.1.1 Aanleiding

In de bestuursafspraken 2011-2015 is vastgelegd dat het Rijk, VNG en IPO gezamenlijk een tijdelijke transitiecommissie instellen. De commissie moet zicht houden op het transitieproces en waar nodig dit proces aanjagen en ondersteunen, en ontwikkelingen signaleren bij de voor transitie verantwoordelijke partijen, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De bestuurlijke afspraken laten ruimte voor interpretatie hoe de taakopdracht van de commissie er precies uit ziet en wat de taakafbakening wordt tussen de commissie en de departementen/VNG en IPO. Daarom is afgesproken dat de bevindingen van de commissie in het bestuurlijk overleg tussen de betrokken partijen worden besproken.

4.1.2 Opdracht transitiecommissie

Rijk, IPO en VNG fungeren als gezamenlijk opdrachtgever van de transitiecommissie. Gekozen is voor een begrensde taakstelling. Dat maakt het mogelijk de commissie zodanig te positioneren dat zij een kritische rol kan nemen richting de overheden. Vanuit die positie kan de commissie alle bij de transitie betrokken partijen (Rijk, VNG en IPO) aanspreken.

Ondersteuningsactiviteiten die gericht zijn op de toekomst en uitvoering door gemeenten vallen niet onder mede-opdrachtgeverschap van IPO, maar zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk en VNG. Dit laat onverlet dat provincies een belangrijke rol spelen in het ondersteunen van de transitie.

Kern van de taak van de commissie is het volgen van de voorbereiding op de overdracht. Zo dat tijdig voldoende maatregelen kunnen worden genomen om eventuele risico's te beheersen. De commissie krijgt de volgende taakopdracht:

- Toetsen van de voortgang van het transitieproces.
- Terugkoppeling aan Rijk, VNG en IPO over stand van zaken, signaleren knelpunten en ontwikkelingen.
- Indien nodig, maar telkens na voorafgaande terugkoppeling aan Rijk, VNG en IPO: aan de hand van de voortgang gesprekken voeren in de regio en bij gemeenten.

Mede op basis van input vanuit de transitiecommissie voeren het Rijk en VNG (algemene en maatwerk-) ondersteuningsactiviteiten uit, vanuit een ondersteuningsteam Rijk/VNG.

4.1.3 Profiel transitiecommissie

De commissie bestaat uit een voorzitter en twee à drie leden. De leden zijn gezaghebbende personen die zicht hebben op de complexiteit van de opgave. Advies is bij samenstelling van de commissie een keuze te maken voor een combinatie van bestuurders (geen actueel politiek profiel), en mensen uit de praktijk en/of wetenschap met kennis en ervaring vanuit inhoud en van verandertrajecten, die uiteraard instemming van de drie betrokken partijen verkrijgen.

Kennis en vaardigheden

- Kennis van en ervaring met de (bestuurlijke) werkwijzen op rijksniveau (VWSVenJ), provinciaal niveau en gemeentelijk niveau;
- Schakelen tussen stelsel en organisatieniveau;
- Ervaring met eerdere bestuurlijke decentralisaties
- Ervaring met het toetsen van de voortgang en samenhang van complexe bestuurlijke verandertrajecten;
- In staat tot het samenbrengen van partijen en creëren van draagvlak;
- Kennis van het (preventieve en curatieve) zorgveld voor jeugdigen.
- Kennis van het justitiële jeugdveld;

Competenties en persoonlijke kenmerken

- Sensitief (politiek/bestuurlijk/organisatie)
- Verbindend/samenwerkingsgericht
- Communicatief
- Besluitvaardig
- Omgevingsbewust
- Resultaatgericht

Voor de voorzitter van de commissie gaat de voorkeur uit naar een (ex-)bestuurder of hoge ambtenaar die over de competenties en het bestuurlijk gezag beschikt om partners aan te kunnen spreken op hun verantwoordelijkheid. Bij de leden dient voldoende kennis en ervaring aanwezig te zijn van het lokale bestuur, vormgeving van de toezichtfunctie en kennis van het justitiële jeugdterrein. De leden dienen elkaar wat dat betreft aan te vullen.

4.1.4 Werkwijze van de commissie

De commissie zal in het eerste half jaar van 2012 een werkwijze ontwikkelen om invulling te geven aan zijn taak. Voor deze werkwijze gelden uitgangspunten zoals hieronder beschreven:

- De voortgangsbewaking kan alleen vorm en inhoud worden gegeven wanneer gemeenten, provincies, zorgverzekeraars en (in de toekomst) regionale samenwerkingsverbanden zelf daaraan een actieve bijdrage leveren.
- Bevordert wordt dat de gemeenten de voortgangsbewaking onderdeel van hun voorbereiding op de transitie laten zijn. Voor een eenduidige informatievoorziening is het noodzakelijk dat de gemeenten daarvoor over dezelfde instrumenten beschikken. Deze instrumenten dienen aan de gemeente beschikbaar gesteld te worden. Het is denkbaar dat de gemeenten gezamenlijk in VNG-verband het instrumentarium hiervoor in afstemming met de commissie (en ondersteund door het ondersteuningsteam) ontwikkelen.

- Naast gestandaardiseerde informatie van de gemeenten zal de commissie ook kwalitatief onderzoek uitvoeren om zicht te krijgen en te houden op de voortgang en de knelpunten die zich voordoen.
- Bij de samenstelling van het ondersteunend bureau moet gedacht worden aan een klein secretariaat voor het faciliteren van afspraken en gesprekken en uitvoeren van voortgangsrapportages. Het secretariaat kan bestaan uit een ambtelijk secretaris, een beleidsmedewerker/onderzoeker en een secretariele medewerker.

4.2. Rol inspecties

Zoals eerder in deze transitieagenda gesteld geldt als een van de bestuurlijke randvoorwaarden voor de adequate uitvoering van het transitieproces dat er continuïteit van zorg is en dat de van kwaliteit aan cliënten tijdens de transitie is geborgd. De inspecties hebben een belangrijke rol om er op toe te zien dat dit geborgd blijft. Daarom houden in de transitieperiode de inspecties IJZ en IGZ hun bestaande taak om toezicht uit te voeren volgens de geldende wettelijke bevoegdheden.

Daarnaast is het belangrijk dat partijen die als voorloper samen een transitieproces ingaan en samen aan de slag gaan met vernieuwende werkwijzen vooraf met elkaar afspraken maken over ieders verantwoordelijkheid voor de continuïteit en de kwaliteit van de zorg. Zij informeren tijdig de inspecties over deze afspraken en verantwoordelijkheidsverdeling zodat deze adequaat hun werkwijze voor het toezicht en de handhaving daarop bij deze koplopers kunnen afstemmen. Dit is belangrijk met het oog op de kwaliteit van het zorgaanbod, maar ook in gevallen van calamiteiten of incidenten die op kunnen treden bij deze koplopers waarbij de vraag naar de kwaliteit en ieders verantwoordelijkheid aan de orde kan zijn. Zo nodig kan de inspecties de betrokken partijen om aanvullende afspraken vragen over de onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling.

5. Ondersteuningsprogramma Rijk en VNG

5.1 ondersteuningsteam Rijk en VNG

5.1.1. Aanleiding

De transitie gebeurt in lokale en regionale afstemming, daar ligt het primaat. Uiteraard zijn de landelijke voorwaarden zoals beschreven in paragraaf 2 hierbij leidend. Hoewel het veranderproces vooral in het land bij gemeenten en regio's zelf plaatsvindt is het toch van belang om dit met een landelijke aanpak te faciliteren. Het gaat hierbij uitdrukkelijk om faciliteren. De ministeries van VWS en VenJ en de VNG hebben, vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid om de decentralisatie van de jeugdzorg goed te laten verlopen, het voornemen een ondersteuningsteam Transitie Jeugdzorg in te richten. Dit transitieteam richt zich primair op gemeenten, maar kan mogelijk ook voor aanbieders, professionals, cliënten(organisaties) en andere relevante actoren een ondersteunende rol hebben. Het team biedt het noodzakelijke gereedschap aan om het transitieproces vorm te geven en faciliteert waar nodig het lokale en regionale proces.

Ook de provincies spelen reeds een actieve rol in het transitieproces. Zij ondersteunen gemeenten bij de voorbereiding op hun nieuwe taken, dragen kennis over en faciliteren gemeenten bij verdere visieontwikkeling, samenwerking etc. Provincies doen dit veelal op uitdrukkelijk verzoek van gemeenten zelf en kunnen daarbij ook de specifieke aspecten die in de betreffende gemeenten/regio's aan de orde zijn, adresseren. Het is van belang dat deze constructieve bijdragen van provincies aan de transitie ook gedurende de gehele periode tot feitelijke overheveling van taken wordt voortgezet. De ondersteunende activiteiten vanuit het landelijke team zullen daarom goed worden afgestemd op en nauw aansluiten bij de ondersteuning die door provincies aan gemeenten wordt geboden. Dit geldt in toenemende mate ook voor zorgverzekeraars. Het ondersteuningsteam sluit nauw aan bij deze initiatieven.

5.1.2 Werkwijze ondersteuningsteam

In het Bestuursafspraken zijn het Rijk en de VNG overeengekomen dat gemeenten een grote mate van beleidsvrijheid krijgen bij de inrichting van het nieuwe jeugdstelsel. Daaruit volgt dat de ontwikkeling van (nieuwe) aanpakken zoveel mogelijk op het lokale (en regionale) niveau plaatsvinden, in interactie tussen gemeenten, aanbieders en cliënten. Wanneer dit efficiënter en/of effectiever zal het ondersteuningsteam op verzoek van gemeenten op centraal niveau de noodzakelijke aanvullende zaken laten ontwikkelen. Voor die thema's waarbij de wetgever de beleidsvrijheid van de gemeenten inperkt door het stellen van nadere regels zal het ondersteuningsteam een hierbij passende werkwijze ontwikkelen.

Uitgangspunten

- Uitgangspunt is dat de creativiteit en de trekkracht op lokaal en regionaal niveau zit en dat we geen landelijke formats en blauwdrukken willen, tenzij in de Bestuursafspraken anders is bepaald. Daarom luistert het ondersteuningsteam goed naar wat lokaal en regionaal gebeurt.
- Op lokaal, regionaal en provinciaal niveau zijn op veel plaatsen al de eerste stappen gezet voor de opbouw van regionale/provinciale of gemeentelijke transitieorganisatie, vaak in het verlengde van de CJG-ontwikkeling. Om goed gevoed te worden vanuit de praktijk wordt een netwerk van lokale en regionale transitie managers gevormd, wordt geput uit lokale en

regionale en provinciale transitieplannen en sluit het Transitieteam aan bij de bestaande infrastructuur en provinciale en gemeentelijke aanjagers (incl. G4, G32, PMG en andere gemeentelijke platforms, provinciale afstemming, regionale samenwerkingsverbanden, zorgverzekeraars en het netwerk van kennisinstituten en andere ondersteunende partijen, zoals CMO's en adviesbureaus).

- Er zal, zeker in de eerste twee jaar, fors geïnvesteerd worden in kennisopbouw: feiten en cijfers, kennis over de sector, inventarisatie en analyse (cliëntenstromen, welke aanbieders, welke vragen, welke kansen), kennis van het zorgaanbod en van de verandermogelijkheden van professionals, in kaart brengen lokale kansen en knelpunten drie decentralisaties en passend onderwijs.
- Om het complexe veranderproces effectief en efficiënt te laten verlopen, is het belangrijk dat gemeenten van elkaar kunnen leren en dat niet iedere gemeente zelfstandig hetzelfde wiel opnieuw uitvindt. Het ondersteuningsteam zal in afstemming op de provinciale initiatieven daartoe, deze uitwisseling faciliteren door het verspreiden van voorbeelden, handreikingen en leerervaringen (o.a. over pilots en experimenten) en het verbinden van lokale deskundigheid.
- De ondersteuning richt zich uitdrukkelijk ook op de voorlopers en op mogelijkheden om tot innovatie te komen vooruitlopend op de invoering van de nieuwe wetgeving.
- Het ondersteuningsteam transitie jeugdzorg zal naar alle gebruikers transparant zijn in wat zij doet en tijdig communiceren wat van het bureau kan worden verwacht. Over het aanbod en de werkwijze van het team wordt regelmatig afgestemd met gemeenten, provincies, landelijke organisaties van zorgaanbieders, professionals en patiënten/cliënten en andere betrokkenen.
- Het team zal waar nodig de activiteiten afstemmen met ondersteuningstrajecten in aanpalende operaties (Wmo/begeleiding, Wwv, Passend onderwijs).
- Het team werkt in nauwe samenwerking met de transitiecommissie en zal haar activiteiten ook afstemmen op de bevindingen van de transitiecommissie.

5.1.3. Activiteiten ondersteuningsteam

Het ondersteuningsteam maakt een werkprogramma op basis van de Transitieagenda.

Dit werkprogramma wordt in de definitiefase verder ingevuld op basis van:

- Risicoanalyse als uitwerking van de Transitieagenda (zie bijlage 1 voor eerste aanzet)
- Uitwerking van de werkagenda voor het ondersteuningsprogramma (transformatie/zorginhoudelijke vernieuwing)

Daarnaast is de werkagenda dynamisch en wordt deze bijgesteld op basis van

- Signalen van de Transitiecommissie
- Signalen uit 'het veld', onder meer via een klankbordgroep van lokale en regionale transitie managers

Terreinen waar het team zich op gaat richten zijn:

- Informatieverschaffing/kennisopbouw en publieksvoorlichting (incl. gezamenlijke website)
- Kennisdeling en platform (digitaal kennis uitwisselen, congressen en bijeenkomsten)
- Inhoudelijke ontwikkeling en innovatie (beleid/visie, scenario's)
- Instrumenten en verandertools (financieel, logistiek, juridisch, vraaganalyse)
- Vormen van contractering/inkoop of subsidiering (gemeente-aanbieder) en opdrachtgeverschap
- Instrumenten regionale samenwerking en arbeidsmarktbeleid
- Lokaal veranderen: individuele trajecten, trainingen/workshops, intervisie en coaching,

benutten van bestaande opleidingen cq vormgeven van opleidingstrajecten i.s.m. kennisinstituten

- Afstemming met kennisinstituten en ZonMw over kennisprogramma's en ondersteuning professionals
- Afstemming met ondersteuningstraject professionals jeugdzorg

Schematisch

De organisatie, aanpak en betrokken partijen (transitie/transformatie) zijn hieronder uitgewerkt:

6. Sturing, afstemming en bijstelling van de agenda

6.1 Besluitvormingsstructuur landelijk

De transitie zal alleen succesvol zijn wanneer nauw wordt samen gewerkt tussen de drie overheidslagen die hiervoor primair verantwoordelijk zijn. Voor de sturing van het proces van de stelselwijziging is een stuurgroep Stelselwijziging ingericht. Deze stuurgroep komt eenmaal per maand bijeen. In de stuurgroep stelselwijziging jeugd worden agendapunten voorbereid voor het driemaandelijks bestuurlijke overleg en geeft richting aan de verdere uitwerking van deze Transitieagenda naar een voortschrijdend transitieplan. De stuurgroep bestaat uit de Ministeries van VWS en VenJ, de VNG en het IPO. Vanuit VWS vindt bilateraal overleg plaats met ZN. Afhankelijk van de inhoudelijke agenda wordt bezien op welke wijze ZN het beste betrokken wordt bij het verdere transitieproces.

Op deelonderwerpen zal gericht aanvullende afstemming plaatsvinden. Activiteiten vinden tevens in nauwe afstemming plaats met transitie/implementatietrajecten vanuit OCW, SZW en BZK die gericht zijn op gemeenten/instellingen.

6.2. Afstemming met het veld

Om de kennis van het veld zoveel als mogelijk te benutten zal de transitieagenda tevens periodiek afgestemd worden met cliëntenorganisaties, beroepsverenigingen, brancheorganisaties, bestuurlijke partners en inspecties, via de bestaande klankbordgroepen voor cliënten(organisaties), brancheorganisaties/inspecties en beroepsgroepen, die eens per 3 maanden bijeenkomen.

Daarnaast zal ten aanzien van specifieke onderwerpen zo nodig bilateraal overleg worden gevoerd met daartoe geëigende stakeholders die ook in de klankbordgroepen zijn vertegenwoordigd.

6.3. Bijstelling van de agenda

Deze agenda wordt door Rijk, VNG en IPO periodiek bijgesteld, minimaal elk half jaar.

Bijlage 1: aanzet risicoanalyse

Risico	Mogelijke beheersmaatregel
<p>Financieel (lopende verplichtingen)</p> <p>Afbouw huidige provinciale subsidierelaties met zorgaanbieders en Bureaus Jeugdzorg en inkooprelatie AWBZ/zorgverzekeraars met zorgaanbieders:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Termijn van afbouw subsidierelatie: voldoende tijd beschikbaar voor BJZ en zorgaanbieders om om te schakelen naar subsidie- of inkooprelatie met gemeente? - Onzekerheid over toekomstige taakstelling BJZ en zorgaanbieders - Voldoende beschikbaarheid van goed gekwalificeerd personeel (risico van onrust in arbeidsmarkt door onduidelijkheid toekomstig beleid) - Friciekosten/personele kosten bij instellingen als gevolg van voorgaande punten - Overdracht of afbouw van lopende verbetertrajecten die tot overheveling door oude financiers worden gefinancierd 	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeidsmarkteffecten-rapportage - Deugdelijke overgangsregelingen t.a.v. personeel betrokken instellingen, inclusief afspraken over hoe maatschappelijke c.q. frictiekosten zoveel mogelijk te beperken - Overgangsregeling voor afbouw provinciale verplichtingen en overname verplichtingen door gemeenten - Afspraken voor provincieambtenaren op basis van mens volgt werk
<p>Cliënten (lopende verplichtingen)</p> <p>Overdracht en continuering huidige cliënttrajecten, zowel provinciale verplichtingen (zorgaanbieders en Bureaus Jeugdzorg) als verplichtingen AWBZ en zorgverzekeraars (zorgaanbieders):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in stromen huidige trajecten - Oude aanspraken: hoe lang lopen die door? (financieel, schaal/bereikbaarheid zorg, overdracht van kennis, leverings-/zorgplicht?) - Afspraken over eventuele herindicatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Deugdelijke overgangsregelingen, inclusief afspraken over eventuele herindicatie
<p>Organisatieschaal</p> <p>Om vertrouwen te kunnen hebben in de uitvoeringskracht van gemeenten is het noodzakelijk om zo tijdig mogelijk inzicht te hebben in de bovenlokale organisatie van het aanbod voor bepaalde vormen van (dure, specialistische) zorg en voor de jeugdbescherming</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken over bovenlokale samenwerking in transitieagenda - Monitoring voortgang - Voldoet de samenwerking aan de

<p>en jeugdreclassering en mogelijk het AMK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op welke onderdelen van het zorgaanbod dient samenwerking in ieder geval betrekking te hebben? - Hieruit voortvloeiend: bestuurlijke voorwaarden voor de samenwerking (juridisch/bestuurlijk, organisatorisch, schaal, dekking, anderszins?) 	<p>uitgangspunten van de stelselwijziging. Toetsstenen bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Efficiënte toegang o Deregulering (bedrijfsvoering) o Bereikbaarheid zorg o Kwaliteit dienstverlening/zorg o Budgetbeheersing o Heldere verantwoording
<p>Voorzienbaarheid van beleid (communicatie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten, zorgaanbieders en 'overdragende' partijen betrekken bij het opstellen van kwaliteits-oncertificeringskaders - Behoud know-how bij provincies en zorgverzekeraars voor gemeenten en hoe kunnen zij gemeenten ondersteunen bij de voorbereiding op nieuwe taken? - Tijdig informeren van partijen over voortgang en formulering landelijke beleidskaders - Vervallen recht op jeugdzorg: wat betekent dit voor cliënten? - Communicatie richting personeel instellingen - Maatwerk/beleidsvrijheid gemeenten versus landelijke rechtsgelijkheid 	<p>Betrokkenheid veld organiseren</p> <p>Communicatieplan</p> <p>informatievoorziening</p>

Bijlage 2

Stand van zaken bestuursafspraken 2011-2015 over Jeugd

Hieronder is een overzicht opgenomen van de bestuursafspraken 2011-2015 op het dossier jeugd en de voortgang hiervan.

Afspraak	Stand van zaken
De wettelijke kaders van passend onderwijs en zorg voor jeugd in samenhang worden uitgewerkt,	Overleg vindt plaats tussen VWS en OCW over de concept-wetgeving
De opdracht aan gemeenten wordt neergelegd in een nieuw wettelijk kader , dat enerzijds recht doet aan gemeentelijke beleidsvrijheid en anderzijds jeugdigen en hun opvoeders die ondersteuning garandeert die nodig is. De individuele aanspraken uit de huidige wet- en regelgeving zullen niet op gelijke wijze worden overgeheveld.	Concept wetsvoorstel jeugd is in voorbereiding.
Er vindt onderzoek plaats naar de positionering van de jeugdgezondheidszorg	Onderzoek is uitgevoerd, rapport gereed en meegestuurd met brief aan TK. Uitkomsten worden meegenomen in bij opstellen concept wet.
vóór de zomer in kaart te brengen voor welke specifieke groepen eventueel specifieke maatregelen moeten worden getroffen,	Het rapport is gereed en meegestuurd met brief aan TK. Over de eventuele maatregelen vind overleg tussen Rijk en VNG plaats
Rijk en VNG nemen een jaar de tijd om gezamenlijk te bezien welke randvoorwaarden gekoppeld moeten zijn aan de overheveling van de jeugdbescherming en de jeugdreclassering en hoe deze randvoorwaarden vorm krijgen.	Hierover worden binnenkort met de VNG afspraken gemaakt over de uitwerking
Het Rijk is terughoudend bij het uitvragen van informatie bij gemeenten. Alleen die informatie wordt opgevraagd die strikt noodzakelijk is om zijn systeemverantwoordelijkheid waar te maken. Het Rijk sluit hierbij zoveel mogelijk aan bij reeds bestaande informatiebronnen.	Is uitgangspunt voor het wettelijk kader.
Toezicht door het Rijk wordt gehouden op -in ieder geval- de gesloten jeugdzorg, de jeugdigen die onder de Wet bijzondere	Overleg tussen partijen is gaande.

opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vallen, en op het van staatswege ingrijpen (verplichte maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering) en mogelijk op sommige vormen van gespecialiseerde zorg. De mate van toezicht is afhankelijk van de zorgzwaarte en/of mate van ingrijpen. Rijk en VNG werken dit nader uit.	
De voorwaarden van bestuurlijke samenwerking zijn binnen een maand na afsluiting van het bestuursakkoord klaar. Voor bijzondere groepen, zoals jeugdbescherming en jeugdreclassering, kan hieraan nog nadere invulling worden gegeven.	Opgenomen in transitie-agenda
Rijk en gemeenten spreken af om de administratieve lasten voor instellingen en bedrijven tot een minimum te beperken.	Is uitgangspunt voor wettelijk kader
Rijk, VNG en IPO stellen samen een transitieplan op dat naar de Tweede Kamer wordt gezonden. Gemeenten en provincies maken samen afspraken over hoe de transitie in hun regio plaatsvindt, met inachtneming van de landelijke afspraken over fasering en transitie. De transitie wordt gezamenlijk door Rijk, VNG en IPO aangestuurd, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. De wijze waarop de transitie wordt ondersteund, wordt nog nader afgesproken.	Transitie=-agenda is begin 2012 gereed.
Om handen en voeten te geven aan vernieuwingen in de jeugdzorg kunnen gemeenten en provincies de maximale ruimte benutten die de huidige wetgeving biedt. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om te experimenteren met nieuwe werkwijzen en ervaringen op te doen. Rijk, VNG en IPO stellen gezamenlijk een kader op waarbinnen deze experimenten kunnen plaatsvinden en maken afspraken hoe de resultaten gewogen, beoordeeld en geborgd kunnen worden.	Opgenomen in transitie-agenda
De precieze uitwerking van de fasering wordt, vanuit een inhoudelijke samenhang, geregeld in het transitieplan.	Opgenomen in transitie-agenda
De door de gemeenten te realiseren besparing voor het jeugddomein kent een oplopende reeks in het regeerakkoord. Deze bedraagt netto € 80 miljoen in 2015, oplopend tot € 300 miljoen vanaf 2017.	Is ingeboekt
Gelet op het belang en de complexiteit van de transitie van het stelsel is het nodig dat er een goede monitoring plaatsvindt van de voortgang van het transitieproces. Daartoe stellen partijen	Opgenomen in transitie-agenda

<p>gezamenlijk een tijdelijke commissie in. De commissie bestaat uit gezaghebbende personen die zicht houden op het proces dat vooral in de regio's zelf moet plaatsvinden en waar nodig, dit proces aanjagen en ondersteunen, én ontwikkelingen signaleren bij de voor de transitie verantwoordelijke partijen, waarbij in het bijzonder aandacht besteed wordt aan jeugdbescherming en -reclassering. Over opdracht, positionering en startmoment van de commissie maken partijen nadere afspraken in het transitieplan.</p>	
<p>Rijk, VNG en IPO kijken naar een overgangsregeling voor afbouw van de subsidierelatie van de provincies met hun instellingen en voor waarborgen van de hulp aan cliënten die op basis van de huidige wet recht hebben op (soms langdurige) jeugdzorg.</p>	<p>Opgenomen in transitie-agenda</p>
<p>Uitgangspunt is dat gemeenten minimaal één jaar voorbereidingstijd krijgen tussen de afronding van de wetgeving en de inwerkingtreding daarvan. Indien dit niet wordt gehaald, treden Rijk, VNG en IPO in overleg.</p>	<p>Verwachting van het Rijk is dat de wet op 1-1-2014 in het staatsblad staat en dat deze na 1 jaar voorbereidingstijd op 1-1-2015 in werking kan treden.</p>
<p>Partijen onderschrijven de intentie om in het financieel arrangement voor de jeugd prikkels in te bouwen voor het doelmatig aanbieden van adequate voorzieningen en het voorkomen van zwaardere zorgvormen (preventie). Het aanbrengen van prikkels mag niet leiden tot het introduceren van onevenredig veel administratieve lasten, moet inpasbaar zijn in het verdeelmodel en mag niet leiden tot schotten. Gekozen zal worden voor het financieel best passende arrangement binnen het gemeentefonds. De voorkeur ligt bij een decentralisatie-uitkering jeugdzorg binnen het gemeentefonds.</p>	<p>Is uitgangspunt voor wettelijk kader. Uitwerking van het verdeelmodel vindt op dit moment plaats door SCP en Cebeon in opdracht van het Rijk. VNG is betrokken bij de formulering van de opdrachtverlening. Naar de te nemen maatregelen inzake de bekostiging van zorgaanbieders is onderzoek verricht dat in oktober wordt opgeleverd. VNG is betrokken bij dit onderzoek.</p>
<p>Over de indexering wordt de volgende afspraak gemaakt: De middelen begeleiding jeugd worden tot het moment van overheveling geïndexeerd met de daarvoor in 2011 geraamde groeiruimte voor de AWBZ van gemiddeld 2,5% per jaar en een jaarlijkse beschikbare nominale index. De partijen maken nog nadere afspraken over de indexering van deze middelen in de jaren 2014 en 2015. De over te hevelen bedragen Jeugd-GGZ en Jeugd-LVG zorg ontwikkelen zich tot het moment van overheveling met de geraamde groeivoeten uit het Budgettair Kader Zorg die voor deze sectoren van toepassing zijn. Bij de evaluatie van de normeringssystematiek</p>	<p>Berekeningswijze wordt tzt toegepast.</p>

<p>in 2015 worden afspraken gemaakt over de indexering van alle middelen voor jeugdzorg voor 2016 en verder.</p>	
<p>In de provinciale jeugdzorg geldt op dit moment een eigen bijdrage bij uithuisplaatsing van de jeugdige. In het regeerakkoord is vastgelegd dat in 2015 een jeugdzorgbrede eigen bijdrage komt. Partijen onderkennen dat nadere afspraken nodig zijn over de uitvoering van deze jeugdzorgbrede eigen bijdrage door gemeenten. Bij de nadere afspraken worden de maatschappelijke effecten meegenomen.</p>	<p>De uitwerking is in gang gezet. Voor de zomer 2012 zal er op basis van nog te verkrijgen inzicht in de inkomenspositie van ouders van uithuis geplaatste kinderen een voorstel worden gemaakt.</p>
<p>VWS laat onafhankelijk onderzoek uitvoeren naar de daadwerkelijk vrijvallende integrale uitvoeringskosten van rijkswege in verband met de overheveling van de begeleiding jeugd, de Jeugd-LVG zorg, de Jeugd-GGZ zorg in de AWBZ en de Jeugd-GGZ zorg in de Zorgverzekeringswet. De VNG wordt betrokken bij de opdrachtformulering en zal plaatsnemen in de begeleidingscommissie bij dit onderzoek. Vrijvallende middelen worden beschikbaar gesteld aan gemeenten. De uitvoeringskosten van de begrotingsgefinancierde provinciale jeugdzorg worden gedekt uit het over te hevelen budget. Het kabinet stelt daarnaast in totaal 55 mln. structureel beschikbaar voor uitvoeringskosten van zorg voor jeugd en begeleiding samen. De € 55 miljoen is "for better and for worse"; er vindt geen monitoring plaats over de gemaakte uitvoeringskosten. Bovenstaande middelen worden toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Indien gemeenten hogere kosten maken dan het Rijk voor het uitvoeren van de begeleiding, dan dienen deze kosten te worden gedekt uit het overgehevelde budget.</p>	<p>Het onderzoek, dat in samenhang met de overheveling van begeleiding wordt uitgevoerd, is opgestart. De VNG zit in de begeleidingscommissie.</p>
<p>Voor de invoeringskosten bij Jeugd stelt het Rijk - aanvullend op de afspraken over invoeringskosten voor begeleiding in het concept hoofdlijnenakkoord - incidenteel € 64 miljoen beschikbaar. Rijk, VNG en IPO maken afspraken over de inzet van deze middelen.</p>	<p>Besluitvorming is opgenomen In decembercirculaire</p>

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum 13 februari 2012
zaaknummer 2012-000507
onderwerp Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van februari 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Bestuurlijk Platform Decentralisatie Jeugdzorg

Over de decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten voert de provincie overleg met de 7 Gelderse regio's. In 2011 is hiervoor een Bestuurlijk Platform Decentralisatie Jeugdzorg ingericht. Alle regio's worden in het platform vertegenwoordigd door minimaal 2 bestuurders. Namens het college van Gedeputeerde Staten participeert gedeputeerde Traag.

Op donderdag 2 februari was er een bijeenkomst van het platform. Daar is gesproken over gezamenlijke vertrekpunten en aanpak. In de aan uw commissie aangeboden Statennotitie Startnotitie Beleidskader Jeugd 2013-2016 (PS2012-80) was een concept van een gezamenlijke verklaring als bijlage opgenomen. Tijdens het overleg van platform hebben partijen deze verklaring besproken en aangegeven met toevoeging van een enkel punt zich goed te kunnen vinden in de intenties zoals opgenomen in deze verklaring. Belangrijke conclusie is dat de decentralisatie in Gelderland meerwaarde moet toevoegen om zo de jeugdzorg te transformeren. De intentie is dat partijen vanuit de oude en nieuwe verantwoordelijkheden hier samen een succes van willen maken. De bestuurders hebben aangegeven voorstander te zijn van een actieve agendavorming en daarbij de bestuurlijke inbreng tijdig en goed te borgen. Deze wens zal nog worden opgenomen in de verklaring.

De bestuurders signaleren op verschillende onderwerpen een behoefte aan verdere verdieping. In navolging van de eerder door de provincie georganiseerde Scholingsmiddagen over jeugdzorg, wordt nu voorgesteld in mei gezamenlijk een themabijeenkomst te organiseren voor bestuurders en ambtenaren van gemeenten. Onderwerpen die aan de orde dienen te komen zijn: de positie van de cliënt, Jeugd-GGZ, Justitiële taken jeugdzorg en opties voor trajectfinanciering.

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerflier

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

De volgende reguliere overleggen van het platform worden gepland in juni en oktober van dit jaar. Naast dit platform op provinciaal niveau, vindt er overigens ook op regionaal niveau periodeoek overleg plaats tussen provincie en regio's. Dat is op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau en biedt mogelijkheden in te zoomen op specifieke regionale ontwikkelingen. Het gaat dan over de aansluiting tussen de provinciale jeugdzorg en het gemeentelijk voorveld en de vorderingen op het vlak van de transformatie van de jeugdzorg.

Evaluatie Week van de Jeugdzorg 2011

Van 13 tot en met 20 november 2011 vond op initiatief van de provincie in Gelderland de zesde Week van de Jeugdzorg plaats. De ervaringen van zijn zeer positief. De belangstelling voor bestuurlijke stages bij instellingen was overweldigend en de uitreiking van de Jeugdzorg Award 2011 was een waardevolle gebeurtenis met al die Gelderse jeugdzorghelden. De evaluatie met alle resultaten van de week is te vinden op www.weekvandejeugdzorg Gelderland.nl. Hier zijn ook de verslagen van de stages te vinden.

Stand van zaken bezuinigingen Omroep Gelderland

De Provincie is krachtens de Mediawet gehouden aan de bekostiging van het functioneren van ten minste één regionale publieke media-instelling door de vergoeding van die kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de regionale publieke mediadienst. (artikel 2.170 Mediawet)

Daarbij moet de Provincie:

1. Een kwalitatief hoogwaardig media-aanbod mogelijk maken en de continuïteit van de bekostiging waarborgen;

2. Het in 2004 bestaande niveau van de activiteiten van media-aanbod ten minste handhaven.

Bij het vaststellen van de provinciale omroepnota was er een breed gedeelde mening dat de instandhouding van de regionale omroep, juist met het oog op de regionale identiteit van diezelfde omroep, het beste een provinciale verantwoordelijkheid kan zijn.

Voor het bekostigen van deze wettelijke taak krijgt de provincie een doeluitkering van het Rijk.

Daarnaast subsidiëert de provincie nog een aantal andere zaken uit eigen middelen (MIG) zoals ondertiteling, weekendnieuws etc.

In de vorige regeerperiode (2010) hebben Provinciale Staten op voorstel van het toenmalige College van Gedeputeerde Staten overwogen dat er, net als bij andere instellingen, ook op het budget van de Omroep moet worden gekort. In het kader van de korting op het Provinciefonds is ook een versobering van 10% toegepast op de wettelijke taak betreffende de Mediawet op Omroep Gelderland ad € 1.588.100,-. De implementatietermijn van de bezuinigingen is voor Omroep Gelderland op maart 2014 gesteld. Dan loopt namelijk de huidige concessie af.

Omroep Gelderland heeft tegen dit voorgenomen bezuinigingsbesluit ernstige bezwaren geuit.

In essentie ging het om de interpretatie van dit bewuste artikel 2.170 Mediawet waar de Provincie in eerste instantie wel en Omroep Gelderland absoluut geen mogelijkheden in zag. Later heeft de Omroep, zoals bekend, bezwaar gemaakt tegen het voornemen tot bezuiniging en dit bezwaar is op technische gronden niet-ontvankelijk verklaard. Over de inhoud heeft de Commissie zich niet uitgesproken.

In zijn algemeenheid is het zo dat de provincies zich bepaald niet mogen uitspreken over de kwaliteit. Dit is echt voorbehouden aan organisaties als het Commissariaat voor de Media etc.

Rest de provincies dan nog de kwantiteit.

De provincie Brabant heeft recentelijk een poging gewaagd om dan maar deze kwantiteit te beschrijven en geprobeerd aan te tonen dat het wel wat minder kan t.o.v. het peiljaar 2004. Vooralsnog heeft de rechter geoordeeld dat deze motivering onvoldoende is en dat daarom de bezuiniging op deze wijze niet kan worden doorgevoerd.

Op dit moment bestuderen wij, ook in IPO verband, de uitspraak van de rechter op het geschil tussen de provincie Noord-Brabant en de Omroep Brabant. Dit geschil is namelijk een goed voorbeeld voor de andere provincies die vergelijkbare voornemens hebben in het kader van de kortingen op het Provinciefonds.

Zodra wij meer duidelijkheid hebben over de gevolgen van deze uitspraak alsmede wat nu te doen zullen wij uw Staten direct informeren.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Jeugdzorg

Van: mie-bounces@mailman.prvgld.nl namens Traag, Annemieke
Verzonden: vrijdag 17 februari 2012 14:58
Aan: 'mie@mailman.prvgld.nl'
CC: Bieze, Conny; Verdaas, Co; Markink, Jan; Dijk van, Jan Jacob
Onderwerp: [Mie] informatie inzake Helianthos
Bijlagen: ATT00001.txt

Geachte leden van de Statencommissie MIE,

Graag houd ik u periodiek op de hoogte over Helianthos.
Ik probeer iedere twee weken een update te sturen.

Ik laat mij informeren door Oost NV en Stichting kiEMT en put uit eigen ambtelijke contacten.

Achter de schermen wordt hard gewerkt.

In de gesprekken die plaatsvinden met de trekkers van een alternatieve businesscase zijn nog veel open einden.

Er ligt nog geen harde businesscase.

Meer is er nu niet te melden.

Vriendelijke groet,

mevrouw dr. J.M.E. (Annemieke) Traag
gedeputeerde Duurzaamheid/klimaat,
Innovatie, Jeugdzorg en Cultuurhistorie
provincie Gelderland

telefoon 026 - 359 9095

Email: a.traag@gelderland.nl

Van: mie-bounces@mailman.prvgld.nl namens Traag, Annemieke
Verzonden: maandag 5 maart 2012 16:26
Aan: 'mie@mailman.prvgld.nl'; Markink, Jan; Bieze, Conny; Verdaas, Co; Dijk van, Jan Jacob
Onderwerp: [Mie] update inzake Helianthos
Bijlagen: ATT00001.txt

Geachte leden van de statencommissie MIE,

U kreeg van mij de toezegging om iedere twee weken een update te ontvangen inzake Helianthos. Enkele dagen later dan beoogd, ontvangt u bij deze de laatste stand van zaken.

Op 23 februari hebben geïnteresseerde investeerders een rondleiding gekregen bij Helianthos. Vervolgens is aan hen de businesscase van Caneval Ventures gepresenteerd. Deze week worden de geïnteresseerden nagebeld door Caneval Ventures. Ons uitgangspunt blijft dat wij eerst willen zien dat de markt bereid is om te investeren, voordat wij het verder over onze steun hebben.

Vriendelijke groet,

mevrouw dr. J.M.E. (Annemieke) Traag
gedeputeerde Duurzaamheid/klimaat,
Innovatie, Jeugdzorg, cultuur en Cultuurhistorie
provincie Gelderland

telefoon 026 - 359 9095
Email: a.traag@gelderland.nl

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van de Commissie MIE

datum
13 april 2012
onderwerp
Mededelingen aan de Commissie MIE

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van april 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Health Valley Event 2012

Op 15 maart jl heeft in Concertgebouw de Vereniging in Nijmegen het jaarlijkse Health Valley Event plaatsgevonden. Deze dag werd bezocht door ruim 1000 ondernemers, onderzoekers en andere professionals uit de Health sector. Thema dit jaar was het versnellen van de innovaties richting de gezondheidsmarkt. Een thema dat van vele kanten werd belicht in interactieve sessies en door vooraanstaande sprekers als Bas Bloem, neuroloog UMC St. Radboud – tevens Nationale Zorgheld 2011. Door de bezoekers werd het Event gewaardeerd als een inspirerende dag met veel ontmoetingen en kansen voor innovaties. Minister Schipper benadrukte in haar videoboodschap de rol en betekenis van Health Valley als netwerkorganisatie die innovatie stimuleert.

Energietransitie

Helianthos

Via Oost NV en stichting kiEMT houden wij de ontwikkelingen rond Helianthos in de gaten. Oost NV is veelvuldig benaderd en heeft intensief contact met de partij achter de alternatieve businesscase. Hoewel marktpartijen misschien hun kruit droog houden tot de veiling van Helianthos, hebben wij nu nog geen zicht op een partij die het bedrijf gaat overnemen.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Subsidieregeling elektrische bromfietsen met succes afgerond

Op 7 oktober 2011 is de provinciale regeling Subsidie aanschaf voertuigen op duurzame brandstoffen in werking getreden. Deze regeling heeft tot doel om de duurzame mobiliteit te stimuleren en daarbij efficiënter om te gaan met fossiele brandstoffen. De regeling bestaat uit een subsidie op de aanschaf van een elektrische bromfiets en een subsidie op de aanschaf van een voertuig dat rijdt op biogas of een hogere blend biobrandstof.

Ondanks het feit dat de regeling in het najaar is gestart is de verkoop van de elektrische bromfiets een groot succes geworden. Eind maart waren er zoveel mensen die een e-scooter hadden aangeschaft, dat het subsidieplafond voor de elektrische bromfietsen inmiddels bereikt is. Daarmee is de subsidieregeling voor de e-scooters gesloten.

Totaal is er voor de aanschaf van 283 elektrische scooters subsidie verleend. Het is een succes te noemen dat in een winterperiode zoveel e-scooters op de weg zijn gekomen. De elektrische scooters zorgen tevens voor een directe verbetering van het leefklimaat in de stad inclusief minder geluid en minder vuile uitstoot.

De verkoop van auto's op biogas loopt ook voorspoedig. Het subsidieplafond voor deze voertuigen is nagenoeg bereikt. Nog enkele aanvragen om subsidie kunnen worden gehonoreerd. Op het moment dat het subsidieplafond is bereikt is er voor 120 voertuigen op biobrandstoffen een subsidie toegekend.

Milieu

Gezondheidseffecten van luchtkwaliteit in beeld gebracht samen met GGD

Het Programma Luchtkwaliteit doet meer dan op plaatsen waar de luchtkwaliteitsnormen worden overschreden, deze (helpen) op te lossen. Steeds meer blijkt de invloed van luchtkwaliteit op onze gezondheid en ons dagelijks functioneren. Een goed voorbeeld is de invloed van een goede luchtkwaliteit op het concentratievermogen en dus op de leerprestaties van kinderen op scholen.

Enkele recente voorbeelden.

Bij inwoners van de Amerikaanse stad Boston werd een verhoogde kans op een herseninfarct (CVA of beroerte) vastgesteld op dagen met sterke luchtvervuiling, vooral met hoge vervuiling tengevolge van het verkeer. Een Franse studie komt tot de conclusie dat kortstondige blootstelling aan luchtvervuiling de kans op een hartaanval vergroot. In een onderzoek in Chicago van 20.000 oudere vrouwen bleek hun geheugen en denkvermogen sneller te verslechteren als ze vlakbij luchtvervuiling woonden. Onderzoek in twee steden in California toonde aan dat ongeveer de helft van de astmagevallen bij kinderen kan toegeschreven worden aan luchtvervuiling door het verkeer. De "OESO milieuverkenning tot 2050" toont aan dat luchtverontreiniging mondiaal de grootste oorzaak wordt van milieugerelateerde gezondheidsproblemen, onder andere door vergrijzing en verstedelijking.

Vanuit het belang van gezondheid brengt de provincie met de GGD de gezondheidseffecten van luchtkwaliteit in beeld. Daarnaast organiseert de provincie workshops voor de Gelderse burger over de relatie gezondheid en luchtkwaliteit. In de workshops wordt de landelijke atlas Leefomgeving onder de aandacht gebracht. Via het inzoomen op postcode de burger zelf alle relevante informatie over zijn eigen leefomgeving bekijken.

Provincie Gelderland stelt geluidsbelastingkaarten vast

De provincie Gelderland heeft op basis van de Wet Geluidhinder kaarten vastgesteld die een beeld geven van de geluidsbelasting als gevolg van het verkeer op de provinciale wegen. De kaarten zijn digitaal in te zien via de website van de provincie (www.gelderland.nl/geluidsbelastingkaart) en daardoor kan de informatie op elk gewenst detailniveau worden bekeken. Met de kaarten en bijbehorende tabellen geeft de provincie informatie over de geluidsgevoelige objecten zoals woningen, ziekenhuizen en scholen. Daarnaast is ook informatie te vinden over stiltegebieden en het aantal bewoners langs een provinciale weg, dat blootgesteld wordt aan een bepaalde geluidsbelasting van het wegverkeer zowel overdag als 's nachts.

Gelderland zet al een aantal jaren sterk in op de aanleg van stil asfalt. De provincie doet dit op basis van het Actieplan Geluid 2008-2012. Het blijkt een goede maatregel om het geluid langs (provinciale) wegen te verminderen. Door de uitvoering van het Actieplan is het aantal knelpunten (geluidsgevoelige objecten met een geluidsbelasting van 63 decibel of hoger) gedaald met ongeveer 27%. Bovendien is voor circa 24.000 inwoners van Gelderland het geluid minder geworden door de aanleg van stil asfalt op provinciale wegen. De toepassing van stil asfalt is gekoppeld aan de onderhoudscyclus van provinciale wegen.

Het vast stellen van de geluidsbelastingkaarten is de eerste stap richting het maken en vaststellen van een nieuw Actieplan Geluid voor de periode van 2013 tot en met 2017. Hierin zal de provincie haar ambitie bepalen voor het aanpakken van geluidhinder langs de provinciale wegen in de komende jaren. Het ontwerp van dit plan zal de provincie publiceren, zodat iedereen de gelegenheid krijgt om zijn zienswijze naar voren te brengen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Aan de leden van de Commissie MIE

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
23 april 2012
onderwerp
Mededelingen aan de Commissie MIE

Zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van maart 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Stand van zaken IIG

Eind januari hebben wij toestemming van Min BZK gekregen voor de oprichting van de Innovatie- & Investeringsfonds Gelderland BV (IIG BV). Onder deze BV worden het 'Innovatie- & Investeringsfonds Gelderland' en het 'fonds Betuwse Bloem Innoveert' ondergebracht. Met deze toestemming kan IIG BV nu daadwerkelijk opgericht worden en kan de beheerovereenkomst met PPM Oost getekend worden. Deze beheerovereenkomst kunt u overigens in SIS raadplegen. De afgelopen periode is tevens gebruikt voor het zoeken naar geschikte kandidaten voor de Raad van Commissarissen van IIG BV. Er zijn drie personen gevonden die voorgedragen zullen worden tot commissaris. Er zijn reeds financieringsvoorstellen bij PPM Oost -als bestuurder van IIG BV- ingediend. De verwachting is dan ook dat de eerste financieringen binnenkort zullen plaatsvinden.

Onderzoek naar klant tevredenheid Oost NV en PPM Oost

In Gelderland en Overijssel is de ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV en Participatiemaatschappij Oost Nederland actief. Oost NV voert een drietal kerntaken uit die gericht zijn op economische structuurversterking. Het gaat hierbij om 'ontwikkeling & innovatie', 'investeringsbevordering' en 'bedrijfsomgeving'. Er doen zich in de externe omgeving van de ontwikkelingsmaatschappij de nodige veranderingen voor. Zo heeft het ministerie van EL&I besloten om de komende jaren haar financiële ondersteuning af te bouwen. Verder zien we ook nieuwe aanvullende initiatieven ontstaan die zich richten op regionale structuurversterking en daarnaast zien we dat ook bij het bedrijfsleven, bijvoorbeeld vanwege het toenemende belang van kennis en innovatie, de behoefte aan ondersteuning wijzigt.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Dit alles betekent dat de optimale en wenselijke dienstverlening van Oost NV en PPM Oost aan verandering onderhevig is. Daarom laten wij samen met de provincie Overijssel in kaart brengen hoe de klantgroepen van Oost NV en PPM Oost de dienstverlening rondom de verschillende kerntaken beoordelen. Doel van het onderzoek is om inzichtelijk te krijgen hoe bedrijven en andere typen klanten de verschillende diensten van Oost NV en PPM Oost beoordelen en welke bouwstenen hieruit te destilleren zijn voor de (verdere) optimalisering van deze dienstverlening. Rond de zomer zullen de resultaten beschikbaar zijn

Energietransitie

Helianthos

Uit navraag blijkt dat er (d.d. maandag 12 maart) nog geen hard commitment gevonden is bij partijen om in Helianthos te investeren. Daar wordt nog steeds aan gewerkt. Tegelijk valt onder andere in de krant te lezen dat de productiekant van de markt voor zonne-energie zeer voorzichtig en nerveus is. Dit mede onder invloed van marktontwikkelingen in China en Amerika. In het vervolg zullen wij U via deze mededelingenbrief op de hoogte houden van de ontwikkelingen mbt Helianthos.

Warmtenet

In januari van dit jaar hebben we u bericht dat de besluitvorming door de provincie over warmtenet Waalsprong naar verwachting zou plaatsvinden in maart. We hadden verwacht op 28 maart u een voorstel te zullen voorleggen. We hebben iets meer tijd nodig om dit voorstel af te ronden. Ook het besluitvormingstraject bij Alliander en Nuon vergt meer tijd. Op 27 maart zal GS zich uitspreken over een onderhandelingsvoorstel. Dit zal daarna als Statenvoorstel aan u worden voorgelegd.

De groene hub: goed voorbeeld van partnerschap.

Het project De Groene Hub is opgericht om doorbraken naar een groene economie te realiseren. In de Stadsregio Arnhem Nijmegen wordt groen gas geproduceerd en afgezet, in het bijzonder bij het openbaar vervoer. Daarnaast wordt er gewerkt aan schonere en efficiëntere stedelijke distributie en wordt de opgedane kennis en ervaring gedeeld met andere steden en regio's. Enkele belangrijke resultaten zijn de OV concessie aan Hermes, die 25 groengas bussen gaat inzetten en de bouw van een vergistinginstallatie met na-compostering door de ARN. Verder hebben zowel de provincie als de regio het rijden op groengas auto's gestimuleerd door een subsidieregeling. Dit project – gestart in 2011 - wordt uitgevoerd door de gemeente Nijmegen in samenwerking met de Stadsregio, MARN, waterschap Rivierenland, BioEnergie Bergerden, Connekt en regionale vervoerders. De provincie Gelderland ondersteunt dit project op dit moment door het beschikbaar stellen van uren voor bepaalde deelprojecten.

De gemeenten Arnhem, Nijmegen, Duiven, Renkum, Lingewaard en Beuningen, de Stadsregio, de MARN, de MRA, provincie Gelderland en Connekt hebben de intentie uitgesproken om De Groene Hub ook na 2012 voort te zetten. De deelnemende partijen werken aan: een start van de aanbesteding GFT-vergisting in de MRA regio, een plan voor bundeling van groenafval, afspraken tussen vervoerder Hermes en groen gas producenten, stimulering van de inzet van voertuigen en schepen op vloeibaar of gasvormig groen gas en verdere afstemming en uitwerking van het toelatingsbeleid van de binnensteden Arnhem en Nijmegen. Tot slot zal er een website worden ontwikkeld om kennisdeling beter te faciliteren.

Voortgang windenergie

Over de voortgang van windenergie in de gemeenten Apeldoorn, Overbetuwe, Zaltbommel en Oldenbroek valt het volgende te melden:

- Apeldoorn: Begin van het jaar heeft de Raad van State de vrijstelling artikel 19 voor de bouw van vijf windturbines op de Ecofactorij in Apeldoorn vernietigd.

- Overbetuwe: Eind februari van dit jaar is door de Raad van State het voorstel om langs de A15 in de gemeente Overbetuwe vier windturbines te bouwen vernietigd, de bestemming van het bedrijventerrein de Rietkampen is in stand gebleven.
- Zaltbommel: De raad van de gemeente Zaltbommel heeft op 16 februari groen licht gegeven voor de ontwikkeling van een windmolenpark tussen de spoorlijn Utrecht/Den Bosch en de A2. Hier kunnen mogelijk 4 of 5 turbines worden gebouwd.
- Oldenbroek: De raad van de gemeente Oldebroek heeft op 8 maart j.l. groen licht gegeven voor het verder uitwerken van plannen om vier windturbines langs de N50 te realiseren.

Milieu

Verbetering binnenlucht kwaliteit basisscholen in Gelderland

In de afgelopen jaren 2007-2011 heeft de provincie Gelderland uitvoering gegeven aan haar beleidstaak "Luchtkwaliteit en Gezondheid" o.a. door ondersteuning van het project "Frisse Scholen". Hierin is samengewerkt met het rijk, de Gelderse gemeenten, scholen en GGD's. Gebleken is dat het binnenklimaat op scholen doorgaans slecht is, maar dat er tegelijkertijd wel degelijk iets aan te doen is. Daarom heeft de provincie vanuit het provinciale Kennisprogramma Duurzame Ontwikkeling het initiatief genomen tot het opzetten en faciliteren van een lerend en zelfsturend netwerk waarbij kennisdelen en samenwerking centraal staan. De ambitie is om met de Gelderse schoolbesturen, gemeenten en GGD's gerichte activiteiten te ondernemen om de gewenste verbeteringen op scholen te realiseren (in samenhang met energiebesparende maatregelen) en zo bij te dragen aan de gezondheid van leerlingen en leerkrachten.

Annemieke Traag opende op 15 februari de eerste netwerkbijeenkomst en peilde de meningen. Het enthousiasme bleek groot. De deelnemers gaven te kennen blij te zijn met deze ondersteuning omdat het voor individuele scholen door gebrek aan kennis en menskracht heel moeilijk is om verbeteringen tot stand te brengen. Juist door samen te werken in een kennisplatform, komen de benodigde expertise en toepassingsmogelijkheden wel binnen bereik.

Op de website www.binnenluchtkwaliteitscholen-gelderland.nl is meer informatie beschikbaar.

Fijn stof gevaarlijker dan gedacht, roep om een aanvullende roetnorm en Gelderland meet roet en stikstofdioxide in Malden

De provincie niet voor niets sterk in op de problematiek van fijn stof. Uit recent onderzoek blijkt dat fijn stof blijkt veel gevaarlijker dan toe nu toe werd aangenomen: met veel fijn stof in de lucht wordt je eerder dement. Elke toename van 10 µg/m³ fijn stof maakt de hersenen bij langdurige blootstelling twee jaar ouder in vergelijking met zijn kalenderleeftijd. Een artikel over deze nieuwe feiten is op 21 februari gepubliceerd in Archive of Internal Medicine.

Op 29 februari heeft de Tweede Kamercommissie over de luchtkwaliteit in Nederland vergaderd. Daar is gesproken over de introductie van een aanvullende roetindicator. Dit omdat de huidige fijn- stof normen te weinig zeggen over de gezondheidseffecten van mensen die dicht bij een drukke weg wonen (verloren levensjaren). Tot nu toe zijn er geen concrete toezeggingen gedaan door Staatsecretaris Atsma.

TNO en de Provincie zijn in februari gestart met metingen en berekeningen van Zwarte rook (roet) en stikstofdioxide langs de provinciale weg in een woonwijk in Malden. Het doel is inzicht te krijgen in het aandeel van het verkeer aan de schadelijke stoffen in de lucht en daarmee de gezondheidsoverlast voor omwonenden. Op grond hiervan bekijkt de provincie welke maatregelen genomen kunnen worden. TNO en Bureau Milieu Metingen van de Provincie Gelderland meten gedurende drie maanden de luchtkwaliteit langs het noordelijke en zuidelijke deel van de Rijksweg in Malden.

Bodem/Ondergrond in de structuurvisie

De bodem biedt economische kansen, zoals ondergronds transport en bebouwing en winning van energie. Maar de bodem vervult ook belangrijke functies voor mens en biodiversiteit. We verbouwen er ons voedsel op, we halen er water uit, we wonen, spelen en recreëren erop. Activiteiten in de ondergrond hebben hun weerslag bovengronds (bijvoorbeeld installaties). Maar omgekeerd kunnen activiteiten bovengronds ook gevolgen hebben voor de bodem. Er moet een balans zijn tussen het benutten van de bodem en het beschermen ervan, zodat ook komende generaties er profijt van kunnen hebben.

In de provinciale structuurvisie zal het thema ondergrond meegenomen worden. In de afgelopen maanden zijn gedeputeerden Verdaas en Traag enkele keren met een groep provinciale medewerkers bij elkaar gekomen over het thema ondergrond: Wat vindt de provincie – maar ook gemeenten - van belang in de ondergrond, welke rol heeft de provincie daarbij en welke kaders zou de provincie in de structuurvisie moeten opnemen.

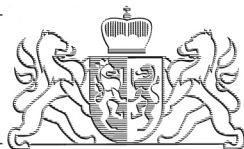
Enkele hoofdpunten: het grondwaterbelang staat duidelijk voorop maar daarnaast zien we ook kansen voor bodemenergie: koude-warmte-opslag en aardwarmte. Van de andere kant zien we ook bedreigingen voor de grondwaterkwaliteit, bijvoorbeeld de winning van schaliegas. We onderscheiden een “beschermend deel” en een “kansendeel”. Bij de kansen zijn vooral externe partijen aan zet, het beschermende deel ligt vooral bij de provincie.

Ook het rijk houdt zich bezig met de ondergrond. In 2012 maakt het rijk een structuurvisie voor de ondergrond. Als provincie willen wij onze belangen borgen in deze Rijksstructuurvisie Ondergrond.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum 30 mei 2012
zaaknummer 2012-000507
onderwerp Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van mei 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling

De Nieuwe Hollandse Waterlinie

Kalender Nieuwe Hollandse Waterlinie

Dit voorjaar eindigt de restauratie van vele monumenten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook worden andere projecten opgeleverd en vinden evenementen plaats. In veel gevallen is ook het publiek welkom. Hieronder vindt u een overzicht van de publieksactiviteiten t/m september.

Datum 2012	Activiteit	Locatie
12-mei-12	Oplevering De Oude Horn	De Oude Horn
01-jun-12	Opening Werk aan het Spoel (met staatssecretaris Zijlstra)	Fort Werk aan het Spoel
08-jun-12	Oplevering consolidering en vleermuisvriendelijk maken betonwerken langs Diefdijklinie	Diefdijklinie
09/10-jun-12	Zeeheld op Zoet Water: 51 ^e venster van de canon van Nederland: de NHW! en Spoelspektakel	Fort Werk aan het Spoel
16-jun-12	Oplevering Waaiersluizen Asperen	Asperen
16-jun-12	Opening artillerieloods Fort Asperen	KunstFort Asperen
30-jun-12	Glastentoonstelling	Fort Vuren
23/24-jun-12	Opening GeoFort	GeoFort
Augustus	Bandritzer Gelegerd in Gelderland	KunstFort Asperen
September	Fortenmaand	Diverse forten
30-sept-12	Waterlinieloop	Fort Werk aan het Spoel

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerflier

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Oplevering Brabantse projecten

21 april jl. werden in het zuidelijk deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie opgeleverd:

- Fort Altena met brasserie
- Fort Bakkerskil met B&B
- Liniepad
- Onderdelen Landgoed Kraaiveld
- Herinrichting Zevenbansche Boezem
- Zandwijkse en Uitwijkse Molens

De provincie Gelderland heeft hier ook een bijdrage aan geleverd middels het Pact van Loevestein.

Starthandeling dijkversterking Diefdijklinie

27 april jl. gaven gedeputeerden Traag van Gelderland, Weber van Zuid-Holland en dijkgraaf Bleker van Waterschap Rivierenland het officiële startsein voor de versterking van de bijzondere Diefdijklinie. In dit unieke project gaan dijkversterking, herstel van militair historische elementen en verbetering van verkeersveiligheid hand in hand.

Misbruik en mishandeling van kinderen

De afgelopen periode is er over het onderwerp mishandeling en misbruik van kinderen de nodige publiciteit geweest. Daarbij ging het onder meer om een tussenrapportage van de landelijke Commissie Samson die onderzoek doet naar kindermisbruik en ook rapportages van de Universiteit Leiden. Naar aanleiding van het laatste rapport zijn op 2 mei door mevrouw Lewe van de SP-fractie vragen aan het college gesteld. Het college zal spoedig antwoord geven op de gestelde vragen.

De Commissie Samson doet sinds 2010 op verzoek van toenmalig minister Rouvoet onafhankelijk onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen. Het gaat dan specifiek om kinderen die onder verantwoordelijkheid van de overheid in instellingen of pleeggezinnen zijn geplaatst. Hierbij wordt gekeken naar de aard en omvang van seksueel misbruik en wordt niet aan waarheidsvinding ten aanzien van individuele gevallen gedaan. Het onderzoek gaat over de periode van 1945 tot nu. Veel misstanden zijn al naar buiten gebracht, maar de eindrapportage van de commissie wordt verwacht op 8 oktober. Mevrouw Samson, de voorzitter van deze commissie heeft in een persbericht onlangs over het rapport van de Universiteit Leiden het volgende gezegd: "Het onderzoek van de Leidse universiteit moet nog afgerond worden. We kunnen daarom nog geen reactie geven op deze beweringen". Mevrouw Samson wijst erop dat de commissie nu bezig is met het bestuderen van negen onderzoeken. Het Leidse onderzoek dat in opdracht van de Commissie Samson opgesteld is, is er daar één van. Het college denkt dat het verstandig is de visie van mevrouw Samson te volgen.

Het is goed om op te merken dat de onderzoeken een bredere scope hebben dan provinciale jeugdzorg. Het gaat om de totale jeugdzorg.

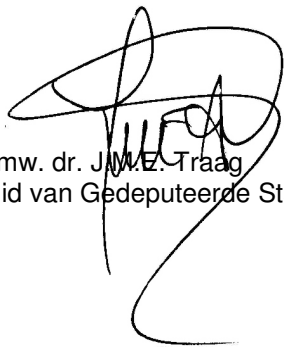
Zo gaat het ook om jongeren met een verstandelijke beperking waar de provincie geen directe bemoeienis mee heeft. Juist in het Leidse onderzoek krijgt deze groep ook specifieke aandacht.

Jaarlijks worden er in Nederland ruim 100.000 kinderen mishandeld. Het seksueel misbruiken van kinderen is daarbij een van de ingrijpendste misstanden. Zeker als dat gebeurt in een instelling of bij pleegouders waar kwetsbare kinderen en jongeren zich juist voor 100% veilig moeten voelen. Het bestrijden van het mishandelen van kinderen is in Gelderland al sinds jaren een punt van grote zorg en prioriteit. Instellingen en provincie werken hier intensief samen en Gelderland loopt zelfs landelijk met intersectorale samenwerking voorop. Het college realiseert zich wel dat we ondanks het gegeven dat wij hier in Gelderland grote inspanningen leveren, wij helaas niet voor de volle 100% kunnen uitsluiten dat er zaken zijn gebeurd of gebeuren die afkeurenswaardig zijn en de waardigheid van kinderen en jongeren op het diepste punt raken.

Zolang de provincie verantwoordelijk is voor de provinciale jeugdzorg blijft de ambitie hier nog betere prestaties te leveren door misbruik en mishandeling liefst te voorkomen en maximaal te bestrijden.

Vanzelfsprekend zullen in oktober de allesomvattende bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de Commissie Samson de noodzakelijke volle aandacht krijgen. Naast inspanningen op landelijk niveau zullen daar waar nodig ook de betrokken partijen in de provincie Gelderland zaken verder oppakken om daarmee de situatie in Gelderland te verbeteren. In het eerstvolgende overleg met de Gelderse instellingen voor jeugdzorg zal het college het onderwerp agenderen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van Provinciale Staten

datum
12 juni 2012
onderwerp
Mededelingen aan PS

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u een mededelingenbrief van mei 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied energietransitie in het bijzonder het Warmtenet Nijmegen.

Energietransitie

Warmtenet Waalsprong – achtergestelde lening

Op 16 mei is in de vergadering van de commissie MIE het statenvoorstel Warmtenet Waalsprong – provinciale bijdrage (PS2012-276) behandeld. In het Statenvoorstel is voorgesteld bij te dragen aan de businesscase warmtenet Waalsprong door € 4 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening ter beschikking te stellen aan het nog op te richten Infrabedrijf. Verder is voorgesteld om maximaal € 1 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening ter beschikking te stellen voor de verdere uitbreiding van het warmtenet naar Midden Gelderland, op voorwaarde van een haalbare businesscase voor de uitbreiding. In de commissievergadering zijn door verschillende fracties vragen gesteld over het principe van een achtergestelde lening en de reden voor deze keuze. In deze notitie wordt hier op ingegaan.

Warmte projecten vragen grote investeringen en zijn risicovol doordat de inkomsten onder andere afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de bouw (vollooprisico). Als het gaat om grote infrastructurele werken en/of bouwtempo is de markt niet altijd in staat dit risico volledig te dragen. Een rol van de overheden is noodzakelijk. Een eerste vraag aan de provincie was om subsidie te verlenen en garant te staan voor de risico's. Het uitgangspunt van het college is echter om niet garant te staan voor risico's waar zij geen invloed op heeft, en om middelen zoveel mogelijk revolverend in te zetten. Doel van revolverende inzet is om mee te kunnen delen bij gunstige ontwikkelingen van het project, zodat middelen opnieuw geïnvesteerd kunnen worden om onze beleidsdoelen te realiseren. In de onderhandelingen voor het warmtenet hebben we hierop ingezet, en zijn we tot een sluitende businesscase gekomen met een provinciale bijdrage van € 4 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening. Verder zijn de risico's gedeeld, zodat alle partijen er een deel van dragen.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Door in te zetten op een achtergestelde lening geven we invulling aan de wens provinciale middelen zoveel mogelijk revolverend in te zetten.

Terugbetaling van de achtergestelde lening is gekoppeld aan het verloop van het project. Verder wordt in de leningsovereenkomst opgenomen dat terugbetaling plaatsvindt na de aflossing van een andere (bancaire) lening. De provincie loopt daardoor een groter risico dat het verstrekte krediet niet kan worden terugbetaald. Hierdoor is het voor de initiatiefnemer, in dit geval het Infrabedrijf, beter mogelijk om vreemd vermogen aan te trekken en kan de bijdrage van de publieke partijen (provincie en gemeente) lager zijn. Externe financiering vormt namelijk een belangrijk deel van het kapitaal van het infrabedrijf.

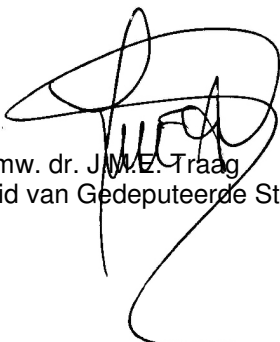
Met de achtergestelde lening nemen we een deel van de risico's voor het Infrabedrijf weg. Mocht het geprognosticeerde woningbouwtempo en bouwvolume niet of later worden bereikt, dan is de provincie een deel van haar lening van € 4 miljoen kwijt, of in het ongunstigste geval de gehele lening.

Voor de beoordeling van de lening is een aantal scenario's bekeken.

- Uitgaande van de woningbouwprognose van Nijmegen leent de provincie aan het infrabedrijf 4 miljoen en ontvangt het in de periode 2022 tot 2032 dat bedrag en rente terug tot een totaal bedrag van circa 7 miljoen euro.
- Uitgaande van een significant verlaagde en vertraagde woningbouw, leent de provincie aan het infrabedrijf 4 miljoen en ontvangt het in de periode 2028 tot 2033 een bedrag terug tussen de 3 en 4 miljoen euro.
- In het ongunstigste scenario wordt er op enig moment geen gebruik meer gemaakt van de hoofdtransportleiding, waardoor de inkomsten van het infrabedrijf wegvallen. Dan wordt de lening opgeschort en krijgt de provincie niets meer terug. Dit zou kunnen gebeuren als onverhoopt de ARN zou wegvallen als warmteleverancier. Dit is overigens ook voor Nuon en Alliander een belangrijk risico, want Nuon is dan verplicht op eigen kosten een vervangende warmtekrachtcentrale te bouwen ten noorden van de Waal en Alliander zou dan haar investering in de hoofdtransportleiding kwijtraken.
- Uitgaande van een uitbreiding van het warmtenet met bijvoorbeeld 1500 woningequivalenten extra vanaf 2016, ontvangen we de lening van 4 miljoen en de rente terug tot een totaal bedrag van ruim 7,5 miljoen. Afhankelijk van het moment en de omvang van de uitbreiding kan terugbetaling dan ook eerder plaatsvinden.

Het laatste scenario is mogelijk als het warmtenet kan uitbreiden richting bijvoorbeeld de Stad Nijmegen en/of het glastuinbouwgebied Bergerden. Alliander en de provincie zullen samenwerken om de kansen te realiseren die er zijn. Hiervoor zal een convenant worden getekend en is de aanvullende leningsmogelijkheid van 1 miljoen opgenomen in het statenvoorstel.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Aan de leden van de Commissie MIE

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum

19 juni 2012

zaaknummer

2009-004269

onderwerp

Mededelingen aan de Commissie MIE

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van juni 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Internationaal samenwerkingsprogramma tussen Health regio's

Het maximaal stimuleren van innovatie in de topsectoren Agrofood/tuinbouw & Health staat centraal in het Gelders prioritair programma Topsectoren en Innovatie. Belangrijke pijlers daarbinnen zijn facility sharing (het delen van onderzoeksfaciliteiten) en internationalisering. In dit kader levert IGelderland samen met provincies Brabant en Overijssel een bijdrage aan het Interreg 4B project In2LifeSciences. In2Lifesciences (IN2LS) is een internationaal samenwerkingsproject tussen Europese Health-regio's. Het doel van dit project is het versnellen van de doorbraak van 'health' innovaties naar internationale markten. Het project stimuleert innovatie en business development in de lifesciences door MKB bedrijven internationaal toegang te verlenen tot publieke en private onderzoeksfaciliteiten. Een internationaal makelaarsnetwerk van regionale contactpersonen ondersteunt bedrijven bij het vinden van een geschikte onderzoeksfaciliteiten in een buitenlandse regio. In2LS is ingediend en goedgekeurd in het kader van Interreg IVB NWE. Nederlandse consortiumpartners zijn Health Valley / Oost NV en de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM).

Human Capital Agenda's (HCA)

In aansluiting op het landelijk topsectorenbeleid en de daarbij behorende (landelijke) human capital agenda's, is in Gelderland een start gemaakt met een regionale vertaling van deze agenda's. Voor de topsectoren Agrofood/tuinbouw, Health en Energie worden met ondernemers en deskundigen een verkenning gemaakt van de belangrijkste arbeidsmarkt knelpunten. Kenniswerkers zijn hard nodig. Per topsector vormt de verkenning de basis voor een actieve co-creatie sessie met de het bedrijfsleven, het onderwijs en intermediaire organisaties. Doel van deze sessies is het ontwikkelen van gezamenlijke actiegerichte uitvoeringsagenda's om in Gelderland innovatie en economische ontwikkeling te stimuleren.

inlichtingen bij **dh. A. de Roo**

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Energietransitie

Kennisuitwisseling tussen Duitsland en Nederland over KWO en Geothermie

Ondernemers en overheidsinstanties uit Nordrhein-Westfalen (NRW) en enkele ander delen van Duitsland zijn op 23 mei naar Arnhem afgereisd voor een kennisuitwisseling over koude-warmteopslag (KWO) en geothermie. In Duitsland bestaat terughoudendheid voor de toepassing van KWO. Gevreesd wordt voor aantasting van de kwaliteit van het grondwater. In Nederland is met dit systeem van KWO veel meer ervaring.

De organisatie lag in handen van IF-technology, EnergieAgentur NRW en de provincie Gelderland. Namens de gemeente Arnhem verwelkomde wethouder Michiel van Wessem de deelnemers. Er volgden enkele presentaties over KWO en geothermie door zowel Nederlandse als Duitse deelnemers. Vervolgens is een bezoek gebracht aan de KWO van het station in Arnhem. De bijeenkomst werd afgesloten door een bijdrage van gedeputeerde mevr. Traag.

Het programma en de presentaties zijn (in het Duits) te vinden op:

<http://www.energieagentur.nrw.de/waermepumpen/neues-vom-waermepumpen-marktplatz-nrw-17326.asp>

Aan de uitwisseling deden ca 35 personen uit Duitsland mee. Naar verwachting wordt in 2013 een kennisuitwisseling voor Nederlandse ondernemers georganiseerd in NRW.

Biobest working community

Op 21 mei was de tweede bijeenkomst van de "biobest working community". Dit is een netwerk van bedrijven die zich bezig houden met tastbare producten van biobased grondstoffen, zoals schoenen, dakbedekkingsmateriaal, tafelbladen, piepschuim, plantenspotten of verpakkingsmaterialen. Aanwezig waren alle 12 bedrijven die in 2011 via de tender biobest financieel zijn ondersteund en vertegenwoordigers van WUR. Het was een geanimeerde netwerkbijeenkomst die door de ondernemers erg werd gewaardeerd. Provincie Gelderland organiseerde deze bijeenkomst samen met de HAN, St. Kiemt en adviesbureau BELW. Gastheer was dit keer AFP Apeldoorn. Het programma bevatte een rondleiding door AFP's proeflab voor experimenten met (bio)plastics. Het bedrijf voert hier hun biobest project uit: ontwikkeling van flexibel bioplastic mbv nanotechnologie. Ook anderen kunnen de faciliteiten van AFP gebruiken. De HAN presenteerde een netwerkomgeving die het voor deze bedrijven mogelijk maakt om onderling kennis te delen en snel verbinding te leggen met HAN-(studenten). Dit systeem wordt getest als instrument voor de interactie tussen vragers en aanbieders van kennis en daarmee informatiebron voor de zg human capital agenda voor biobased innovaties. Vervolgens discussieerde de groep over thema's die voor hen allen van belang zijn: hoe doe ik de marketing van mijn nieuwe product en hoe los ik technologische knelpunten op. Volgende bijeenkomst is op 10 oktober, op de dag van de duurzaamheid.

Koninklijke aandacht voor eendenkroos

Achterhoeks eendenkroosproject krijgt Koninklijke aandacht op 25 juni aanstaande. TEDxBinnenhof selecteert eendenkroosproject als een van de tien meest aansprekende innovaties in Nederland. De projectcoördinator van dit eendenkroosproject geeft een presentatie op 25 juni in de Ridderzaal te Den Haag. Prinses Maxima en Prins Willem van Oranje wonen die bijeenkomst bij. Uit bijna 300 aanmeldingen heeft de jury van TEDxBinnenhof het Achterhoekse project rond het telen van eendenkroos voor veevoer geselecteerd als een van de tien meest

aansprekende innovaties in Nederland. Het eendenkroosproject is een gezamenlijk initiatief van CC Advies en Groot Zevert. Het wordt uitgevoerd op de locatie van Groot Zevert Vergisting te Beltrum. Via het samenwerkingsverband zijn verder o.a. ook veevoederfabrikant Forfarmers (Lochem) en adviesbureau Thecogas bij het project betrokken. Het heeft als doel een duurzame kringloop op veehouderijbedrijven mogelijk te maken. Bij de teelt wordt (vergiste-) mest gebruikt als voedingsbron voor de waterplantjes, die op hun beurt dienen als voer voor de dieren. Dit project is mogelijk gemaakt dankzij de provincie Gelderland (programma Energietransitie), het ministerie van EL&I en het Achterhoeks Centrum voor Technologie. Eendenkroos is een verzamelnaam voor een groep kleine drijvende waterplanten. Ze bevatten tot circa 40% eiwit.

Milieu

Atlas leefomgeving (weet waar je leeft)

Rijk, provincies en gemeenten ontwikkelen gezamenlijk de digitale Atlas leefomgeving. Gelderland werkt al sinds 2007 mee aan de ontwikkeling en bouw van de Atlas leefomgeving. De Atlas Leefomgeving is een website waarin informatie over de leefomgeving in je eigen straat gezocht kan worden. Begin van dit jaar is de Atlas leefomgeving geopend in de regio Oost. Later dit jaar volgen andere provincies. De Atlas Leefomgeving is een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, waaraan gemeenten, provincies en kennisinstellingen meewerken.

De Atlas leefomgeving brengt informatie over de fysieke leefomgeving bij elkaar en ontsluit dit via het web op maat naar gebruikers. Het gaat om informatie over milieu, natuur en gezondheid in brede zin. Belangrijke kaders voor Atlas zijn de Europese richtlijnen "verdrag van Aarhus" (actief milieu-informatie beschikbaar stellen) en INSPIRE (regels voor toegang en beschikbaarheid van geo-informatie).

Voordelen van de Atlas leefomgeving zijn dat de geografische informatie van verschillende overheden en andere deelnemende partijen worden gebundeld en overzichtelijk worden aangeboden. Op dit moment wordt door alle deelnemende partijen (Rijk-IPO/provincies-VNG/gemeenten) gewerkt aan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor verdere ontwikkeling en beheer. De provincie Gelderland verwacht dat de Gelderse site Mijn leefomgeving (alleen provinciale data) in de loop van volgend jaar kan opgaan in de landelijke Atlas.

Op vrijdagmiddag 8 juni organiseerde de vereniging Leefmilieu met medewerking van de provincie Gelderland en de GGD een workshop over de Atlas Leefomgeving. Tijdens de workshop werd dieper ingegaan op de mogelijkheden van de Atlas Leefomgeving, maar ook op de relatie tussen luchtkwaliteit en gezondheid.

Nieuwsgierig? Kijk op <http://www.Atlasleefomgeving.nl>

Fonds Nazorg (afspraak 3)

In de vergadering van de Commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie van 13 juni 2012 staat het Statenvoorstel PS-2012-455 "Voorstel tot wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Gelderland 1999 en wijziging van het beleggingsstatuut van het Fonds nazorg stortplaatsen Gelderland" geagendeerd.

Om het vermogensbeheer van het Fonds Nazorg verder te professionaliseren is in 2009 door ons een beleggingscommissie ingesteld. De commissie wordt voorgezeten door de Gedeputeerde Milieu. Naast provinciale ambtenaren maakt een extern deskundige op het gebied van duurzaam beleggen deel uit van de commissie. Tevens heeft een vertegenwoordiger van de stortplaatsexploitanten zitting in de commissie.

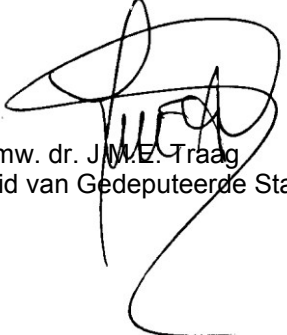
De commissie heeft een tweetal taken. De commissie toetst de uitvoering van het beleggingsbeleid door de ambtelijke frontoffice en de vermogensbeheerder. Bovendien adviseert de commissie het fondsbestuur over de keuze van beleggingsstrategieën en het te voeren beleid.

In het kader van haar adviestaak heeft de commissie geadviseerd het beleggingsstatuut te herijken. Hiertoe is onder andere een Asset and Liability Managementstudie uitgevoerd, heeft overleg met de vermogensbeheerder plaatsgevonden en zijn de criteria voor duurzaam beleggen in lijn gebracht met de nu gangbare praktijk bij de vermogensbeheerders. De adviezen van de commissie zijn vastgelegd in de commissieverslagen en direct verwerkt in conceptvoorstellen.

Gaandeweg het proces van herijking van het beleggingsstatuut werd ook duidelijk dat de impact van de financiële crisis op het fonds nazorg groter is dan aanvankelijk werd voorzien. Ook de nieuwe rentevisie is tot stand gekomen door adviezen van de beleggingscommissie. Deze adviezen zijn eveneens vastgelegd in de verslagen van de commissiebijeenkomsten.

Gezien de wijze waarop er invulling is gegeven aan de adviezen van de beleggingscommissie is er geen samenvattende rapportage waarin haar adviezen zijn verwoord. Vanwege de samenhang van beide onderwerpen hebben wij er voor gekozen de wijziging van het beleggingsstatuut en de wijziging van de belastingverordening in één voorstel aan u voor te leggen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
2 juli 2012

zaaknummer
2012-000507

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Landelijk gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van juni 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

De stichting Kunst & Cultuur Gelderland(KCG) heeft onlangs gereageerd op het Statenvoorstel nota Cultuur- en Erfgoedbeleid 2013-2016. KCG melde dat het subsidiebedrag in 2013 veel hoger moet zijn dan in het ontwerpbesluit vermelde bedrag. In het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel is onder punt 3 een overzicht gegeven van instellingen met structurele subsidies voor het overgangsjaar 2013.

De structurele subsidie voor Stichting Kunst en Cultuur(KCG) Gelderland bedraagt € 1.851.489,--. Daarnaast heeft KCG de gehele periode van "Meer Verbindingen" meerdere projectsubsidies gekregen voor o.a. het organiseren van festivals, het organiseren van Cultuurpacten en Regionaal werken. De totale subsidie bedroeg in 2012 € 3.114. 231,--.

In het ontwerpbesluit genoemde bedrag is de basissubsidie na aftrek van de bezuiniging van 2010. Het overige zijn projectsubsidies en worden beschouwd als niet-structureel. Er is voor de afbouw van deze projectsubsidies wel een redelijke afbouwperiode nodig(conform artikel 4.51 Awb). In zijn algemeenheid geldt dat, afhankelijk van de omstandigheden van het geval een termijn tussen de drie en negen maanden door de bestuursrechter als redelijk wordt aangemerkt.

Daarnaast hebben wij van enkele fracties vragen ontvangen over de situatie bij de drie grote ondersteuninginstellingen Cultuur vanaf het jaar 2010. In onderstaande tabel treft u dat overzicht aan. Bij deze ondersteuningsinstellingen willen wij voornamelijk de ombuiging ad. € 3,5 mln. vinden, zowel in de exploitatie/boekjaarsubsidies als ook de projectsubsidies die bedoeld zijn (waren) voor de uitvoering van projecten uit het vigerende beleidskader "Meer Verbindingen".

inlichtingen bij mw. L.M.G. van Hövell tot Westerflier
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

code: mededelingenbrief commissie LCJ

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Omschrijving	Situatie in 2010	Situatie in 2011	Situatie in 2012	Bezuiniging 2010	Situatie in 2013 na bezuinigingen 2010
Exploitatie Cultuur (structureel) en incidenteel projectensubsidie Uitgewerkt voor de 3 ondersteuningsinstellingen Cultuur					
Stichting KCG					
Boekjaarsubsidie	€ 1.778.003	€ 1.823.342	€1.851.489	€ 41,700	€ 1.709,789
Projectensubsidies	€ 1.220.041	€ 1.247.539	€1.262.742		€ 1.262.742
	€ 2.998.044	€ 3.070.881	€ 3.114.231		€ 2.972.531
Edu-Art Gelderland					
Boekjaarsubsidie	€ 3.108.377	€ 3.213.279	€ 3.273.051	€ 368,600	€ 2.904.451
Projectsubsidies	€ 234.256	€ 211.402	€ 200.000		€ 200.000
	€ 3.342.633	€ 3.424.681	€ 3.473.051		€ 3.104.451
Stichting Gelders Erfgoed					
Boekjaarsubsidies	€ 894.293	€ 917.097	€ 931.349	€ 57.000	€ 874.349
Projectensubsidies	€ 176.031	€ 178.595	€ 179.654		€ 179.654
	€ 1.070.324	€ 1.095.692	€ 1.111.003		€ 1.054.003
Totalen					€
Boekjaar/exploitatiesubsidies					5.488.589
Totalen projectensubsidies					€ 1.642.396
Totalen voor ondersteuningsinstellingen					€ 7.130.985

Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling

De Nieuwe Hollandse waterlinie

Kalender Nieuwe Hollandse Waterlinie

Dit voorjaar eindigt de restauratie van vele monumenten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook worden andere projecten opgeleverd en vinden evenementen plaats. In veel gevallen is ook het publiek welkom. Hierna vindt u een overzicht van de publieksactiviteiten t/m september.

Datum 2012	Activiteit	Locatie
08-jun-12	Oplevering consolidering en vleermuisvriendelijk maken betonwerken langs Diefdijklinie	Diefdijklinie
09/10-jun-12	Zeeheld op Zoet Water: 51 ^e venster van de canon van Nederland: de NHW! en Spoelspektakel	Fort Werk aan het Spoel
16-jun-12	Oplevering Waaiersluizen Asperen	Asperen
16-jun-12	Opening artillerieloods Fort Asperen	KunstFort Asperen
30-jun-12	Glastentoonstelling	Fort Vuren
23/24-jun-12	Opening GeoFort	GeoFort
Datum 2012	Activiteit	Locatie
Augustus	Bandritzer Gelegerd in Gelderland	KunstFort Asperen
September	Fortenmaand	Diverse forten
19-sep-12	Excursie NHW cie. LCJ	GeoFort e.o.
30-sept-12	Waterlinieloop	Fort Werk aan het Spoel

Oplevering De Oude Horn

Zaterdag 12 mei 2012 was de oplevering van De Oude Horn. Dit voormalige gemaal dateert van 1857 en is een van de weinige nog bestaande gemalen met een gietijzeren schoeprad. Sinds 1978 is het in gebruik als glasblazerij door glaskunstenaar Bernard Heesen.

Als openingshandeling onthulden de burgemeesters van Lingewaal, Geldermalsen en Leerdam een drijvend rietveld gemaakt van glas.

De subsidie voor de restauratie is afkomstig van het Rijk en van de provincie.

Opening Werk aan het Spoel

Vrijdag 1 juni 2012 opende gedeputeerde Annemieke Traag samen met staatssecretaris Halbe Zijlstra het gerenoveerde Werk aan het Spoel. In aanwezigheid van de burgemeesters van Culemborg en Lingewaal, gedeputeerden Weber van Zuid-Holland en Pennarts van Utrecht voegden Traag en Zijlstra het venster Nieuwe Hollandse Waterlinie toe aan de vensters van de Nederlandse canon.

Werk aan het Spoel is omgetoverd tot een bijzondere ontmoetingsplaats met een amfitheater en nieuw forthuis.

Gelderland heeft voor de restauratie van Werk aan het Spoel via het RUP en Actieplan Recessie ruim € 1 mln. verstrekt.

Procedure Uitvoeringsprogramma Cultuur en erfgoed Gelderland – beleidskader 2013-2016

Het voorstel Cultuur en erfgoed 2013-2016, contouren voor een Gelders beleid is geagendeerd voor de commissie LCJ van 13 juni 2012 en voor de vergadering van PS van 27 juni 2012. Vervolgens zullen de contouren en de hier mee samenhangende ombuigingen en bezuinigingen worden uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma. De procedure hiervoor is als volgt:

- 2 oktober 2012: vaststelling GS;
- 24 oktober 2012: agenderen voor Commissie LCJ;
- 7 november 2012: agenderen voor Provinciale Staten.

Agendering van het Uitvoeringsprogramma voor de vergadering van PS van 26 september (vaststelling GS 21 augustus) betekent dat er, door de vakantieperiode, nauwelijks overleg mogelijk is met instellingen die getroffen worden door de ombuigingen en bezuinigingen. Daarnaast verwachten wij in september meer duidelijkheid over de gevolgen van het rijksbeleid voor de Gelderse Basis Infrastructuur. Daarom is gekozen voor 7 november.

Vertraging in de decentralisaties voorafgaand aan de transitie van Jeugdzorg

Met het officieel controversieel verklaren van de AWBZ begeleiding (WMO) wordt de toekomst van twee van de drie aangekondigde Decentralisaties onduidelijk, eerder was de behandeling van de Wet Werken naar Vermogen op de lange baan geschoven. De transitie Jeugdzorg is niet controversieel verklaard, maar wordt door gemeenten vaak wel gezien als integraal onderdeel van alle decentralisatieprocessen. In het recente VNG-congres heeft de Minister President aangekondigd dat gemeenten mogen rekenen op verdere bezuinigingen, de eerste reactie vanuit de VNG was dat dan ook de decentralisaties niet door kunnen gaan.

Vooralsnog zijn de gevolgen voor de provincie nog niet duidelijk, we verwachten uiteindelijk geen afstel voor de decentralisatie van de Jeugdzorg mogelijk wel een ander tijdspad (na 1-1-2015).

Slagen in Cultuur: advies culturele basisinfrastructuur 2013-2016

Op 21 mei is het advies van de Raad voor Cultuur: 'Slagen in Cultuur culturele basisinfrastructuur 2013-2016' uitgekomen*. De staatssecretaris van Cultuur heeft de raad om advies gevraagd over welke instellingen naar zijn oordeel in aanmerking komen voor subsidie van de Rijksoverheid. Het gaat om subsidies in het kader van de regeling culturele basisinfrastructuur 2013-2016. Op basis van dit advies beslist de staatssecretaris van OCW over de toekenning van de subsidies. In onderstaand overzicht staan de aangevraagde subsidies voor het Landsdeel Oost (provincies Gelderland en Overijssel).

De staatssecretaris heeft aangegeven het advies te volgen. Op het onderdeel presentatie-instellingen maakt hij een uitzondering: Stroom heeft een positief advies, maar voldoet niet aan de eigen inkomstennorm. De raad wordt gevraagd de beste uit de overblijvende aanvragen te selecteren. Aangezien Kunstvereniging Diepenheim wel een aanvraag heeft ingediend, maar die in eerste instantie niet heeft gekregen, maakt zij hier nog een kans.

Verder van belang voor Gelderland is het openstellen van de plaats voor het jeugdtheater in Noord Nederland en Den Haag. De aanvragen daar zijn om verschillende redenen afgewezen. Andere jeugdtheatergezelschappen krijgen tot 18 juli de tijd daar alsnog een aanvraag voor in te dienen. Kwatta oriënteert zich op de mogelijkheid alsnog in aanmerking te komen voor de rijkssubsidie jeugdtheater voor het landsdeel Noord.

Overzicht aangevraagde en geadviseerde subsidiebedragen Rijk

Podiumkunsten

	2009-2010	maximum volgens regeling	aangevraagd	advies
<i>Theater</i>				
Toneelgroep Oostpool	€ 2.417.758	€ 2.500.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000
<i>Jeugdtheater</i>				
Jeugdtheater Sonnevand	295.381	500.000	500.000	500.000
Theatergroep Kwatta	739.895	500.000	500.000	0
<i>Dans</i>				
Introdans	2.990.305	2.500.000	2.500.000	2.500.000

Symfonieorkesten

Het Gelders Orkest	6.160.239	.	3.500.000	3.500.000
Nederlands Symfonie Orkest	5.671.803	.	3.500.000	3.500.000

Opera

Aurora Muziek en Opera	0	3.500.000	3.500.000	0
Nationale Reisopera	8.650.891	3.500.000	3.500.000	3.500.000

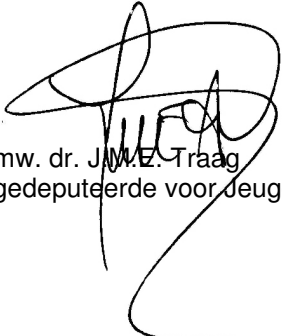
Musea

Afrika Museum	1.690.877		1.683.104	1.590.000
Kröller Müller Museum	7.053.144		7.081.000	6.957.000
Nederlands Openlucht Museum			8.546.643 11.092.000	10.992.000
Paleis Het Loo			11.715.826 11.987.000	11.181.000
Rijksmuseum Twenthe	3.297.686		3.376.900	2.448.000
Slot Loevestein	626.884		621.118	434.000

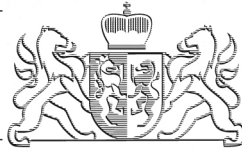
Beeldende Kunst

Kunstvereniging Diepenheim	209.319	200.000	200.000	0
----------------------------	---------	---------	---------	---

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Jeugdzorg

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Aan de leden van de Commissie MIE

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
3 juli 2012
onderwerp
Mededelingen aan de leden van PS

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u een extra mededelingenbrief van juni 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van milieu.

Milieu

Fonds Nazorg

In de vergadering van de commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie van 20 juni 2012 zijn bij de behandeling van het Statenvoorstel " Voorstel tot wijziging van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Gelderland 1999 en wijziging van het beleggingsstatuut van het Fonds nazorg stortplaatsen Gelderland" een drietal vragen gesteld. Hierbij bieden wij u het antwoord op de vragen aan.

In 2011 en eerdere jaren zijn de kosten voor de uitvoering van de nazorg aanzienlijk lager dan de opbrengsten uit het fondsrendement. Is dit jaarlijkse positieve saldo voldoende om de toekomstige kosten te dekken en in hoeverre is nog een (aanvullende) belastingheffing van de stortplaatsexploitanten nodig?

Bij het bepalen van de hoogte van het fondsvermogen en de heffing van de belasting wordt het principe toegepast dat iedere stortplaatsexploitant de kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de nazorg van zijn stortplaats betaalt. (Objectgebonden financiering en objectgebonden belastingheffing) . Ook het rendement van het fonds wordt toebedeeld aan de voorziening van de individuele stortplaatsen op basis van de omvang van de voorziening. De kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de nazorg worden gemaakt voor de al gesloten stortplaatsen , de belastingheffing wordt opgelegd aan de stortplaatsen die nog in exploitatie zijn. Vanwege de objectgebonden financiering kunnen deze bedragen niet gesaldeerd worden.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

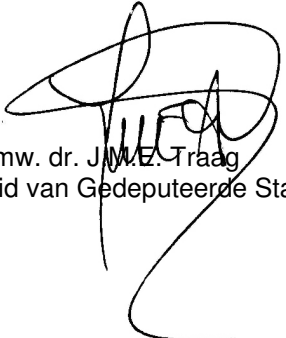
In het Statenvoorstel wordt aangegeven dat slechts de aandelen worden geselecteerd op duurzaamheid. Waarom wordt er geen duurzaamheidsselectie op obligaties toegepast?

De mogelijkheden tot beleggen van het nazorgfonds worden geregeld in de wet FIDO. In deze wet is onder andere bepaald dat de nazorgfondsen hun staatsobligaties alleen mogen beleggen in de EMU-landen. Binnen de Europese gemeenschap worden landen onderling niet gescreend op ethische criteria. Uiteraard worden bij het samenstellen van de portefeuille wel economische criteria gebruikt. Zo zijn de Griekse staatsobligaties al eind 2010 uit de beleggingsportefeuille verwijderd.

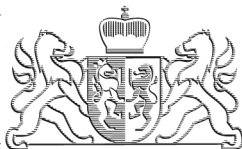
Moet het nazorgfonds gaan schatkistbankieren?

De nazorgfondsen krijgen niet te maken met de verplichting om te gaan schatkistbankieren. De nu bestaande regelgeving met betrekking tot beleggen blijft gehandhaafd.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
24 juli 2012

zaaknummer
2012-000507

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied, Cultuur en
Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van juni 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Afhandeling motie: Wachten duurt altijd (te) lang (Motie 24) 25 april 2012

Op 25 april hebben Provinciale Staten met algemene stemmen motie 24 aangenomen. Hierbij informeren wij u over de voortgang en afhandeling van deze motie.

In motie 24 werd het college opgeroepen om:

- 1 binnen het IPO de discussie over de aanbevelingen te heropenen en aan te dringen op een verbetering van de rapportages conform de aanbevelingen van de vier Rekenkamers;
- 2 samen met de Gelderse Gemeenten te onderzoeken welke informatie nodig is om jongeren zo snel mogelijk de juiste zorg te geven;
- 3 er met name voor te zorgen dat de problemen van alle kinderen en jongeren die op jeugdzorg wachten de aandacht krijgen en niet alleen degene die "onverantwoord lang" wachten;
- 4 de aanbevelingen te verwerken in het beleidskader jeugdzorg 2013-2016.

De motie "Wachten duurt te lang" is ingebracht in de bestuurlijke adviescommissie van het IPO op 14 juni 2012 en daar uitvoerig besproken. Uit de bespreking van de Bestuurlijke Adviescommissie komt het volgende naar voren: "De vergadering heeft uitvoerig gesproken over de motie van Gelderland. Er blijkt een grote betrokkenheid van provincies om de wachtlijsten zo beperkt mogelijk te houden. Zij doen daar dan ook van alles aan, zij het dat dat per provincie verschilt. Aanbevolen wordt per provincie nog eens goed te kijken of verbeteringen kunnen worden aangebracht. Wel zullen goede voorbeelden tussen provincies worden uitgewisseld. Er is echter geen aanleiding daarover nu landelijke afspraken in IPO-verband te maken. Dit geldt te meer, omdat het Rijk in 2012 e.v. uitsluitend de standaard informatie over bruto- en netto-wachtlijsten zal uitvragen conform het landelijk afgesproken rapportageformat. Het Rijk zal dus in 2012 e.v. niet meer de specifieke uitvraag doen over het al of niet langer dag 9 weken verantwoord wachten, welke uitvraag specifiek bedoeld was in het kader van het Afsprakenkader Jeugdzorg 2010-2011."

Verder valt nog te vermelden dat de Inspectie jeugdzorg op dit moment een onderzoek uitvoert naar de veiligheid van kinderen die op de wachtlijst staan.

inlichtingen bij **mw. L.M.G. van Hövell tot Westerflier**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek van de inspectie moeten we bezien of in Gelderland de huidige afspraken moeten worden aangescherpt. Met de agendering bij IPO is uitvoering gegeven aan de oproep in de motie.

In de bestuurlijke en ambtelijke overleggen met gemeenten zal de kennis en informatie over methodieken om kinderen snel van zorg te voorzien worden gedeeld. Zo kan worden bevorderd dat de kinderen en jongeren snel(ler) de benodigde zorg krijgen. Dit blijft de komende periode in het perspectief van de overgang van de jeugdzorg naar gemeenten een terugkerend agendapunt. Daarmee wordt aan het tweede aandachtspunt invulling gegeven.

In Gelderland krijgen *alle* kinderen en jongeren die op jeugdzorg wachten de noodzakelijke aandacht. In Gelderland zijn consensusafspraken vastgelegd tussen Bureau Jeugdzorg Gelderland en de Gelderse aanbieders van jeugdzorg over de taken en verantwoordelijkheden voor het bieden van zorg in cliënt- en werkprocessen. Bureau Jeugdzorg Gelderland neemt bij de indicatiestelling een vorm van risicotaxatie af bij de cliënten en voert actief casemanagement uit bij kinderen met een verhoogd risico. Inschatting gedurende de wachttijd en hulpverleningstraject als omstandigheden wijzigen ligt op grond van consensusafspraken bij de zorgaanbieder. Indien noodzakelijk wordt alsnog casemanagement ingezet. Criteria voor omzetting: bedreigde ontwikkeling van het kind, stagnerende hulpverlening en onvermogen van zorgaanbieder om de bedreigde ontwikkeling en stagnatie met eigen middelen af te wenden. In voorkomende ernstige gevallen is er direct crisiszorg/crisisondersteuning binnen de instelling beschikbaar. Daarnaast geldt voor alle wachtenden dat ze binnen 6 weken een startmodule zorg krijgen aangeboden. De inzet van Gelderse instelling gaat dus verder dan alleen de meest schrijnende gevallen waarmee tegemoet wordt gekomen aan de wensen zoals verwoord in de motie.

In het op 27 juni door Provinciale Staten vastgestelde Beleidskader Jeugd 2013-2016 zijn belangrijke ambities verwoord die in het verlengde liggen van het gestelde in de rapportage van de gezamenlijke rekenkamers. Zo staat de veiligheid van het kind voorop. Kinderen in gevaar moeten zoals aangegeven door uw Staten tot aan de overdracht onverkort op onze zorg en steun kunnen rekenen. Dit betekent enerzijds dat de provincie op het terrein van spoedzorg, jeugdbescherming inclusief het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en jeugdreclassering geen ingrijpende experimenten aan zal gaan zonder overdracht van verantwoordelijkheden. Daarnaast zal conform het beleidskader ons college blijven sturen op de bereikbaarheid, continuïteit en kwaliteit van de jeugdzorg tot de wet is aangepast. Een snelle indicatiestelling, beperkte wachtlijsten, snel een passend hulpaanbod en geen kinderen die onverantwoord lang wachten staan centraal. Deze lijnen sluiten zoals aangegeven aan bij richtlijnen in het rapport van de rekenkamers.

Gezien de beschreven ontwikkelingen over de voortgang, de in afgelopen periode al gerealiseerde punten en/of zaken die zijn opgepakt, geeft ons college uitvoering aan motie 24. Om die reden verzoekt het college deze motie als afgehandeld te beschouwen, waarbij het college bij de uitvoering van het beleidskader aandacht blijft houden voor relevante punten die in meerjarig kader spelen. De eerste nadere uitwerking van de uitvoering van deze richting gebeurt in het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2013, dat ons college op grond van de nu nog geldende Wet op de Jeugdzorg voor 1 oktober in ontwerp moet vaststellen. In september zal naar verwachting ook de rapportage van de Inspectie jeugdzorg over (on)verantwoord wachten beschikbaar zijn.

CJG-monitor

Tijdens de bespreking van het Beleidskader Jeugd 2013-2016 in de extra vergadering van de commissie LCJ op 20 juni zijn vragen gesteld over de stand van zaken met betrekking tot de Centra van Jeugd en Gezin in Gelderland. Ook tijdens de extra Statenvergadering op 26 juni kwam het onderwerp aan de orde. Gedeputeerde Traag heeft namens het college verwezen naar de door Spectrum gepubliceerde monitor over CJG's. Deze Gelderse monitor Centrum voor Jeugd en Gezin is beschikbaar en te raadplegen via de website van Spectrum : [CJG-monitor](#).

GELEGERD IN GELDERLAND

een erfgoedfestival over de militaire historie van Gelderland

In de zomer van 2012 vindt het festival "Gelegerd in Gelderland" plaats: een erfgoedfestival over de militaire dimensies van de Gelderse geschiedenis. Van 23 juni tot 22 september 2012 worden verspreid door de provincie zo'n 200 activiteiten georganiseerd, van tentoonstellingen tot nagespeelde veldslagen en van muziekoptredens tot natuurwandelingen over (voormalig) militair terrein. Samen laten al die activiteiten zien welke enorme invloed militaire gebeurtenissen hebben gehad op het Gelderse landschap en op het leven van mensen in Gelderland, zowel burgers als militairen.

Gelegerd in Gelderland is het grootste erfgoedfestival van Nederland. Het festival is mede gefinancierd door de provincie Gelderland. De organisatoren (Gelders Erfgoed, CODA, Gelders Archief en Gelders Genootschap) zijn erin geslaagd de bijdrage van de provincie ruim te verdubbelen met externe subsidies en sponsoring.

Het complete programma van het festival is te vinden op de website www.gelegerdingelderland.nl. Daar kan men zich ook aanmelden voor een digitale nieuwsbrief die tweewekelijks verschijnt.

De vele activiteiten van Gelegerd in Gelderland worden met elkaar verbonden door een bijzonder fenomeen: de "Bandritzer 561". Deze rondreizende tijdmachine verschijnt gedurende de zomer op zo'n dertig plekken in de provincie. Hij is telkens daar aanwezig waar bijzondere activiteiten te bezoeken zijn. In de Bandritzer 561 kunnen bezoekers een korte tijdreis maken naar opmerkelijke periodes uit de Gelderse geschiedenis, zoals de Romeinse tijd, de middeleeuwen, de Tachtigjarige Oorlog, de Tweede Wereldoorlog of de Koude Oorlog.

In het kader van het festival is voor kinderen van 10-13 jaar een educatief én vermakelijk Vakantieboek gemaakt. Tegen inlevering van een bon, die gedownload kan worden op de website, is het Vakantieboek gratis op te halen bij de Gelderse bibliotheken.

Het festival wordt op zaterdag 22 september 2012 afgesloten met een groots slotevenement op de Ginkelse Heide, gekoppeld aan de Airborne herdenking die daar plaatsvindt. Op 20 oktober tijdens de "Slag om Grolle" is de epiloog, dan wordt met betrokkenen, fondsen en genodigden teruggekeken naar de successen en de leerpunten van het erfgoedfestival.

Symposium Buitenplaatsen in Bedrijf

Kasteel Middachten in De Steeg bood op 31 mei jl. het decor voor het landelijk symposium 'Buitenplaatsen in bedrijf'. Gastheren waren provincie Gelderland, gemeente Rheden, Landgoed Middachten en de stichting Themajaar Historische Buitenplaatsen 2012.

Het symposium is een van de vele activiteiten in het Jaar van de Historische Buitenplaatsen 2012 en had ten doel inzichten en argumenten te geven om buitenplaatsen en landgoederen in stand te houden en te ontwikkelen.

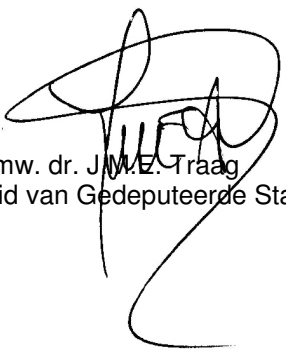
Het symposium kende een afwisselend programma met excursies, lezingen van (inter)nationale experts en een film over het leven op Middachten. Belangrijk onderdeel was de presentatie van het onderzoek naar de economische betekenis van buitenplaatsen dat in opdracht van de provincies Utrecht, Overijssel en Gelderland

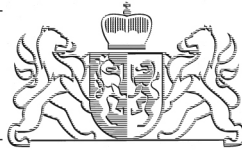
is uitgevoerd. Uit het onderzoek bleek dat de aanwezigheid van buitenplaatsen en landgoederen van grote betekenis is voor de directe leefomgeving.

Dame Fiona Reynolds, Director General van de National Trust, deelde haar ervaringen over het het beheer en behoud van landgoederen in Groot-Brittanië. 'We betrekken het publiek nu heel direct bij de instandhouding en ook het beheer van de landgoederen. Het publiek is gefascineerd als ze alles mogen zien en aanraken, daardoor raken ze betrokken. De landgoederen zijn 'forever and for everyone'.

Voor meer informatie zie ook het GS-plein en www.buitenplaatsengelderland.nl

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum 15 oktober 2012
zaaknummer 2012-000507
Onderwerp
Extra Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de extra mededelingenbrief van oktober 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Uitkomsten van het onderzoek van de Commissie Samson over misbruik in instellingen voor jeugdzorg en over de door het college te nemen vervolgstappen voor verbetering

Op 8 oktober is het rapport over misbruik in jeugdzorginstellingen verschenen. Het betreft hier misbruik van kinderen, die vanwege een onveilige thuissituatie op last van de rechter in het kader van de kindbescherming uit huis werden geplaatst en werden toevertrouwd aan het gezag en de zorgen van de overheid. De commissie gaat ver terug in de tijd (tot 1945), doorlopend naar nu.

Conclusies en aanbevelingen Rapport Commissie Samson

Het rapport heeft zich gericht op die gevallen die vallen binnen de onderzoeksvraag van de commissie, dat wil zeggen misbruik bij kinderen in residentiele zorg en pleegzorg, die daar geplaatst zijn in gedwongen kader (civiel- en strafrechtelijk). Dit betreft dus niet alleen de zorg voor jeugdigen die valt onder verantwoordelijkheid van de provincie maar ook in de instellingen voor verstandelijk gehandicapten, gesloten jeugdzorg en justitiële jeugdinrichtingen. De commissie trekt naar aanleiding van het rapport de volgende conclusies en aanbevelingen naar de overheid, de branche en de jeugdzorgorganisaties en de Inspectie Jeugdzorg:

- De overheid is gedurende de gehele onderzochte periode bekend geweest met het vóórkomen van seksueel misbruik van door haar uit huis geplaatste kinderen. Van de gevolgen voor het kind heeft ze, net als de rest van de samenleving, jarenlang vrijwel geen weet, evenmin als van de mate waarin het voorkomt. Met de in 1990 door haarzelf geuite wens inzicht te krijgen in aard en omvang van seksueel misbruik in instellingen voor jeugdhulpverlening is door de overheid twintig jaar lang niets gedaan.

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerflier

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

- Er is altijd sprake geweest van seksueel misbruik in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg. In de residentiële jeugdzorg is het risico ruim 2,5 keer zo hoog als bij de gemiddelde Nederlandse jeugd. Meisjes zijn ruim twee keer zo vaak slachtoffer als jongens, en kinderen met een (licht) verstandelijke beperking lijken drie keer vaker slachtoffer te zijn dan uit huis geplaatste kinderen zonder (licht) verstandelijke beperking.
- Meer dan de helft van de plegers is een leeftijdgenoot, vaak een groepsgenoot. De volwassen daders hebben geen opvallende kenmerken. Verreweg de meeste daders hebben niet bij de aanvang van het werk als groepsleider of pleegouder de intentie om kinderen seksueel te misbruiken. Het is niet waarschijnlijk dat additionele screening seksueel misbruik kan voorkomen.
- De sector is onvoldoende in staat om seksuele problematiek te onderkennen, bespreekbaar te maken en adequaat in te grijpen.
- Algemene problemen rond samenwerking, communicatie en regie in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg zijn extra manifest rond signalering van seksueel misbruik. Dit hangt samen met de complexiteit van dit verschijnsel en de impact die het heeft op alle betrokkenen. Werken aan deze algemene problemen dient daarom hand in hand te gaan met investering in de professionaliteit die deze complexiteit vergt. Het ministerie van VWS heeft de ontwikkeling van beleid te veel overgelaten aan de sector; het ministerie van VenJ heeft wel een sturende rol vervuld.

Aanbevolen maatregelen

De aanbevelingen zijn geordend naar acht thema's, te beginnen met (A) professionalisering. Op alle niveaus is een serieuze professionalisering van de sector nodig op het terrein van seksualiteit, (ongezonde) seksuele ontwikkeling en seksueel misbruik van kinderen en jongeren. De aanbevelingen van het tweede thema (B) richten zich op de twee ringen direct om het kind. Vervolgens maakt de commissie onderscheid in aanbevelingen gericht op (C) de residentiële jeugdzorg en aanbevelingen die zich toespitsen op (D) de pleegzorg. Daarna volgen (E) het systeem van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg en (F) de politiek. De commissie geeft nog een aantal algemene noties mee aan het veld, de politiek en maatschappij en beveelt nader wetenschappelijk onderzoek aan (G). Ten slotte gaat de commissie in op de implementatie (H). Voor de volledige aanbevelingen zie de bijlage I direct hierachter.

Gelderse inzet tot nu toe

De provincie Gelderland heeft de afgelopen jaren met de Gelderse jeugdzorginstellingen verschillende activiteiten uitgevoerd in het kader van het voorkomen en bestrijden van misbruik van kinderen en jongeren in de jeugdzorg, zoals:

- Eisen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor nieuw aangenomen personeelsleden;
- Informeren direct de Inspectie Jeugdzorg, ook bij vage vermoedens van misbruik;
- Werken in hulpverleningsteams; jongeren zijn niet afhankelijk van één hulpverlener;
- Maken het onderwerp seksueel overschrijdend gedrag bespreekbaar binnen hun instelling;
- De veiligheidsbeleving in groepen wordt periodiek onderzocht. Dit is ook een eis vanuit kwaliteitsbeleid en/of certificering;
- Sinds 2012 is de training Signs of Safety voor Jeugdzorgmedewerkers in Gelderland ingevoerd om kindermishandeling (waaronder misbruik) versneld te signaleren

Over dit onderwerp heeft het college op 22 mei 2012 Provinciale Staten geïnformeerd naar aanleiding van Statenvragen van de SP-fractie (PS2012-393).

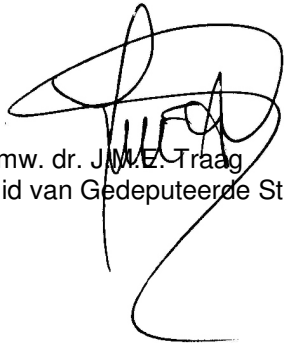
Vervolgstappen

Nu de resultaten van de commissie bekend zijn, zal het college samen met betrokkenen binnen en buiten de provincie bezien op welke wijze de aanbevelingen van de commissie spoedig kunnen worden uitgevoerd om daarmee ook de situatie structureel te verbeteren. Daarbij denken wij aan overleg tussen de andere provincies en het Rijk en de instellingen voor jeugdzorg. Maandag 8 oktober hebben wij in een bestuurlijk overleg met Brancheorganisatie Jeugdzorg Gelderland ook over de uitkomst van het rapport Samson gesproken..

Ter informatie en om inzicht te geven in reacties van deze partijen voegen wij bij deze mededelingenbrief persverklaringen bij van het Inter Provinciaaloverleg (IPO) en Jeugdzorg Nederland.

Wij zullen de commissie LCJ informeren over nieuwe ontwikkelingen en de voortgang van de uitvoering van de conclusies en aanbeveling van de Commissie Samson.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bijlagen:

Bijlage I: Aanbevelingen Commissie Samson

Bijlage II: Nieuwsbericht Commissie Samson

Bijlage III: Nieuwsbericht IPO d.d. 8 oktober 2012

Bijlage IV: Persverklaring Jeugdzorg Nederland d.d. 8 oktober 2012

Bijlage I: Aanbevelingen Commissie Samson

A. Professionalisering

De commissie heeft geconstateerd dat op seksualiteit nog steeds een taboe rust, waardoor men in veel gevallen de ogen sluit voor seksueel misbruik. Er is sprake van grote handelingsverlegenheid op de werkvloer en het onderwerp komt slechts zeer marginaal aan bod in de basiscurricula van opleidingen. Primair dient elke functionaris binnen de jeugdzorg ervan doordrongen te zijn dat seksueel misbruik voorkomt, dat het om een ernstig probleem gaat, en dat eenieder zijn eigen verantwoordelijkheid heeft om dit tegen te gaan. Professioneel en open over dit onderwerp kunnen praten – zeker ook met jongeren –, is hierbij essentieel. Verdere professionalisering van de sector dient zich hierop te concentreren. Een open cultuur is een voorwaarde voor doorbreking van het taboe en werken met onzekerheden, in het bijzonder waar het vermoedens van seksueel misbruik betreft. Stabiele teams met een goede verdeling van werk- en levenservaring spelen hierbij een belangrijke rol. Bestuurders en managers dienen ervoor te waken dat de onzekerheden die inherent zijn aan het werk in deze sector leiden tot een cultuur van op safe spelen, of tot verlamming, besluiteloosheid en een gebrek aan regie in het werk. De sector dient te investeren in maatregelen tegen het hoge verloop van werknemers door de werkdruk te verlagen en door goede ondersteuning, begeleiding en doorgroeimogelijkheden te bieden. Arbeidsvoorwaarden dienen van een vergelijkbaar niveau te zijn als die van aanpalende sectoren. De hoge frequentie van personeelwisselingen in teams maakt dat er geen veilige basis is voor intervisie en supervisie over deze ingewikkelde onderwerpen. Bovendien is een goede opvoedsituatie een stabiele situatie. Deze stabiliteit is iets wat deze jongeren vaak ontberen, maar juist hard nodig hebben.

A.1 Opleidingen en permanente educatie

Zorg dat in alle basisopleidingen wo, hbo en mbo – en dus niet alleen in keuzevakken – aandacht wordt besteed aan de ‘gewone’ seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren, afwijkende seksuele ontwikkelingen in geval van stoornissen en aan de problematiek van seksueel misbruik. Daarnaast dient er aandacht te zijn voor – en getraind te worden in manieren om dit onderwerp bespreekbaar te maken met jongeren – de wijze waarop seksualiteit een rol speelt in machtsverhoudingen en welke factoren maken dat professionals tot mishandeling en misbruik kunnen overgaan. In de pleegzorg dient dit standaard onderdeel te zijn van de voorbereidende training op het pleegouderschap. Bovendien dient het thema een vaste plaats te hebben in de begeleiding van pleegouders. Ook jeugdzorginstellingen dienen structureel te investeren in kennis over seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren, afwijkende seksuele ontwikkelingen bij stoornissen en de problematiek van seksueel misbruik, via bijscholing, toegesneden op de specifieke taken van de professional en de doelgroep (onder anderen minderjarigen met een (licht) verstandelijke beperking en minderjarigen met een verleden van seksueel misbruik) waarmee wordt gewerkt. Leer professionals hoe het kan dat professionals over de schreef gaan. Instellingen moeten voorzien in verplichte permanente educatie aan de hand van cursussen, intervisie, supervisie, visitatie en versterking van het zelflerend vermogen door een grondige evaluatie van incidenten en calamiteiten in een open en veilige sfeer. Methoden als de *serious case review* en de PRISMA-methode kunnen hier bijvoorbeeld voor worden benut. Praktische trainingen zijn hiertoe het geëigende middel: *learning by doing*, continu oefenen aan de hand van casuïstiek (zie ook aanbeveling A.4). Het is de taak van het bestuur om daarbij zorg te dragen voor een open cultuur waarin de handelingsverlegenheid wordt teruggedrongen en het thema seksualiteit altijd op elk moment bespreekbaar is. Collegiale aanspreekbaarheid is onderdeel van deze cultuur. *The tone at the top* is cruciaal voor verdere implementatie in de organisatie. Bestuurders en managers dienen uit te stralen dat niet het wegwerken van onzekerheid een teken is van professionaliteit, maar het vermogen te werken met onzekerheid.

A.2 Seksualiteit en (seksueel) grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar maken binnen de leefgroep en in het pleeggezin

Er dient structureel aandacht te zijn voor gezonde seksualiteit, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik, waaronder misbruik dat buiten het terrein van de instelling plaatsvindt (zoals loverboyproblematiek). Daarbij kan bijvoorbeeld aansluiting worden gezocht bij het 'vlaggensysteem'. Maak deze thema's bespreekbaar, zowel in het team als op de leefgroep, eventueel met behulp van beeldmateriaal en rollenspellen, rekening houdend met de doelgroep (kinderen met een (licht) verstandelijke beperking, seksueel traumatisch verleden van kinderen, culturele verschillen, geloof enzovoort). Dit geldt evengoed voor kinderen in pleeggezinnen. Daar dient het onderwerp besproken te worden zowel met pleegouders als met het pleegkind. Het bespreken van seksualiteit en seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden ingepast in (bestaande), meer algemene gesprekken over gedrag, grenzen en respect.

A.3 Verplichte certificering

De overheid dient wettelijk te verplichten dat alle medewerkers in de (justitiële) jeugdzorg zich laten certificeren. Daartoe moeten zij voldoen aan een door de sector zelf te formuleren norm, welke wordt vertaald naar een puntensysteem. De commissie adviseert een systeem dat verplicht tot een jaarlijks te behalen aantal punten door middel van permanente educatie, waaronder training, intervisie, supervisie en collegiale toetsing. De IJZ krijgt de bevoegdheid hierop toe te zien en waar nodig sanctionerend op te treden. Deze certificering dient deel uit te maken van het kwaliteitskader. Dit kwaliteitskader wordt nader toegelicht in aanbeveling F.5.

A.4 Leerprocessen inrichten

De verdere professionalisering vereist voldoende aandacht op drie niveaus: dat van het bestuur, het management en van de professional als op de werkvloer. Een lerende organisatie impliceert dat de bestuurder zelf meeleert, de noodzaak van blijven leren uitdraagt, stimuleert en faciliteert. Er bestaan verschillende succesvolle regionale en lokale initiatieven. Deze kennis en best practices kunnen beter dan thans het geval is met elkaar gedeeld worden. Bijzondere expertise en doordachte en vernieuwende werkwijzen moeten zowel binnen de eigen organisatie als sector breed uitgewisseld worden. Te overwegen is om lokale leeromgevingen in te richten, met als doel om door reflectie en discussie met elkaar wijzer te worden van actuele of recente casuïstiek. Een dergelijke casuïsoefening bestaat uit drie tot vier sessies, om het vraagstuk hanteerbaar te maken en tot daadwerkelijke oplossingen voor knelpunten en dilemma's te komen. Elke instelling moet een monitoringssysteem inrichten om de voortgang en verbeteringen zichtbaar te maken.

B. Rond het kind

Hieronder volgt een vijftal aanbevelingen, gericht op het kind en diens directe omgeving. De aanbevelingen zijn geordend van preventie tot nazorg.

B.1 Weerbaarheid van minderjarigen vergroten

Seksualiteit, seksueel gedrag en seksuele normen blijken moeilijk bespreekbare onderwerpen, terwijl ze in de ontwikkeling en het latere leven van een kind een belangrijke plaats innemen. In het licht van de grote schaal waarop al dan niet uit huis geplaatste kinderen op een onwenselijke manier in aanraking komen met seks bepleit de commissie aandacht voor het onderwerp seksualiteit en seksuele weerbaarheid op basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. Zo snel mogelijk na de uithuisplaatsing dient – naast het kennismakingsgesprek over onder andere de reden van de uithuisplaatsing – een gesprek plaats te vinden van de mentor/ groepsleider (instelling) gezinsvoogd (pleeggezin) met het kind over omgangsvormen, verwachtingen, programma's enzovoort. Waarbij ook gezond en ongezond seksueel gedrag aan bod moeten komen. In dit gesprek worden normen aangegeven van wat niet geaccepteerd hoeft te worden en bij wie het kind melding kan doen wanneer een ander het (in seksueel opzicht) lastigvalt. Deze thema's kunnen geïntegreerd worden in een gesprek over ongewenst gedrag in brede zin. Laat het kind waar mogelijk mee beslissen over zaken die het aangaan. Geef kinderen een stem. Het is erg belangrijk dat het kind het gevoel heeft dat zijn mening ertoe doet.

B.2 Diagnostisch onderzoek bij uithuisplaatsing

Ieder kind dat uit huis wordt geplaatst dient onderzocht te worden op de mogelijk aanwezige effecten van een belaste voorgeschiedenis en de wenselijkheid van eventuele hulpverlening ter verwerking

daarvan. De overheid moet daartoe voorzien in een landelijke dekking voor diagnostiek en hulpverlening door meer centra zoals het Kinder- en Jeugdtraumacentrum in Haarlem. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor medische hulpverlening aan het slachtoffer. Groepsleiders en pleegouders dienen in voldoende mate betrokken te worden bij het opstellen van een hulpverleningsplan en, zo mogelijk, in samenspraak met het kind behandeldoelen op te stellen. Groepsleiders en pleegouders moeten bekend zijn met de voorgeschiedenis van een kind en diens eventuele ervaringen met seksueel misbruik. Hoe slechter men op de hoogte is van de voorgeschiedenis en ervaringen van een kind, hoe moeilijker het is diens gedrag te begrijpen en eventuele signalen van seksueel misbruik te verstaan. Veel jongeren hebben al verscheidene plaatsingen in de jeugdhulpverlening achter de rug. Goed zicht op de voorgeschiedenis en problematiek van het kind maakt het waarschijnlijker dat het kind in een passende omgeving geplaatst wordt. Daarmee kan een toekomst van vele overplaatsingen, die zeer belastend zijn, beter worden voorkomen.

B.3 Signalering en melding

Het kind bepaalt wie het vertrouwt en aan wie het over seksueel misbruik vertelt. Dat kan ook de buurvrouw of leraar op school zijn. De omgeving, zoals huisartsen, fysiotherapeuten, tandartsen leraren, burens enzovoort, moet weten dat een signaal in het officiële circuit terecht moet komen en dat – al dan niet via het AMK – de raad van bestuur van de instelling het juiste niveau is. In geval van melding bij het AMK heeft het AMK de verplichting de melding door te zetten naar de raad van bestuur van de (pleegzorg) instelling. Het AMK moet de melder daarna op de hoogte stellen van de ondernomen acties. Soms wil een kind zich wel uiten, maar niet dat een melding in het formele circuit terechtkomt vanwege de mogelijke consequenties. De Kindertelefoon biedt deze mogelijkheid. Toch is een actie meestal nodig ter bescherming van het kind zelf en van andere kinderen. Het is zaak hierbij zo veel mogelijk in samenspraak met het kind te werk te gaan en het vertrouwen van het kind niet te schenden. Daarnaast wil de commissie op deze plaats nadrukkelijk wijzen op de mogelijkheden die de moderne media bieden: laagdrempelige en veilige wegen om te melden, om je verhaal kwijt te kunnen en om ervaringen met lotgenoten uit te wisselen. Hoe en welke rol deze media kunnen spelen moet nader worden bekeken.

B.4 Zorg voor veiligheid en werken met onzekerheid

Bij vermoedens van seksueel misbruik in een pleeggezin staat men vaak voor de moeilijke keus het kind daar om redenen van veiligheid weg te halen, met het risico dat dit, tot schade van kind en pleeggezin, ten onrechte gebeurt, of het kind daar te laten, met het risico dat het seksueel misbruik ongehinderd doorgaat. In het overleg met deskundigen op het gebied van pleegzorg werd onmiddellijk ingrijpen afgewezen als een vorm van op safe spelen met te grote risico's voor alle betrokkenen. Om uit genoemd dilemma te komen wordt gepleit voor een strategie waarin eraan gewerkt wordt dat: a) alle betrokkenen de ernst van de situatie onderkennen, inclusief de bestaande onzekerheid; b) er – in de onderkenning dat die onzekerheid voorlopig niet op te lossen is – met elkaar en met personen uit het sociale netwerk van pleegouders en pleegkind afspraken gemaakt worden ter verhoging van de veiligheid en minimalisering van de risico's; c) er afspraken worden gemaakt over toezicht op de nakoming van die afspraken; d) er afspraken worden gemaakt over eventuele sancties op niet-nakoming van gemaakte afspraken.

B.5 Diagnostiek en hulpverlening na seksueel misbruik

Gebleken is dat na seksueel misbruik of seksuele grensoverschrijdingen tussen groepsleden het nogal eens voorkomt dat een kind of jongere wordt overgeplaatst naar een andere groep zonder adequaat diagnostisch onderzoek en zonder dat adequate hulpverlening plaatsvindt voor het (vermeende) slachtoffer en de (vermeende) pleger. Er dient altijd passende hulpverlening voor beiden beschikbaar te zijn. Dat impliceert dat er voldoende specialisten op korte afstand zijn, zowel voor diagnostisch onderzoek als voor daarop aansluitende hulpverlening.

B.6 Klachtenprocedure

Instellingen moeten voorzien in een heldere en toegankelijke klachtenprocedure. De mentor (instelling) en de (gezins)voogd (pleeggezin) moeten het kind bij binnenkomst informeren over de klachtenprocedure, en ook de biologische en pleegouders moet hierop gewezen worden. Het is zaak aan de klachtenprocedure voldoende bekendheid te geven, bijvoorbeeld door middel van posters en klachtenbussen in de instelling. De IJZ dient niet alleen procedureel, maar ook inhoudelijk toezicht te houden op de kwaliteit en snelheid van de klachtafhandeling.

C. De residentiële jeugdzorginstelling

Waar bovengenoemde aanbevelingen zowel betrekking hebben op de residentiële jeugdzorg als op de pleegzorg, richten onderstaande aanbevelingen zich specifiek op residentiële Jeugdzorginstellingen.

Het betreft drie preventieve maatregelen om seksueel misbruik in instellingen te voorkomen.

C.1 Screening en aandacht voor seksueel misbruik in sollicitatie- en functioneringsgesprekken

Organisaties in de residentiële jeugdzorg dienen in de sollicitatieprocedure altijd referenties op te vragen en na te trekken. Dit verplicht instellingen ook eerlijke referenties aan mogelijke nieuwe werkgevers te verstrekken, ook als deze negatief zijn. Uiteraard moet hierover met de sollicitant worden gesproken. Het kan niet zo zijn dat er negatieve referenties worden verstrekt zonder dat de sollicitant dat weet en zich daartegen kan verdedigen en bezwaar kan maken. Van de sollicitant wordt verwacht dat hij in staat is open te praten over erotische gevoelens op het werk en eventuele ervaringen daarmee. Ook dient er tijdens sollicitatie- en functioneringsgesprekken (mogelijk in de vorm van een jaarlijks terugkerend assessment) standaard aandacht voor de problematiek van seksueel misbruik te zijn. De omgang met jeugdigen brengt een spanningsveld van afstand versus nabijheid met zich mee. Het bespreekbaar maken van eigen seksuele gevoelens van groepsleiding richting minderjarigen verdient aandacht in functioneringsgesprekken. De meeste daders komen niet als dader binnen. Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat relatief veel mensen die werkzaam zijn in de residentiële jeugdzorg zelf een problematische voorgeschiedenis hebben. De sollicitant moet er blijk van geven te beseffen dat en hoe eigen jeugdervaringen een rol kunnen spelen in zijn werk. Tijdens functioneringsgesprekken moet een verandering in de persoonlijke omstandigheden deel uitmaken van het gesprek, omdat hierin een risico verhogende factor kan liggen.

C.2 Samenstelling leefgroep

De samenstelling van de groepen luistert nauw. Instellingen hebben een acceptatieplicht. De commissie onderschrijft dat 'lastige gevallen doorschuiven' niet acceptabel is, zeker niet zonder dat het complete dossier meegaat. Factoren als leeftijd, kwetsbaarheid en problematiek zijn belangrijke variabelen om bij plaatsing in een groep rekening mee te houden. Er dient altijd een grondige risicoanalyse plaats te vinden, mede op basis van de bekende voorgeschiedenis, alvorens een jeugdige in een groep wordt geplaatst. Hierbij moet expliciet bezien worden of plaatsing in een gemengd samengestelde groep gewenst is, omdat een gemengde groep risico verhogend kan zijn, vooral voor meisjes.

C.3 Ratio begeleider-pupil

Uit huis geplaatste kinderen en jongeren hebben veelal te maken met ernstige problematiek en een belastende voorgeschiedenis waarvoor zij een intensieve behandeling nodig hebben. Bij die behandeling hoort ook de begeleiding van het kind bij zijn seksuele ontwikkeling. De ratio begeleider-pupil dient dusdanig te zijn dat voldoende aandacht aan deze behandeling kan worden gegeven. Ook moet er voldoende controle en toezicht kunnen worden uitgeoefend. De sector dient hiertoe nadere normen op te stellen; de IJZ ziet toe op de naleving van deze normen.

D. Pleegzorg

Onderstaande aanbevelingen richten zich op het preventieproces in de pleegzorg.

D.1 Screening aspirant-pleegouders

Pleegzorgorganisaties dienen altijd referenties op te vragen en af te geven bij de aanmelding van aspirant-pleegouders. Daarnaast is in aanbeveling A.2 al opgemerkt dat seksualiteit, (afwijkende) seksuele ontwikkeling en seksueel misbruik onderdeel dienen te zijn van de voorbereidende training, evenals een mogelijk problematische voorgeschiedenis van aspirant-pleegouders. Bovendien dient er door de sector een landelijke norm ontwikkeld te worden waaraan de voorbereidende training moet voldoen. De commissie merkt hierbij op dat ook bij netwerkplaatsingen de voorbereiding op pleegouderschap en de beoordeling van geschiktheid en matching voldoende aandacht dienen te krijgen.

D.2 Voorbereiding en ondersteuning pleegouders

Pleegouders moeten door de pleegzorgorganisatie voorbereid worden op de komst van een kind met een traumatische voorgeschiedenis (zie ook aanbeveling B.2). Bij de intakeprocedure dient vermeld te worden dat kinderen met een misbruikverleden mogelijk seksueel wervend gedrag kunnen vertonen. Te bespreken onderwerpen zijn hoe pleegouders deze gedragingen van pleegkinderen moeten interpreteren en hoe ze ermee moeten omgaan. Daarnaast dient besproken te worden dat pleegkinderen mogelijk seksuele gevoelens bij pleegouders en hun kinderen oproepen. Het is erg

belangrijk dat pleegouders zich hiervan bewust zijn en hier adequaat op voorbereid worden. Inadequaat informeren van pleegouders belemmert bovendien hun mogelijkheid zich een oordeel te vormen over de vraag of een pleegkind bij hen en in hun gezin op zijn plaats zal zijn. De voorbereiding dient dus uit meer te bestaan dan alleen waarschuwen voor genoemde risico's. Ook dient de pleegzorgorganisatie te voorzien in ondersteuning, bijvoorbeeld door een orthopedagoog, in geval van gedragsproblemen (ook seksuele problematiek) van het kind. Mogelijk in de vorm van een 24-uurs hulplijn, chat en waar nodig via face-to-face-contact. De pleegzorgwerker dient bij of enige tijd na aanvang van de plaatsing met pleegouders te bespreken wie in hun sociaal netwerk belangrijk zijn als steun bij hun pleegouderschap. Het is raadzaam vervolgens, samen met de pleegouders, een overleg te arrangeren van pleegouders met deze personen en de pleegzorgwerker, waarin besproken wordt welke verwachtingen en mogelijkheden tot steun er over en weer zijn.

D.3 Evaluatie pleegouders

Jaarlijkse evaluatie door de pleegzorgorganisatie (pleegzorgwerker) met nadrukkelijk oog voor de stabiliteit van de gezinssituatie en expliciete aandacht voor wijzigingen zoals scheiding, werkloosheid of ziekte, is gewenst. De commissie refereert hierbij ook aan het recentelijk (juni 2012) door de staatssecretaris van VenJ geuite voornemen om een 'apk' voor pleegouders in te voeren. Tijdens reguliere contacten tussen pleegzorgorganisatie en pleegouders dient er eveneens aandacht te zijn voor de relatie van de pleegouders.

D.4 Duidelijke rolverdeling tussen pleegzorgwerker en (gezins)voogd en verhoging van de contactfrequentie met het kind

De commissie heeft verscheidene malen vastgesteld dat er in het veld grote onduidelijkheid is over de rolverdeling tussen pleegzorgwerker en (gezins)voogd. Er is geen eenduidige mening over hoe deze rolverdeling er idealiter uit zou moeten zien. Mogelijk kunnen beide rollen vertegenwoordigd worden in één functionaris. Daarbij moeten de bewindslieden van VWS en VenJ bezien of er aanleiding is tot aanpassing van de wet. De commissie adviseert de sector dringend om te komen tot een duidelijke rolverdeling. De werkdruk van de functionaris die verantwoordelijk is voor de veiligheid van het kind dient zodanig te zijn dat voldoende face-to-face- en een-op-een contact met het kind mogelijk is, afgestemd op de zwaarte van de casus. De caseload zal hiervoor verlaagd dienen te worden.

D.5 Ondersteuning en toezicht pleegzorg

De inzet van het sociale netwerk biedt kansen om pleegouders te ondersteunen en eventueel ook om ongewenste ontwikkelingen te signaleren. Daarnaast kan het sociale isolatie van pleeggezinnen tegengaan. Naast de preventieve werking die van het sociale netwerk uitgaat, oefent het netwerk ook een vorm van controle uit op het pleeggezin. Er kijken immers meer ogen mee in het gezin. Met de overgang van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg naar de gemeenten is het raadzaam om samenwerking tussen pleegzorgorganisatie en het buurtmaatschappelijk werk tot stand te brengen.

E. Het systeem van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg

E.1 Casusoverleg

In elke regio moet multidisciplinair casusoverleg zijn, met daarin alle professionals die betrokken zijn bij het kind, waar een casus van (vermoedelijk) seksueel misbruik ingebracht kan worden. Hierdoor wordt alle aanwezige informatie en expertise gebundeld. Alle betrokken organisaties dienen in goed overleg informatie met elkaar te delen en acties af te stemmen. In het bijzonder is dit ook van belang om het opsporingstraject en hulpverleningstraject gelijk op te laten gaan zonder dat ze elkaar tegenwerken. Het is belangrijk dat voor iedereen duidelijk is wie de regie heeft. Ook op bestuurlijk niveau, zowel bij het rijk als bij de gemeenten, moet voorzien worden in een periodiek overleg. Bestuurders blijven daardoor goed op de hoogte van het handelen van hun organisaties en kunnen met ketenpartners gezamenlijk belemmeringen die zich op operationeel niveau voordoen, oplossen.

E.2 Versterking rol Inspectie Jeugdzorg

De IJZ dient voldoende instrumenten in handen te hebben om de sector te innoveren, te controleren en waar nodig te sanctioneren. De IJZ moet af van alleen maar papieren toezicht, en moet van reactief naar meer proactief het veld in. De inspectie zou in ernstige gevallen meer gebruik moeten maken van bestaande interventiemogelijkheden (schorsen van professionals, bestuurders en toezichthouders). Als ultieme remedie zou de inspectie het ministerie moeten adviseren instellingen definitief te sluiten. Tot slot pleit de commissie ervoor dat er een klachtenafdeling voor burgers ingericht wordt bij de IJZ. In ernstige gevallen kan de inspectie zelf onderzoek doen en indien nodig

maatregelen nemen. De commissie gaat ervan uit dat aan de melders wordt teruggekoppeld wat er met een signaal is gedaan. De verhouding van deze klachtenafdeling tot de klachtenprocedures van de instellingen dient nader te worden bezien. Ook na de stelselwijziging moet de handhavingstaak bij de IJZ liggen. Op dit moment is hier niet in voorzien. De commissie vindt het zorgwekkend dat deze taak vooralsnog bij de gemeenten dreigt te worden belegd, waardoor het toezicht versnipperd.

E.3 Raden van toezicht

De afgelopen jaren hebben raden van toezicht in de non-profitsector een steeds zwaardere taak gekregen in het toezicht op de publieke taken. De raden oriënteren zich thans breed op deze ontwikkeling. De commissie beveelt ook voor de residentiële jeugdzorg een intensivering van het inhoudelijke toezicht aan, waarvan de thematiek van seksueel kindermisbruik expliciet deel uitmaakt.

E.4 Vergroting capaciteit gespecialiseerde zedenpolitie

Het ministerie van VenJ moet ervoor zorgen dat de capaciteit van kindverhoorstudio's en gespecialiseerde rechercheurs in elke politieregio voldoende is, zodat er minder barrières zijn om aangifte te doen en de doorlooptijden van onderzoeken verkort kunnen worden.

E.5 Kinderrechter

De commissie heeft van ouders, pleegouders en kinderrechters signalen gekregen dat in het systeem te weinig checks-and-balances zitten en de onafhankelijke toets door de rechter dreigt te verworden tot een louter formele handeling. De kinderrechter zou meer tijd moeten krijgen voor een (gezins)voogdijzaak, opdat hij ruimer dan marginaal kan toetsen.

E.6 Mediation

Een uithuisplaatsing is een emotioneel beladen maatregel. De emoties maken dat de communicatie tussen ouders, pleegouders en hulpverleners ernstig kan worden verstoord. Dit kan ook gebeuren enige tijd na de plaatsing, bijvoorbeeld op het moment van heroverweging van de plaatsing. De 'strijd' waarin men met elkaar verward raakt kan resulteren in verkeerde beslissingen, die niet meer worden genomen in het belang van het kind, en daarmee schadelijk zijn voor het kind. Uit het veld zijn signalen ontvangen dat er behoefte is aan een laagdrempelige vorm van geschilbeslechting buiten de rechter om voor de kleinere geschillen tussen (pleeg)ouder en (gezins)voogd en pleegzorgwerker en tussen ouder en pleegouder. Voordeel daarvan is dat snel zelf naar een oplossing gezocht wordt en dat een constructieve samenwerking bevordert wordt. Het gedeelde belang is het belang van het kind in kwestie. De commissie wil op deze plaats wijzen op de mogelijkheden die mediation in deze situaties kan bieden.

F. De politiek

F.1 Erkenning en excuses

Slachtoffers hebben behoefte aan erkenning en excuus van besturen van instellingen. De commissie meent dat de huidige bestuurders erkenning moeten geven en excuses moeten aanbieden, ook voor misbruik uit het verleden. Daarbij past niet dat zij zich verschuilen achter gebrekkige en/of afwezige dossiers. De commissie heeft het ingevolge haar opdracht niet tot haar taak gerekend een uitspraak te doen over mogelijke financiële genoegdoening aan de slachtoffers. Zij heeft wel geconstateerd dat slachtoffers van seksueel misbruik terechtkunnen bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Een belemmering hierbij wordt echter gevormd door het feit dat het Schadefonds zaken van voor 1973 niet in behandeling mag nemen, waardoor veel slachtoffers geen financiële handreiking kunnen krijgen. De commissie adviseert het ministerie van VenJ dringend om de tijdsrestrictie van het Schadefonds Geweldsmisdrijven te laten vallen en zaken van voor 1 januari 1973 ook toe te laten.

F.2 Breed meldpunt en toegang tot hulpverlening

De recente aandacht voor seksueel misbruik heeft veel losgemaakt bij slachtoffers. Daarnaast zijn er veel slachtoffers die pas op latere leeftijd problemen/klachten ondervinden van het seksueel misbruik in hun kinderjaren of pas op latere leeftijd de wens/kracht hebben om naar buiten te treden. De ministeries van VenJ en VWS dienen één breed meldpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik en geweld te organiseren. Het meldpunt heeft betrekking op zaken uit het verleden en op zaken waarvoor op dit moment niet in een meldpunt is voorzien. Daarnaast dienen beide ministeries zorg te dragen voor voldoende financieel haalbare en passende hulpverlening. Ook voor slachtoffers die geen aanspraak kunnen maken op de bijzondere regeling van Jeugdzorg Nederland (JN) mag de eigen bijdrage ggz hiervoor geen beletsel vormen.

F.3 Cliëntvolgsysteem

De ministeries van VenJ en VWS moeten voorzien in een cliëntvolgsysteem, waardoor voor opvolgende hulpverleners duidelijk is wie zich professioneel met het kind heeft beziggehouden, wat de problematiek en voorgeschiedenis zijn en welke interventies geboden zijn. De BJZ's en de zorgaanbieders moeten zorg dragen voor goede dossiervorming en een compleet en overzichtelijk overgangsdossier als een kind elders geplaatst wordt. Deze informatie dient op centraal gemeentelijk niveau vastgelegd te worden.

F.4 Meer transparantie door sturing op een toename van meldingen

Gezien de wanverhouding tussen wat professionals aan signalen van seksueel misbruik opvangen en dermate waarin seksueel misbruik zich volgens jongeren voordoet, evenals het feit dat signalen van seksueel misbruik lang niet altijd resulteren in een melding, zouden de ministeries van VWS en VenJ moeten sturen op een stijging van het aantal meldingen, om meer transparantie rond seksueel misbruik te bewerkstelligen. Bedenk een incentive voor alle residentiële jeugdzorg- en pleegzorginstellingen om het aantal meldingen te laten stijgen.

F.5 Sturing en kwaliteitsborging

De commissie heeft geconstateerd dat het ministerie van VWS te veel aan het veld overlaat vanuit de filosofie 'sturen op afstand'. Dit kan in een complexe situatie ook gezien worden als 'afschuiven' op het veld. De plannen voor verdergaande positionering van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg bij de gemeenten zijn in een vergevorderd stadium. De overheveling van dure voorzieningen naar de gemeenten, die vanwege de schaal vermoedelijk vaak zullen moeten gaan samenwerken om aan de behoefte te kunnen voldoen, vraagt om duidelijke richtlijnen waarin kwaliteitseisen worden gesteld. Het ministerie van VWS moet bij verdergaande decentralisatie zorgen voor kwaliteitsborging. Hiertoe dient het ministerie de sector te verplichten een kwaliteitskader te ontwikkelen. De IJZ moet een duidelijke handhavende taak krijgen en toezien op de naleving van de kwaliteitsnormen. Het ministerie van VWS moet erop toezien dat dit kwaliteitskader eind 2012 gereed is. Over twee jaar moet de gehele sector, inclusief de JJI's, vanwege de transitie naar de gemeenten aan de kwaliteitseisen voldoen. Het ministerie van VWS moet zorgen dat de IJZ over twee jaar voldoende instrumenten in handen heeft om te kunnen sanctioneren als instellingen en/of professionals niet aan de gestelde normen voldoen. De commissie maakt zich zorgen over het transitieproces van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg naar de gemeenten. De commissie heeft uit het veld signalen ontvangen dat er nog zeer veel gemeenten zijn die op dit moment onvoldoende kennis over de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg in huis hebben. Het zal nog de nodige tijd in beslag nemen eer deze kennis op orde is. Tot die tijd mag de verantwoordelijkheid voor de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg niet overgaan naar de gemeenten. De commissie sluit hiermee aan bij de bevindingen van de Kinderombudsman.

G. Wetenschappelijk onderzoek

G.1 Nader wetenschappelijk onderzoek

De complexiteit van het veld en de aard van de problematiek maken onderzoek naar seksueel misbruik in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg moeilijk. De volgende thema's dienen volgens de commissie in elk geval nader wetenschappelijk onderzocht te worden:

- Aard en omvang van seksueel misbruik van minderjarigen met een (licht) verstandelijke beperking, waarbij zowel voor slachtoffers als plegers aandacht is.
- mechanismen die maken dat iemand die als professional of pleegouder de zorg heeft voor een kind ertoe komt het kind seksueel te misbruiken.
- seksueel misbruik in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg van kinderen jonger dan 12 jaar.
- de impact (medisch, psychisch en maatschappelijk) van seksueel misbruik door leeftijdgenoten in vergelijking met de impact van seksueel misbruik door verzorgende volwassenen.
- fysieke gevolgen van seksueel misbruik.

G.2 Data-infrastructuur

Zorg met het oog op toekomstig onderzoek en beleidsontwikkeling voor een data-infrastructuur die het mogelijk maakt om later beleidsaanpassingen te evalueren. De ministeries van VWS en VenJ moeten samen met de sector onderzoeken hoe een dergelijke data-infrastructuur vorm moet krijgen.

G.3 Prevalentiemonitor

De commissie beveelt een tweejaarlijkse prevalentiemonitor seksueel misbruik in de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg aan.

H. Implementatie

H.1 Rapportage aan de Tweede Kamer

De commissie heeft geconstateerd dat JN ervan doordrongen is dat er snel een forse kwaliteitsslag gemaakt moet worden en dat er begonnen is met de opstelling van een kwaliteitskader voor de aangesloten organisaties. De commissie juicht deze beweging toe. Daarnaast doet de commissie aanbevelingen die anderen aangaan, zoals de ministeries van VWS en VenJ. De commissie realiseert zich dat de Taskforce kindermishandeling onder leiding van Van der Laan eveneens is begonnen verbetermaatregelen te treffen. Maar de commissie is zich er ook van bewust dat al meer dan twintig jaar beleidsplannen zijn gemaakt over kindermishandeling en terugdringen van seksueel misbruik, terwijl de implementatie is achtergebleven. Daarom vindt zij het nodig dat het proces kritisch gevolgd wordt en komt zij tot de volgende aanbeveling:

De ministeries van VWS en VenJ dienen jaarlijks aan de Tweede Kamer te rapporteren in hoeverre de implementatie van de aanbevelingen is gerealiseerd en of het kind beter wordt beschermd.

H.2 Monitoren

Daarnaast dient er een monitoring bij een onafhankelijke instantie te worden belegd. Naar het oordeel van de commissie is de Kinderombudsman de enige die daarvoor in aanmerking komt.

Commissie-Samson presenteert rapport 'Omringd door zorg, toch niet veilig'

Nieuwsbericht | 08-10-2012

Kinderen die uit huis zijn geplaatst door de kinderrechter hebben sinds 1945 niet altijd de bescherming tegen seksueel misbruik gekregen, waarop ze recht hadden. Overheid, instellingen en pleegzorg zijn daarin tekort geschoten. Eerst omdat men geen notie had van misbruik van de kinderen; later is er sprake van een gebrek aan professionaliteit en durf om zaken aan te pakken.

Dat is één van de conclusies die de commissie-Samson trekt in haar rapport Omringd door zorg, toch niet veilig. Het rapport is op maandag 8 oktober door de voorzitter van de commissie, oud-procureur-generaal Rieke Samson, aangeboden aan de minister van VenJ Ivo Opstelten en staatssecretaris van VWS, Marlies Veldhuijzen van Zanten. De ministers van Justitie en voor Jeugd en Gezin waren in 2010 opdrachtgever voor het onderzoek.

De groep kinderen waarop het onderzoek betrekking heeft, is zeer divers en worstelt vrijwel altijd met problemen. Niet alleen omdat zij vanwege ernstige problemen op vaak jonge leeftijd uit huis zijn geplaatst met een rugzak vol bagage, maar ook omdat zij daarna in een moeilijker leefomgeving terecht zijn gekomen dan leeftijdgenoten die een 'normale' jeugd hebben. De commissie heeft bij haar onderzoek vastgesteld dat betrokkenen in de jeugdzorg met passie en inzet hun werk doen. De titel van het rapport Omringd door zorg, toch niet veilig verwijst naar de goedbedoelde, maar niet altijd effectieve drukte aan hulpverleners om het kind heen, die er niet altijd toe leidt dat het gevrijwaard blijft van (seksueel) geweld.

In het rapport wordt een groot aantal aanbevelingen gedaan om seksueel misbruik van kinderen in residentiële instellingen en pleeggezinnen terug te dringen. Voorzitter Samson zegt daarover: 'Seksueel misbruik is een taai probleem. Er rust nog altijd een taboe op. Kinderen vinden het moeilijk om erover te praten. Collega's die een zogenaamd 'niet pluis gevoel' hebben, hebben vaak moeite op te treden. In de opleiding ontbreekt het onderwerp seksuele ontwikkeling en afwijkend gedrag en eenmaal aan het werk is er geen tijd voor ingeruimd. Dit terwijl het hier gaat om kinderen die veelal hun seksualiteit aan het ontdekken zijn en vrijwel altijd een problematisch verleden hebben, al of niet met (seksueel) geweld.'

De commissie heeft gedurende de onderzoeksperiode ruim 800 meldingen binnengekregen. Er zijn veertig verdiepende gesprekken gevoerd. Van de melders is de helft man. 65% van de meldingen heeft betrekking op seksueel misbruik gepleegd in een residentiële instelling, 30% op seksueel misbruik gepleegd in een pleeggezin en 5% op seksueel misbruik in zowel een residentiële instelling als een pleeggezin. Melders zijn van alle leeftijden, maar er is een piek in de leeftijd tussen de 40 en 65 jaar oud. Er zijn 42 zaken overgedragen aan het Openbaar Ministerie.

De overheid is in de onderzochte periode altijd bekend geweest met het voorkomen van seksueel misbruik, maar ondernam tot voor kort geen actie om de omvang en gevolgen te onderzoeken. De overheid heeft tot 1990 de reacties op signalen van seksueel misbruik

grotendeels overgelaten aan de sector zelf. Weinig zaken kwamen bij de politie en het Openbaar Ministerie terecht. Het toezicht van de overheid was beperkt.

Pas sinds de jaren 90 stelt de Inspectie Jeugdzorg eisen met betrekking tot het verstrekken van informatie over seksueel misbruik. Veiligheid van het kind wordt de eerste prioriteit. Dat gaat gepaard met een toenemende protocollering van het werk. De overheid – met name het departement van VWS – staat op (te) grote afstand van de jeugdzorg, concludeert de commissie.

De commissie heeft onderzoek laten doen naar de aard en omvang van het misbruik in 2010. Onderzocht is of kinderen in residentiële jeugdzorginstellingen en pleeggezinnen meer seksueel misbruik meemaken dan leeftijdgenoten die thuis opgroeien. Daaruit blijkt dat jongeren in residentiële instellingen 2,5 keer meer misbruik rapporteren dan gemiddelde Nederlandse jongeren. Misbruik van jongeren in de pleegzorg lijkt niet vaker voor te komen dan binnen een ‘gewoon’ gezin. Uit huis geplaatste kinderen met een licht verstandelijke beperking lijken nog eens 3 keer vaker slachtoffer te worden dan uit huis geplaatste kinderen zonder verstandelijke beperking.

Commissievoorzitter Samson is verrast dat het beeld van de pleger een ander is dan gedacht. ‘Meer dan de helft is een leeftijdgenoot, terwijl onze focus aanvankelijk lag op groepsleiders.’ Meisjes zijn twee keer zo vaak slachtoffer als jongens. Ronduit schokkend, vindt Samson, is de uitkomst dat werkers in de jeugdzorg veel minder gevallen van seksueel misbruik signaleren dan er werkelijk plaatsvinden. Nog geen twee procent wordt gezien.

In het rapport wordt een groot aantal aanbevelingen gedaan. De commissie zet sterk in op verdere professionalisering van de sector. In de basisopleiding moet aandacht worden besteed aan seksuele ontwikkeling, afwijkend seksueel gedrag en hoe daar mee om te gaan. Ook tijdens de loopbaan binnen de jeugdzorg moet hier aandacht voor blijven bestaan (o.a. door middel van permanente educatie). Voor alle medewerkers in de jeugdzorg moet een verplichte certificering komen. De Bureaus Jeugdzorg en de zorgaanbieders moeten zorg dragen voor goede dossiervorming en een compleet en overzichtelijk overgangsdossier als een kind elders geplaatst wordt. Meer duidelijkheid over de rolverdeling tussen pleegzorgwerker en gezinsvoogd is gewenst. Er moet voldoende face-to-face- en één-op-ééncontact met een pleegkind zijn. Het toezicht op de pleegzorg moet geïntensiveerd worden.

De commissie heeft geconstateerd dat op sommige van de door haar voorgestelde verbetermaatregelen al ruim twintig jaar lang wordt aangedrongen. Het is nu tijd om de maatregelen uit te voeren.

Verder vindt de commissie dat het ministerie van VWS nadrukkelijker verantwoordelijkheid moet nemen en dat de transitie van de residentiële jeugdzorg en de pleegzorg naar de gemeenten pas mag plaatsvinden, als de gemeenten hiervoor voldoende kennis in huis hebben.

Omdat de overheid te lang is blijven steken in goede bedoelingen, moeten de ministers de Tweede Kamer informeren over de voortgang van de maatregelen en kan de Kinderombudsman de uitvoering monitoren.

Het rapport bestaat uit drie delen. Deel 1 is het hoofdrapport. In deel 2 verantwoordt de commissie het onderzoek. Deze delen zijn als boek verkrijgbaar o.a. bij uitgeverij Boom en in

de boekhandel. Ze zijn ook te downloaden vanaf de site van de commissie www.commissiesamson.nl. Deel 3 omvat onder meer de deelonderzoeken die voor de commissie zijn uitgevoerd. Deel 3 zit als CD-rom achterin het boek. Ook dit deel is te downloaden vanaf de site van de commissie.

1. Provincies getroffen door rapport Samson

8 oktober 2012

De provincies en stadsregio's zijn getroffen door de uitkomsten van het onderzoek van de commissie Samson naar seksueel misbruik in de jeugdzorg. Het is triest dat kinderen die op last van de overheid aan de jeugdzorg zijn toevertrouwd het slachtoffer zijn van seksueel misbruik. Het Interprovinciaal Overleg (IPO) waarin de provincies en de drie stadsregio's Amsterdam, Haaglanden en Rotterdam samenwerken op het terrein van de jeugdzorg, spreekt haar medeleven uit aan de slachtoffers van dergelijk misbruik.

Geschokt

IPO bestuurder Marc Witteman, binnen het IPO verantwoordelijk voor de portefeuille jeugdzorg, is geschokt door de bevindingen van de commissie. "Elk geval van seksueel misbruik is er één teveel. Het is goed dat alle betrokkenen zich nog meer gaan inzetten om zoveel mogelijk aan preventie te doen. Wij ondersteunen volledig de initiatieven van Jeugdzorg Nederland voor een bindend "Kwaliteitskader Voorkomen Seksueel Misbruik" en voor een commissie onder leiding van voormalig vicepremier André Rouvoet". De commissie Rouvoet ziet toe op de uitvoering van het kwaliteitskader en het overnemen van de aanbevelingen van de commissie Samson door de aangesloten jeugdzorgorganisaties bij Jeugdzorg Nederland.

Commissie Samson

De Commissie Samson onderzoekt seksueel misbruik bij jongeren in jeugdzorginstellingen en justitiële jeugdinrichtingen en pleegzorg die met een jeugdbeschermingsmaatregel of een strafrechtelijke maatregel uit huis zijn geplaatst vanaf 1945 tot nu.

Bijlage IV: Persverklaring Jeugdzorg Nederland d.d. 8 oktober 2012

Reactie Jeugdzorg op rapport Commissie Samson: Jeugdzorg pakt seksueel misbruik branchebreed aan PERS

08.10.2012

Jeugdzorg Nederland is in het hart geraakt door het onderzoek van de Commissie Samson en betreurt ten zeerste dat jongeren binnen de jeugdzorg worden geconfronteerd met seksueel misbruik. Jeugdzorg Nederland benadrukt dat bij misbruik door medewerkers altijd aangifte wordt gedaan bij de politie. Uit de rapportage van de Commissie Samson blijkt dat meer dan 70% van het misbruik plaatsvindt tussen jongeren onderling of buiten het toezicht van instelling of pleegouders. Om het probleem in de volle breedte aan te pakken heeft de jeugdzorg oud-minister voor Jeugd en Gezin André Rouvoet gevraagd om een onafhankelijke Commissie te leiden gericht op het voorkomen van seksueel misbruik.

Ans van de Maat, bestuurder en woordvoerder Jeugdzorg Nederland: "Elk kind dat in Nederland te maken krijgt met seksueel misbruik, is er één te veel. Zeker als het gaat om kinderen die in de Jeugdzorg zitten. Om die reden zijn we blij met het onderzoek van commissie Samson, maar tegelijkertijd in het hart geraakt door de uitkomsten. Het is triest om te constateren dat zoveel kinderen slachtoffer zijn geworden van misbruik onderling, maar ook door volwassenen aan wie de zorg over hen was toevertrouwd. Elk kind dat dat is overkomen bied ik hierbij namens de jeugdzorg mijn excuses aan."

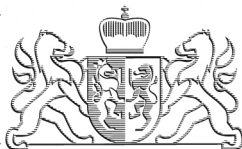
Branchebrede aanpak

Het rapport van de Commissie Samson concludeert dat het ministerie van VWS de ontwikkeling van beleid omtrent seksueel misbruik teveel aan de sector heeft overgelaten. De sector is op zijn beurt onvoldoende in staat om haar verantwoordelijkheid hierin voldoende vorm te geven, aldus de Commissie Samson. Van de Maat: "De conclusies en aanbevelingen uit het rapport zijn niet mis te verstaan. Daar gaan we als branche gezamenlijk mee aan de slag. De afgelopen jaren is binnen jeugdzorgorganisaties veel gedaan aan het voorkomen van seksueel misbruik, het bespreekbaar maken en het actief tegengaan. We gaan nu een stap verder door het niet vrijblijvend en branchebreed op te pakken en niet meer los te laten."

Rouvoet leidt onafhankelijke commissie

Jeugdzorg Nederland heeft voormalig vicepremier André Rouvoet gevraagd een onafhankelijke commissie te leiden, gericht op het voorkomen van seksueel misbruik. De commissie wordt verantwoordelijk voor het ontwikkelen en vaststellen van het "Kwaliteitskader Voorkomen Seksueel Misbruik" en voor het toezien op de implementatie, uitvoering en borging hiervan door de aangesloten jeugdzorgorganisaties bij Jeugdzorg Nederland. De commissie bewaakt tevens dat de op de branche gerichte aanbevelingen van de commissie Samson worden overgenomen. Rouvoet: "Ik juich het toe dat jeugdzorg dit initiatief heeft genomen. We moeten alles op alles zetten om de veiligheid van kinderen en jongeren in de jeugdzorg te waarborgen. Daarom ben ik graag bereid deze onafhankelijke commissie te leiden."

De Commissie Samson heeft positief gereageerd op het initiatief van Jeugdzorg Nederland.

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
15 oktober 2012

zaaknummer
2012-000507

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van 12 september 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

Op 22 augustus heeft het jaarlijks bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen gedeputeerde Traag en bestuur en directie van het Museum Valkhof. Op de agenda stonden het jaarverslag + jaarrekening 2011 en de nieuwe beleidsnota Valkhof 2013-2016. Het belangrijkste agendapunt was de brief van 17 juli 2012 van Valkhof aan GS. Hierin uit de directie haar zorgen uit over mogelijke verdere bezuinigingen op de provinciale budgetsubsidie aan het museum en het uitblijven van structureel budget voor wettelijke taken die valkhof namens de provincie uitvoert (depottaak archeologie). Ondergetekende heeft de procedure rond vaststelling van de meerjarenbegroting Cultuur en Erfgoed toegelicht. Provinciale Staten zullen op 27 november a.s. een besluit nemen over een begrotingsvoorstel, waarin voor het Museum Valkhof een verhoging van de structurele budgetsubsidie met 130.000 t.o.v. 2013 voorzien is. GS zal naar aanleiding van de brief van 17 juli op 20 november a.s. een werkbezoek brengen aan het Valkhof.

Toekenningen rijksgefinancierde culturele instellingen

Op 1 augustus hebben het Fonds Podiumkunsten en het Fonds Cultuurparticipatie hun besluiten over de toekenningen van de meerjarige subsidies bekendgemaakt.

In het bijgevoegde overzicht zijn alle bedragen van de rijksgefinancierde instellingen voor de periode 2013-2016 opgenomen. Hier bij zijn ook die van de Basisinfrastructuur (BIS) opgenomen, die in mei al bekend zijn geworden. Dit ter informatie van de commissie.

Over het jeugdtheater heeft uw Staten op 27 juni motie 65 aangenomen. Op het moment praten wij met jeugdtheatergroep Kwatta over hun toekomstplannen en hoe die in de Contourennota Cultuur en Erfgoed past. Ook met De Nieuwe Oost, een fusie van literair productiehuis De Wintertuin, Generale Oost en Productiehuis Oost Nederland worden gesprekken gevoerd over hoe hun fusie in onze ambities over talentontwikkeling passen. Bij de behandeling van het Programma Cultuur en Erfgoed dat in de Staten van 7 november geagendeerd staat zal een nadere uitwerking van de uitvoering van de motie en De Nieuwe Oost zijn opgenomen.

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerflinter

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Naaminstelling	Standplaats	Subs. Rijk 2013 na generieke korting	Subs.2009 Gelderland+ Overijssel samen	Subs. 2009 gemeenten samen	Toekenning Rijk 2013-2016
Stichting Het Gelders Orkest	ARNHEM	5.803.051	324.500	80.000	3.500.000
Stichting Introdans	ARNHEM	2.674.526	467.473	103.129	2.500.000
Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum	ARNHEM	5.633.979	0	0	10.992.000
Stichting Toneelgroep Oostpool	ARNHEM	2.048.933	338.500	60.000	2.500.000
Stichting Theaterwerkplaats Generale Oost	ARNHEM	359.531	219.332	87.209	0
Stichting Music Meeting	NIJMEGEN	183.431	90.000	32.373	125.000
Stichting De Wintertuin	NIJMEGEN	139.109	123.575	77.014	110.000
Stichting Theater Groep Kwatta	NIJMEGEN	686.544	270.135	60.000	0
Stichting Paleis Het Loo Nationaal Museum	APELDOORN	4.863.318	0	0	11.181.000
Stichting Afrika Museum	BERG EN DAL	1.660.395	35.000	5.000	1.590.000
Stichting Kröller-Müller Museum	OTTERLO	3.675.593	0	0	6.957.000
Stichting Museum Slot Loevestein	POEDEROIJEN	396.520	0	0	434.000
		28.124.931	1.868.515	504.725	39.889.000
OVERIJSEL					
Stichting Nationale Reisopera	ENSCHEDÉ	8.149.289	750.000	19.828	3.500.000
Stichting Rijksmuseum Twente	ENSCHEDÉ	1.692.586	0	0	2.448.000
Stichting Orkest van het Oosten	ENSCHEDÉ	5.342.418	353.000	96.522	3.500.000
Stichting Jeugdtheater Sonnevand	ENSCHEDÉ	269.587	328.939	35.217	500.000
Stichting Productiehuis Oost-Nederland	DEVENTER	150.544	210.000	45.000	0
Kunstvereniging Diepenheim	DIEPENHEIM	197.118	122.000	24.538	0
Opmerking: de Wintertuin vanaf 2013 uit Nederlands Letterenfonds					
Fonds Podiumkunsten					
Naam	Plaats	subsidie FPK	subs. Provincie	Subs gemeente	Toekenning fonds 2013- 2014
GELDERLAND					
Keesen & Co	ARNHEM	445.289	56.000	50.000	0
Vereniging De Erepreis	APELDOORN	165.997	185.900	117.513	0
OVERIJSEL					
Stichting Nederlands Kameroopera Festival	ZWOLLE	87.019	50.000	92.789	0
Kamerooperahuis	ZWOLLE	134.725	50.000	50.000	0
Theater Gnaffel	ZWOLLE	222.787	35.904	100.000	315.000
Naam	Standplaats	Subsidie FCP	Subsidie andere overheden	Toekenning FCP	
InterArt	ARNHEM	280.623	176.315	0	
Nationaal Jeugd Orkest	APELDOORN	483.179	591.412	840.500	

Ontwikkelingen wachtlijst jeugdzorg

Op 1 juli 2012 zijn er 87 jeugdigen die langer dan 9 weken wachten voordat de eerste hulp begint. De netto-wachtlijst is licht gestegen ten opzichte van het 1^e kwartaal 2012, maar daalt ten opzichte van een jaar geleden (tabel 1). Een stijging van de wachtlijst op het einde van het tweede kwartaal komt jaarlijks vaker voor als gevolg van seizoensinvloeden i.v.m. schoolvakanties. Wanneer duidelijk is dat de geïndiceerde zorg niet tijdig beschikbaar zal zijn, kunnen cliënten in Gelderland indien gewenst gebruikmaken van een alternatief aanbod, veelal in de vorm van ambulante begeleiding.

Tabel 1 Overzicht aantal wachtenden > 9 weken provinciaal zorgaanbod (exclusief wachtenden LWI's)

	1 jan '09	1 jan '10	1 jan '11	1jul '11	1 jan '12	1 apr '12	1 jul '12
Jeugdigen die > 9 weken wachten (brutowachtlijsten)	905	526	327	437	350	357	410
Jeugdigen die al vorm jeugdzorg ontvangen	417	385	231	320	267	280	323
Jeugdigen die > 9 wkn moeten wachten tot eerste hulp begint (netto-wachtlijsten)	488	141	96	117	83	77	87

Bij de landelijk werkende instellingen staan op 1 juli 36 Gelderse kinderen op de netto-wachtlijst. Met de beschikbare gegevens is niet te herleiden of deze kinderen elders in zorg zijn. De verwachting is dat de meeste wachtenden vanuit deze landelijk werkende instellingen in zorg zijn bij een andere zorgaanbieder (in de reguliere jeugdzorg, gesloten jeugdzorg of de Jeugd-GGZ of AWBZ-zorg).

Onze inzet blijft de prestaties met betrekking tot wachtlijst en wachttijden te stabiliseren en daar waar nodig verder te beperken. Het uitgangspunt is en blijft dat bij spoedeisende zaken of situaties waar de veiligheid in het geding is met prioriteit zorg wordt geboden.

In het derde infoblad Jeugdzorg in Gelderland informeren wij u gedetailleerder over de overige Gelderse prestaties. Het infoblad zal u in de tweede helft van september informatief worden toegestuurd.

Aangekondigde korting doeluitkering jeugdzorg 2013

Voor de zomer heeft de staatssecretaris van Volksgezondheid aangekondigd een korting door te willen voeren van 2,65% op de doeluitkering jeugdzorg. Landelijk gaat het om circa 32 miljoen euro, waarbij het nog onduidelijk is of hier vanuit het ministerie van Veiligheid en Justitie een aanvullende korting wordt voorgesteld. Voor provincie Gelderland betekent dit een afname van circa €4 miljoen. Redenen van deze onverwachte korting zijn de doorwerking van het Lenteakkoord en bestaande afspraken met de brancheorganisatie jeugdzorg over compensatie van CAO-ontwikkelingen, zoals vastgelegd in een OVA-convenant van 1999. Het merendeel van de provincies en alle grootstedelijke regio's hebben bezwaar gemaakt tegen de aankondigingsbrief van 5 juli (kenmerk J/GJ-3122538) over voorgenomen budgetkorting op de doeluitkering jeugdzorg. De provincie Gelderland sluit zich hier bij aan. Deze bezwaarschriften zullen voor advies worden voorgelegd aan de VWS-commissie bezwaarschriften Awb van het ministerie van VWS, een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht krijgen partijen de gelegenheid het bezwaarschrift voor deze commissie mondeling toe te lichten. De bezwaarschriftenadviescommissie van VWS wil de bezwaren tegelijk behandelen in een plenaire hoorzitting op dinsdagmiddag 9 oktober 2012 op het ministerie van VWS in Den Haag.

In de algemene commissie voor Jeugdzorg van de Tweede Kamer bestond er bij fracties van CDA, SP en D66 behoefte een aantal vragen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar aanleiding van de brief van 6 juli 2012 inzake budgettaire korting in de jeugdzorg (31 839, nr. 233). Op 20 augustus heeft de staatssecretaris aangegeven meer tijd nodig te hebben voor de beantwoording. Op 31 augustus was er door Jeugdzorg Nederland over deze zaak een kortgeding aangespannen tegen het ministerie. De uitspraak van de rechter heeft echter geen wijziging tot gevolg gehad voor het voornemen te korten op het budget voor 2013. We kijken met belangstelling uit naar de antwoorden van de staatssecretaris op gestelde vragen en de behandeling van de Tweede Kamer van de begroting ministerie VWS in het najaar. De definitieve uitkomst voor budget 2013 wordt naar verwachting medio november duidelijk. Vooralsnog nemen wij aan dat het Rijk de afspraken nakomt zoals opgenomen in de Bestuursafspraken 2011-2015 over de decentralisatie jeugdzorg (PS2011-618).

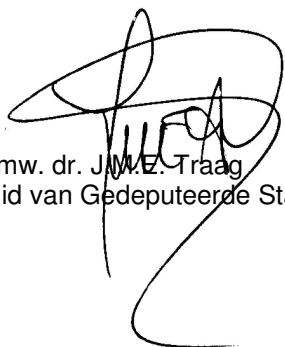
Ontwerp-Uitvoeringsprogramma Jeugd 2013

Conform de wet moet ons college jaarlijks voor 1 oktober een uitvoeringsprogramma voor jeugdzorg in ontwerp vaststellen en als subsidieaanvraag indienen bij het Rijk. Naar verwachting zal het college op 18 september het ontwerp-programma vaststellen. Het in juni door uw Staten vastgestelde Beleidskader Jeugd 2013-2016 (PS 2012-430) is kaderstellend voor het programma. Het programma wordt u spoedig na ons besluit informatief aangeboden. Eind november zal het college het definitieve Uitvoeringsprogramma Jeugd 2013 vaststellen. Dan is voor 2013 ook het financieel kader door uw Staten vastgesteld en is tevens duidelijk of de aangekondigde landelijk korting op de doeluitkering 2013 wel of niet wordt doorgevoerd.

Week van de Jeugdzorg 2012

De jeugdzorg is volop in ontwikkeling en wij willen samen met onze partners in het najaar hier weer speciale aandacht aan geven in de Week van de Jeugdzorg 2012. Er zijn diverse activiteiten waar u ook voor wordt uitgenodigd. Hiervoor ontvangt u separaat uitnodigingen. Te noemen is een werkconferentie over de transformatie in de jeugdzorg op vrijdagmiddag 9 november. Verder wordt weer de mogelijkheid geboden stage te lopen bij organisaties die ondersteuning of zorg aan kinderen, jongeren en opvoeders bieden. De uitreiking van de Gelderse Jeugdzorg Award 2012 vindt plaats op zaterdagmiddag 17 november. Op de website: www.weekvandejeugdzorggelderland.nl is actuele informatie te vinden.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Van: statenleden-bounces@webmail.prvgld.nl namens Traag, Annemieke
Verzonden: dinsdag 23 oktober 2012 15:50
Aan: 'statenleden@mailman.prvgld.nl'
Onderwerp: [Statenleden] Sachem en bericht aan Provinciale Staten
Bijlagen: ATT00001.txt

Goedemiddag, leden van Provinciale Staten,

Op 12 oktober j.l. heb ik u per mail kort geïnformeerd over het goed verlopen bestuurlijk overleg dat ik had met de gemeente Zaltbommel en Sachem B.V. over het oplossen van het veiligheidsknelpunt op industrieterrein Van Voordenpark te Zaltbommel. De uitkomsten daarvan zijn vanochtend in ons college besproken. Ik ben blij u te kunnen mededelen dat we als college instemmen met het principe-akkoord dat werd voorgesteld op 4 oktober.

Het akkoord bestaat uit een maatregelenpakket dat zorgt voor het oplossen van veiligheidsknelpunt rondom het chemische bedrijf Sachem en voorziet in een duurzame ruimtelijke herinrichting van het Van Voordenpark. Daarmee kan Sachem samen met de omliggende bedrijven nu en in de toekomst verantwoord naast elkaar blijven ondernemen. Bovendien maakt het pakket de bouw van alle woningen binnen het aangrenzende plangebied Waluwe II mogelijk, dat van groot belang is voor de verdere ontwikkeling van Zaltbommel. Het akkoord maakt tevens een einde aan de verschillen van mening die afgelopen jaren geleid hebben tot verschillende rechtszaken.

Het maatregelenpakket omvat ondermeer aanpassing van het bestemmingsplan en aankoop en sanering van zes woningen. Sachem zal een aantal bovenwettelijke maatregelen nemen die binnen afzienbare tijd zullen leiden tot verlaging van de risico's buiten haar bedrijfsterrein.

Het akkoord zal worden vastgelegd in een overeenkomst die op 10 november a.s. door gemeente, provincie en bedrijf wordt ondertekend.

De kosten voor het totale pakket bedragen 6 miljoen euro. Daaraan dragen gemeente en provincie elk 2,4 miljoen euro bij. De kosten voor de overheden betreffen de sanering van de kwetsbare objecten, waaronder de woningen, en de verwachte planschade ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan voor het Van Voordenpark.

Dekking voor de provinciale bijdrage van 2,4 miljoen euro vindt als volgt plaats:

- 1,75 miljoen ten laste van het budget dat uw Staten bij de voorjaarsnota ter beschikking hebben gesteld voor aanpak van dit knelpunt ten behoeve van programma 1.5: Milieu, Fysieke Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving bedrijven;
- 0,2 miljoen uit bestaand budget 2012 binnen het programma 1.5: Milieu, Fysieke Veiligheid, Vergunningverlening en Handhaving bedrijven;
- 0,45 miljoen uit budget 2013 binnen het programma 1.2: Economische ontwikkeling.

De slotwijziging van de begroting 2012, die in de decembervergadering aan u zal worden voorgelegd, zal een voorstel bevatten om ons college te mandateren voor de financiële afwikkeling van de kosten met de gemeente Zaltbommel.

Met vriendelijke groet,
Annemieke Traag

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van Provinciale Staten

datum
31 oktober 2012
onderwerp
Mededelingen aan PS

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u een mededelingenbrief van mei 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied energietransitie in het bijzonder het Warmtenet Nijmegen.

Energietransitie

Warmtenet Waalsprong – achtergestelde lening

Op 16 mei is in de vergadering van de commissie MIE het statenvoorstel Warmtenet Waalsprong – provinciale bijdrage (PS2012-276) behandeld. In het Statenvoorstel is voorgesteld bij te dragen aan de businesscase warmtenet Waalsprong door € 4 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening ter beschikking te stellen aan het nog op te richten Infrabedrijf. Verder is voorgesteld om maximaal € 1 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening ter beschikking te stellen voor de verdere uitbreiding van het warmtenet naar Midden Gelderland, op voorwaarde van een haalbare businesscase voor de uitbreiding. In de commissievergadering zijn door verschillende fracties vragen gesteld over het principe van een achtergestelde lening en de reden voor deze keuze. In deze notitie wordt hier op ingegaan.

Warmte projecten vragen grote investeringen en zijn risicovol doordat de inkomsten onder andere afhankelijk zijn van de ontwikkeling van de bouw (vollooprisico). Als het gaat om grote infrastructurele werken en/of bouwtempo is de markt niet altijd in staat dit risico volledig te dragen. Een rol van de overheden is noodzakelijk. Een eerste vraag aan de provincie was om subsidie te verlenen en garant te staan voor de risico's. Het uitgangspunt van het college is echter om niet garant te staan voor risico's waar zij geen invloed op heeft, en om middelen zoveel mogelijk revolverend in te zetten. Doel van revolverende inzet is om mee te kunnen delen bij gunstige ontwikkelingen van het project, zodat middelen opnieuw geïnvesteerd kunnen worden om onze beleidsdoelen te realiseren. In de onderhandelingen voor het warmtenet hebben we hierop ingezet, en zijn we tot een sluitende businesscase gekomen met een provinciale bijdrage van € 4 miljoen in de vorm van een achtergestelde lening. Verder zijn de risico's gedeeld, zodat alle partijen er een deel van dragen.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Door in te zetten op een achtergestelde lening geven we invulling aan de wens provinciale middelen zoveel mogelijk revolverend in te zetten.

Terugbetaling van de achtergestelde lening is gekoppeld aan het verloop van het project. Verder wordt in de leningsovereenkomst opgenomen dat terugbetaling plaatsvindt na de aflossing van een andere (bancaire) lening. De provincie loopt daardoor een groter risico dat het verstrekte krediet niet kan worden terugbetaald. Hierdoor is het voor de initiatiefnemer, in dit geval het Infrabedrijf, beter mogelijk om vreemd vermogen aan te trekken en kan de bijdrage van de publieke partijen (provincie en gemeente) lager zijn. Externe financiering vormt namelijk een belangrijk deel van het kapitaal van het infrabedrijf.

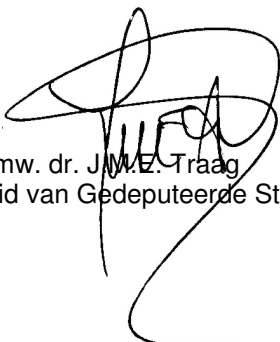
Met de achtergestelde lening nemen we een deel van de risico's voor het Infrabedrijf weg. Mocht het geprognosticeerde woningbouwtempo en bouwvolume niet of later worden bereikt, dan is de provincie een deel van haar lening van € 4 miljoen kwijt, of in het ongunstigste geval de gehele lening.

Voor de beoordeling van de lening is een aantal scenario's bekeken.

- Uitgaande van de woningbouwprognose van Nijmegen leent de provincie aan het infrabedrijf 4 miljoen en ontvangt het in de periode 2022 tot 2032 dat bedrag en rente terug tot een totaal bedrag van circa 7 miljoen euro.
- Uitgaande van een significant verlaagde en vertraagde woningbouw, leent de provincie aan het infrabedrijf 4 miljoen en ontvangt het in de periode 2028 tot 2033 een bedrag terug tussen de 3 en 4 miljoen euro.
- In het ongunstigste scenario wordt er op enig moment geen gebruik meer gemaakt van de hoofdtransportleiding, waardoor de inkomsten van het infrabedrijf wegvallen. Dan wordt de lening opgeschort en krijgt de provincie niets meer terug. Dit zou kunnen gebeuren als onverhoopt de ARN zou wegvallen als warmteleverancier. Dit is overigens ook voor Nuon en Alliander een belangrijk risico, want Nuon is dan verplicht op eigen kosten een vervangende warmtekrachtcentrale te bouwen ten noorden van de Waal en Alliander zou dan haar investering in de hoofdtransportleiding kwijtraken.
- Uitgaande van een uitbreiding van het warmtenet met bijvoorbeeld 1500 woningequivalenten extra vanaf 2016, ontvangen we de lening van 4 miljoen en de rente terug tot een totaal bedrag van ruim 7,5 miljoen. Afhankelijk van het moment en de omvang van de uitbreiding kan terugbetaling dan ook eerder plaatsvinden.

Het laatste scenario is mogelijk als het warmtenet kan uitbreiden richting bijvoorbeeld de Stad Nijmegen en/of het glastuinbouwgebied Bergerden. Alliander en de provincie zullen samenwerken om de kansen te realiseren die er zijn. Hiervoor zal een convenant worden getekend en is de aanvullende leningsmogelijkheid van 1 miljoen opgenomen in het statenvoorstel.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
8 november 2012
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

zaaknummer
2012-000507

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van oktober 2012. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling

DE NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Oplevering brug en casco batterij Poederoyen

De Stichting Behoud Waterlinie Bommelerwaard bereikte op 22 september een mijlpaal: de casco restauratie van de Batterij onder Poederooyen en de reconstructie van de oorspronkelijke brug zijn afgerond. Provincie Gelderland heeft dit met bijna € 6 ton mogelijk gemaakt. De Batterij onder Poederoyen krijgt een duurzame bestemming als de restauratie helemaal voltooid is. Daarvoor zal ook het buitenterrein van de batterij worden gereconstrueerd en ingericht.

Fietstocht bestuurders

Op donderdag 16 augustus 2012 kwam demissionair staatssecretaris Halbe Zijlstra van OCW op werkbezoek in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Uitgenodigd door gedeputeerde Annemieke Traag en Linievoorzitter Ed d'Hondt gebeurde dat op een niet alledaagse maar wel heel sportieve manier. Op de racefiets werd de Waterlinie bijna helemaal (ruim 100 km van Vesting Weesp tot aan Fort Vuren) bezichtigd. Onderweg werd gestopt bij Theehuis Rhijnauwen in Utrecht, de Plofsluis in Nieuwegein en Geofort / Fort Nieuwe Steeg bij Asperen.

Slot Loevestein (vermindering rijkssubsidie)

Het kabinet heeft besloten de rijkssubsidie voor het museale gebruik van de collectie van Slot Loevestein te stoppen. De stichting ontvangt in de toekomst alleen nog subsidie voor het beheer en behoud. Maar de vesting, kasteel en collectie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en onmisbare onderdelen van de museale functie. Het korten op één onderdeel bedreigt het totaalconcept. Dit komt juist op een moment waarop Slot Loevestein hard bezig is om de cultuureducatie en publieksfunctie sterk te verbeteren en te innoveren. Dit Masterplan van

inlichtingen bij mw. L.M.G. van Hövell tot Westerfliet
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

€ 7,5 mln steunen wij met € 1,75 mln ("Vliegende Start"). De directie zet nu haar cultureel ondernemerschap in om het totaalconcept overeind te houden.

NORG-prijs Geofort

Bart Bennis en Willemijn Simon van Leeuwen, de oprichters van GeoFort hebben op 5 oktober de NORT Gelderland Ondernemers Award 2012 gewonnen. Het ontstaan van GeoFort spreekt de jury in de eerste plaats aan vanwege het innovatieve hergebruik van historisch erfgoed. Het restauratiedeel ervan hebben Gelderland en het rijk gefinancierd met € 5 mln. Door de ruimtelijke lijnen van het fort toe te passen in de beleving van geometrische attractie gaan locatie en thema elkaar versterken. Het concept is daarbij eigentijds vanwege moderne technieken en vele duurzame oplossingen. Tot slot verdient GeoFort volgens de jury alle lof en steun door haar bijdrage aan de toeristische infrastructuur en de uitstraling van de regio.

APELDOORNS KANAAL/VELUWEKROON

De Gebiedsontwikkeling van het 5^e en 6^e pand (gelegen in de gemeente Hattem en Heerde) van het Apeldoorns Kanaal gaat voortvarend verder! Tijdens een feestelijke bijeenkomst zetten de gemeenten Hattem en Heerde, Waterschap Veluwe en de provincie Gelderland hun handtekeningen onder een samenwerkingsovereenkomst en inmiddels zijn de partners begonnen met de voorbereidingen voor sanering van het 5^e pand. Zij richten zich ook op het beweegbaar maken van bruggen en het realiseren van toeristisch recreatieve voorzieningen. In de overeenkomst zijn afspraken opgenomen over de financiering van de maatregelen.

In de stuurgroep Veluwekroon vindt bestuurlijke afstemming plaats tussen de verschillende projecten in deze regio, die elk afzonderlijk van betekenis zijn voor de gebiedsontwikkeling. Dit zijn onder meer de gebiedsontwikkeling Apeldoorns Kanaal, de gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld, de Hattemerpoort, herinrichting van het terrein van de voormalige Berghuizer Papierfabriek en het Veluwetransferium. Voorzitter van de stuurgroep Veluwekroon is gedeputeerde Annemieke Traag.

Sanering

De partners beginnen hun samenwerking met het volledig verwijderen van de verontreinigde baggerspecie uit het 5^e pand van het Apeldoorns Kanaal. Waterschap Veluwe en de provincie brengen op dit moment in kaart hoeveel verontreiniging er ligt en wat de mogelijke saneringsmethoden zijn. Naar verwachting kan de sanering eind 2012, begin 2013 worden aanbesteed, als de randvoorwaarden voor de sanering vast staan.

Berghuizer Papierfabriek

Het terrein van de Berghuizer Papierfabriek wordt natuurlijk ingericht. Daarom is de stenen verharding in de afgelopen maanden verwijderd en was een deel van het Apeldoorns Kanaal tijdelijk drooggelegd.

Gelderse Museumdag 20 oktober jl., 70 deelnemende musea

Dit jaar 24.000 bezoekers, dat is 12.000 minder dan vorig jaar. Over de oorzaken van dit verschil kunnen op dit moment geen uitspraken gedaan worden. Er is, zoals ieder jaar, geenqueteerd onder de deelnemende musea en een steekproef onder het publiek. Uitkomsten daarvan zijn later dit jaar te verwachten.

Voortgang motie 65: Instandhouding kwalitatief hoogwaardig jeugdtheater

In de Statenvergadering van 27 juni jl. is de Contourennota Cultuur en Erfgoed 2301-23016 aan de orde geweest. Daarin spreekt Gedeputeerde Staten de ambitie uit om de top van de culturele infrastructuur in Gelderland te ondersteunen, om zo een compact maar compleet palet van culturele instellingen van verschillende disciplines voor Gelderland te behouden. Naast de rijksopdracht voor jeugdtheater in Oost Nederland, die aan Sonnevand in Enschede is toegewezen, is er ruimte in Gelderland voor nog een jeugdtheatergezelschap om de jeugd in Gelderland met theater in aanraking te laten komen. Dit heeft u met ondersteuning met motie 65. In de motie verzoekt u GS tevens u op de hoogte te houden van de voortgang van het proces om een kwalitatief hoogwaardig jeugdtheater in de provincie in stand te houden. In september en oktober zijn er diverse ambtelijke overleggen en een bestuurlijk overleg geweest met Kwatta, de provincie Gelderland en de gemeente Nijmegen waarbij de inhoudelijke en financiële inzet van de provincie en de gemeente aan de orde zijn geweest. Op dit moment zijn wij ambtelijk in gesprek met Kwatta over het nieuwe businessplan dat op 8 oktober in concept aan ons is toegestuurd. De begroting en het bedrag dat daarin opgenomen is als subsidie van de provincie Gelderland is (nog) niet in gezamenlijkheid tot stand gekomen. Eind november wordt de definitieve versie van het businessplan in een bestuurlijk overleg besproken. Het businessplan gaat uit van de kernkwaliteit van Kwatta: cultuureducatie met hoogwaardige artistieke kwaliteit. De focus wordt gelegd op schoolvoorstellingen, waarbij voor artistieke vernieuwing, zichtbaarheid in de culturele sector en landelijke aandacht ook zaal- en locatievoorstellingen worden gemaakt.

Overzicht financiële ondersteuning Cultuur & Erfgoed 2013

In de rondvraag van de vergadering van de Cie LCJ d.d. 12 september 2012 heeft u gevraagd om een overzicht alle aanvragen voor financiële ondersteuning Cultuur & Erfgoed voor 2013 e.v. Het gevraagde zenden we u hierbij. Dit overzicht d.d. 22 oktober 2012 is slechts een moment opname. Er kunnen initiatieven en aanvragen bijkomen maar ook komen te vervallen.

De projectinitiatieven en -aanvragen opgenomen in het "Dynamisch projectenoverzicht initiatieven en aanvragen Cultuur & Erfgoed voor 2013 e.v." zullen worden betrokken bij de uitvoering van het (concept) programma "Gelderland Cultuurprovincie! *Programma Cultuur en Erfgoed 2013 – 2016*".

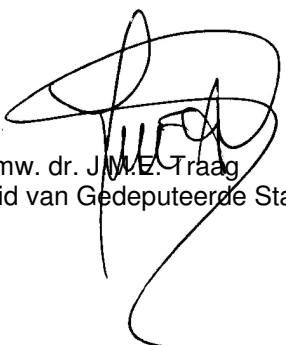
Voortgang overleg ondersteuningsinstellingen Cultuur

Hierbij informeren wij u kort over de stand van zaken van bovengenoemd onderwerp.

In het kader van het transitieproces Cultuur en Erfgoed voeren wij intensief en structureel bestuurlijk- en ambtelijk overleg met de ondersteuningsinstellingen. Onderwerp van gesprek zijn o.a.

1. Wat moet de taak van de ondersteuningsinstellingen (KCG, Gelders Erfgoed en Edu-art) voor de komende periode 2013-2016 zijn en hoe zullen de instellingen deze taak gaan uitvoeren;
2. Op welke wijze geven de ondersteuningsinstellingen vorm aan het transitieproces, wat hebben ze daar voor nodig en wat verwacht de Provincie van deze instellingen in dit proces;
3. De ondersteuningsinstellingen laten zich in dit proces adviseren door een extern adviseur; zij ontwikkelen een nieuw businessmodel voor de komende periode;
4. Bij de Voojaarsnota 2013 zal er een compleet plan gereed zijn waarmee wij het transitieproces van de ondersteuningsinstellingen in gezamenlijkheid vorm geven. Ook op dat moment moet bekend zijn hoe hoog de bijbehorende kosten zullen zijn (motie 64)

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Dynamisch projectoverzicht initiatieven en aanvragen Cultuur & Erfgoed voor 2013 e.v.

Datum: 22-10-2012

Aan dit overzicht kunnen geen rechten worden ontleend. Het dient uitsluitend ter informatie en is geen besluit als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onderdeel c, Awb.

Naam project	Omschrijving	Gevraagde bijdrage	Status	Uitvoeringsfase
1 Landgoed Beekvliet (Borculo, Berkelland)	Restauratie en herbestemming van het koetshuis.	€ 50.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
2 Landgoed Sevenaer (Zevenaar)	Totale aanpak van het landgoed, inbreng van nieuwe economische dragers, restauratie van alle gebouwen, herstel van het park. Voor 2013 restauratie van het dak van het hoofdhuis (hoge prioriteit).	€ 200.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
3 Molen de Rembrandt te Kilder (Montferland)	Restauratie en herbestemming tot maalterij met een moderne functie en energietransitie.	€ 550.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
4 Oude Stadhuis (Culemborg)	Restauratie en herbestemming van het oude stadhuis.	€ 400.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
5 SSP hal, DRU-industriepark	De SSP-hal biedt met circa 5.000 m2 ruimte aan een beurs-, congres en evenementenhal. Een landelijke benchmark wijst uit dat in de regio Achterhoek geen aanbod is van een hal van die omvang. Om de hal verder voor te bereiden op regionale evenementen van deze en ook minder grote omvang, zijn voorzieningen noodzakelijk. De functieverandering van de SSP-hal leidt tot een versterkend effect van het cultuurcluster op het Industriepark en biedt verdere mogelijkheden voor de toeristisch recreatieve functie.	€ 1.500.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
6 Herbouw voormalige visafslag Harderwijk	Reconstructie van de visafslag die tot 1963 in Harderwijk heeft bestaan en het realiseren van een botterloods naast het gebouw van de visafslag.	€ 400.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
7 Gemeente Harderwijk	Projecten verbetering culturele infrastructuur waarbij het gaat om de aanpassing vloeren Centrum voor de Kunsten 't Klooster en het rolstoeltoegankelijk maken van Muziekpodium Estrado en sportzaal De Sypel.	€ 190.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
8 Regionaal Archief Rivierenland mede namens Streekarchief Bommelerwaard	Betreft een onderzoek naar samenwerking/fusie van beide archiefdiensten. De implementatie van de juridische/organisatorische fusie. Uitvoering geven aan de digitaliseringsprojecten (mede tot doel hebbend het bereiken van meer capaciteit in de nieuwe depots in Tiel, waardoor vestiging op een locatie binnen handbereik komt, gecombineerd met verruimde digitale toegankelijkheid van archiefbescheiden). De integratie van de archiefbeheersystemen. Uitbouw digitale dienstverlening; integratie/uitbreiding web-sites. Oprichten van info zuilen in het werkgebied.	€ 235.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
9 Landgoed Sevenaer (Zevenaar)	Herstel van het Koetshuis inclusief het aanbrengen van de basis voorzieningen (toiletgroepen en dergelijke) voor interieur voor een duurzame toekomstige functie van het Koetshuis.	€ 393.014	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
10 Steenfabriek Vogelensangh Deest (Druuten)	Restauratie met behoud oorspronkelijke functie van dit industrieel erfgoed.	€ 700.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
11 Stichting tot behoud van cultureel erfgoed Den Ouden Dam	Verzoek om een bijdrage in de kosten van de restauratie en het onderhoud van één van de laatste grote hoogstam kersenboomgaarden in de Betuwe.	€ 11.390	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
12 Fort a/d Buursteeg (Grebbeleinie)	Restauratie en herbestemming van het fort. Bezoekerscentrum.	€ 700.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
13 Museumpark Orientalis (Groesbeek)	Realisatie doorstart museumpark.	€ 4.000.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
14 Broederen klooster (Zutphen)	Huisvesting bibliotheek.	€ 4.000.000	Aanvraag ingediend	Uitvoeringsgereed
15 Stadion Wageningse Berg (Wageningen)	Complex herbestemmen tot innovatiecentrum science/food/health.	€ 500.000	Aanvraag ingediend	Nog niet uitvoeringsgereed
16 De Goudsberg, Middelpunt van Nederland (Ede)	Project met een landelijke uitstraling in samenwerking met St. Het Luntersche Buurtbos, gemeente Ede, RCE en provincie. Verbetering van de landschappelijke en maatschappelijke infrastructuur, een overkoepelende marketingstrategie, de koppeling van belevingselementen aan markante plekken en structuren, betere toegankelijkheid van het gebied, verdieppingspresentaties in Museum Oud Lunteren, bij de Koepel en rondom de reconstructie van een ijzertijdboerderij in het Wekeromse Zand.	€ 300.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed

17	Fort Asperen (Geldermalsen)	Laatste fase restauratie om de functie als kunst- en publieksfort volledig te kunnen realiseren.	€	200.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
18	Heerlijkheid Appeltern (West Maas en Waal)	Landgoed met (deels verdwenen) aanleg. Plan voor herstel en reconstructie voor met name het park.	€	42.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
19	Huis Bergh ('s-Heerenbergh, Montferland)	Stichting wil de 'gaarde', deel van sterrenbos en beschroeiing gracht herstellen. Plannen en begroting liggen klaar. Gemeente heeft al subsidie van 1 ton toegezegd en ook vanuit de Brim is er wat geld.	€	235.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
20	Kasteel Soelen (Zoelen, Buren)	Restauratie dak hoofdhuis.	€	350.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
21	Landgoed De Poll (Voorst)	Totale aanpak van het landgoed, inbreng van nieuwe economische dragers, restauratie van een groot deel van de 45 gebouwen, herstel van historisch landschap. Voor 2013 aanpak van de complexen De Kempe en Bartelshofstede.	€	500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
22	Landgoed Kasteel Huis ter Horst (Apeldoorn)	Restauratie van het hoofdhuis.	€	1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
23	Landgoed Krepel te Klarenbeek	Restauratie en herbestemming 1e fase van industrieel erfgoed.	€	50.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
24	Landgoed Meenk te Miste (Winterswijk)	Restauratie en herbestemming van het hoofdhuis.	€	1.500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
25	Landgoed Middachten (Rheden)	Restauratie van de squashal	€	40.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
26	Landgoed Slangenburg (Doetinchem)	Restauratie van de monumentale begraafplaats	€	50.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
27	Langoed Zelle te Hengelo (Bronckhorst)	Restauratie en herbestemming van het koetshuis en herstel van landschap.	€	175.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
28	Molen de Vrees Kootwijkerbroek (Barneveld)	Restauratie en herbestemming voor maatschappelijke functies en recreatie en toerisme	€	750.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
29	Nederlands Openlucht Museum	Herbouw Noorse watersnoodwoning uit Raamsdonkveer	€	300.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
30	Project Molentweegang van de polder Hellouw (Neerijnen)	Restauratie van molens met waterstaatkundige werken. Het betreft hier de enige twee wipmolens in Gelderland en de enige molentweegang voor het droogmalen van de voormalige dorpspolder Hellouw.	€	165.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
31	Roerdinkhof (Winterswijk)	Grootschalig en langdurig project voor restauratie en herbestemming van scholtengoed.	€	250.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
32	Slot Loevestein	Verbetering van de museumfunctie op Loevestein.	€	200.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
33	Steenfabriek (Elden, Arnhem)	Restauratie kap en metselwerk.	€	1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
34	Tramremise (Druuten)	Herbestemming tot gezondheidscentrum.	€	250.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
35	ACEC gebouw (Apeldoorn)	Verbetering cultuurkwartier.	€	380.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed

36	St. Theaterstudio (Apeldoorn)	Amateurkunst.	€	197.900	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
37	Keesen & Co (Arnhem)	Theater.	€	605.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
38	Gelders Archief (Arnhem)	Archief uitbreiding.	€	500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
39	Museum Elburg (Elburg)	Verbouw Agnietenklooster.	€	400.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
40	Nationaal Historisch Orgelmuseum (Elburg)	Verbouw Orgelmuseum Elburg.	€	255.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
41	Gemeente Harderwijk	Uitvoering van 2 culturele infrastructuurprojecten.	€	190.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
42	Museum Oud Lunteren (Lunteren)	Verbouw museum.	€	40.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
43	Jeugdtheaterschool Grote Broer (Nijmegen)	Verbouw theaterschool.	€	85.200	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
44	Mondriaanhuis (Winterswijk)	Musea en Terra Temporalis.	€	800.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
45	SVGK Heerlijkheid Batenburg (Wijchen)	Herstel kasteelterrein.	€	469.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
46	Modekern (Arnhem)	Mode archief kennis en kunde.	€	200.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
47	Kasteel Ammersoyen (Maasdriel)	Publieksvoorzieningen.	€	285.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
48	Museum Oud Nijkerk (Nijkerk)	Uitbreiding museum.	€	500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
49	Musis Sacrum (Arnhem)	Herontwikkeling museum en nieuwbouw middenzaal.	€	4.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
50	Lebbenbrugge (Borcule)	Boerderijmuseum.	€	83.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
51	Ut Olde Ambacht te Wehl (Doetinchem)	Verzamelen ambachtcollectie.	€	800.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
52	Akoesticum (Ede)	De stichting Akoesticum streeft naar de realisatie van haar behuizing in de Mauritskazerne te Ede. De stichting Akoesticum wil in dit gebouw een landelijk oefencentrum huisvesten voor koren, orkesten, theater- en dansgroepen.	€	1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
53	Gemaal de Oude Horn (Geldermalsen)	Restauratie van het scheprad waarmee het monument dynamisch wordt gemaakt met onder andere een educatieve en toeristische functie.	€	40.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
54	Kerk Kranenburg (Bronckhorst)	Herontwikkeling museumfunctie.	€	175.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed

55	Nebo Klooster (Nijmegen)	Project in het kader van herbestemming waarbij het klooster een woonzorg functie krijgt.	€ 450.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
56	Stichting IJsselhoeven	Rieten daken project IJsselhoeven Gelderland/Overijssel.	€ 200.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
57	Weeshuis Buren (Buren)	Restauratie van poortgebouw en tuinmuur.	€ 300.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
58	Nieuw Fort St. Andries te Heerewaarden (Maasdriel)	Betreft de 3e uitvoeringsfase waarbij de uitvoering wordt voortgezet van de consolidering van een deel van de restanten van het torenfort en de poterne, het deels herstellen van grazige vegetatie ten koste van bos, struweel en ruigte, het gedeeltelijk herprofilen van taluds van fortgracht, het verbreden en verdiepen van de droge gracht rond kasteelruïne, accessen en als laatste het veilig toegankelijk maken voor het publiek.	€ 350.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
59	Kerk Hattem (Hattem)	Restauratie dak.	€ 300.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
60	Landgoed Klingelbeek	Restauratie van het hoofdgebouw, fraterhuis Sint Eusebius, en het koetshuis. Als herbestemming komen er 33 zorgappartementen. In de voormalige slaapruijnte van de fraters komt ruimte voor veertien bewoners met psychogeriatrische klachten. Ook wordt een zorghotel met twintig plaatsen gebouwd. De vier gebouwen zijn straks ondergronds met elkaar verbonden. In de helling van het terrein komen deels ondergrondse ruimtes voor een restaurant, de bioscoop, de keukens, de wasserij, de bibliotheek, de kapsalon en de overige algemene voorzieningen zoals de zusterpost, de fysiotherapieruimte, spreekkamer huisarts.	€ 4.250.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
61	Projecten S&R Akoesticum	-	€ 1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
62	Gelders Arcadie, gemeente Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden	Uitvoering GA: toeristische arrangementen, regionale landgoedenvisie, revitalisering van parken, tuinen en landschap.	€ 845.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
63	Kwaliteitsimpuls Landgoederen gemeente Rheden	Uitvoering van het actieprogramma kwaliteitsimpuls Landgoederenzone Rheden.	€ 100.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
64	Landgoederen gemeente Brummen	Uitvoering van het actieprogramma Landgoederen Brummen.	€ 100.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
65	Nettenfabriek Apeldoorn	Herbestemming van het ketelhuis.	€ 175.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
66	Divesre haalbaarheidsstudies in het kader van het thema herbestemming industrieel erfgoed	-	€ 50.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
67	Trechter en kraan Doesburg	Restauratie kraan en trechters.	€ 32.500	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
68	Veldoven Bunswaard	Herbestemmen tot overdekte parkeerplaats na casco restauratie.	€ 220.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
69	Staverden: Frederik Bernhardhoeve	Restauratie en herontwikkeling koestal.	€ 385.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed

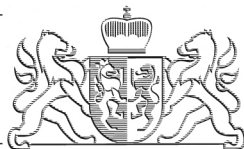
70	Stichting Gelderse Kastelen	Gezichten van de geschiedenis. Actieve restaurering en conservering in het Gelders Restauratie Centrum van een omvangrijke collectie familieportretten (700) in de geschiedenis van Gelderland.	€	277.500	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
71	Kasteel Hernen	2e fase innovatiepublieksvoorzieningen.	€	250.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
72	Stichting Gelderse Kastelen	Feest bij de bedriegertjes. Toevoegen van historische belevenissen en restauratie van cultuurhistorische elementen op het landgoed in het kader van het 700 jarig bestaan van kasteel Rosendaal in 2014.	€	735.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Uitvoeringsgereed
73	Bonenburgersluis Apeldoornskanaal	Restauratie van de sluis.	€	100.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
74	Commanderij (Doesburg)	Herbestemming tot museum/galerij/theater.	€	200.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
75	Heerlijkheid Loenen (Slijk Ewijk, Overbetuwe)	Herbestemming vloedschuur tot trouw/vergaderlocatie worden.	€	150.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
76	Kerk Horssen (Druuten)	Restauratie schip.		PM	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
77	Kerk Winterswijk (Winterswijk)	Algehele restauratie.		PM	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
78	RK Barbara (Culemborg)	Casco herstel.	€	1.500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
79	RK kerk (Oosterhout, Overbetuwe)	Casco herstel.	€	1.500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
80	Scholteboerderij/kinderboerderij Winterswijk	-	€	800.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
81	Museum Winterswijk/Tricot	-	€	500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
82	Projecten S&R Kunstencluster	Realisatie van het gebouw Kunstencluster in de gemeente Arnhem.	€	1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
83	Projecten S&R Nijmegen	-	€	600.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
84	Oud gemeentehuis Winterswijk	-	€	500.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
85	Herbestemming Het Hunderen	-	€	1.000.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
86	Broederenklooster	-	€	450.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
87	Gemaal Oude Rijn Pannerden	Restauratie en herbestemming.	€	250.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
88	Vredestein Doetinchem	-		PM	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed

89	Molen Kilder	Restauratie op zichtlocatie. Combinatie maalterij, recreatie/toerisme en energie/duurzaam gebruik.	€ 350.000	Aangemeld initiatief (nog) geen aanvraag ingediend.	Nog niet uitvoeringsgereed
			€ 51.111.504		

Uitleg begrippen in de kolom "Status"

Aanvraag ingediend:	Schriftelijke aanvraag is ontvangen
Aangemeld initiatief:	Gesprekken worden gevoerd met initiatiefnemers maar er is nog geen aanvraag ingediend.

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Aan de leden van de Commissie MIE

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
15 november 2012
onderwerp
Mededelingen aan de Commissie MIE

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u een extra mededelingenbrief van november 2012. In deze brief leest u antwoorden op de rondvraagpunten over innovatie, energietransitie en milieu die door verschillende fracties zijn gesteld tijdens de extra vergadering van de Commissie MIE op 31 oktober jl.

Innovatie

50PLUS vraagt naar aanleiding van de mededelingenbrief van gedeputeerde Traag naar de nut en noodzaak van de aangekondigde studiereis naar Californië. Wie gaan er mee en hoeveel gaat het kosten?

De reis naar Silicon Valley is gericht op het realiseren van een uitstekend innovatief klimaat in Gelderland en vindt plaats in het kader van de uitvoering van de Prioritaire programma's Topsectoren en Innovatie en Energietransitie. Een bezoek aan mensen, bedrijven en organisaties op een locatie, die op het gebied van innovatie als voorbeeld dient voor de hele wereld, draagt bij aan het verkrijgen van inspiratie. Voor een succesvolle uitvoering van de prioritaire programma's is samenwerking tussen de drie O's (Overheden, Ondernemers en Onderwijsinstellingen) essentieel. Door de reis te maken samen met vertegenwoordigers van deze 3 O's, wordt het gemeenschappelijk gevoel van urgentie en haalbaarheid van het realiseren van een sprankelend innovatief klimaat in Gelderland versterkt. Na afloop van de reis zal een verslag worden gemaakt waarin de afspraken, die tijdens de reis worden gemaakt tussen de deelnemers, zullen zijn opgenomen.

De personen die mee gaan zijn vertegenwoordigers van bedrijfsleven, overheden en onderwijsinstellingen in Gelderland. Omdat de exacte samenstelling van het reisgezelschap nog niet bekend is, kunnen nu nog geen namen worden genoemd.

inlichtingen bij **dhr. A. de Roo**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 83 53

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

De organisatiekosten van de reis voor de provincie bedragen € 49.133 (ex btw). De overige reiskosten (€ 41.380) blijven voor rekening van de individuele reisdeelnemers op grond van de Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koningin en gedeputeerden, artikel 10.6 "Het anderszins meereizen van derden op kosten van de provincie is niet toegestaan. Het meereizen van derden op eigen kosten is toegestaan en wordt in dat geval bij de besluitvorming van het college betrokken".

Energietransitie

Vragen van de PVV

Recentelijk zijn er berichten in de media gekomen over windmolens die langs de A1 geplaatst gaan worden door de gemeente Deventer. Daaruit leiden wij af dat de locatie op Overijssels grondgebied is. De directie van vliegveld Teuge heeft zich in een eerder stadium al met succes verzet tegen windmolens van 150 meter hoog bij Apeldoorn Oost. Ook de windmolens bij Deventer van resp. 135 en 144 meter hoog, waar nu sprake van is, zijn een ernstige belemmering voor de aanvliegroutes van het Gelderse vliegveld Teuge. Afgezien van de veiligheidsaspecten hebben de windmolens ook gevolgen voor de exploitatie/toekomst van het vliegveld zelf, gezien de belemmering van vluchten. Ter informatie krijgt u een krantenbericht als bijlage, waarin de problematiek nog eens wordt verwoord.

- **Is GS het eens met de visie van vliegveld Teuge, ten aanzien van de veiligheidsaspecten en belemmering van vliegbewegingen en is GS bereid actie te ondernemen tegen de geplande windmolens?**

Vliegvliegveld is een belangrijk item en daarvoor zijn internationaal regels opgesteld. Er moet rond een vliegveld, op grond van die internationale regels, een veiligheidszone in acht worden genomen van 3200 meter. Nederland heeft deze regels aangescherpt en in de wet vastgelegd dat in Nederland een veiligheidszone van 5100 meter moet worden aangehouden met name omdat er veel windmolens zijn.

Elders in het land, zoals bij Schiphol en in de Flevopolder staan wel molens binnen de veiligheidszone van 5100 meter en dat heeft tot op heden nog geen problemen opgeleverd.

Wij zien op dit moment geen redenen om actie te ondernemen tegen de achtergrond van de bestaande wetgeving.

- **Wat is het beleid van de provincie ten aanzien van het waarborgen van de Gelderse luchtvaart (Teuge en Deelen) gezien de verhoogde doelstelling windenergie die in de laatste statenvergadering ter sprake is gekomen.**

Ons beleid is door de verhoogde doelstelling niet veranderd t.a.v. de vliegvliegveld in onze provincie. Wet- en regelgeving geven voldoende waarborgen voor de veiligheid ten opzichte van windmolens.

Milieu

Vragen van GroenLinks over Sachem

- **De fractie wil een gedetailleerde toelichting op de overeenkomst met Sachem. Het is nu duidelijk dat de provincie nalatig is geweest bij de handhaving. In hoeverre kunnen GS dit in de toekomst voorkomen en de kwaliteit van het toezicht garanderen?**

- **Wat is de reactie van GS op de klacht van bewoners over het bedrijf Schotpoort (PS2012-794)? Heeft de provincie hier een rol?**

Antwoord

Doel van partijen is het oplossen van het veiligheidsknelpunt rondom Sachem en een duurzame ruimtelijke inrichting van bedrijfsterrein Van Voordenpark te Zaltbommel.

Daartoe is een maatregelenpakket opgesteld door gemeente, provincie en bedrijf. Dat bevat de volgende elementen:

- Sanering van kwetsbare objecten door de gemeente, zijnde zes woningen, waarvan er vier reeds zijn aangekocht, en een bedrijfspand. De ambitie is om dit voor het eind van het jaar rond te hebben.
- Een nieuw bestemmingsplan dat zorgt voor een toekomstbestendige situatie. In het bestemmingsplan wordt een grotere veiligheidszone op het van Voordenpark opgenomen. In deze zone wordt door het aanscherpen van planregels het ontstaan van kwetsbare objecten voorkomen. Het traject richting vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan vereist uiteraard nog besluitvorming door de Raad van de gemeente Zaltbommel.
- Bovenwettelijke maatregelen door Sachem. Deze bestaan in de eerste plaats uit extra veiligheidsmaatregelen, zijnde los armen bij laden en lossen van chemische stoffen, waardoor de situatie buiten haar bedrijfsterrein nog veiliger wordt. In de tweede plaats betreft het extra geurmaatregelen om woningbouw op het plangebied Waluwe II aan de overkant van de A2 mogelijk te maken.
- De afspraak dat Sachem volgend jaar fase 2 van de bodemsanering op haar bedrijfsterrein opstart waarbij zij grondwateronttrekking wil inzetten als beheersmaatregel voor maximaal 10 jaar. Daarbij zal zij tussentijds maatregelen nemen om grondwateronttrekking na 5 jaar te halveren.

Verder zullen wij de extra maatregelen door Sachem vastleggen in vergunningen. Dat geldt tevens voor de uitbreiding van Sachem in de vorm van een tweede opslagmagazijn. Verder zullen wij een nieuw goedkeuringsbesluit nemen voor het plangebied Waluwe II. Eerdere goedkeuring was door de Raad van State vernietigd omdat er een geurprobleem was. Dat probleem wordt nu opgelost.

Tenslotte zullen wij het saneringsplan van Sachem voor fase 2 van de bodemsanering beoordelen.

Bij de handhaving is geen sprake geweest van nalatigheid. Bij het uitwerken van het maatregelenpakket voor het oplossen van het veiligheidsknelpunt is verplaatsing van het bestaande opslagmagazijn als één van de mogelijke maatregelen meegenomen. Om desinvesteringen te voorkomen is de aanpassing van dat magazijn hangende dit proces tijdelijk opgeschort. Nadat duidelijk werd dat verplaatsing niet aan de orde is hebben wij de handhaving wederom ter hand genomen.

Vragen van GroenLinks over Schotpoort

Wat is de reactie van GS op de klacht van bewoners over het bedrijf Schotpoort (PS2012-794)?

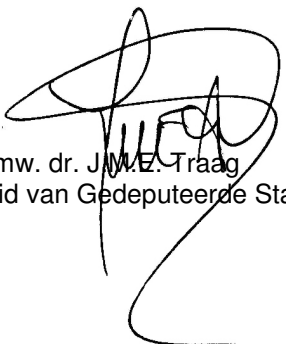
De bewoners hebben over het bedrijf Schotpoort reeds tientallen klachten ingediend. De reactie van de provincie is dat de bedrijven Schotpoort Milieu en Schotpoort Traffic zich zonder omgevingsvergunning hebben gevestigd op de betreffende locatie. Hiertegen treedt de provincie bestuursrechtelijk op.

Heeft de provincie hier een rol?

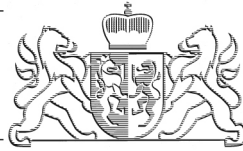
De provincie is bevoegd gezag op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

De gemeente is verantwoordelijk voor het vaststellen van een eventueel nieuw bestemmingsplan.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

datum
28 november 2012

zaaknummer
2009-004269

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Energie, 28 november 2012

STATENBRIEF¹

Doel van deze brief

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om

- te besluiten conform het ontwerpbesluit.
- over de inhoud van deze brief te overleggen.
- de inhoud van deze brief voor kennisgeving aan te nemen (informatieplicht).

Wat vragen wij aan u?

Wij vragen u kennis te nemen van de inhoud van deze mededelingen aan de Cie MIE

Relatie met beleid en/of wetgeving

Innovatie

Stand van zaken Revolverende Middelen

In het kader van het statenvoorstel 'Verdeling en inzet Gelderse revolverende middelen' (PS2012-767) heeft op 14 november 2012 een informatiebijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens deze vergadering heeft u aangegeven een aangepast voorstel te willen ontvangen. We willen dat doen in de vorm van een vervolgvorstel waarin op diverse punten extra informatie verstrekt zal worden waarmee we zo goed mogelijk aan de vragen van de Commissie tegemoet willen komen. Tevens zal u met dit vervolgvorstel een nieuwe verdeling van middelen voorgelegd worden aangezien breedband nu ook een onderdeel van de verdeling is (naast innovatie, energietransitie en cultuur/cultuurhistorie). Het is onze bedoeling om als bijlage bij dit vervolgvorstel de concept statuten en de concept beheerovereenkomst op te nemen zodat u zo concreet mogelijk inzicht krijgt in de wijze waarop de BV aangestuurd gaat worden. Dit stelt u ook in staat om precies aan te geven op welke punten u eventueel wijzigingen aangebracht wil zien. Uw commentaar willen we vervolgens verwerken in de concept statuten en beheerovereenkomst waarna we die voor een second opinion aan een aantal financiële en juridische externe experts voor willen leggen. Daarna krijgt u de definitieve stukken voorgelegd via de voorhangprocedure. De provinciewet schrijft ons deze voorhangprocedure voor. Omdat wij de statuten en beheerovereenkomst al eerder in concept aan u voorgelegd hebben hopen wij aan uw sturingswens voldaan te hebben. Het streven is om op 30 januari a.s vanaf 17.30 uur opnieuw een informatiebijeenkomst voor u te houden waarvoor tevens PPM Oost NV uitgenodigd zal worden. Tijdens deze bijeenkomst wordt nader ingegaan op het vervolgvorstel (dat dan reeds in uw bezit is) en kunt u ook vragen stellen aan PPM Oost NV.

Op de bijeenkomst van 14 november 2012 is ook gesproken over een mogelijke investering in het health & life sciences-fonds Aglaia. Wij zijn voornemens om onze interesse in deelname in dit fonds d.m.v. een positief getoonzette GS-brief aan Aglaia kenbaar te maken maar pas te gaan investeren nadat uw staten ingestemd hebben met de gekozen fondsarchitectuur. De mogelijke deelname in Aglaia zal net als onze toekomstige deelname in andere fondsen via de procedures lopen die wij dan met uw staten hebben afgesproken.

¹ De Statenbrief is een onderdeel van de pilot in het kader van Papier Hier.

Klanttevredenheidsonderzoek Oost NV en PPM Oost

In opdracht van de provincies Overijssel en Gelderland is een onderzoek uitgevoerd naar de klanttevredenheid van Oost NV en PPM Oost. Doel van dit onderzoek was om inzicht te verkrijgen in de vraag hoe bedrijven en andere partijen de diensten van Oost NV en PPM Oost beoordelen en welke bouwstenen daaruit te destilleren zijn voor (verdere) optimalisering van deze dienstverlening. In totaal zijn voor dit onderzoek ruim 130 bedrijven en ruim 30 externe partners van Oost NV/PPM Oost geconsulteerd. Belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat het bedrijfsleven en de externe partners over het algemeen heel tevreden zijn over de dienstverlening van Oost NV en PPM Oost.

Uit het onderzoek vloeien ook een aantal verbeterpunten voort. Deze verbeterpunten hebben met name betrekking op de profilering van Oost NV en PPM Oost, de afbakening van de doelgroepen (waarop de dienstverlening betrekking heeft), de samenwerking tussen Oost NV/PPM Oost en andere partijen. Deze verbeterpunten worden meegenomen in het meerjarenplan Oost NV dat in het voorjaar 2013 aan u voorgelegd zal worden.

De rapportage van het klanttevredenheidsonderzoek is via SIS in te zien.

Uitnodiging bedrijfsbezoek Ojah

Op 3 december 2012 van 15:00 tot 17:00 bezoekt gedeputeerde Traag het bedrijf Ojah. Ojah, gevestigd in Ochten, is afgelopen zomer nog gekozen uit 400 bedrijven tot het meest innovatieve MKB-bedrijf met het product Beeter, een vleesvervanger die naar verluidt de smaakbeleving van vlees erg goed weet te vangen. Ojah heeft het product zelf bedacht en heeft het in samenwerking naar de markt gebracht. Het bedrijfsbezoek wordt georganiseerd door PPM Oost NV en naast Ojah zal ook het bedrijf Yummm Concepts BV zichzelf presenteren. Dit bedrijf gebruikt groente en fruit als basis voor (gezonde) snoep en snacks. In beide bedrijven participeert PPM Oost NV. In de briefing die recent over het beoogde Topfonds Gelderland gehouden is, hebben een aantal van u te kennen gegeven graag meer informatie te krijgen over de werkwijze van PPM Oost. Omdat dit bedrijfsbezoek daar ook aan kan bijdragen bent u van harte uitgenodigd er deel aan te nemen. Via dit bedrijfsbezoek maakt u niet alleen kennismaken met de werkwijze van PPM Oost NV maar ook met twee innovatieve vertegenwoordigers van de Gelderse Agrofoodsector. Mocht u belangstelling hebben om mee te gaan, kunt u dit aangeven bij Lars Oosters via l.oosters@gelderland.nl of via (026) 359 91 53.

Energietransitie

Transitie Arena 6 december

Zoals afgesproken tijdens de vorige transitiearena organiseren we voor de Kerst een tweede Arena, met als concreet doel het vasthouden van het enthousiasme rondom de ideeën die opborrelden eind september. Donderdag 6 december vanaf 17.00 uur is het zo ver. Wij zijn al hard aan het werk om daar weer een bijzondere avond van te maken, met veel nieuwe ideeën, verbindingen en energie. In de tussentijd organiseren we met een aantal stakeholders minisessies rondom onderwerpen waarop tijdens de eerste transitiearena de meeste energie zat: "zonnepanelen op basisscholen", "kennis coöperatie voor energietransitie" en "energiebesparing bij woningbouwcoöperaties". Omdat wij graag de kans aangrijpen om het onderwerp zonne-energie op scholen op te pakken met stakeholders in de Arena leidt ertoe dat wij u hierover nog geen concreet voorstel voor een aanpak kunnen zenden in december. Na afloop van de Arena hoort u meer over de procedure die wij hierin willen volgen.

Natuurlijk bent u weer van harte welkom om aanwezig te zijn tijdens de transitiearena op 6 december in Burgers Zoo in Arnhem. Tijdens deze Arena zullen wij verder met elkaar in gesprek gaan. Deze Arena zal wederom geschieden in een informele sfeer, maar we gaan nu wel concreet aan de slag met de projecten. U bent uitgenodigd om vanaf 17.00 uur gebruik te maken van een buffet. Aansluitend op het buffet zullen wij om 18.00 uur starten met het inhoudelijke programma van de Arena.

Gezamenlijke bijeenkomst Integrale aanpak energietransitie commissie MIE en ROW op 16 januari

16 januari 2013 organiseert het PP Energietransitie een bijeenkomst voor de commissies MIE en ROW. Tijdens deze bijeenkomst wordt een beeld geschetst van de instrumenten die het programma inzet om de energietransitiedoelen te bereiken. Vervolgens wordt ingezoomd op de aanpak met routekaarten waarbij we samen met onze partners op regionaal niveau onderzoeken of de energie ambities ruimtelijk/technisch en maatschappelijk haalbaar zijn, wat de economische consequenties zijn en waarbij we afspraken maken met partners over de integrale aanpak voor het realiseren van onze doelen. Aan de hand van concrete voorbeelden willen we u meenemen in de ruimtelijke impact van de provinciale energietransitiedoelen en de dilemma's die dit met zich meebrengt. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met de Omgevingsvisie. Reserveer 16 januari 14.00 tot 16.00 uur alvast in uw agenda!

Studiereis naar Denemarken

Het PP Energietransitie van de provincie Gelderland bereidt een driedaagse studiereis voor naar Denemarken. De studiereis is bedoeld voor medewerkers en relaties van de provincie. Relaties die de slagkracht hebben om bij te dragen aan innovatie en de totstandkoming van een duurzame energievoorziening in Gelderland. Aan de studiereis kunnen ook leden van provinciale staten deelnemen.

Tijdens de studiereis zullen wij toonaangevende en inspirerende projecten bezoeken. Zo brengen wij een bezoek aan het warmtenetwerk in en rondom Kopenhagen (www.dbdh.dk). Maar ook een bezoek aan een lokale energiecoöperatie staat op het programma. Daarbij willen we van de Denen leren hoe zij lokaal draagvlak hebben gecreëerd. Ook wordt tijdens de studiereis aandacht besteed aan de ontwikkeling van cleantech.

Praktische zaken:

- Wij zetten in op ca. 15-20 deelnemers waarvan ca. 5-6 medewerkers van het programma energietransitie
- De studiereis gaat door bij minimaal ca. 15 deelnemers.
- Bij meer dan 20 aanmeldingen geldt de regel wie het eerst komt wie het eerst maalt.
- De kosten worden begroot op maximaal 1000 euro per persoon en zullen worden doorbelast aan de deelnemers c.q. de organisatie waarvoor zij werkzaam zijn.
- De reis vindt plaats in de laatste week van maart 2013.
- We reizen per vliegtuig.

Voorlopige aanmelding is mogelijk door een email met uw naam, organisatie, emailadres en telefoonnummer te sturen aan p.eltingh@gelderland.nl. In verband met de voorbereiding verzoek ik u dit uiterlijk in de eerste week van december te doen. Op basis van de voorlopige aanmelding kunnen wij een definitieve aanbieding maken. Deze ontvangt u voor de kerst. Op dat moment beslist u ook definitief over uw deelname.

Ruimte voor vergistingsinstallaties

In de maand november van dit jaar zijn binnen twee gemeenten van de provincie Gelderland twee doorbraken bereikt ten aanzien van het wijzigen van bestemmingsplannen voor biovergistingsinstallaties. Het betreft de projecten:

- Veluwe Energiebron (VEB) (Barneveld, 50 TJ);
- Maatschap Van der Top (Ede, 126 TJ).

De doorbraken getuigen van doorzettingsvermogen van de initiatiefnemers gezien de lange bestemmingsplanproces van ten minste vier jaar. Het proces heeft veel tijd gevergd doordat de Gemeenteraden niet vanaf het begin overtuigd waren dat het om geschikte locaties ging. Bij het project van Van der Top heeft de biomassaconsulent van de provincie Gelderland een belangrijke rol gespeeld, maar ook de Structuurvisie bedrijventerreinen en werklocaties. De haalbaarheidsstudie van de VEB is voor 50% door de provincie gefinancierd.

Naast de bovenstaande projecten zijn er twee vergelijkbare initiatieven:

- Biogasvereniging Achterhoek (BVA), (Oude IJsselstreek, ca 300 TJ);
- Van der Bor (Putten, 126 TJ).

Deze projecten zijn in ontwikkeling. De provincie is daarbij betrokken.

Provinciaal netwerk Monumentale energietransitie succesvol

Landgoederen willen aan de slag met energiebesparing en -opwekking, met behoud van monumentale waarden. De benodigde kennis en ervaring wordt gedeeld in het kennis- en leertraject Monumentale energietransitie van de Provincie Gelderland (een activiteit van het Gelders

Kennisprogramma "Leren voor Duurzame Ontwikkeling 2008-2012). Het netwerk wordt vormgegeven door: particuliere landgoedeigenaren en terreinbeherende organisaties, kennisinstellingen, gemeenten en de provincie).

Op 7 november 2012 vond de bijeenkomst 'Energie op landgoederen' plaats op landgoed Klarenbeek. Middels inspirerende inleidingen en intensieve workshops werd de deelnemers veel praktische kennis, gedeelde ervaringen en nieuwe contacten rond energieopwekking en energiebesparing op landgoederen geboden. Er was veel enthousiasme, betrokkenheid en energie. Daaruit werden concrete coalities gevormd en "matches" tussen partners gemaakt.

Meer informatie:

www.duurzamelandgoederen.nl

Stand van zaken Organiserend Vermogen EMT/Biobased economy

Dit voorjaar hebben wij u per notitie geïnformeerd hoe wij met stichting kennis en innovatie in Energie- en MilieuTechnologie (kiEMT) en anderen het organiserende vermogen voor de topsector EMT willen versterken. Recent heeft kiEMT met haar participanten hiervoor hun visie gepresenteerd.

Vanuit deze visie en ons programma energietransitie werken wij nu samen aan de concrete invulling van een nieuw "EMT programmabureau", vergelijkbaar met Food Valley en Health Valley. Wij kiezen hierbij voor een doorontwikkeling van het huidige kiEMT naar een kleine flexibele netwerkorganisatie met een bredere scope gericht op economische activiteiten die bijdragen aan de noodzakelijke energietransitie en biobased economy in Gelderland. Ook de governance structuur en het label kiEMT worden hierop aangepast. Met het bestuur zijn hierover

goede afspraken gemaakt. Het streven is om het nieuwe bureau al op 1 maart te openen.

Milieu

Bijeenkomst Ondergrond in de Omgevingsvisie

Op 22 oktober 2012 hebben ruim 120 mensen vanuit diverse organisaties in het provinciehuis gesproken over het onderwerp 'ondergrond in de omgevingsvisie'. Deelnemers kwamen zowel uit Gelderland als uit andere delen van het land.

Gedeputeerde Co Verdaas gaf in het openingsinterview aan, dat de provincie de Omgevingsvisie in co-creatie met de partners wil maken. De Omgevingsvisie wordt geen dichtgetimmerde nota, maar is een proces van een doorlopende dialoog. Hij riep de deelnemers op, om ook na deze bijeenkomst met de provincie in gesprek te blijven. De ondergrond is belangrijk, omdat er maatschappelijke discussie is over hoe we de ondergrond mogen of kunnen gebruiken. Goed grondwater voor de drinkwaterwinning is van levensbelang. Maar we willen ook de kansen die bodemenergie biedt benutten. Dit vraagt dat om afwegingen en keuzes. Maar ook een gesprek over hoe we in Nederland om willen gaan met zaken als schaliegas en dergelijke.

De deelnemers zijn uit elkaar gegaan in groepen rondom 4 thema's:

- Water
- Bodemenergie
- Rijksstructuurvisie versus provinciale en gemeentelijke Omgevingsvisie
- Verankering van het duurzaam gebruik van de ondergrond

Ook in deze groepen spitste de discussie zich vaak toe op de kwesties drinkwater en bodemenergie. Hoewel iedereen zich uiteraard bewust is van het belang van goed grondwater, was er zeker ook oor voor de oproep om experimenteerruimte nabij grondwaterbeschermingsgebieden. In het eindspel 'cross the line' bleek de stelling, dat gemeenten eigenlijk het 'hoofdstuk ondergrond' in de Omgevingsvisie zouden moeten schrijven, bij een aantal gemeenten aan te slaan.

Bij de afsluiting zei gedeputeerde Annemieke Traag dat ze blij was met de grote belangstelling voor de ondergrond. Zij neemt zelf deel in een landelijk informeel bestuurdersoverleg, dat onlangs een agenda voor de ondergrond heeft opgesteld. Annemieke Traag vindt het een belangrijk signaal, dat er ook breed in de regio wordt nagedacht over dit onderwerp.

Op de website van de Omgevingsvisie (<https:// gelderlandanders.pleio.nl/>) zijn de komende maanden de ontwikkelingen rondom ondergrond in de omgevingsvisie te volgen.

De Gouden Decibel

Het beleid van de provincie Gelderland om geluidshinder langs haar wegen tegen te gaan is beloond met De Gouden Decibel. Deze prijs wordt toegekend aan organisaties en personen die een bijzondere inspanning hebben geleverd om geluidshinder in Nederland terug te dringen. Het gaat om een nieuw initiatief van de Nederlandse Stichting Geluidhinder en Stichting InnoNoise.

De provincie Gelderland was de winnaar in de categorie 'gemeenten en provincies'. De prijs werd tijdens een gala-avond in Nieuwegein uitgereikt door voormalig minister drs. Ed Nijpels.

De provincie zond haar geluidsbeleid van de afgelopen jaren in onder de noemer 'Stil(l) going strong'. De provincie aanpak leidde tot de aanleg van ongeveer 325 km geluidsreducerend asfalt op een totaal provinciaal wegennet in Gelderland van zo'n 1200 kilometer. Hierdoor werd voor vele duizenden omwonenden de geluidsbelasting teruggebracht en daarmee de leefomgeving verbeterd. Door het toepassen van geluidsreducerend asfalt te koppelen aan het schema voor groot onderhoud aan de wegen kon en kan dit kosteneffectief uitgevoerd worden.

In het juryrapport wordt het volgende opgemerkt: "Voor de jury is de inzending Stil(l) going strong van de provincie Gelderland overtuigend. De jury is erg te spreken over het feit dat het daarbij niet alleen blijft bij mooi beleid en mooie woorden, maar ook komt tot de uitvoering en

financiering daarvan. Ook op andere terreinen binnen de geluidstaken is de provincie Gelderland vaak een voorbeeld voor anderen."

Proces en tijdpad
n.v.t.

Financiële aspecten
n.v.t.

Arnhem, 28 november 2012

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland

Annemieke Traag
Gedeputeerde voor innovatie, duurzaamheid, klimaat en milieubeleid

Van: Gerda van de Kamp <gerda@kwatta.info>
Verzonden: vrijdag 14 december 2012 13:59
Aan: Wilma van Nispen
Bijlagen: bedrijfsplan Theatergroep Kwatta.pdf

Beste Statenleden,

Graag breng ik u op de hoogte van het gesprek dat ik op 5 december j.l. met gedeputeerde Traag had over het bedrijfsplan van Theatergroep Kwatta. In het gesprek gaf de gedeputeerde blijk van haar instemming met het toekomstperspectief dat Kwatta in haar bedrijfsplan schetst. Het bedrijfsplan voeg ik hierbij.

Naast de jaarlijkse provinciale subsidie die in het bedrijfsplan gehandhaafd blijft vraagt Kwatta aan de provincie eenmalig € 400.000,- om in het jaar 2013 (€ 300.000,-) en 2014 (€ 100.000,-) het gezelschap te kunnen omvormen waardoor het kan functioneren zonder de weggevallen rijkssubsidie.

Dit geld is nodig om reeds gemaakte afspraken met theaters en scholen te kunnen nakomen.

Met gedeputeerde Traag is afgesproken hiervoor een gezamenlijk beroep op de minister van OC&W te doen.

Helaas biedt dit op dit moment nog niet de noodzakelijke zekerheid en ik hoop dan ook wederom op uw steun.

Ik wens u een goede Statenvergadering.

Met vriendelijke groet,
Lucien van Riswijk
Voorzitter bestuur Theatergroep Kwatta

Mocht u nog in de gelegenheid zijn om onze theaterhit *Mismuis* (6+) te bekijken met kinderen of kleinkinderen, dan bent u van harte welkom in ons prachtige theater het Badhuis in Nijmegen. Wilt u gebruik maken van dit aanbod, stuur dan een mail naar info@kwatta.info en wij leggen kaartjes voor u klaar.

DE KRACHT VAN KWATTA

**THEATER
GROEP
KWATTA**

HÉT
PROFESSIELE
JEUGDTHEATER
GEZELSCHAP
VAN GELDERLAND

Kwatta

**BUSINESSPLAN
2013-2016**

November 2012

Kinderen zijn durvers. Anders dan een volwassene is een kind niet bang om fouten te maken. Ooit, ergens tijdens ons leven, verliezen we dat vermogen om onze mogelijkheden te onderzoeken. Je kunt je talenten niet ontdekken als je niet op ontdekkingsstocht gaat. Je kunt je talenten niet ontwikkelen als je niet bereid bent om risico's te nemen. Of zoals Bruce Springsteen zingt: 'You can't start a fire without a spark.' En daarom is deelname aan kunst en cultuur essentieel: zo bied je kinderen, jongeren en volwassenen blijvend kansen op het ontdekken en ontwikkelen van hun eigen talenten.

Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs

INHOUD

1. Inleiding	4
2. Trends en ontwikkelingen	6
3. Strategie en samenvatting belangrijkste keuzes	9
4. Artistieke visie en missie	14
5. Doelgroepen en samenwerkingspartners	16
6. Productmix	21
7. Communicatie/marketing	26
8. Cultureel ondernemerschap	27
9. Financiële strategie	30
10. Organisatie	32
Bijlage A - begroting	34
Bijlage B - motie	36
Colofon	38

Klik [hier](#) voor de promofilm van Kwatta!

Het ontstaan van Kwatta

Tien jaar geleden werd Theatergroep Kwatta opgericht op initiatief van de provincie Gelderland. Na het verdwijnen van Tejater Teneeter in 2000 onderschreef de provincie het belang van een Gelders jeugdtheatergezelschap en ging zij op zoek naar een nieuwe artistiek leider die aan het hoofd van dit gezelschap kon staan. In september 2002 werd Josee Husaarts benoemd, zij stichtte het gezelschap Kwatta. Sinds 2004 is Kwatta rijksgesubsidieerd en per 2009 werd Kwatta opgenomen in de basisinfrastructuur (BIS) van het ministerie van OCW. Vanaf de start heeft Kwatta zich ook op de regio gericht. Kwatta heeft haar producties de laatste jaren op scholen, in haar eigen theater het Badhuis, in theaters in Gelderland, op locatie in Gelderland en in het land gespeeld.

Veranderingen in het rijksbeleid

De laatste jaren is er in het beleid ten aanzien van cultuur veel veranderd. Landelijk staat het draagvlak voor cultuur onder druk. Het Rijk heeft forse bezuinigingen afgekondigd, die ook de jeugdtheatergezelschappen treffen. Daarnaast zijn ook de meerjaren subsidies en de projectsubsidies van het Fonds Podiumkunsten gekort voor de komende kunstplanperiode. De bezuinigingen van het Rijk (basisinfrastructuur) en het Fonds Podiumkunsten gezamenlijk betekenen de komende beleidsperiode een behoorlijke korting op jeugdtheater in Gelderland. Het nieuwe kabinet zal naar verwachting de structurele subsidies (BIS) niet repareren, maar op deelonderwerpen zullen mogelijk extra projectsubsidies worden verstrekt die Fonds Podiumkunsten bijvoorbeeld kan gaan beheren.

Verdrag van Kopenhagen & de gevolgen van het rijksbeleid voor Kwatta

Terwijl de koerswijziging van het Rijk werd ingezet, sorteerden de provincies Gelderland en Overijssel intussen voor op deze wijzigingen. De provincies hebben, een aantal jaar geleden al, de handen ineengeslagen en het Verdrag van Kopenhagen gesloten waarin betrokken wethouders en de gedeputeerden cultuur hebben aangegeven samen kunst en cultuur in Landsdeel Oost te willen blijven bieden. In dit licht hebben zij vervolgens in december 2011 aangegeven het jeugdtheater in landsdeel Oost op peil te willen houden en eventuele wegvallende rijkssubsidie te compenseren (eind 2011 had de Raad voor Cultuur haar advies nog niet uitgebracht). Doel hiervan is om de bijna 313.000 kinderen en jongeren in Gelderland toch zoveel mogelijk in contact te brengen met theater in het Landsdeel.

De beleidswijzigingen op rijksniveau hebben ook voor Kwatta concrete gevolgen gehad. Op 21 mei 2012 werd bekend dat Kwatta met ingang van 1 januari 2013 niet langer rijkssubsidie zal ontvangen. Ruim een maand daarna, op 27 juni, hebben de Provinciale Staten Gelderland een motie aangenomen waarin het belang van jeugdtheater voor de regio werd onderstreept. Deze taak neemt Kwatta al ruim tien jaar binnen en buiten de provincie op zich. Aan Gedeputeerde Staten werd in de motie gevraagd om hoogwaardig jeugdtheater voor de provincie Gelderland in stand te houden. In bijlage B is deze motie opgenomen. Kwatta is overtuigd van het belang van jeugdtheater voor de provincie en wil deze functie voor de provincie continueren. Kwatta heeft daarom, in ambtelijk overleg, besloten om een plan te ontwikkelen waarin zij inspeelt op de motie.

Een nieuwe fase, een nieuw businessplan

Kwatta wil in de toekomst een blijvende rol van betekenis spelen voor de provincie Gelderland, voor haar publiek, het onderwijs en haar samenwerkingspartners. Daarom grijpt Kwatta de kans aan om een doorstart te maken. Tegelijkertijd gaat ze op zoek naar mogelijkheden om zelf, in deze veranderende tijden, nieuwe kansen te creëren en hoogwaardig jeugdtheater te bieden voor de kinderen in de provincie Gelderland.

Kwatta bestaat al tien jaar en is een rijdende trein. Een deel van wat de afgelopen tien jaar is opgebouwd en wat van waarde is, dient volgens Kwatta bewaard te blijven. Inmiddels is er een ander spoorboekje, zijn de sporen verlegd, de wissels deels gewisseld, sommige stations overgeslagen en nieuwe stations aangedaan. Kwatta ziet ruimte voor verandering. Het heeft tijd nodig om van het ene systeem naar het andere over te stappen. Dat wordt weergegeven in dit plan. Ook wat behouden wordt en wat er verandert, wordt in dit plan weergegeven.

De afgelopen maanden heeft Kwatta gewerkt aan een nieuw businessplan, dat hier voor u ligt. Om hiertoe te komen heeft Kwatta gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers uit het veld en afnemers, zowel schouwburgdirecteuren als vertegenwoordigers vanuit het onderwijs en de cultuurpunten.

Leeswijzer

Na de inleiding in het eerste hoofdstuk, worden in hoofdstuk 2 de trends en ontwikkelingen gepresenteerd. Hier komt vervolgens - in hoofdstuk 3 - de strategie van Kwatta uit voort. Hoofdstuk 4 gaat in op de artistieke visie en de missie van Kwatta.

Deze elementen vormen gezamenlijk de basis voor de doelgroepen en samenwerkingspartners in hoofdstuk 5 en de productmix in hoofdstuk 6, waarin de producten van Kwatta worden uiteengezet – welk type voorstellingen worden gespeeld?

De hoofdstukken 7, 8, 9 en 10 bevatten respectievelijk de vertaling van de strategie naar communicatie & marketing, cultureel ondernemerschap, financiën en organisatie.

2

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een overzicht geschetst van de trends en ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan dit businessplan. In de hierna volgende hoofdstukken worden deze trends en ontwikkelingen vertaald naar de strategie van Kwatta.

Creatieve economie

De Nederlandse regering heeft zich, in navolging van de Europese ambities (Lissabon-akkoorden), de afgelopen jaren tot doel gesteld om Nederland in de top 5 te krijgen van kenniseconomieën ter wereld. Het hiertoe opgerichte Innovatieplatform constateerde dat Nederland te weinig investeert in onderwijs, dat er te weinig R&D is en te weinig innovatie plaatsvindt om die top 5 haalbaar te achten.

Aanvankelijk stond in de kenniseconomie vooral technologische kennis centraal, maar sinds eind jaren '90 is er een groeiende belangstelling voor creatieve beroepen. De gedachte hierachter is dat de creatieve klasse eveneens een belangrijke rol speelt in innovatie en vooral bepalend is voor het creatieve en innovatieve klimaat. Vooral steden hebben afgelopen jaren ingezet op het vergroten van hun creatieve klasse middels investeringen in onder andere kunst en cultuur.

Algemene vrijetijdstrends

Minder vrije tijd

Nederlanders besteden steeds meer tijd aan verplichtingen, zoals werk, zorg voor het gezin en studie. Het wekelijks aantal uren dat mensen tussen de 20 en 65 jaar besteden aan verplichtingen is opgelopen tot 48,6 uur in 2005, tegenover 47,4 uur in 2000 en 43,6 in 1985. Deze verplichtingen zijn voornamelijk toegenomen doordat het aantal uren betaald werk sterk groeide. Ouders brengen daarnaast ook meer tijd door met de verzorging van hun kinderen.

Steeds meer vrijetijdsactiviteiten binnenshuis

Het aantal vrijetijdsactiviteiten dat Nederlanders buitenshuis ondernemen neemt af. In 2007 werden er circa 3,6 miljard vrijetijdsactiviteiten buitenshuis ondernomen, 12% minder dan in het jaar ervoor. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aanwijsbaar, waarvan de economische en eurocrisis een belangrijke is. Maar er vindt ook een verschuiving van buiten naar binnen plaats. Mensen brengen hun vrije tijd vaker binnenshuis door met bijvoorbeeld tv-kijken, lezen, internetten en gamen.

Vrijetijdsmarkt is een verdringingsmarkt – Het aanbod en de diversiteit aan vrijetijdsvoorzieningen is de afgelopen jaren flink toegenomen. Daartegenover staat dat de consument steeds minder vrije tijd heeft, wat betekent dat de concurrentie tussen vrijetijds-aanbieders is toegenomen. De culturele sector moet concurreren met een sterk toenemend aanbod, denk aan TV, internet, sport, winkelen, bioscoop, games et cetera. De vrijetijdsmarkt is een verdringingsmarkt geworden.

Een sociale aangelegenheid – Het bezoeken van podiumkunsten is doorgaans een sociale aangelegenheid. 10% van de bezoekers gaat met kinderen naar een voorstelling. Het idee om naar een voorstelling te gaan komt in de meeste gevallen ook uit het sociale netwerk waarin men zich bevindt. Een tip of uitnodiging van een vriend of bekende is hierin een belangrijke factor.

Trends in het (cultuur)onderwijs

- De kenniseconomie wordt ook in het onderwijs centraal gesteld. De eisen aan scholen zijn verhoogd en de focus op taal en rekenen en andere cognitieve vakken wordt versterkt.
- Er wordt meer verantwoordelijkheid en bijdrage van ouders gevraagd (ook financieel).
- Scholen hechten vaak veel waarde aan kunst- en cultuurprojecten, maar zij hebben hiervoor relatief weinig investeringsmogelijkheden. Het cultureel budget voor het primair onderwijs blijft € 10,90 per kind; voor dit jaarlijkse bedrag per kind dienen scholen hun hele culturele curriculum vorm te geven, waaronder niet alleen theater valt.
- Elke school stelt andere prioriteiten ten aanzien van kunst en cultuur.
- Het landelijke Fonds voor Cultuurparticipatie, dat als een van de speerpunten cultuureducatie heeft, heeft een nieuwe regeling opgestart: Cultuureducatie met Kwaliteit. Deze regeling met een looptijd van 2013 t/m 2016 heeft tot doel de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs te verbeteren en is erop gericht dat op basis van samenwerking tussen culturele instellingen, intermediairs en het onderwijs beter cultuuronderwijs te bieden.

Adviesbureau LAgrou sprak voor het onderzoek *Pluspunten: Het potentiële verdienvermogen van jeugdproducenten* (2011) met een serie experts op het gebied van cultuureducatie. De volgende opvallende punten werden geconstateerd die ook voor Kwatta en haar koers van belang zijn:

- Scholen wensen een mix van receptief en actief aanbod.
- Scholen maken in hun keuze voor een voorstelling geen onderscheid of een gezelschap of acteur commercieel of gesubsidieerd is;
- Voor een school weegt de prijs/uitkoopsom van een voorstelling voor de jongste groepen van het PO zwaarder dan de *kwaliteit* van een voorstelling. Zij kiezen daardoor geregeld voor een zzp'er die solitair werkt en een eenvoudige theaterervaring in de klas of in de gymzaal biedt.
- Een landelijk ingezette trend is dat scholen wensen dat het theatergezelschap naar de school komt in plaats van de school naar het theater. Voor scholen is dit minder kostbaar (zij besparen zowel op vervoer als op uitkoopsom).

Trends in het theater

De volgende trends en ontwikkelingen hebben zich de laatste jaren in het theater en bij de gezelschappen voorgedaan:

- Theaters en de gezelschappen gaan een sterkere relatie aan met hun publiek.
- Theaters gaan structurele en intensievere banden aan met gezelschappen die bij hen passen. Theatergezelschappen reizen minder en spelen meer op een of meerdere vaste plekken, waarbij zij vaak ook een uitgebreide randprogrammering aanbieden. Een herkenbaar landelijk voorbeeld hiervan is Toneelgroep Amsterdam die series van meerdere voorstellingen in Stadsschouwburg Amsterdam speelt en een educatieprogramma aanbiedt voor volwassenen en jongeren. Juist deze mix wordt als de toekomst gezien van het theater, waarbij kunst en educatie hand in hand gaan, waarbij het een niet zonder het ander kan. Een sprekend voorbeeld uit het jeugdtheater is het Limburgse jeugdtheatergezelschap Het Laagland dat gedurende twee weken aan het eind van het theaterseizoen de schouwburg in Sittard 'overneemt' en scholieren uit de omgeving ontvangt in de schouwburg.

- Een negatieve ontwikkeling voor de theaters is dat zij de laatste jaren hun bezoekersaantallen zien teruglopen.
- Door de teruglopende bezoekersaantallen moeten de theaters sterker inzetten op marketing en zijn zij strenger gaan onderhandelen uitkoopsommen.
- Een andere trend is een toename van commerciële aanbieders in het theater, met name in de grote zaal. Dit zijn in de vaak familievoorstellingen, zoals Kabouter Plop en MegaMindy, die vaak voortborduren op een bestaand (sterk) mediamerk.
- Lang niet alle jeugdgezelschappen hebben een eigen theater waar zij hun voorstellingen kunnen presenteren en waar zij scholen kunnen ontvangen. Een sterke binding met de eigen standplaats en eigen regio is het best mogelijk wanneer een eigen zaal voorhanden is waar scholen kunnen worden ontvangen, zo constateerde adviesbureau LAGroup in het eerder genoemde onderzoek onder tientallen jeugdtheatergezelschappen.
- Er is veel concurrentie op de markt van commerciële verhuur, de concurrentie is op dit moment, gezien de slechte economie, zeer sterk. Bovendien is dit segment nogal conjunctuurgevoelig. In slechte tijden wordt meestal direct bezuinigd op het budget voor activiteiten en evenementen van bedrijven en instellingen.

K
W
A
T
T
A

3

STRATEGIE

EN

SAMENVATTING BELANGRIJKSTE KEUZES

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet wat de visie is van Kwatta en, daaruit voortvloeiend, welke strategie Kwatta de komende jaren zal voeren. De strategie vormt de basis voor de verdere keuzes in dit plan en komt voort uit de visie van Kwatta en de trends en ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal niveau op het gebied van de maatschappij (sociologisch, economisch), het onderwijs en de kunst- en cultuursector.

Waarom is theater zo belangrijk?

Vanuit de politiek en de markt heeft het idee postgevat dat Nederland zich moet en zal gaan ontwikkelen tot een kenniseconomie. Nederland dient haar voornaamste productiefactor, kennis, in de toekomst meer in te gaan zetten om overeind te blijven in de mondiale economie en om hierin een nieuwe positie te verwerven. In deze nieuwe economie is creativiteit bepalend voor innovativiteit. Creativiteit is nodig in alle sectoren en beroepen: om innovatieve producten te ontwikkelen, om de wetenschap verder te helpen en bijvoorbeeld om nieuwe medicijnen te ontwikkelen. De basis van creativiteit ligt in het onderwijssysteem van een land. Nederlandse kinderen krijgen de komende jaren in het onderwijs een sterkere focus op de meer cognitieve vakken zoals rekenen en taal. Kwatta is van mening dat cultuureducatie essentieel is voor kinderen om zich voor te bereiden op de economie van de toekomst. Theater is hierin wezenlijk voor de ontwikkeling van kinderen. Door theater worden zij in staat gesteld hun verbeeldingskracht te ontwikkelen. Kwatta wil verder bijdragen om

de creatieve volwassenen van de toekomst voort te brengen: autonome persoonlijkheden die leven in een land waarin originaliteit centraal staat en de kenniseconomie de toekomst is.

De toekomst van jeugdtheater

Nederland heeft een fijnmazig netwerk opgebouwd met jeugdtheaterinstellingen die, verspreid over Nederland, enorm veel jeugd en jongeren bereiken, zowel op scholen in de theaters. Jeugdtheater is in Nederland een samengesteld product waarbij kunst en cultuur én educatie samengaan. De term samengesteld product houdt in dat vrijwel alle jeugdproducenten een combinatie aanbieden van een theaterervaring op school en in het theater én een randprogramma (workshop, opdrachten, zelf theater maken et cetera). De intrinsieke theaterervaring heeft in het jeugdtheater een sterk educatief element: kinderen krijgen inzicht in de verschillende verschijningsvormen van theater, door zowel in aanraking te komen met theater *op* school als *in* het theater. Nu theater (en cultuureducatie in het algemeen) daarnaast in de toekomst sterker ingebed wordt in de doorlopende leerlijn, zal deze geïntegreerde aanpak aan kracht winnen, waardoor kinderen gedurende hun hele schoolcarrière op diverse wijzen theater zien en ervaren. Deze aanpak sluit aan bij de trends die zichtbaar zijn in het onderwijs en is passend bij de prioriteiten van Fonds Cultuurparticipatie voor de komende vier jaar.

Jeugdtheater in Gelderland

Theater Sonnevanck heeft van het Rijk de opdracht gekregen om de komende kunstplanperiode 2013-2016 jeugdtheater in Landsdeel Oost en daarnaast in geheel Nederland te bieden. Dit betekent – in het kort – dat zij de taak heeft om theatervoorstellingen te spelen op scholen en in het theater in de provincie Overijssel (waar zij huist), de provincie Gelderland én de rest van Nederland. Dit is geografisch gezien een forse taak, omdat Gelderland, met ruim 350.000 kinderen in het primair onderwijs, een vrije grote provincie is. Sonnevanck en Kwatta zijn gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat Sonnevanck niet de tijd en de middelen heeft om in Gelderland de scholen en theaters te bespelen zoals dat de afgelopen 10 jaar ook door Kwatta is gedaan. Het landsdeel is er te groot voor om met één gezelschap alle kinderen, alleen al in Gelderland, te bereiken. De inzet van meerdere gezelschappen in het Landsdeel is volgens Kwatta en Sonnevanck daarom de enige manier om een grote groep kinderen te kunnen bereiken op de scholen. Daarnaast programmeren de theaters in Gelderland 100 à 150 familie- en jeugdvoorstellingen per jaar om kinderen en hun (groot)ouders te laten genieten van theater. Theaters zoeken hierbij naar aan diverse samenstelling qua type voorstelling, genre (muziektheater, toneel, dans, musical, cross over), kleine en grote zaal, familie en jeugd, populair en meer artistiek. Er zijn meerdere gezelschappen nodig die in de vraag naar vrije voorstellingen te kunnen voldoen.

Kwatta vindt het zeer belangrijk dat de kinderen in Gelderland ook in de toekomst van hoogwaardig theater kunnen genieten. Omdat Kwatta de afgelopen tien jaar in Gelderland al een enorm netwerk heeft opgebouwd van theaters, scholen en intermediairs wil Kwatta graag deze taak continueren om ervoor te zorgen dat er voldoende hoogwaardig theateraanbod beschikbaar blijft voor kinderen in Gelderland. Kwatta heeft voor de kunstplanperiode 2009-2012 van het Rijk een landelijke opdracht gekregen; van de gemeente ontvangt zij eveneens een jaarlijkse bijdrage, die voortgezet zal worden. Het voorstel van Kwatta is om met haar activiteiten per 2013 te focussen op de provincie Gelderland en haar activiteiten buiten de provincie zeer sterk te verminderen. Jeugdtheater kan (helaas) niet kostendekkend worden gebracht; Kwatta wil daarom de provincie Gelderland vragen om een financiële bijdrage, zodat Kwatta kinderen in Gelderland een hoogwaardige theaterervaring kan bieden.

Samenwerking

Kwatta is van plan om haar activiteiten in samenspraak met andere cultuurinstellingen, die actief zijn in de provincie Gelderland, in de markt te zetten. Denk aan Sonnevanck, Artemis, het Laagland en Gnaffel. Kwatta is voornemens om sterker in te zetten op de afstemming tussen de diverse jeugdinstanties, zodat de scholen en theaters in Gelderland, Overijssel en (de aan Nijmegen grenzende delen) van Noord-Brabant en Limburg optimaal worden bespeeld door de verschillende gezelschappen. De sterktes van de afzonderlijke partijen

staat hierbij centraal. De afstemming zal voor een deel overigens ook natuurlijk verlopen, wegens het grote speelgebied in de provincie. Kwatta zal hierover de komende tijd contact leggen en onderhouden met deze partijen.

In het hoofdstuk doelgroepen wordt verder ingegaan op andere samenwerkingsverbanden die Kwatta het komende jaar structureel wil aangaan.

Alleen primair onderwijs

In de nieuwe situatie zal Kwatta vanuit haar voorstel voor het ontvangen van provinciale subsidie geen voorstellingen maken voor het voortgezet onderwijs (VO). Voor Kwatta ligt de prioriteit bij het primair onderwijs, omdat de taak voor het VO wordt uitgevoerd door Toneelgroep Oostpool en Sonnevanck.

Jeugdtheater: een samengesteld product

Kwatta werkt al jaren volgens een geïntegreerde werkwijze, waarin een intrinsieke theaterervaring & cultuureducatie één zijn. Deze twee elementen kunnen volgens de visie van Kwatta niet van elkaar worden gescheiden. Kwatta heeft laten zien dat deze werkwijze succesvol is en wil deze daarom de komende jaren doorzetten. Waar veel theatergezelschappen te kampen hebben met teruglopende bezoekersaantallen, heeft Kwatta de laatste jaren haar bezoekcijfers alleen maar zien toenemen. (In 2013 zelfs een nieuw record van 35.000 bezoekers) Kwatta pleit ervoor dat kinderen op diverse plekken theater kunnen ervaren: in de klas én in het theater, waarbij – in veel gevallen – met randprogrammering een totaal educatief programma wordt geboden, ingebed in het onderwijsprogramma. Deze aanpak sluit ook aan bij de trends in het onderwijs. De scholen hebben behoefte aan een inbedding in de doorlopende leerlijn.

Voorstellingen in de klas zijn – vanuit artistieke en educatieve motieven - goed voor kinderen omdat theater hun vertrouwde leven binnenkomt. Het is voor kinderen een bijzondere kennismaking met de magie van theater. Dat is de inhoudelijke kant van theater in de klas.

Het praktische motief van theater in de klas heeft te maken met de geografische ligging van veel scholen in Gelderland. Kwatta heeft de laatste jaren in de praktijk gemerkt dat deze scholen het lang niet allemaal (financieel/ geografische ligging) kunnen

opbrengen om naar voorstellingen in het theater te gaan. Van de 350.000 kinderen (primair onderwijs) in Gelderland, woont er drie kwart in een plaats waar geen theater is gevestigd. Om deze grote groep toch te kunnen bedienen, biedt Kwatta theater aan *in* de klas. Bovendien is het voor scholen ook betaalbaar om op deze wijze theater aan de klas te bieden. Vanwege de laagdrempeligheid van de voorstelling en de taak die Kwatta voor zichzelf ziet om in heel Gelderland theater te verzorgen, zijn theater in de klas en de trailervoorstellingen een van de speerpunten van Kwatta. Het geeft kinderen de mogelijkheid om voor het eerst kennis te maken met theater. (De term trailervoorstelling wordt op pagina 22 van dit plan verder uitgelegd).

Kwatta is ervan overtuigd, samen met vrijwel alle gezelschappen in Nederland, dat theater in de klas alleen niet voldoende is voor kinderen. Om een echte theaterervaring te bieden is de omgeving en uitstraling van een theater nodig. Kwatta vindt dat een dergelijke aanpak niet de kwaliteit kan bieden die kinderen aankunnen en nodig hebben om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Middels een totaalproduct (randprogrammering, theater in de klas en in het theater) kan dat volgens Kwatta wel. Daarom wil Kwatta dit totaalproduct blijven bieden in de provincie Gelderland. Wel stelt Kwatta voor om minder in het theater te gaan spelen dan dat zij nu doet vanuit haar landelijke opdracht vanuit het Rijk. Dat betekent dat Kwatta minder producties ontwikkelt die zij als schoolvoorstelling en als vrije productie speelt. Volgens het voorstel van Kwatta zal zij immers gefocused zijn op Gelderland. In de vertaling van het voorstel naar concrete activiteiten gaat zij hier ook van uit.

© edwin deen

Landelijke uitstraling & kritische massa

Voor een jeugdtheater dat veel binnen één provincie actief is, is het desondanks belangrijk om ook landelijk actief te zijn en een landelijke uitstraling te hebben. Door buiten de provincie zichtbaar te zijn, kan Kwatta in contact blijven met andere jeugdgezelschappen en zal de landelijke pers over haar en haar voorstellingen schrijven. Dit is essentieel om als jeugdgezelschap en als samenwerkingspartner aantrekkelijk te blijven voor het publiek, makers/acteurs, samenwerkingspartners, fondsen en overige financiers. Kwatta wil haar landelijke zichtbaarheid behouden door de jaarlijkse reisvoorstelling tien keer in theaters buiten Gelderland te blijven spelen. In vergelijking met de landelijke opdracht die Kwatta voor de periode 2009-2012 van het Rijk heeft gekregen, is dit een aanzienlijk bezoekers

Samenwerking en verbinden

Kwatta wil de komende jaren haar Gelderse netwerk van scholen en cultuurpunten behouden en verder inzetten. Zij heeft er jaren in geïnvesteerd om deze contacten op te bouwen en dergelijke contacten zijn nodig om een goed en evenwichtig aanbod te kunnen bieden op en voor de scholen. Kwatta wil daarnaast haar hechte samenwerkingsverbanden houden met een tiental theaters verspreid over Gelderland om zo een gespreide afzet van haar (samengesteld) product te garanderen en kinderen verspreid over de provincie te bereiken. Dit doet zij in overleg met andere jeugdgezelschappen, zodat afgestemd wordt voor welke leeftijdscategorie er dit jaar voorstellingen worden gebracht.

Kwatta werkt ook in de toekomst samen met de (Gelderse) topinstellingen zoals Het Gelders Orkest, Kröller-Müller Museum, Introdans Interactie, Museum het Valkhof en ArtEZ om gebruik te maken van elkaars expertise en het verbinden van netwerken. Dat doet zij onder meer door voorstellingen op locatie te maken.

Vertaling naar activiteiten

In onderstaande tabel is weergegeven welke activiteiten Kwatta de komende vier jaar wil opzetten en voor welke bezoekers (geografisch ingedeeld). Te zien is dat Kwatta haar voorstellingen voornamelijk voor kinderen in Gelderland spelen. Kwatta zal, het type activiteiten dat zij momenteel biedt, voor een deel voortzetten. Dat zijn voorstellingen op school, in de Kwatta-trailer (een vrachtwagen die op het schoolplein staat), in het theater en op locatie. Vanuit haar visie op theater vindt Kwatta het belangrijk dat kinderen in aanraking kunnen komen met een dergelijk evenwichtig samengesteld product.

De kern van de wijziging ten opzichte van het huidige Kwatta is dat Kwatta veel *minder* producties zal ontwikkelen dan voorheen, haar focus verlegt naar het primair onderwijs en haar voorstellingen vooral speelt in de provincie Gelderland. In het hoofdstuk productmix wordt uitvoeriger ingegaan op de samenhang tussen deze vijf soorten producties.

Jaar	2012			2013			2014			2015			2016		
	aantal	bezoekers	waarvan in GLD	aantal	bezoekers	waarvan in GLD	aantal	bezoekers	waarvan in GLD	aantal	bezoekers	waarvan in GLD	aantal	bezoekers	waarvan in GLD
Kwattaklasvoorstellingen	5	11.600	11.600	2	6.000	6.000	1	3.000	3.000	2	6.000	6.000	1	3.000	3.000
Trailervoorstellingen	1	1.150	900	1	2.880	2.880	1	3.840	3.840	1	3.840	3.840	1	3.840	3.840
Kleine zaalvoorstellingen	2	11.150	7.870	2	9.260	7.660	-	-	-	1	8.000	5.000	-	-	-
Grote zaal voorstellingen	1	4.000	1.120	-	-	-	1	15.000	10.000	-	-	-	1	15.000	10.000
Locatie voorstellingen	2	6.050	6.080	2	4.800	4.800	1	3.000	3.000	2	5.000	5.000	1	2.500	2.500
Totaal	11	33.950	27.570	7	22.940	21.340	4	24.840	19.840	6	22.840	19.840	4	24.340	19.340

De activiteitenlasten in een notendop

Onderstaande tabel geeft samenvattend aan hoe de lasten van de verschillende producties zich verhouden tot de totale activiteitenlasten. Te zien is dat de Kwattaklasvoorstellingen en de trailer-voorstellingen gezamenlijk ongeveer een derde van de totale activiteitenlasten bedragen. De lasten hiervan zijn relatief laag, maar de baten ervan echter ook; theater in de klas is belangrijk, maar kan niet kostendekkend worden aangeboden. De lasten voor de kleine zaalvoorstellingen zijn opgebouwd uit schoolvoorstellingen en vrije voorstellingen in Nijmegen (in het eigen theater Het Badhuis en in theaters in Gelderland en – in mindere mate – in Nederland. Grote zaalvoorstellingen zijn, zoals te zien is, relatief kostbaar. Zij zorgen aan de andere kant ook voor veel inkomsten, waardoor een evenwicht aangebracht kan worden binnen de totale begroting van kosten en baten.

Type voorstelling	2013 % van de activiteitenlasten	2014 % van de activiteitenlasten	2015 % van de activiteitenlasten	2016 % van de activiteitenlasten
Kwattaklasvoorstellingen	15%	9%	20%	16%
Trailervoorstellingen	22%	22%	26%	22%
Kleine zaalvoorstellingen	36%	-	26%	-
Grote zaal voorstellingen	-	45%	-	45%
Locatie voorstellingen	27%	23%	28%	17%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Totale activiteitenlasten*	€ 906.000	€ 800.000	€ 770.000	€ 845.000

* Dit zijn (afgerond op duizendtallen) de lasten die direct aan de activiteiten toegerekend kunnen worden. De beheerslasten zijn hierin niet opgenomen. Onder de beheerslasten wordt verstaan: hypotheeklasten Badhuis, schoonmaak en groot onderhoud pand, opstalverzekeringen, bestuurskosten - zakelijke leiding en administratie, accountantskosten.

De activiteiten (in de exploitatiebegroting) van een theatergezelschap houden elkaar dus in balans. De ene type activiteit kost geld, de andere brengt wat op. Met de ene activiteit wordt gezorgd voor een breed bereik, met de andere voor een bijzondere mix van genres en een diepgaande theaterervaring. Gezamenlijk vormen de activiteiten een passend geheel om theater te bieden voor kinderen in de provincie Gelderland.

Plan voor vier jaar & ombuigingen

Kwatta dient een plan in voor een periode van vier jaar. De komende jaren wordt de organisatie van Kwatta kleiner en flexibeler. Deze tijd heeft Kwatta nodig om haar gezelschap om te bouwen naar de nieuwe structuur. In het kort houdt de financiële en organisatorische structuur in:

- een bijdrage van de provincie Gelderland en de gemeente Nijmegen;

- een verhoging van de eigen inkomsten van het gezelschap (fondsen, sponsoring, et cetera);
- een sterke daling van de vaste kosten van de formatie, met andere woorden, een flexibeler organisatorisch model.

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste uitgangspunten gepresenteerd die ten grondslag liggen aan de uitdrukkelijke wens van Kwatta om een bijdrage van belang te blijven leveren aan jeugdtheater in de provincie Gelderland.

In de volgende hoofdstukken worden de keuzes verder uitgelegd en beargumenteerd.

4

ARTISTIEKE VISIE

EN

MISSIE

Inleiding

De artistieke visie van Kwatta is enerzijds een vertaling van de wereld waarin we leven en anderzijds een visie op kunst en op de ontwikkeling van het kind.

“De echte ontdekkingsreis bestaat niet uit het zoeken naar nieuwe landschappen, maar in het hebben van nieuwe ogen.” Marcel Proust

Kwatta ziet het als haar taak om kinderen te leren om op hun eigen ogen en inzichten te vertrouwen. Kwatta wil hen een blik bieden op de werkelijkheid die niet is ingekleurd door ouders of het onderwijs, door leerlijnen en leerdoelen, maar zich wel met beide weet te verbinden. Kwatta brengt een ode aan de fantasie, het anders denken en het anders zijn. Kwatta zoekt met haar voorstellingen altijd de weg naar het hart. Ieder kind is volgens Kwatta te raken door kunst. Kinderen zijn ‘onverschrokken’ kijkers die de vrijheid aandurven om zomaar ‘met eigen ogen’ te kijken naar iets dat ze niet kennen. Kwatta neemt haar publiek serieus en waakt ervoor dat voorstellingen nooit over de hoofden van kinderen heen gaan. Kwatta wil kinderen een vrijplaats bieden om zichzelf serieus te nemen: dat je naar muziek kunt luisteren terwijl je er niets van weet of niets van begrijpt, dat je niet raar bent als je als enige iets mooi vindt, dat jouw aller-individueelste ervaring er mag zijn.

Verbinden en samenwerken

Kwatta vindt dat creativiteit niet binnen één discipline gevangen hoeft te worden. Zij verbindt daarom in haar voorstellingen theater, teksttoneel, klassieke muziek en museale settings en biedt theatrale ervaringen aan in de klas, in het theater, in een concertzaal, in het museum en op locatie. Samenwerking met andere gezelschappen, schrijvers, regisseurs, componisten, orkesten, musea, schouwburgen en scholen is voor Kwatta vanuit deze verbindende visie vanzelfsprekend. Door samenwerking komen volgens Kwatta artistieke vernieuwing en verrassende producten tot stand, kan een nieuw publiek worden aangesproken, worden de banden met andere cultuurinstellingen verstevigd en ontwikkelen nieuwe talenten zich, wat het culturele klimaat ten goede komt.

Licht en speels

Wat kinderlijk eenvoudig *lijkt*, is niet vanzelfsprekend eenvoudig. Kwatta wil met haar voorstellingen geen kinderachtige voorstelling van zaken geven, of de wereld versimpelen tot ‘kleuterbeelden en kindertaal’. De stijl van Kwatta is licht en speels en verhoudt zich daarmee tot het kinderspel. In een zogenaamd eenvoudig verhaal kunnen complexe thema’s verankerd zitten.

Kwatta wil dat kinderen **kennis maken** met kunst en kunst **ontdekken**. Kwatta wil **samenwerken en verbinden**.

Op de volgende pagina is de missie van Kwatta opgenomen.

MISSIE

Het veranderende theaterlandschap en de artistieke visie van Kwatta hebben gezamenlijk geleid tot de volgende missie:

Kwatta maakt toegankelijk én eigenzinnig jeugdtheater voor kinderen in Landsdeel Oost, maar ook daarbuiten, en voor iedereen die het lef heeft om met verbazing om zich heen te kijken. Kwatta verbindt en maakt los.

- **Toegankelijk:** voor een voorstelling van Kwatta mag je soms best op je tenen staan, maar hij gaat nooit over je hoofd.
- **Eigenzinnig:** Kwatta vindt nooit iets kinderachtig en neemt niets als vanzelfsprekend aan.
- **Verbindt:** Kwatta verbindt kunstdisciplines, mensen, plekken en ideeën.
- **Maakt los:** met iedere voorstelling breekt Kwatta een lans voor de verwondering.

5

DOELGROEPEN EN SAMENWERKINGS PARTNERS

Kwatta heeft al een sterk netwerk dat zij wil onderhouden en verder uitbouwen. Kwatta werkt vanuit een stevige basis. Zij maakt onderscheid in publieksdoelgroepen, de doelgroep 'afname' en samenwerkingspartners.

Doelgroep - publieksdoelgroepen

Kwatta onderscheidt twee publieksdoelgroepen:

Leerlingen in het primair onderwijs

Het primair onderwijs bestaat uit kinderen in de leeftijd 4 tot 12 jaar in Gelderland en in de rest van Nederland. De kinderen vormen de publieksdoelgroep, maar de eigenlijke doelgroep (de beslisser), degene die de diensten van Kwatta afneemt, zijn de cultuurcoördinatoren van de scholen en de cultuurpunten. Het potentieel bereik van Kwatta in Gelderland bedraagt ongeveer 350.000 kinderen in het primair onderwijs via 1.029 scholen.

Familiepubliek

Ouders met kinderen, grootouders met hun kleinkinderen vormen een belangrijke doelgroep voor Kwatta. Dit is een potentieel familiepubliek van circa 1,5 miljoen mensen in Gelderland (de hiervoor genoemde 350.000 kinderen met hun ouders en grootouders). Een snelle rekensom laat zien dat er jaarlijks zo een 30.000 à 40.000 kaarten beschikbaar zijn voor vrije jeugd- en familievoorstellingen in de theaters in Gelderland, verdeeld over 100 à 150 voorstellingen.* Deze aantallen tonen aan dat de inzet van meerdere jeugdtheatergezelschappen in de provincie nodig is om de vraag te kunnen bedienen.

* Binnen de provincie Gelderland bieden dertien theaters jeugd- en familievoorstellingen (Harderwijk, Hardenberg, Doetinchem, Zevenaar, Nijmegen, Culemborg, Ede, Winterswijk, Apeldoorn, Zutphen, Arnhem, Zaltbommel en Tiel). Hiervan bieden tien theaters jaarlijks tien à vijftien kleinezaalvoorstellingen. Totaal dus 100-150 voorstellingen à 250 zitplaatsen = 30.000 à 40.000 kaarten.

Doelgroep - de afname

Voor een deel van het aanbod van Kwatta zijn de kinderen de publieksdoelgroep, maar zij zijn niet degenen die ervoor zorgen dat de voorstelling wordt geprogrammeerd, of die de voorstelling afnemen. Hieronder wordt in kaart gebracht wie dit wel zijn. Zij spelen een belangrijke deze rol.

Theaterprogrammeurs in Landsdeel Oost

Kwatta heeft met ongeveer tien theaters en schouwburgen in Landsdeel Oost meerjaren-afspraken. Jaarlijks zal Kwatta minimaal één reisvoorstelling in deze schouwburgen spelen. Zoals zojuist inzichtelijk gemaakt zijn er in Gelderland er ongeveer 100 à 150 te programmeren vrije voorstellingen. In het aanbod van ongeveer totaal 150 voorstellingen in Gelderland, kan Kwatta hierin zeker een rol spelen.

Kwatta heeft goede contacten met deze theaters, waardoor zij haar vrije voorstellingen hier goed kan brengen. Met een aantal schouwburgen in Gelderland wil Kwatta de samenwerking intensiveren door gezamenlijk op te trekken richting scholen en meer activiteiten te verzorgen dan alleen de voorstellingen. Daarbij sluit Kwatta aan bij de ingezette trends dat scholen een mix wensen tussen receptief en actief aanbod en dat theaters een sterkere relatie aan willen gaan met hun publiek en een aantal vaste gezelschappen. Voor theaters is het daarom interessant om met een regionaal gezelschap een dergelijke band aan te gaan. Hierna wordt specifiek ingegaan op hoe deze aanpak zich verhoudt tot de landelijke en provinciale taak van Theater Sonnevank.

De rol van cultuurmakelaars en een nieuw loket

In Gelderland zijn momenteel dertien cultuurpunten: instellingen die gesubsidieerd worden door gemeente of provincie en die nu nog een bemiddelende taak hebben tussen de instellingen en de scholen. Een aantal cultuurpunten hanteert momenteel het kunstmenu, waar Kwatta vaak standaard in is opgenomen. Andere cultuurpunten inventariseren alleen het aanbod en brengen een cultuurgids uit waaruit scholen zelf een menu kunnen samenstellen. Cultuurinstellingen hebben wisselende ervaringen met cultuurpunten. Omdat elk cultuurpunt geheel anders werkt, is het moeilijk om op een efficiënte manier met hen samen te werken. Met ingang van januari 2013 zal de financiering van de cultuurpunten veelal stopgezet worden. Dat betekent dat er een nieuw evenwicht gezocht moet worden in hoe het cultuuraanbod bij de scholen terecht zal komen. Kwatta ziet dit als een kans voor de toekomst om de makelaarsfunctie efficiënt in te richten. Hiertoe heeft Kwatta een plan ontwikkeld dat zowel inspeelt op het opvangen van het (deels) wegvallen van de cultuurpunten als ook op de 'doorlopende leerlijn'. Landelijk gezien is de trend namelijk ingezet dat een doorlopende leerlijn aan de basis van cultuureducatie moet liggen om zo meer samenhang aan te brengen in het cultuuronderwijs. Kwatta heeft geconstateerd dat scholen momenteel actief bezig zijn met het ontwikkelen van deze doorlopende leerlijn cultuureducatie. Zij verenigen zich hiertoe in cultuurcommissies en bundelen zo hun krachten op een gebied waar hun voornaamste expertise niet ligt. Via de commissies gaan zij actief op zoek naar een invulling van hun culturele activiteiten. Kwatta signaleert dat hier een kans ligt voor cultuurinstellingen, die hierin gezamenlijk kunnen optrekken. Op dit moment is het namelijk zo dat

elke instelling zijn eigen verkoop doet in de poging binnen te komen bij de scholen, wat een zeer arbeidsintensief proces is.

Kwatta heeft een plan voor het openen van een loket waar cultuurpunten en scholen terecht kunnen als zij hoogwaardig aanbod willen boeken uit Landsdeel Oost. Door het aanbod te bundelen en gezamenlijk aan te bieden beperkt Kwatta de wirwar aan communicatielijnen die nu is ontstaan. Volgens het plan komt er één toegangspunt voor alle cultuurpunten en scholen uit Landsdeel Oost.

Introdans, Het Gelders Orkest, Gnaffel en Sonnevank hebben interesse getoond in een dergelijk plan om de afname van de gezelschappen in Landsdeel Oost te bevorderen. Juist voor deze scholen zal het loket een vast aanspreekpunt kunnen worden. In het aanbod zijn verschillende kunst disciplines vertegenwoordigd. Daarnaast kan ingespeeld worden op de vragen vanuit het onderwijs en daarmee actieve bijdrage worden geleverd aan de kwaliteit van cultuureducatie.

In 2013 zal Kwatta dit idee verder verkennen in overleg met de betrokken instellingen. Zij zal de (eventuele) ontwikkelkosten van het loket zelf financieren, in samenwerking met de andere participanten.

Samenwerkingspartners

Andere jeugdproducenten – regionaal

Zoals in hoofdstuk 3 – Strategie al kort uiteengezet, heeft Kwatta het voornemen om haar activiteiten af te stemmen met de andere jeugdgezelschappen die actief zijn in de provincie Gelderland en dichtbij Nijmegen (oosten van Brabant en het noorden van Limburg). De samenwerking en afstemming wil Kwatta het komende jaar verder uitbreiden. Specifiek gaat dit om Sonnevand, Het Laagland, Gnaffel en Artemis.

Specifiek - Gnaffel

Gnaffel en Kwatta voelen zich artistiek verwant en willen in de toekomst intensiever samenwerken. Dit geldt zowel voor het coproduceren van voorstellingen als voor het gezamenlijk optrekken richting onderwijs in de vorm van een loket voor jeugdpodiumkunsten.

Andere jeugdproducenten – overig

Kwatta onderhoudt momenteel contacten met andere jeugdproducenten in het land. Doel hiervan is zowel inhoudelijke uitwisseling als ook samenwerking op het gebied van marketing (en cultureel ondernemerschap). In de toekomst wil Kwatta dit verder uitbreiden. Verderop in het plan worden de concrete ideeën hiervoor uiteengezet.

Kwatta zal ook de komende jaren nauw samenwerken met een aantal topinstellingen uit de provincie Gelderland. Doel is zowel inhoudelijke uitwisseling en coproducties, als ook gezamenlijke marketing. Dit laatste sluit aan bij de ontwikkelingen die andere cultuurinstellingen in het land ook doormaken. Hieronder zijn de samenwerkingspartners beknopt opgenomen. De concrete samenwerkingsprojecten worden uitgelegd in de hoofdstukken Productmix en Communicatie en Marketing.

Het Gelders Orkest

Sinds 2007 werkt Kwatta samen met Het Gelders orkest. Dit heeft geresulteerd in een serie unieke voorstellingen: *Tsaar Saltaan*, *L'Histoire du Soldat*, *Petroesjka*. Met deze samenwerking verbindt Kwatta niet alleen twee disciplines en twee netwerken. Het ontsluit ook voor haar jonge publiek de wereld van het concertgebouw, het orkest, de klassieke muziek en laat zien dat iedere noot die geschreven is, ook voor hen bedoeld is, dat het concertgebouw er ook staat voor kinderen en dat al die musici en acteurs op het podium speciaal voor hen zo mooi spelen.

Introdans Interactie

Introdans Interactie en Kwatta volgen elkaars werk al jaren intensief. Zakelijk trekken beide partijen samen op richting afnemers in het onderwijs en steunpunten. Artistiek willen de gezelschappen elkaar in een eerste pilotproject gaan bevragen op ieders metier en onderzoeken wat voor beide de meerwaarde voor de toekomst zou kunnen zijn richting jeugd en infrastructuur in Landsdeel Oost.

Musea

Kwatta vindt het interessant om een dialoog aan te gaan met instellingen waarin een andere kunstvorm leidend is. Daarom werkt zij nauw samen met een aantal musea in de provincie Gelderland. Kwatta heeft succesvolle voorstellingen gemaakt in Museum het Valkhof in Nijmegen en het Kröller-Müller Museum in Otterlo. Zo zagen bijvoorbeeld 15.000 bezoekers de voorstelling *Mag ik je ogen even lenen* in het Valkhof en bijna 7.500 bezoekers *Kijk...daar drijft een Pan!* in het Kröller-Müller Museum. Met de voorstelling bracht Kwatta de musea een publiek dat niet vaak in een museum komt en de voorstelling gaf Kwatta op haar beurt ook nieuw publiek.

ArtEZ

In 2011 is Kwatta een samenwerking aangegaan met ArtEZ hogeschool voor de kunsten in Arnhem. Samen met de afdeling muziektheater van dit conservatorium is een plan ontwikkeld dat in 2013 leidt tot een gezamenlijke voorstelling: de studenten componeren, musiceren en acteren in een muziektheaterproductie. hiertoe een stuk voor de voorstelling. Ook met de afdeling toneel van ArtEZ liggen er afspraken om elkaar structureel op te zoeken: stages, voorstellingsbezoek, workshops, afstudeervoorstellingen in het Badhuis. Kwatta ziet ArtEZ als een kweekvijver voor jong talent, dat zij graag wil ontmoeten. De andere reden voor de samenwerking is dat Kwatta studenten kennis wil laten maken met jeugdtheater.

Pilot met andere jeugdproducenten

Kwatta heeft het plan om in 2014 aan te sluiten bij een pilot met collega-jeugdproducenten Het Laagland, De Stijle, Holland Opera en het Houten Huis. Deze vier andere producenten hebben net als Kwatta een eigen theater in de standplaats. De kern van de pilot is dat de vijf producenten, die verdeeld zijn over heel land, elkaars theaterzalen gaan bespelen.

Zo kunnen zij alle vijf hun publiek vergroten. Landelijk is er een teruglopende trend in bezoekersaantallen zichtbaar, de vijf producenten zetten op deze manier hun en elkaars marketing zo optimaal mogelijk in. In 2012 zijn de gezamenlijke voorbereidingen voor de pilot gestart. Kwatta zal het plan in 2013 verder verkennen.

Talentontwikkeling – scouten

Kwatta zal zich blijven oriënteren op de landelijke ontwikkelingen in het veld en op de opleidingen en waar mogelijk nieuw talent de mogelijkheid geven om bij Kwatta een eerste jeugdtheaterregie te doen, ofwel in de klas, ofwel in de trailer. De artistiek leider zal deze processen ondersteunen en coachen. Naast regietalent houdt Kwatta ook haar ogen open voor acteertalent, nieuwe componisten en schrijvers.

Talentontwikkeling wordt door de overheden in Landsdeel Oost als belangrijk gezien. Kwatta vindt talentontwikkeling ook erg belangrijk, maar vanwege de financiën heeft talentontwikkeling nu geen prioriteit. Mocht zich in de toekomst een goede aanleiding voordoen, zal Kwatta talentontwikkeling graag actiever dan nu het geval is, oppakken.

© edwin deen

© edwindeen.nl

Edu-Art & Cultuureducatie met Kwaliteit

De afgelopen jaren is door de drie overheden - rijk, provincie en gemeenten - samengewerkt op het thema cultuureducatie. Ook voor de komende kunstenplanperiode wordt ingezet op dit thema. Het nieuwe programma van het ministerie van OCW, Cultuureducatie met Kwaliteit - looptijd 2013 t/m 2016 - heeft tot doel de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door middel van een landelijk samenhangende aanpak te borgen. Dit sluit aan op de trend dat kunst en cultuur wordt geïntegreerd in de doorlopende leerlijn. Binnen deze regeling kunnen, op voorspraak van gemeenten en provincie, lokale aanvragen in het kader van dit programma worden ingediend. Instellingen uit de basisinfrastructuur mogen niet indienen voor deze regeling. De voorwaarde van de regeling voor de periode 2013-2016 is dat de provincie zorg draagt voor een jaarlijkse matching.

De opdracht aan Edu-Art

De regeling Cultuureducatie met Kwaliteit vraagt een samenwerking tussen culturele instellingen en het onderwijs. De provincie heeft Edu-Art de opdracht gegeven om de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit uit te voeren. Kwatta is voornemens om in samenwerking met Edu-Art, de cultuurpunten Gelderland, de schouwburgen, samenwerkingspartners en een geselecteerd aantal scholen een aanvraag te doen. Uitgangspunt is dat klassen een aanbod krijgen uitgaande van de mogelijkheden van deze leeftijdscategorie. De bijgaande educatieve activiteiten vinden hun oorsprong in de voorstelling, maar zijn afgestemd op de leerlijn van de betreffende bouw. Kwatta zou graag een inhoudelijke rol spelen in de aanvraag van Edu-Art.

© edwin deen

Inleiding

Kwatta heeft een onderliggende visie voor haar productmix, voortkomend uit haar artistieke visie, missie en strategie. Kwatta heeft als doel dat kinderen, als onderdeel van de doorlopende leerlijn, in aanraking komen met verschillende typen theater. Kwatta wil hierin geen volgorde opleggen, maar heeft de wens dat kinderen hun fantasie op verschillende manieren leren ontdekken. Dat kan in de klas, in het theater en in het museum. De figuur geeft deze visie schematisch weer. In het schema ziet u de producten die Kwatta zal aanbieden. Deze producten worden de komende pagina's verder uiteengezet.

De Kwattaklasvoorstelling

- Een Kwattaklasvoorstelling is een korte voorstelling die in de klas wordt gespeeld. Deze voorstelling is bedoeld voor scholen in Gelderland die niet in de buurt van een theater gevestigd zijn. Kwatta heeft de laatste jaren gemerkt dat deze scholen het lang niet allemaal (financieel/geografische ligging) kunnen opbrengen om naar voorstellingen in het theater te gaan. Van de 350.000 kinderen (primair onderwijs) in Gelderland, woont er drie kwart niet in een plaats waar een theater is gevestigd. Om deze

grote groep toch te kunnen bedienen, biedt Kwatta de Kwattaklasvoorstelling aan. Het is voor kinderen een bijzondere kennismaking met de magie van het theater. Vanwege de laagdrempeligheid van deze voorstelling en taak die Kwatta voor zichzelf ziet om in heel Gelderland theater te verzorgen is dit product één van de speerpunten. Het geeft kinderen de mogelijkheid om voor het eerst kennis te maken met theater.

- Ook Theater Sonnevand heeft de opdracht om in Gelderland op scholen te spelen. Voor hen ligt het zwaartepunt binnen Landsdeel Oost op Overijssel, maar zij zal ook in Gelderland op scholen spelen. Omdat er zo veel kinderen in de provincie woonachtig zijn, vullen de activiteiten van beide gezelschappen elkaar aan.
- Kwatta ontwikkelt één Kwattaklasvoorstelling per theaterseizoen, voor één bepaalde leeftijdsgroep. De Kwattaklasvoorstelling wordt per keer voor één klas, circa 25 kinderen, gespeeld. De voorstelling speelt per theaterseizoen ongeveer 100 keer in de provincie Gelderland. Kwatta bereikt hiermee jaarlijks 2.500 scholieren in het primair onderwijs, verdeeld over 40 scholen.
- Voor deze voorstellingen wil Kwatta, naast de bijdrage van de scholen, provinciale subsidie inzetten.
- Zowel Theater Artemis (Brabant) als Het Laagland (Limburg) hebben aangegeven dat er in hun provincies gebieden zijn die zij niet bespelen (het oosten van Brabant en het noorden van Limburg). Dit is met hen in het kader van dit plan besproken. Geografisch gezien liggen deze gebieden dicht bij Kwatta. In samenwerking met de Kunstbalie (Brabants cultuurpunt) wil Kwatta haar aanbod in deze gebieden aanbieden. Kwatta speelt al veel van

- haar reisvoorstellingen in Brabant maar zal ook haar trailer- en klassenvoorstellingen daar gaan spelen om zo de tournees te verlengen en de ontwikkelingskosten terug te verdienen. Deze wens kan alleen gerealiseerd worden als de tournee op zijn minst kostendekkend zal zijn.

De trailervoorstelling

- Een trailervoorstelling is een voorstelling in de Kwattatrailer. De trailer wordt geparkeerd op het schoolplein van een basisschool. In 2011 heeft Kwatta, met steun van de provincie Gelderland, een eigen theatertrailer gekocht waarmee zij naar de scholen toegaat.
- Vanuit dezelfde gedachte als de Kwattaklasvoorstelling, brengt Kwatta theater naar de scholen toe.
- Kwatta ontwikkelt één trailervoorstelling per theaterseizoen. Elk seizoen ontwikkelt Kwatta een voorstelling voor een andere groep (1-2, 3-4, 5-6, 7-8). Deze wordt per keer voor ongeveer 60 kinderen gespeeld en kent circa 50 speelbeurten in Gelderland. Hiermee bereikt Kwatta jaarlijks 3000 scholieren in het primair onderwijs, verdeeld over 100 schoolklassen. We stellen voor om het ontwikkelen en het spelen van deze voorstellingen te financieren uit de provinciale subsidie.
- Kwatta wil deze voorstellingen financieren uit de provinciale subsidie.

De kleine zaalvoorstelling

- Een kleine zaalvoorstelling is een productie die gespeeld wordt in een kleine theaterzaal (tot 250 zitplaatsen).
- Een kleine zaalvoorstelling speelt in Kwatta's eigen theater het Badhuis, gaat op tournee door Gelderland en de rest van Nederland.
- Een kleine zaalvoorstelling wordt gespeeld als vrije voorstelling (toegankelijk in het Badhuis of in een schouwburg, voor iedereen die een kaartje koopt) en als schoolvoorstelling (scholen gaan naar een besloten voorstelling in het Badhuis of in een schouwburg).
- Kwatta maakt per jaar in ieder geval één kleine zaalvoorstelling. Deze voorstelling zal gespeeld worden in de theaters in onze standplaats (het Badhuis), Oost-Nederland en de theaters in de grote steden.
- De kleine zaalvoorstelling speelt gemiddeld 50 keer waarvan 10 in het Badhuis in Nijmegen, 25 in Lands-deel Oost en 15 in de rest van het land.
- Hiervan speelt Kwatta 30 schoolvoorstellingen voor 6.000 kinderen en 20 vrije voorstellingen voor 3.000 bezoekers.
- Kwatta stelt voor de vrije en schoolvoorstellingen in Gelderland te financieren met behulp van provinciale subsidie. Daarnaast zijn er de inkomsten uit kaartverkoop (partage of uitkoop).
- De totale ontwikkelingskosten en de vrije- en schoolvoorstellingen in de rest van het land zullen gefinancierd worden uit de opbrengsten en door middel van financiering door het Fonds Podiumkunsten en overige externe financiering en sponsoring.
- Ook bij het spelen van de kleine zaalvoorstelling ziet Kwatta kansen om meer in het oosten van Brabant en het noorden van Limburg te spelen.

Reprise van reisvoorstellingen

- Per jaar zal Kwatta mogelijk één reisvoorstelling in reprise nemen, met name gericht op de afzet van schoolvoorstellingen. Scholen hebben een voorkeur voor reprises omdat ze dan weten welk product ze inkopen. Omdat de ontwikkelingskosten reeds gemaakt zijn, is een dergelijke reprise financieel interessant en levert derhalve meer eigen inkomsten op.
- De voorstelling zal 60 keer spelen, waarvan 20 keer in het Badhuis, 20 keer in de provincie en 20 keer in de rest van het land. Van deze 60 voorstellingen zijn er 10 een vrije voorstelling en 50 een schoolvoorstelling.

Grote zaalvoorstelling

- Kwatta heeft de ambitie om de komende vier jaar twee grote zaalvoorstellingen te produceren.
- Kwatta zal de voorstelling coproduceren met een commerciële partner.
- De eerste grotezaalvoorstelling is *Dissus*, een coproductie met Het Gelders Orkest in 2014.
- Het voorstel is dat de grote zaalvoorstelling deels wordt gefinancierd door de provincie, maar dit is alleen mogelijk indien er ook extra financiering gevonden wordt vanuit publieke en private fondsen en eventueel het bedrijfsleven.

Locatievoorstellingen

- In haar locatievoorstellingen zoekt Kwatta naar crossovers met andere disciplines. Voor Kwatta zijn musea een interessante partij, waarmee ze veel ervaring heeft opgedaan en waarin ze succesvol is gebleken.
- Locatievoorstellingen zijn kostbaar, Kwatta wil deze producties daarom ontwikkelen op basis van coproductie. Ze gaat ervan uit eens per twee jaar een grotere locatievoorstelling te maken.
- Kwatta wil in 2013 de succesvolle voorstelling *Kijk...daar drijft een Pan!* (coproductie met het Kröller-Müller Museum) hernemen. Daarnaast wil Kwatta de samenwerking met andere musea starten. Mogelijke partners zijn het Afrikamuseum in Berg en Dal en het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem.

Kleine projecten in 2013

2013 vormt een overgangsjaar voor Kwatta. Oorzaak is de huidige positie in de BIS. In het hoofdstuk financiële strategie wordt hier verder op ingegaan. De volgende activiteiten staan gepland:

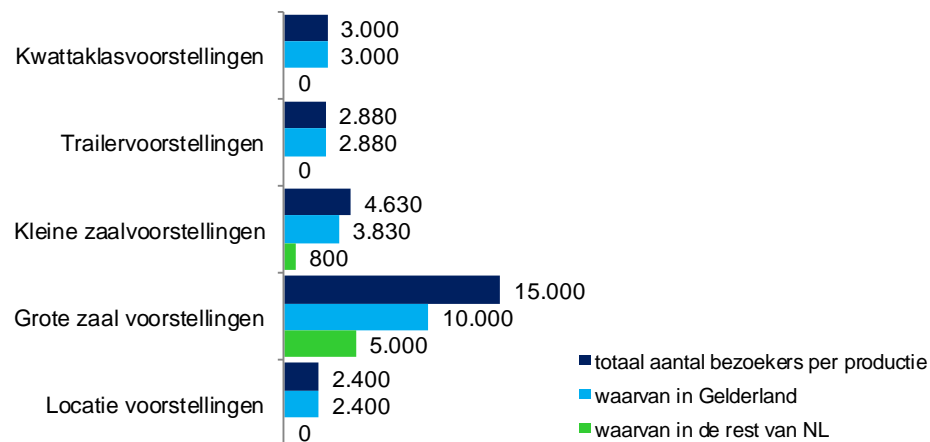
- In 2013 staat een aantal kleine samenwerkingsprojecten gepland met ArtEZ, Het Gelders Orkest en het Nederlands Symfonieorkest. Met Het Gelders Orkest en het Nederlands Symfonieorkest maakt Kwatta *Het orkest groeit*. Dit is een kennismaking voor leerlingen van het primair onderwijs met een symfonisch orkest aan de hand van een verhaal, geschreven en geregisseerd door de artistiek leider. De voorstelling zal in 2013 ontwikkeld worden en in de komende vier jaar jaarlijks een periode gespeeld worden in concertgebouwen in zowel Gelderland als Overijssel. Voor dit project worden extra fondsen aangevraagd.

- L'Histoire du Soldat* is een voorstelling die door Kwatta en Het Gelders Orkest in 2011 is gemaakt en die vorig jaar in Arnhem als een serie schoolvoorstellingen heeft gespeeld. In 2013 zal een serie schoolvoorstellingen in Nijmegen worden gespeeld.
- In 2013 werkt Kwatta gedurende een week samen met de muziektheaterafdeling van ArtEZ. Onder begeleiding van de artistiek leider werken de studenten in een week naar een voorstelling toe. Deze voorstelling zal twee keer voor vrij publiek gepresenteerd worden en een keer voor scholen.

Samengevat in cijfers

De staafdiagram hieronder laat zien hoeveel bezoekers Kwatta per productie bereikt. Niet elk type voorstelling wordt elk jaar gespeeld, daarom laat het schema zien welke producties Kwatta de komende vier jaar wil spelen. In het schema en de staafdiagram zijn de reprisevoorstellingen niet opgenomen, omdat daar nog geen zekerheid over is. *Het orkest groeit* is opgenomen als locatievoorstelling.

Type voorstelling	2013	2014	2015	2016
	aantal producties	aantal producties	aantal producties	aantal producties
Kwattaklasvoorstellingen	2	1	2	1
Trailervoorstellingen	1	1	1	1
Kleine zaalvoorstellingen	2	-	1	-
Grote zaal voorstellingen	-	1	-	1
Locatie voorstellingen	2	1	2	1
Totaal	7	4	6	4

Educatie

Kwattabonnement

- Sinds 2008 kent Kwatta het Kwattabonnement. Met het Kwattabonnement zet Kwatta in op de geïntegreerde werkwijze, waarin een intrinsieke theaterervaring & cultuureducatie één zijn.
- Het abonnement is een mix van voorstellingen en educatieve activiteiten. Scholen gaan een contract voor een jaar aan met Kwatta en nemen in dat jaar minimaal één voorstelling en een educatieve activiteit af. Deze educatieve activiteiten bestaan uit workshops rondom voorstellingen, het maken van een voorstelling met de klas, een acteur in de klas, regiewerkshops voor docenten gericht op de groep acht-eindmusical et cetera.
- Het Kwattabonnement wordt momenteel alleen afgenomen in Nijmegen. Wegens het grote succes ziet Kwatta mogelijkheden om dit de komende vier jaar, in samenwerking met diverse schouwburgen, verder uit te breiden naar overige plaatsen in de provincie. Voor 2013 staat een pilot gepland met Schouwburg Arnhem. In 2014 zal het abonnement ook verkrijgbaar zijn in Tiel en Winterswijk.

Vanaf 2013 zullen er twee nieuwe producten aan het abonnement worden toegevoegd:

- 1) De schouwburgvoorstelling - Gevangen in een voorstelling krijgen scholen een rondleiding achter de schermen van de schouwburg.

- 2) De bredeschoolvoorstelling - Kwatta ontwikkelt een voorstelling, speciaal voor leerlingen, om zelf te spelen. In een viertal wekelijkse lessen gegeven door het docententeam van Kwatta wordt deze voorstelling ingestudeerd met de kinderen. Na vier weken wordt de voorstelling in één dag afgemonteerd in de plaatselijke schouwburg en gepresenteerd aan ouders, familie en vrienden. In deze voorstelling zullen ook altijd minimaal twee professionele acteurs meespelen. Het mes snijdt aan twee kanten: kinderen krijgen een podiumervaring en volwassenen komen naar de schouwburg om daar hun kinderen te zien optreden.

Kerdoelen cultuureducatie binnen het Kwattabonnement:

- **Leerdoel 54:** De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- **Leerdoel 55:** De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren. Daarnaast doen de activiteiten binnen het Kwattabonnement een beroep op de algemene competenties: vermogen tot samenwerken, onderzoekend vermogen, vermogen tot zelfstandig werken.

Geografische verdeling

De afgelopen jaren heeft Kwatta haar voorstellingen verspreid over de gehele provincie gespeeld. De afbeelding hieronder laat zien tot waar in de provincie Gelderland het netwerk van Kwatta reikt en geeft aan met welke voorstellingen Kwatta de kinderen in de provincie bereikt.

KWATTA NETWERK BINNEN GELDERLAND

- **Kwattaklasvoorstellingen** / 30 bezoekers per voorstelling
- **Trailervoorstellingen** / 60 bezoekers per voorstelling
- **Kleine zaalvoorstellingen** / 200 bezoekers per voorstelling
- **Grote zaalvoorstellingen** / 500 bezoekers per voorstelling
- **Locatie voorstellingen** / 150 bezoekers per voorstelling

7

COMMUNICATIE EN MARKETING

Inleiding & algemeen profiel

Kwatta profileert zich met een toon waarmee ze zowel kinderen als jongeren en volwassenen aan wil spreken. Kwatta's communicatie-uitingen zijn kindvriendelijk, maar niet kinderachtig. Per voorstelling wordt strategisch bepaald op welke specifieke doelgroep Kwatta zich richt en welke acties worden toegepast. Voor elke nieuwe voorstelling ontwerpt de huisillustrator Ceseli Josephus Jitta een uniek beeld voor flyer en affiche. Dit beeld is herkenbaar, spreekt kinderen en volwassenen aan en maakt nieuwsgierig. Kwatta werkt voor verdere vormgeving nauw samen met inopdracht van, een Nijmeegs bureau van jonge ontwerpers.

Marketing - schouwburgen

Voor haar reisvoorstellingen maakt Kwatta afspraken met de marketingafdeling van de schouwburgen. De schouwburgen ontvangen flyers, posters, foto's en de promoclips van de voorstelling en worden op de hoogte gehouden van het laatste nieuws. Kwatta brainstormt met de marketingmedewerkers over aanvullende marketingacties.

Marketing - familiepubliek

Het vaste Kwattaklantenbestand (1.500 personen) ontvangt, evenals de belangrijke contacten in het veld en de politiek, premièrepost. Bij iedere voorstelling wordt een persbericht verstuurd naar het vaste persbestand, aangevuld met extra adressen, gebaseerd op het thema van de voorstelling. Voor iedere voorstelling maakt Kwatta een promotiefilmpje en foto's, die worden uitgezet naar de theaters. Deze worden ook geplaatst op Kwatta's website en Kwatta's YouTube-kanaal.

Kwatta onderhoudt structureel contact met haar klanten door middel van:

- De maandelijkse digitale nieuwsbrief, met het laatste nieuws over Kwatta en haar voorstellingen en speciale acties.
- De halfjaarlijkse Kwattakrant, gericht op kinderen en volwassenen. Inhoud: mix van interviews met acteurs, voorwoord van de artistiek directeur, achtergrondinfo, doe-opdrachten voor kinderen en speciale vormgeving: de krant is tevens een poster van één van Kwatta's voorstellingen.
- De jaarlijkse seizoensbrochure, gericht op volwassenen, maar tevens in Kwatta's kenmerkende kindvriendelijke huisstijl.
- Kwatta heeft meer dan 2.000 vrienden op Facebook en houdt deze vrienden dagelijks op de hoogte over Kwatta en haar voorstellingen.

Marketing - Cultuurpunten

- Kwatta laat speciaal voor de cultuurpunten een aanbodfolder maken met een overzicht van alle producten van Kwatta gericht op de scholen. Dit aanbod presenteert zij vervolgens tijdens de cultuurmarkt die elk cultuurpunt jaarlijks organiseert.
- Bij een aantal cultuurmarkten geeft Kwatta ook workshops, gebaseerd op de workshops bij de voorstellingen.

Marketing - Cultuurcommissies

Kwatta heeft een promofilm laten maken die Kwatta verspreidt onder cultuurcommissies om hen kennis te laten maken met Kwatta. Op uitnodiging geeft Kwatta presentaties bij deze cultuurcommissies.

Klik [hier](#) voor de promofilm van

Of typ 'Kwatta compil' in op YouTube.com

8

CULTUREEL ONDERNEMER- SCHAP

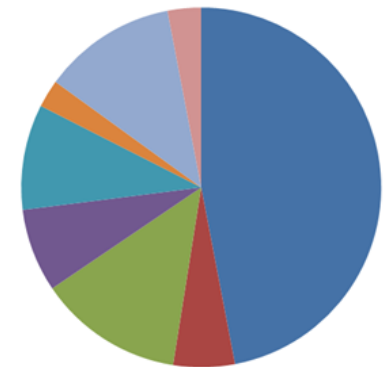
Inleiding

Het Rijk, de provincies en gemeentes hebben de laatste jaren een transitie doorgaan in hun denken over cultureel ondernemerschap, mede ingegeven door de economische situatie waarin Nederland verkeert. De provincie Gelderland heeft het onderwerp cultureel ondernemerschap als bijzonder onderwerp aangemerkt in haar programma Cultuur en Erfgoed 2013-2016 'Gelderland Cultuurprovincie!', waarin de provincie aangeeft dat cultureel ondernemerschap een balans moet zijn tussen artistieke autonomie, culturele waarden en geld verdienen. Zij benadrukt daarin de verbinding met marktpartijen. Eerlijkheid gebiedt aan te geven dat culturele instellingen dit onderwerp pas sinds enkele jaren op de agenda hebben staan. Voor Kwatta is het eerder niet nodig geweest om in te zetten op cultureel ondernemerschap. De economie – en daardoor ook de overheden – stelden Kwatta in staat om zich volledig op haar primaire taak te richten, namelijk het maken en presenteren van theatervoorstellingen en educatieprogramma's. De economie is de laatste jaren enorm veranderd. Kwatta erkent het belang van cultureel ondernemerschap volledig en heeft de ambitie de komende jaren zich hier sterker op te richten. Zij ziet het als een uitdaging om zich sterker op dit gebied te ontwikkelen. Voor Kwatta ligt de kern van een nieuwe creatieve vorm van ondernemen in het vinden van een goed evenwicht tussen de investering die voor jeugdtheater nodig is en de betrokkenheid van zowel publiek als marktpartijen. Wel dient aangemerkt te worden dat hoogwaardig jeugdtheater en het bijbehorende educatieprogramma nooit kostendekkend kan worden gebracht. Geen enkel hoogwaardig (jeugd)gezelschap is daartoe in staat. Vanuit haar visie wil

Kwatta haar maatschappelijke draagvlak de komende jaren verder vergroten en zodoende een duurzame en meer onafhankelijke financiële positie verwerven in het cultureel landschap. Haar streven is om het eigen inkomstenpercentage de komende vier jaar te verhogen.

Inkomstenverdeling in 2016

Hieronder staat de inkomstenverdeling van Kwatta in 2016 weergegeven. De diagram laat zien dat Kwatta in 2016 in staat zal zijn om circa 45% van haar inkomsten uit andere middelen te vergaren dan via de gemeentelijke bijdrage en de structurele bijdrage die Kwatta nu aan de provincie vraagt. In 2013 is dit percentage lager, circa 25%. Met gepaste trots wil Kwatta aangeven dat de groei die Kwatta zal doormaken naar het percentage van 2016, landelijk gezien hoog is. Op de volgende pagina staat uiteengezet hoe deze groei door Kwatta zal worden gerealiseerd.

De komende vier jaar zet Kwatta met de volgende punten in op cultureel ondernemerschap. Hierbij wordt ook in beeld gebracht in welke mate zij een andere aanpak volgt dan vanuit haar positie als bisinstelling.

Fondsenwerving

Doordat Kwatta per 1 januari 2013 niet meer rijksgesubsidieerd zal zijn, biedt dit juist meer mogelijkheden voor financiering door publieke fondsen. Specifiek biedt Fonds Podiumkunsten kansen voor projectgelden, waar Kwatta voorheen, vanuit haar positie in de BIS niet mocht aanvragen. Daarnaast heeft het Rijk in het regeerakkoord, dat Rutte en Samsom eind oktober 2012 gezamenlijk presenteerden, aangegeven dat talentontwikkeling wordt gestimuleerd via het Fonds Podiumkunsten en vanuit cultuureducatie. De verwachting is dat na vaststelling van het regeerakkoord verder wordt bepaald hoe het Rijk hieraan zal vormgeven.

Zoals aangegeven is het niet eerder nodig geweest om sterk in te zetten op fondsenwerving. Kwatta heeft nu ook nog niet de expertise om optimaal resultaat te boeken met fondsenwerving. Concreet wil Kwatta daarom in 2013 een plan ontwikkelen om haar mogelijkheden voor fondsen-werving in kaart te brengen. Een optie is om met een zelfstandige fondsenwerver te gaan werken die voor producties een financiële bijdrage aanvraagt bij diverse (cultuur)fondsen. Vertrekpunt is dat de functie uiteindelijk niet opgenomen wordt bij de vaste personeelskosten, maar in de afzonderlijke projectbegrotingen. De uren die voor fondsenwerving worden gemaakt, dienen zichzelf dus per project terug te verdienen.

Sponsoring

Kwatta ziet voor de directe toekomst verschillende mogelijkheden voor sponsorschap; het sponsoren van het gezelschap in zijn geheel en het sponsoren van (onderdelen van) activiteiten.

Sponsorplan en fondsenwerver

Tot 2012 heeft Kwatta geen actief sponsorbeleid gevoerd. Hier is in 2012 verandering in gekomen: de eerste stappen zijn dit jaar gezet met als positief resultaat de Rabobank die € 5.000 per jaar sponsort. Ook zijn er contacten gelegd met ABN-AMRO. Deze contacten zullen het komende jaar verder worden verkend.

Kwatta ziet verdere kansen op dit gebied en wil het begin van 2013 gebruiken om te (laten) onderzoeken wat de precieze mogelijkheden voor sponsoring zijn. Kwatta zou dit eventueel samen met een aantal andere jeugd-gezelschappen willen oppakken, om zodoende van elkaars expertise gebruik te maken en een goede onderhandeling over de prijs te voeren.

Cultuurfonds Nijmegen en omstreken

Kwatta is voornemens aan te vragen bij het op te richten Cultuurfonds Nijmegen en omstreken. Dit fonds stelt donaties beschikbaar voor de bevordering van de culturele sector in Nijmegen. De komende maanden zal Kwatta de criteria en mogelijkheden hiervoor onderzoeken.

Vriendenvereniging

Als onderdeel van sponsoring is Kwatta van plan een vriendenvereniging op te zetten. Dit is vooral bedoeld om mensen aan Kwatta te binden en zal geen hoog nettoresultaat opleveren, omdat er ook veel kosten gemaakt moeten worden. Wel zal het, door de

betrokkenheid van een groep mensen, omzetverhogend werken op de kaartverkoop. In het vierde kwartaal van 2012 is Kwatta gestart met de voorbereiding ervan. In de begroting is deze post meegenomen onder sponsoring. Verder wil Kwatta in 2013 met de – op projectbasis aan te stellen – fondsenwerver de mogelijkheden voor een businessclub verkennen.

Commerciële verhuur

Zoals in het hoofdstuk trends en ontwikkelingen staat aangegeven is er veel concurrentie op de markt van commerciële verhuur. Er wordt op het moment sterk bezuinigd op het budget voor activiteiten en evenementen van bedrijven en instellingen. Doordat Kwatta minder producties zal ontwikkelen dan voorheen, is het Badhuis vaker beschikbaar voor verhuur aan derden.

- Kwatta denkt dat de komende jaren zo'n zes grote feesten per jaar haalbaar zijn. Meer is niet mogelijk omdat de markt het nu niet toelaat en omdat overlast met de buurt beperkt moet worden. Nettoresultaat per feest is ongeveer € 1.500.
- Verder is groei mogelijk in congressen, waarop Kwatta nu niet inzet. Hierop wordt in 2013 actiever ingezet. Er kan nog geen aantal aan worden verbonden. Per congres kan een nettoresultaat van € 750 worden behaald, mits Kwatta ook de catering verzorgt.

Voordelen van Het Badhuis in eigendom

Veel theatergezelschappen met een eigen theaterzaal dragen hiervoor huisvestingslasten, die een behoorlijk aandeel van de begroting vormen. Commerciële verhuringen vormen voor deze organisaties een beperking van de kosten. Hier heeft Kwatta een

voordeel. Het in Nijmegen oost gevestigde Badhuis is in eigendom van Kwatta en de maandelijkse hypotheeklasten zijn relatief laag. Omdat Het Badhuis in trek is vanwege het bijzondere gebouw en de locatie, kan Kwatta inkomsten uit commerciële verhuur vergaren.

De keten in Nijmegen

De gemeente Nijmegen zet de komende jaren in op keten-intendantschap. Voor de grotere culturele instellingen in Nijmegen, zoals Keizer Karel Podia (KKP) en de Lindenberg, zal dit onderdeel worden van de uitvoeringsovereenkomst.

De keten-intendant voor de discipline theater in Nijmegen is Keizer Karel Podia. Kwatta heeft een plek in de keten theater op het gebied van het aanbod voor kinderen. In de komende jaren trekt Kwatta hierin op met KKP in de samenwerkingsprojecten met HGO. Er zal verder worden onderzocht hoe KKP en Kwatta elkaar hierin kunnen versterken. Zo zal Kwatta met de directeur van KKP op korte termijn spreken over nieuw te ontwikkelen projecten. Kwatta zoekt de komende tijd ook verbindingen met instellingen in de andere ketens. Zo is – samen met Doornroosje – een aanvraag gedaan bij het Nijmeegse Cultuur-fonds voor bespeling van het Openluchttheater de Goffert. De Bibliotheek Gelderland Zuid en Kwatta hebben in het verleden samengewerkt door een voorstelling, gebaseerd op een kinderboek, ook in de bibliotheek te spelen. Nieuwe mogelijkheden zullen onderzocht worden.

Met Museum het Valkhof heeft Kwatta eerder samengewerkt in de succesvolle voorstelling *Kwattamuseum, of mag ik je ogen even lenen*. Dit zijn alle voorbeelden van inhoudelijke (artistieke en educatieve projecten) waardoor het bereik van deze samenwerkingsprojecten groter wordt en de productiekosten worden gedrukt door het delen van expertise, netwerken, mensen en materiaal. De komende tijd wil Kwatta ook onderzoeken of op andere manieren samenwerking kan worden gezocht met partners in de Nijmeegse ketens.

Overig

Zoals in hoofdstuk 5 Doelgroepen uiteengezet, wil Kwatta een loket opzetten voor bemiddeling naar scholen. Zij wil dit doen om de huidige wisselende kwaliteit van de cultuurpunten op te vangen. Kwatta wil het loket opzetten in samenwerking met HGO, Introdans Interactie, Kröller-Müller en Oostpool. Het loket zal zichzelf terugbetalen doordat een grotere afzet op scholen wordt gerealiseerd. De partijen zullen gezamenlijk trachten om aanvullende financiering voor de ontwikkelkosten te realiseren (onder meer de aanloopfase en ontwikkeling van de website).

Inleiding

Kwatta heeft voor de komende jaren aanpassingen op de volgende niveaus van de begroting gepland.

De begroting van Kwatta is ingesteld op:

- een bijdrage van de provincie en gemeente;
- een verhoging van de eigen inkomsten van het gezelschap;
- een afname van de kosten: dit betreft wijzigingen in de vaste kosten van de formatie. Dit komt in het volgende hoofdstuk aan bod.

De grafiek en bijbehorende tabel op de volgende pagina laten zien hoe de baten van Kwatta zich de komende vier jaar tot elkaar verhouden. In bijlage A is de volledige begroting opgenomen. Hieronder wordt kort uitgelegd wat de wijzigingen op de verschillende niveaus betekenen.

Bijdrage provincie

Kwatta vraagt voor de komende periode een jaarlijkse bijdrage van de provincie van € 500.000. Daarvan wil Kwatta haar activiteiten voor kinderen in de provincie Gelderland voor een deel financieren. Het andere deel brengt Kwatta zelf op. Het doel van Kwatta is om de afhankelijkheid van de provinciale bijdrage de komende jaren zoveel mogelijk te verminderen. In het vorige hoofdstuk is uiteengezet hoe de eigen inkomsten zich verhouden tot de bijdrage die Kwatta vraagt van de provincie.

Transitiekosten

Zoals in de grafiek en tabel op de volgende pagina is weergegeven, zijn 2013 en 2014 overgangsjaren voor Kwatta. Dit is al kort genoemd bij de kleine samenwerkingsprojecten en het heeft te maken met de huidige positie van Kwatta in de BIS. Vanuit die opdracht heeft Kwatta met haar huidige formatie de

afgelopen jaren nieuwe projecten met samenwerkingspartners opgestart die doorlopen tot en met het huidige theaterseizoen 2012-2013. Vanaf de zomer van 2013 kan Kwatta volledig inzetten op de veranderende organisatorische en financiële situatie. Voor 2013 en 2014 heeft Kwatta daarom transitiekosten opgenomen in de begroting: in 2013 heeft Kwatta € 300.000 en in 2014 € 100.000 extra nodig om de reeds geplande activiteiten af te ronden en de organisatie gefaseerd af en om te bouwen. Kwatta is hiervoor formeel in overleg met het ministerie van OCW om te bespreken wat de mogelijkheden hiervoor zijn. Landelijk gezien wordt momenteel in kaart gebracht wat de inspanning zal zijn van het ministerie ten aanzien van instellingen die uit de BIS van het Rijk worden geplaatst. Kwatta zou dit onderwerp graag willen bespreken met de provincie, ook in relatie tot interpretatie van de motie waarin de Gedeputeerde Staten transitiegelden voor de cultuursector in de provincie beschikbaar stellen. Kwatta zou graag met OCW en de provincie willen verkennen wat de mogelijkheden zijn om de benodigde transitiekosten te dekken.

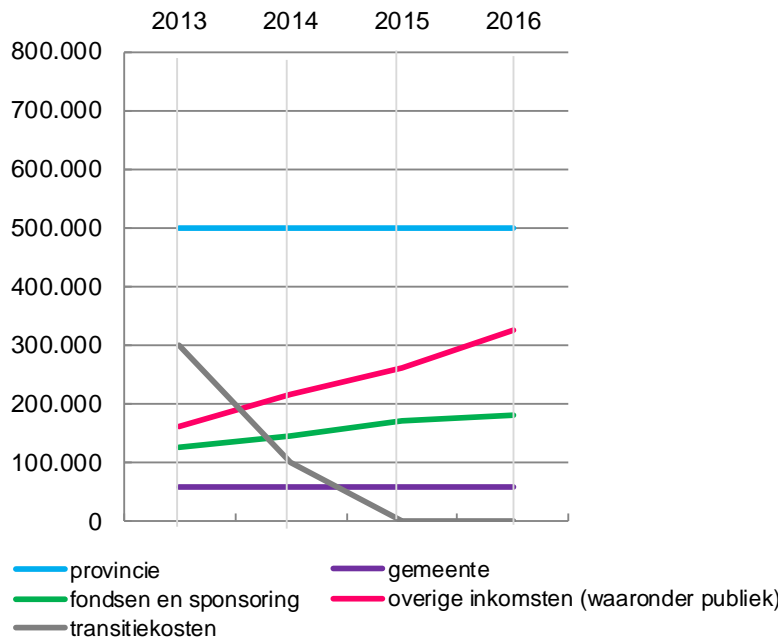
De lasten

De lastenzijde van de begroting is opgesteld op basis van activiteitenlasten en beheerslasten. Op pagina 12 is in een tabel het type voorstelling met bijbehorende kosten opgenomen, de tabel is nogmaals afgebeeld op de volgende pagina. Ook de beheerslasten zijn relatief evenredig verdeeld over de diverse types voorstellingen, zie diagram. Voor de verdere lasten zie bijlage A. Mochten er inhoudelijk andere projecten dan in dit plan genoemd op het pad van Kwatta komen, dan wordt dat niet gefinancierd vanuit de jaarlijkse begroting, maar zal een aparte, op zichzelf staande begroting worden opgesteld.

Tabel verdeling baten ▾

	provincie	gemeente	fondsen en sponsoring	publieks-inkomsten en overige inkomsten	transitie-kosten	totaal
	(in €)	(in €)	(in €)	(in €)	(in €)	(in €)
2013	500.000	57.000	125.000	162.000	300.000	1.144.000
2014	500.000	57.000	145.000	215.000	100.000	1.017.000
2015	500.000	57.000	170.000	260.000	-	987.000
2016	500.000	57.000	180.000	325.000	-	1.062.000

Grafiek verdeling baten ▾

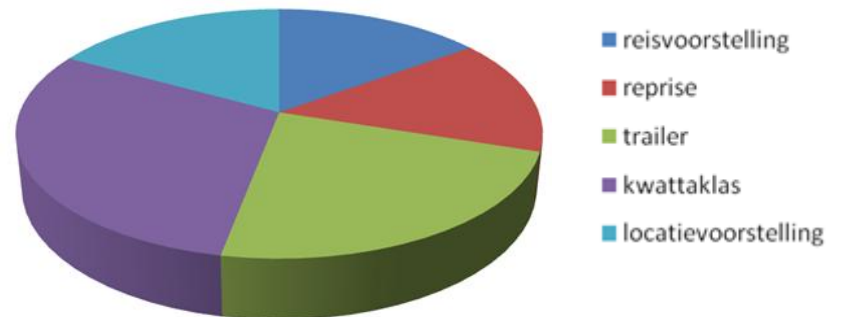

Tabel verdeling activiteitenlasten per type voorstelling ▾

	2013	2014	2015	2016
Type voorstelling	% van de activiteitenlasten	% van de activiteitenlasten	% van de activiteitenlasten	% van de activiteitenlasten
Kwattaklasvoorstellingen	15%	9%	20%	16%
Trailervoorstellingen	22%	22%	26%	22%
Kleine zaalvoorstellingen	36%	-	26%	-
Grote zaal voorstellingen	-	45%	-	45%
Locatie voorstellingen	27%	23%	28%	17%
Totaal	100%	100%	100%	100%
Totale activiteitenlasten*	€ 906.000	€ 800.000	€ 770.000	€ 845.000

* Dit zijn (afgerond op duizendtallen) de lasten die direct aan de activiteiten toegerekend kunnen worden. De beheerslasten zijn hierin niet opgenomen. Onder de beheerslasten wordt verstaan: hypotheeklasten Badhuis, schoonmaak en groot onderhoud pand, opstalverzekeringen, bestuurskosten - zakelijke leiding en administratie, accountantskosten.

Diagram verdeling beheerslasten per type voorstelling* ▾

* Zie voor omschrijving beheerslasten het onderschrift in bovenstaande tabel.

10

ORGANISATIE

Inleiding

In dit hoofdstuk geeft Kwatta aan wat haar plannen betekenen voor de personeelsformatie en inrichting van de organisatie.

Zoals eerder gesteld, heeft Kwatta voorzien in een forse afname van het vaste personeel (ten opzichte van de periode 2009-2012) dat in dienst is van de stichting. Kwatta zal met ingang van juni 2013 haar vaste team halveren en zal uitsluitend nog op projectbasis mensen inhuren. Deze extra krachten zullen meegenomen worden in fondsaanvragen richting andere partijen zoals het Fonds Podiumkunsten en private fondsen. De meeste fondsen financieren geen personeelskosten.

Hieronder zijn de gevolgen voor de organisatie weergegeven.

Veranderingen per juli 2013

- In verband met het lopende theaterseizoen (2012-2013) en de afspraken en contracten die hiertoe al zijn gemaakt met theaters, scholen, makers, medewerkers, kan Kwatta vanaf juli 2013 sterke veranderingen doorvoeren in de organisatie.
- Per 1 januari 2013, lopen de contracten af van de productie leider, de pr- medewerker en de tweede technicus. Kwatta verlengt tot 1 juli 2013 deze contracten om het theaterseizoen zoals gepland af te maken.

Meer flexibele contracten

- Na 1 juli 2013 zal het vaste team afgebouwd worden van 7,15 fte naar 3,8 fte.
- Kwatta zal vanaf 1 juli 2013 op projectbasis mensen inhuren voor (grotere) producties.

Flexibelere inzet van acteurs

Acteurs worden doorgaans in deze sector voor een bepaalde periode per productie fulltime in dienst genomen. Omdat zij tijdens een productie van Kwatta niet voor een ander gezelschap kunnen spelen, moet een gezelschap een acteur voor de periode van de productie tijdelijk in dienst nemen. Bij voorstellingen waar Kwatta ruimte in de speellijst voorziet, zal zij door dezelfde cast, Kwattaklas- en Kwattatrailer-voorstellingen laten spelen, waardoor het rendement uit de acteurs in deze periode hoger wordt.

**KOM
R.D. MEYERS**

**Kwatta staat stil bij de grote
én de kleine verhalen.
Want wat groot is en
wat klein, is vaak
een kwestie van
perceptie.**

BIJLAGE A

BEGROTING

	2013	2014	2015	2016
A. BATEN				
(1) Publieksinkomsten binnenland totaal	120.000	125.000	125.000	140.000
Waarvan recette	25.000	15.000	25.000	15.000
Waarvan uitkoop	80.000	60.000	80.000	65.000
Waarvan partage	15.000	50.000	20.000	60.000
(2) Sponsorinkomsten	10.000	15.000	20.000	25.000
(3) Overige inkomsten	22.000	55.000	100.000	130.000
Waarvan vergoedingen van coproductanten	12.000	10.000	20.000	10.000
Waarvan overig*	10.000	45.000	80.000	120.000
(4) Indirecte opbrengsten	10.000	20.000	15.000	30.000
(5) Subsidies overheden	557.000	557.000	557.000	557.000
Waarvan structurele subsidie provincie	500.000	500.000	500.000	500.000
Waarvan structurele subsidie gemeente	57.000	57.000	57.000	57.000
(6) Overige bijdragen	125.000	145.000	170.000	180.000
Waarvan particulieren en private fondsen**	50.000	60.000	70.000	80.000
Fonds Podiumkunsten	75.000	85.000	100.000	100.000
(7) Transitiekosten	300.000	100.000	0	0
Totale baten	1.144.000	1.017.000	987.000	1.062.000

* Onder meer educatieprojecten en verhuur Badhuis.   ** Inclusief vriendenvereniging.

	2013	2014	2015	2016
B. LASTEN				
(8) Totale beheerlasten	238.000	217.000	217.000	217.000
Waarvan beheerlasten personeel	123.000	114.000	114.000	114.000
Waarvan beheerlasten materieel	115.000	103.000	103.000	103.000
(9) Totale activiteitenlasten	906.000	800.000	770.000	845.000
Waarvan activiteitenlasten personeel	559.000	436.000	436.000	436.000
Waarvan activiteitenlasten materieel	347.000	364.000	334.000	409.000
Totale lasten	1.144.000	1.017.000	987.000	1.062.000
C. RESULTAAT				
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	0	0	0	0
Saldo rentebaten/-lasten				
Saldo overige buitengewone baten/lasten				
Exploitatieresultaat	0	0	0	0

Toelichting op de begroting

(1) Publieksinkomsten: De publieksinkomsten zullen dalen ten opzichte van afgelopen jaren. Door de kleinere subsidieomvang speelt Kwatta minder voorstellingen. Gezien de huidige economie en de bezuinigingen die ook op theaters zijn weerslag hebben, is het verhogen van uitkoopsummen en ticketprijzen niet aan de orde.

(2) Sponsorinkomsten: Kwatta wordt op dit moment gesponsord door de Rabobank voor € 5.000 per jaar. De Rabobank zal dat de komende jaren voortzetten. Met behulp van een fondsenwerver zal een sponsorplan worden ontwikkeld om de sponsorinkomsten te laten stijgen. Kwatta is in 2012 een vriendenvereniging begonnen en verwacht daar jaarlijks € 1.500 mee te verkrijgen. Dit is opgenomen in de sponsorinkomsten.

(3) Overige inkomsten: Kwatta heeft in overleg met EduArt en de Lindenberg programma's ontwikkeld voor de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. In 2013 zal een eerste pilot gaan plaatsvinden en vanaf 2014 zal Kwatta dit programma jaarlijks op een groter aantal scholen uitzetten. Dit resulteert in een (procentuele) stijging van de overige inkomsten ten opzichte van de huidige situatie. Kwatta zal ook in de komende jaren blijven samenwerken met culturele partners in Gelderland. In deze samenwerking dragen de partners een deel bij aan de productiekosten, dit zijn de overige inkomsten uit coproducties.

z.o.z. voor het vervolg van de toelichting op de begroting.

(5) Subsidies overheden: Kwatta gaat uit van de subsidie die zij sinds 2008 van de gemeente ontvangt. Daarbij vraagt Kwatta ook voor de komende periode een structurele bijdrage van de provincie. Deze is gelijk aan de provinciale beschikking van 2008.

(6) Overige bijdragen: Kwatta vraagt voor al haar voorstellingen extra financiering aan bij fondsen als het VSB Fonds, SNS Reaal Fonds, AMMODO, Prins Bernhard Cultuurfonds en zoekt per activiteit geschikte fondsen uit. Omdat Kwatta niet meer structureel gesubsidieerd wordt door het Rijk kan zij voor al haar voorstellingen projectsubsidie bij het Fonds Podiumkunsten aanvragen.

(7) Transitiekosten: Kwatta is bezig met het ombouwen van haar organisatie. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel transitiekosten zij van het Rijk krijgt. Kwatta wil, in samenspraak met OCW en de provincie, bekijken of – en zo ja in welke mate - zij gebruik kan maken van de transitiegelden voor culturele instellingen waarover is besloten in motie 64 (aangenomen op 27 juni 2012).

(8) Beheerlasten: De omvang van de beheerlasten en activiteitenlasten gedurende het overgangsjaar 2013 hebben te maken met reeds gemaakte afspraken met afnemers en daaruit voortvloeiend met acteurs, regisseurs en vormgevers. Na 2013 gaan deze lasten omlaag. Door efficiënt te programmeren meent Kwatta meer rendement uit personeelsleden te halen. De activiteitenlasten materieel variëren per jaar, afhankelijk van het type voorstelling dat Kwatta uitbrengt.

(9) Activiteitenlasten: De activiteitenlasten personeel zullen in 2013 sterk dalen ten opzichte van de lasten in 2012. Vanaf 2014 zullen de lasten gelijk blijven. Kwatta brengt jaarlijks verschillende voorstellingen uit, maar het aantal medewerkers met wie deze voorstelling wordt gemaakt, blijft hetzelfde.

BIJLAGE B

MOTIE

Motie (art. 37 RvO)

Betreft: Cultuur en erfgoed 2013-2016 (PS2012-457)

Provinciale Staten van Gelderland, in vergadering bijeen op 27 juni 2012, gehoord de beraadslagingen,

Overwegende dat;

- De raad van cultuur het subsidieverzoek van Kwatta heeft afgewezen;
- Hierdoor de bereikbaarheid en kwaliteit van het jeugdtheater in onze provincie in gevaar dreigt te komen;
- Optredens op scholen, hetgeen en essentieel onderdeel is van jeugdtheater, verdwijnt;
- Samenwerking met podiumkunst en theatergezelschappen in de regio het voortbestaan van Kwatta kan bevorderen.

Verzoeken GS

- Zich in te spannen om een kwalitatief hoogwaardig jeugdtheater in de provincie in stand te houden;
- Gesprekken met Kwatta en andere culturele instellingen over samenwerking te initiëren;
- De uitkomsten te rapporteren aan PS bij de Begroting 2013 en te komen met een mogelijk financieel voorstel.

En gaan over tot de orde van de dag

CDA

H.R. Zwart

PvdA

D66

Heur de Schalk

SP

Groenlinks

50+

COLOFON

Dit plan is opgesteld door:
Josee Husaarts en Gerda van de Kamp van Theatergroep Kwatta.

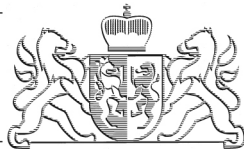
Het plan is mede tot stand gekomen met ondersteuning van
LAGroup ▶ Stephen Hodes en Anneke Jenniskens.

Kwatta

Klik [hier](#) voor de promofilm van Kwatta!

Of typ 'Kwatta compil' in op YouTube.com

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX
Arnhem

telefoonnummer (026)
359 91 11
telefaxnummer (026)
359 94 80
e-mailadres
post@gelderland.nl
internetsite
www.gelderland.nl

datum
21 januari 2013

zaaknummer
2012-000507

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van januari 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Romeinse Limes herkenbaar en beleefbaar

De voormalige Romeinse rijksgrens, de Limes, wordt beter op de kaart gezet. De provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland maken dit bijzondere archeologische rijksmonument en potentieel UNESCO werelderfgoed beter beleefbaar met zes herkenningpunten en een jaarlijkse themaweek. Hiervoor ontvingen deze provincies vandaag € 500.000,= subsidie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De subsidie is verstrekt in het kader van de rijksnota Visie Erfgoed en Ruimte. Daarmee gaan de drie provincies, samen met het Rijk en de gemeenten, zes archeologische punten van de Romeinse Limes gebruiken voor het versterken van de regionale en toeristische infrastructuur. Deze zogenaamde 'Limesknopen' liggen langs de lijn van Katwijk, Leiden en Alphen a/d Rijn via Utrecht naar Arnhem en Nijmegen.

Aansluiten bij bestaande bezoekersplekken

De afgelopen jaren is door gemeenten en provincies al veel geïnvesteerd om de Limes te bewaren en het verhaal te vertellen. Bij de ontwikkeling van de Limesknopen wordt voortgebouwd op wat er al is. De bestaande musea, sites en bezoekersplekken worden verder uitgebouwd en verbonden met andere toeristische, recreatieve of culturele voorzieningen. Succesvolle voorbeelden zijn museum het Valkhof (Nijmegen), het project Spannende Geschiedenis, het Archeologiehuis (Zuid-Holland) en het op korte termijn te realiseren Fectio (Bunnik).

inlichtingen bij mw. L.M.G. Hövell tot Westerflier

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 98 61

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

Werelderfgoed

De Romeinse grens, uit het begin van onze jaartelling, is in landen om ons heen al erkend als UNESCO werelderfgoed. Het is het grootste archeologische monument van Nederland en van Europa. Er wordt nu hard gewerkt om ook het Nederlandse stuk als werelderfgoed voor te dragen.

Op de UNESCO werelderfgoedlijst staan in Nederland reeds Schokland en omgeving, de Stelling van Amsterdam, het molencomplex Kinderdijk - Elshout, het Woudagemaal, Willemstad Curaçao, droogmakerij De Beemster, het Rietveld Schröderhuis, de Waddenzee en de Grachtengordel van Amsterdam.

Gelderse Raad voor Creatieve Transitie

Met de vaststelling van de routekaart bij het programma Gelderland Cultuurprovincie 2013-2016, heeft de commissie ingestemd met het instellen van de de taskforce Cultureel Ondernemerschap. Onder voorzitterschap van hoogleraar Arjo Klamer is de taskforce samengesteld en zijn doelstellingen met de gedeputeerde besproken. De taskforce noemt zich Gelderse Raad voor Creatieve Transitie.

De volgende personen hebben zitting genomen in de Raad:

1. Brigitte Bloksma (programma directeur Marres) 2. Dany Jacobs (ARCCI) 3. Eric Holterhues (Triodos Bank) 4. Rudy Stroink (TCN Projectontwikkelaar) 5. Arnoud Odding (Rijksmuseum Twente) 6. Theo Schuyt (Hoogleraar Filantropie VU) 7. Ralph Keuning (directeur Fundatie) 8. Hans de Vroome (ondernemer Deventer)

De commissie LCJ heeft aangegeven betrokken te willen zijn bij dit traject. De Raad voor Creatieve Transitie zal in februari met haar eerste bevindingen komen en wil deze graag presenteren aan en bespreken met de commissie LCJ.

De Raad neemt op korte termijn het initiatief om hiervoor een afspraak te maken.

Pizza meeting met jongeren uit de jeugdzorg en gelderse bestuurders in combinatie met een basketbal clinic

Annemieke Traag had samen met een aantal Gelderse wethouders voor Jeugd zaterdagavond een ontmoeting met tien jongeren die jeugdzorg ontvangen van de twee Gelderse instellingen Entrea (Nijmegen, Rivierenland) en Lindenhout (Arnhem, Veluwe, Achterhoek).

In sporthal Arcus te Wychen spraken zij met de jongeren over hun ervaringen met jeugdzorg. Er waren wethouders uit Harderwijk, Culemborg, Zutphen, Renkum, Nijmegen en Nijkerk en een medewerker van Zorgbelang Gelderland.

Eén op één gesprekken hebben de voorkeur

De Gelderse bestuurders wilden vooral van de jongeren weten hoe een hulpverlener hen kan bereiken en wat deze kan doen om een klik met een jongere te krijgen. De jongeren vertelden het belangrijk te vinden dat de hulpverlener natuurlijke interesse toont en dat het gezellig moet kunnen zijn als je elkaar spreekt. Verder verwachten ze inlevingsvermogen, onpartijdigheid en betrouwbaarheid. Ze geven de voorkeur aan één-op-één gesprekken in plaats van aan een tafel vol hulpverleners te zitten. Tussen de afspraken door willen ze contact onderhouden via whatsapp, mail en telefoongesprekken. Ze vinden het prettig als de hulpverlener met regelmaat contact opneemt om na te gaan hoe het gaat. Na afloop was iedereen enthousiast en gaven de bestuurders behoefte te hebben om nog verder in gesprek te gaan met jongeren over hun ervaringen met de jeugdzorg en hun wensen hierin.

Basketbalclinic

Om op een ongedwongen manier met de jongeren in gesprek te komen was de ontmoeting gekoppeld aan een clinic en een wedstrijd van basketbal-eredivisionist Matrixx Magixx tegen GasTerra Flames uit Groningen. Na een korte kennismaking deden de aanwezigen enthousiast mee met de clinic van de spelers van Matrixx Magixx. Er werd veel moeite gedaan om te scoren, wat niet altijd lukte. Na de clinic was het tijd om pizza te eten en met elkaar in gesprek te gaan.

Via sport talenten ontwikkelen

Tijdens de basketbalwedstrijd spraken de jongeren en bestuurders informeel nog door over allerlei jeugdzorg thema's. Een mooie uitkomst van de dag is dat de Matrixx Magixx binnenkort verder spreken met Entrea en Lindenhout om te bezien of zij een gezamenlijk project kunnen starten waarbij jongeren via sport beter gebruik kunnen gaan maken van hun mogelijkheden en talenten.

Hoogachtend
Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

J.M.E. Traag
Gedeputeerde Innovatie, Cultuur en Jeugdzorg

*Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem*

*Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem*

*telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl*

Leden van de Statencommissie
Mobiliteit, Innovatie en Energie

datum
6 februari 2013
onderwerp
Mededelingen aan de Statencommissie
Mobiliteit, Innovatie en Energie

zaaknummer
2009-004269

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van december 2012. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Stand van Zaken Innovatie- & Investeringsfonds Gelderland

Vanuit het innovatie- & investeringsfonds Gelderland (IIG) zijn tot nu toe 16 financieringsvoorstellen voor een totaal bedrag van € 13 miljoen goedgekeurd. Dit is 43% van het totale fondsvermogen. Van deze 16 projecten hebben 4 projecten (totaal € 4,1 miljoen) betrekking op duurzame energievoorziening, de overige 12 projecten betreffen financieringen binnen het thema innovatie. Tot nu toe zijn 186 aanvragen binnengekomen, hiervan hadden 134 aanvragen betrekking op innovatie en 52 aanvragen betrekking op duurzame energievoorziening.

Energietransitie

Transitie arena 6 december 2012

Verbinden vanuit een gezamenlijk belang dat is wat 6 december centraal heeft gestaan bij alweer de tweede transitiearena. Tijdens de eerste arena op 27 september is door de deelnemers de oproep gedaan om vooral aan de slag te gaan met concrete projecten die bijdragen aan het behalen van de energiedoelstellingen. Na deze bijeenkomst gonsde het van de projectvoorstellen van de deelnemers aan de transitie arena.

inlichtingen bij **dhr. C.A. Beurmanjer**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

In de aanloop naar de transitiearena op 6 december hebben wij de deelnemers geholpen met het scherpstellen van hun voorstellen. Deze voorstellen zijn gepitched tijdens de arena. Het betrof de volgende drie voorstellen: “zonnepanelen op basisscholen”, “kennis coöperatie voor energietransitie” en “energiebesparing”. Daarnaast is er een verrassingspitch geweest van jongeren. Kernboodschap was dat er niet alleen over jongeren gepraat moet worden maar ook met de jongeren.

Gedeputeerde Traag heeft tijdens de arena haar droom uitgesproken om te werken aan een energieneutraal Gelderland in 2030. Zij voegde daaraan toe dat het bij deze droom niet alleen moet gaan over technische innovaties maar ook sociale verbinding. De burger moet een serieuze plek krijgen in de projectvoorstellen. Wat sociale innovatie kenmerkt is dat wij ruimte moeten creëren, om nieuwe verbindingen te ontdekken die wij nooit eerder gezocht hebben. Met deze uitdaging in het achterhoofd zijn de projectvoorstellen tijdens de arena verder aangescherpt en verrijkt. Eind maart is de volgende transitiearena waarin er uitgewerkte projectvoorstellen liggen die aansluiten op bovenstaande droom. Wij hopen net als de afgelopen arena's weer op enthousiaste bijdragen van de Statenleden!

Oplevering energieneutrale woningen in Bomenbuurt te Ulf

Op vrijdagmiddag 7 december werd in de kantine van de plaatselijke voetbalclub Ulfse Boys een feestje gevierd. Aanleiding was de oplevering van 39 energieneutrale huurwoningen in de Bomenbuurt in de nieuwe wijk Vogelbuurt/Biezenakker. Dit heuglijke feit werd gevierd in bijzijn van bewoners, vertegenwoordigers van woningcorporatie Wonion, gemeente Oude IJsselstreek, bouwconsortium Klomps en partners en andere genodigden.

Met trots prees bestuurder Harrie Kuypers van Wonion de samenwerking in dit bijzondere project. In het bijzonder van de huurders/bewoners die vanaf het begin van hun betrokkenheid blij gaven via commissies, wijkraad e.d. Maar ook de samenwerking met gemeente en bouwconsortium maakte dat de realisatie een stuk sneller verliep dan normaliter voor dit soort projecten staat. Ook sprak hij zijn dank uit voor de financiële ondersteuning door de provincie Gelderland in dit innovatieve project. Het project maakt deel uit van het provinciale project “Woonpark Gelderland”.

Vervolgens stond wethouder Haverdil van de gemeente stil bij deze mijlpaal in de wijkvernieuwing. Hij benadrukte het belang dit goede voorbeeld te volgen. Namens de ontwerpers/bouwers memoreerde Bram Klomps het bijzondere en open karakter van de aanbesteding en de actieve rol van de bewoners. Hij sprak tevens zijn wens uit de bouwkolom weer meer in beweging te zien komen zodat goede vaklui en jonge (technische) schoolverlaters niet werkeloos thuis zitten maar op de werkvloer hun passie en kennis kunnen delen.

Daarna is een buurtbank onthuld, die door de bewoners zelf - door Gaudi geïnspireerd - is ontworpen en gemaakt. De familie Braaksmā hield aansluitend open huis in hun energieneutrale woning. Geïnteresseerden konden vragen stellen over hun ervaringen en zich verdiepen in bouw- en installatiedetails. Bijvoorbeeld over de geavanceerde touchscreens waarop naast temperatuur en energieverbruik is af te lezen tevens diverse installatieonderdelen (o.a. warmtepomp en ventilatie) op eenvoudige wijze kunnen worden bediend.

Tot slot was er onder het genot van een hapje en een drankje nog gelegenheid voor een gezellig samenzijn.

RTL-7 uitzending “Mooi Duurzaam Nederland” over Gelderland

Op zondag 9 december belichtte het RTL-7 programma “Mooi Duurzaam Nederland” drie duurzame bedrijven en onze provincie. De bedrijven die aan bod kwamen waren Polygrow te Kesteren, Stichting Volkshuisvesting Arnhem en Marku Bouw te Lichtenvoorde. Polygrow levert innovatieve groene daken in binnen- en buitenland. Volkshuisvesting toonde de aantrekkingskracht en toegenomen leefbaarheid van Klarendal Modewijk en haar wens om door te ontwikkelen op verticaal groen in de wijk en energiematregelen. Marku Bouw was in beeld bij haar bouwproject van 15 passiefwoningen. Met veel isolatiemateriaal en luchtdichtbouwen hebben woningen genoeg aan bij wijze van spreken een “föhn” als totale warmtevoorziening. De bedrijven zijn door de redactie zelf gekozen. Om deze bedrijfsitems heen werd verbeeld dat onze provincie aantrekkelijk is vanwege recreatie- en toerisme, natuur, cultuurhistorie, een initiatiefrijke Achterhoek (energiekansenkaart), land- en tuinbouw (zon voor asbest) en energiebesparing in de bestaande bouw. Het programma opteert voor nog twee specials over Gelderland.

Overeenstemming provincies over windenergie op land

De provincies hebben op 13 december jl. overeenstemming bereikt over het reserveren van ruimte voor de plaatsing van 6.000 Megawatt (MW) windenergie op land in 2020. De prestatieafspraken tussen de provincies en het Rijk, die samen optellen tot 6.000 MW, worden in het nieuwe jaar in een akkoord met het Rijk vastgelegd. 95% van de afgesproken 6.000 MW wordt in 2012 verdeeld tussen de provincies en de resterende 5% wordt verdeeld in 2016. De 95% van deze prestatieafpraak moet voor 31 december 2013 door de provincies in ruimtelijk beleid worden vertaald.

De inbreng van de provincie Gelderland in het bod van 6.000 MW is 210 MW. Dit is in overeenstemming met het besluit van 26 september jl. van Provinciale Staten tot verhoging van de doelstelling van windenergie op land naar 210 MW in 2020.

In het regeerakkoord is de doelstelling voor het aandeel duurzame energie verhoogd van 14% naar 16%. Door het Rijk is die verhoging vertaald naar een verhoging tot 9.000 MW windenergie, of anders oplossingen in de vorm van andere duurzame energie. Minister Kamp van Economische Zaken wil hierover aanvullende afspraken maken met de provincies. De komende periode wordt dit in IPO-verband samen met Minister Kamp opgepakt.

Netwerk voor Duurzame Regionale Energie Gelderland; de kracht van een netwerk

In de afgelopen twee jaar hebben de Gelderse regio's samen met de provincie het Netwerk voor regionale duurzame energie opgebouwd. Er bestaat nu een platform waar gemeenten, regio's en ondernemers en onderwijsinstellingen kennis en ervaringen uit kunnen wisselen over energiebesparing en het opwekken van energie op lokaal en regionaal niveau. Het netwerk organiseert bijeenkomsten, excursies en ontsluit concrete ervaringen uit alle regio's. Het draagt bij aan het versnellen van de energietransitie door kennis te delen, kansen te benutten en belemmeringen weg te nemen.

Deze speciale editie van de nieuwsbrief van het Gelders Netwerk voor Duurzame Regionale Energie geeft een overzicht van de activiteiten van het netwerk in de afgelopen twee jaar.

Evaluatie van de resultaten van het netwerk geeft aan dat het platform vooral inspiratie, samenwerking, kennis, nieuwe contacten en concrete acties oplevert.

<http://duurzameenergiegelderland.nl/> - laatste nieuwsbrief december 2012

Energiemarke Haarlose veld

Zaterdag 8 december ontvingen gedeputeerde mevrouw A. Traag en wethouder de heer F. Mulkens van de gemeente Berkelland uit handen van B. Hesselink het evaluatierapport 'Energiemarke Haarlose veld'. Doel van het project: Uitwerken van ideeën en komen tot een duurzame organisatie voor een energie neutraal Haarlose veld. Eind 2010 kwam dit project in aanmerking voor een Rijksbijdrage van € 60.000. Ook gemeente en provincie droegen ieder € 25.000 bij. Het gebied zelf gaf tijd en arbeidsinzet. Men is aan de slag gegaan met zonne-energie, mestvergisting, biomassa (o.a. streekhout), en andere vormen van grondgebruik die tevens minder

milieubelasting geven. De werkgroep heeft mensen gemobiliseerd, rendementsberekeningen gemaakt, oogst en beheerplannen voor houtsingels en percelen opgesteld, is gesprekken aangegaan met grote energieafnemers in de directe omgeving en heeft kleine plannen voorbereid.

Afgelopen jaar is zeer gedegen onderzoeksrapport gepubliceerd over de meest geëigende juridische entiteit voor dit initiatief (Energiemarke Haarlose Veld/De Vries Impuls- Management-Loenen). Inmiddels is een stichting in het leven geroepen om te komen tot een energiecoöperatie. Nu al worden projecten ter hand genomen. Een project in voorbereiding is: 'Gezond zand'. Dit wordt uitgevoerd in de grondwaterbeschermingsgebieden Haarlo - Olden Eibergen. Doel: een gezonde bodem die voedingsstoffen vastlegt waardoor met minder mest en bestrijdingsmiddelen (alternatieve energie) gewassen kunnen worden geteeld. Ook is gezamenlijke inkoop van zonnecellen voorzien. De eerste zijn al gelegd. Gelijktijdig worden asbestdaken gesaneerd in overeenstemming met de provinciale regeling. Mevrouw Traag en de heer Mulkens hebben de installatie bij het bedrijf van Maatschap Stokkers in bedrijf gesteld.

De Groene Hub

De Groene Hub is een samenwerkingsproject van de Stadsregio, de gemeenten Arnhem en Nijmegen en provincie Gelderland dat afgelopen jaren is ondersteund door het landelijke Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (IKS). Drijfveren van De Groene Hub zijn een betaalbare en betrouwbare energievoorziening en beschikbaarheid grondstoffen, klimaat, luchtkwaliteit en gezondheid en versterking van de regionale economische groei, innovatie en kennisvalorisatie. Er is een samenwerking en kennisuitwisseling op poten gezet op het gebied van de regionale productie en afzet van groen gas. Dat heeft bijv. geresulteerd in een duurzame regionale ov-concessie: De afvalverwerker ARN kan vanaf 2013 ruim 20% van de totale vraag aan groen gas van vervoerder Breng produceren. Hiermee is een eerste stap gezet naar 100% in deze regio geproduceerd groen gas. De investering hiervoor komt van de producerende partijen zelf. Daarnaast wordt gewerkt aan productie van groen gas bij waterschappen, BioEnergieBergerden en over twee jaar vergisting van gft uit de Milieu Regio Arnhem (MRA).

Er is voldoende potentieel om op termijn 100% van het groen gas ten behoeve van openbaar vervoer regionaal te produceren. 100% van het openbaar vervoer in deze regio - behalve de trolleys in Arnhem - wordt vanaf 9 december met groen gas gereden, waarvan ruim 20% regionaal geproduceerd is. Zolang er regionaal nog niet voldoende groen gas wordt geproduceerd, is het afgedekt met certificaten voor groen gas dat buiten de regio wordt geproduceerd.

Het IKS-programma loopt af, maar De Groene Hub gaat door, o.a. gesteund door het Regiocontract. Ter voorbereiding van het projectplan voor deze volgende fase is er een evaluatie uitgevoerd van de aanpak tot nu toe door de Radbouduniversiteit. Betrokken partijen, bestuurders en deskundigen gingen met elkaar in gesprek over proces en resultaat. Enkele bevindingen:

- Het werken in flexibele netwerken leidt tot resultaat en kan worden uitgebreid naar andere doelen.
- In de tweede fase de focus verleggen van experimenteren naar opschalen en nieuwe verdienmodellen.
- Nog meer betrekken van bedrijven.

Te zijner tijd zullen wij u informeren over de plannen voor de volgende fase.

Gelders bedrijf Tempress wint WNF Cleantech Star Award

Er waren twee Gelderse bedrijven genomineerd. Het andere bedrijf is Hygear uit Arnhem. In totaal waren zes bedrijven uit heel Nederland genomineerd. Tempress heeft 11 december de WNF Cleantech Star Award 2012 gewonnen. De jury vindt het bedrijf uit Vaassen het meest onderscheidende cleantechbedrijf van Nederland. Tempress levert innovatieve machines met bijbehorende technologie voor de productie van hoog efficiënte zonnecellen. "Tempress heeft bewezen dat een Nederlands bedrijf in een heel specifieke industrie een unieke positie op de wereldmarkt kan veroveren."

Meer informatie over het bedrijf vind u op: <http://www.tempress.nl/>

Milieu

Sachem Zaltbommel

Afgelopen donderdag 13 december hebben provincie, gemeente Zaltbommel en Sachem Europe B.V. de overeenkomst getekend over het oplossen van het veiligheidsknelpunt rond het chemiebedrijf Sachem op het bedrijventerrein Van Voordenpark in Zaltbommel. Het maatregelenpakket dat partijen zijn overeengekomen zorgt voor een duurzame ruimtelijke inrichting van het Van Voordenpark, maakt de bouw van woningen in het plangebied de Waluwe mogelijk en lost het laatst overgebleven veiligheidsknelpunt op in Gelderland rondom bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen. In Nederland zijn nog 12 van dergelijke situaties die gesaneerd moeten worden.

Afgelopen zaterdag hebben provincie, gemeente en Sachem gezamenlijk de inwoners van Zaltbommel geïnformeerd over de overeenkomst en het proces dat eraan voorafging. De overeenkomst is onder voorbehoud van instemming door Provinciale Staten.

Aanpak geluid provinciale wegen

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland hebben op dinsdag 27 november 2012 het ontwerp-Actieplan Geluid 2013-2017 vastgesteld. Het doel van de provincie is het verminderen van te hoge geluidsbelastingen als gevolg van wegverkeer op provinciale wegen in Gelderland. Dit draagt bij aan een gezonde woon- en leefomgeving. In het Actieplan zijn de uitgangspunten voor uitvoering en de maatregelen voor de aanpak van de geluidsbelasting van het verkeer op de provinciale wegen uitgewerkt. In dit Actieplan is de prioriteit gelegd bij het aanpakken van te hoge geluidsbelastingen bij woningen langs provinciale wegen. De maatregel die de provincie toepast is het aanleggen van stil asfalt, in combinatie met groot onderhoud aan de weg. Stil asfalt heeft niet alleen een positief effect heeft op de woningen zelf, maar ook op de bredere woon- en leefomgeving in de omgeving van de weg.

Er wordt aangesloten bij de provinciale trajectprogrammering. Per wegtraject wordt een afweging gemaakt of er stil asfalt wordt aangelegd of niet. Er is een afwegingsmethode ontwikkeld die streeft naar een zo groot mogelijk rendement van de extra kosten voor stil asfalt in relatie tot de verbetering van de woon- en leefomgeving voor zoveel mogelijk bewoners.

Naast de bestaande 325 km stil asfalt die er al ligt op provinciale wegen, wordt er tijdens de uitvoering van dit Actieplan Geluid nog 70 km stil asfalt aangelegd. Van de 1200 km provinciale weg in Gelderland zal na afloop van dit uitvoeringsplan in totaal ca. 400 km voorzien zijn van stil asfalt. Het ontwerp Actieplan Geluid 2013-2017 staat op de website www.gelderland.nl. Het plan

wordt vanaf 20 december 2012 ter inzage gelegd. Na afloop van de inspraak stellen GS het plan definitief vast (maart 2013).

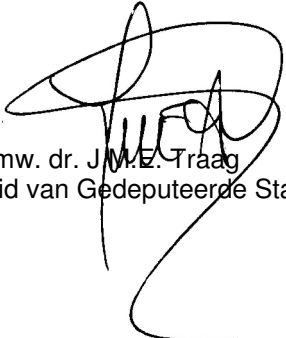
2,5 miljoen euro voor tien Gelderse projecten ter verbetering luchtkwaliteit

Het Rijk heeft de provincie Gelderland 2,5 miljoen euro toegekend om lokale knelpunten in de luchtkwaliteit aan te pakken. Samen met regionale partners Stadsregio

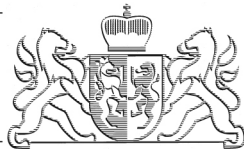
Arnhem Nijmegen, regio Rivierenland, regio Food Valley en de gemeenten Harderwijk en Doetinchem heeft de provincie daarvoor tien projecten voorgedragen bij het ministerie. Alle ingediende projecten zijn door het Rijk gehonoreerd, zodat de regionale partners aan de slag kunnen met de uitvoering. De Stadsregio Nijmegen Arnhem ontvangt bijvoorbeeld € 200.000,- voor het stimuleren van P + R's met name nabij de Neerbosscheweg en Malden evenals faciliteiten voor het Nieuwe Werken ter plaatse en krijgt de gemeente Ede € 150.000,- voor de aanleg van een carpoolplaats bij Kernhem. De projecten worden uitgevoerd op fiftyfifty-basis: half rijksgeld, half eigen cofinanciering. Voor eind 2014 moeten de projecten daadwerkelijk uitgevoerd zijn. Het Rijk stelt deze subsidies beschikbaar in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), waarin partijen in Gelderland plannen en maatregelen hebben geformuleerd om de luchtkwaliteit te verbeteren. In dit programma werken het Rijk, provincies en gemeenten samen om aan de Europese grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxide te voldoen. Het resultaat is een betere luchtkwaliteit en dus minder effecten op de gezondheid en het veiligstellen van ruimtelijke ontwikkelingen.

Graag wens ik u goede kerstdagen en een goede jaarwisseling. Voor 2013 hoop ik weer op een goede en constructieve samenwerking in de Cie MIE.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
25 februari 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van februari 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Stand van zaken en vervolgacties commissie Samson

De commissie Samson heeft in oktober 2012 haar rapport uitgebracht over aard en omvang van seksueel misbruik van minderjarigen die onder verantwoordelijkheid van de overheid zijn geplaatst in (rijks)instellingen. Naar aanleiding hiervan is de commissie Rouvoet in het leven geroepen om in opdracht van Jeugdzorg Nederland een kwaliteitskader op te stellen. Het kwaliteitskader van Rouvoet moet concreet aangeven wat de jeugdzorginstellingen moeten doen om navolging te geven aan de adviezen van de commissie Samson.

Het kwaliteitskader is in tegenstelling tot eerdere berichtgeving niet in december 2012 klaar, maar uiterlijk 1 mei 2013. De commissie Rouvoet zal dan het kwaliteitskader hebben getoetst en vastgesteld. De instellingen die zijn aangesloten bij Jeugdzorg Nederland implementeren vervolgens het kwaliteitskader. De Inspectie Jeugdzorg (IJZ) is betrokken bij de ontwikkeling van het kwaliteitskader en houdt toezicht op naleving in de praktijk. Van de Branche Jeugdzorg Gelderland begrijpen wij dat er discussie is tussen Rouvoet en de opdrachtgever (Jeugdzorg Nederland) over de reikwijdte van de opdracht (kaders (laten) ontwikkelen of toezien op implementatie).

Provinciale Staten hebben in 2012 een motie (76) aangenomen waarin het college wordt gevraagd met een voorstel te komen hoe de aanbevelingen van de commissie Samson om seksueel misbruik tegen te gaan concreet vorm gegeven kunnen worden in het beleidskader en de uitvoeringsprogramma's 2013 en 2014. Daarnaast het verzoek om dit voorstel inclusief financiering uiterlijk bij de voorjaarsnota voor te leggen aan uw Staten.

inlichtingen bij dhr. R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Wij zijn voornemens op een nog nader te bepalen moment een bijeenkomst te organiseren met en voor de leden van de Branche Jeugdzorg Gelderland en cliënten/cliëntorganisaties. Zoals ook in de betreffende motie aan ons college is gevraagd. Er vindt overleg plaats met de Branche of het wenselijk is om een bijeenkomst nog voor of juist na de presentatie van het kwaliteitskader te organiseren.

Jeugdzorg Nederland wacht de aanbevelingen van commissie Rouvoet af. Dat is ook de lijn van het IPO. Het is niet duidelijk wat er in de tussentijd gebeurt, zo blijkt uit het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer op 28-1-2013 tussen slachtofferorganisaties jeugdzorg en verenigingen van lotgenoten en Tweede Kamerleden over het rapport en aanbevelingen van de commissie Samson.

Op 21 december hebben staatssecretaris Van Rijn, minister Opstelten en staatssecretaris Teeven een brief gestuurd aan de Tweede Kamer met de reactie van het kabinet op de aanbevelingen van de commissie Samson. De brief gaat ook in op verzoeken tot schadevergoeding en de rol van het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Het is de bedoeling dat slachtoffers zich melden bij de organisatie (of rechtsopvolger). Jeugdzorg Nederland zou hierover een ledenraadpleging houden in januari. De uitkomst hiervan is nog niet gecommuniceerd. In Gelderland hebben de instellingen afgesproken dat iedere organisatie dit punt zelf op gaat pakken.

Verder is in dit kader interessant wat de stand van zaken is m.b.t. invoering wet Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld. De IJZ is eind 2012 begonnen met een inventariserend onderzoek. Half januari moesten de instellingen de lijst met antwoorden naar de inspectie sturen. De uitkomsten van het Inspectieonderzoek worden eind april verwacht. Op 31 januari is de wet in de Tweede Kamer behandeld. Invoering wordt verwacht op 1 juli 2013.

Bezwaar tegen korting 2,65%

Het college maakt bezwaar tegen de door het Rijk ingeboekte korting van 2,65% op de doeluitkering jeugdzorg voor 2013 en de jaren daarna. Wij zijn van mening dat een korting op de jeugdzorg op dit moment in de tijd afbreuk doet aan de ambitie om zorgvuldig over te dragen en te investeren in verbeterlagen. Ook is de aangekondigde bezuiniging in strijd met eerdere afspraken die zijn gemaakt. Het Rijk heeft namelijk het Uitvoeringsbesluit Jeugdzorg aangepast in strijd met haar eigen richtlijnen.

Via het IPO worden samen met andere provincies en grootstedelijke regio's de bezwaren nader onderbouwd. De jeugdzorginstellingen is gevraagd zich voor te bereiden op de korting en alle inspanningen te verrichten - in samenwerking en afstemming met elkaar - om cliënten niet de dupe te laten worden. Belangrijk daarbij is dat de veiligheid van Gelderse cliënten niet in het geding komt als gevolg van deze door het Rijk opgelegde korting. Wij zullen - als de korting toch wordt doorgevoerd - de komende periode de ontwikkelingen samen met de jeugdzorginstellingen nauwgezet volgen en uw Staten hierover informeren.

William Schrikker Groep onder verscherpt toezicht Inspectie

De Inspectie Jeugdzorg (IJZ) heeft de landelijk werkende William Schrikker Groep (WSG) per 1 februari 2013 onder verscherpt toezicht gesteld voor de duur van een jaar. Het betreft de onderdelen Jeugdbescherming, Reclassering en Pleegzorg. De provincie Gelderland heeft voor 2013, 150 plaatsen pleegzorg ingekocht bij de WSG.

Citaat uit het rapport:

De IJZ is overgegaan tot deze maatregel omdat uit haar WSG brede onderzoek in de periode september - november 2012 blijkt dat de WSG onvoldoende toezicht houdt op en in onvoldoende mate risicomangement toepast bij kinderen die onder haar begeleiding staan en kinderen die in pleeggezinnen verblijven.

Daarnaast heeft de IJZ onvoldoende vertrouwen in de huidige governance-structuur van de WSG en in de aanpak van de WSG, gericht op het verbeteren van de primaire processen.

De geconstateerde gebreken gaan over de WSG in zijn geheel. De verbeterpunten/gebreken zijn niet te herleiden naar individuele provincies. De stadsregio Amsterdam (penvoerder jb/jbr) is als eerste gespreksvoerder in dezen. Indien noodzakelijk zal er een afstemming vanuit de provincie Gelderland met hun plaatsvinden.

IJZ heeft geoordeeld dat er geen noodzaak bestaat om kinderen uit de bestaande pleegzorggezinnen te halen dan wel betrokken hulpverleners te vervangen. Zij steken in op verbetering van het bestaande.

De raad van toezicht en raad van bestuur van de WSG hebben de situatie erkend en nemen deze zoals te verwachten zeer serieus op. Zij werken een verbeterplan uit wat uiterlijk binnen 2 weken beschikbaar moet zijn bij IJZ. Wij wachten dit af en zullen via de IJZ worden geïnformeerd over het plan. IJZ zal de voortgang nauwgezet volgen en de betrokken provincies blijven informeren.

Het Gelders Orkest

In het voorstel PS 2012-91 heeft u met betrekking tot de Investeringsimpuls van het Gelders Orkest (HGO) het proces tot aan de mid-term review vastgesteld. Dit naar aanleiding van de conclusies uit de contra-expertise. Op dit moment volgen wij het proces van ontwikkeling van HGO nauwlettend, eveneens naar aanleiding van de contra-expertise, want wij willen dat onze kapitaalimpuls ook daadwerkelijk effect heeft. Afgesproken is dat de geïnvesteerde middelen moeten leiden tot een HGO dat voor de exploitatie op duurzame wijze niet (meer) afhankelijk is van provinciaal subsidie. Hierbij heeft u eveneens besloten deze kapitaalimpuls gefaseerd in te zetten en deze niet a priori toe te kennen.

Het gaat om de uitvoering van een business case waarin een viertal hoofdkenmerken zijn opgenomen:

een herijking van portfolio en marketingstrategie, efficiency en synergie door optimalisering van samenwerking, uitbreiding en professionalisering van private bijdragen en een transformatie van de organisatie gericht op kwaliteit, flexibiliteit en efficiency.

Wij hebben aangegeven dat wij u tot aan de mid-term review (laatste kwartaal 2014) ieder halfjaar over de voortgang informeren door middel van een voortgangsrapportage.

Wij zien op dit moment enige positieve ontwikkelingen. HGO is nu ruim een halfjaar 'onderweg' en wij kunnen onze eerste bevindingen nu vaststellen. Daartoe leggen wij u in april een Statennotitie of indien nodig een -voorstel voor.

Ontwikkelingen omtrent de Regionale Omroepen/Omroep Gelderland

In de Mediawet 2008 is een provinciale zorgplicht neergelegd voor een regionale omroep. Korte lijnen, draagvlak en identiteit waren destijds, in 2006, de uitgangspunten voor de decentralisatie van de regionale omroepen naar de provincies. In het regeerakkoord VVD-PvdA is aangekondigd dat de regionale omroepen per 2014 niet langer worden gefinancierd en aangestuurd door de provincies, maar door het Rijk. Deze recentralisatie is financieel beargumenteerd en het Kabinet is eveneens voornemens om een bezuiniging toe te passen op de budgetten van de regionale omroepen van in totaal € 25 miljoen. Een inhoudelijke onderbouwing of duiding van maatschappelijke effecten ontbreekt echter. Op 6 december 2012 heeft staatssecretaris Dekker in een brief toegelicht dat hij deze wijzigingen wil uitvoeren door een wetwijziging en een uitname uit het provinciefonds.

De meeste provincies vinden het voornemen tot recentralisatie van de regionale omroepen zeer discutabel. De verantwoordelijkheid voor de regionale omroep past het beste bij het provinciebestuur ('decentraal wat kan, centraal wat moet'). Verder willen de provincies de borging van een herkenbare en onafhankelijke regionale mediafunctie.

De regionale omroepen zijn in het regionale medialandschap één van de weinige aanbieders van kwalitatief hoogwaardig en onafhankelijk nieuws. Verschraling regionaal medialandschap lijkt een gevolg te zijn van dit Kabinetsvoornemen.

Provincies vrezen dat het opgaan van de regionale omroepen in de landelijke omroep ten koste zal gaan van de zelfstandigheid en het eigen geluid van de regionale omroep, zeker indien de omroepen niet meer de mogelijkheid hebben om zelfstandig te opereren vanuit de regio.

Voor de nabije toekomst vinden wij het dan ook zeer belangrijk om gesprekspartner te zijn bij het uitwerken van de inhoudelijke consequenties van de voornemens in het regeerakkoord.

Wat dit aangaat melden wij u dat wij in IPO verband bij het Rijk en de Tweede Kamer nadrukkelijk aandacht zullen vragen voor de waarborgen die de provincies hierbij verlangen.

Verder zien veel provincies mogelijke voordelen en efficiency in een samenwerking tussen regionale omroepen onderling, met de landelijke publieke omroep, maar ook met lokale publieke omroepen. Er zijn inmiddels veel voorbeelden van samenwerking. Zij illustreren dat een wijziging van het bestuurlijke en financiële arrangement (recentralisatie) niet nodig is om samenwerking mogelijk te maken. De meeste provincies willen niet terug naar de tijd van Gewest tot Gewest.

Wij zullen u van de verdere voortgang in dit dossier op de hoogte houden.

Voortgang transitieproces (ondersteunings)instellingen Cultuur

Bij de bespreking van de contourennota en het programma 'Gelderland Cultuurprovincie!' concludeerden uw Staten dat de (financiële) gevolgen van de transitie van het cultuurbeleid aanzienlijk zijn. Dit geldt voor de ondersteuningsinstellingen en het in de regio te voeren cultuurbeleid: Edu-Art, Gelders Erfgoed en Gelders kenniscentrum voor Kunst en Cultuur. Via de motie 64, eenmalig € 3,5 mln., heeft u ons verzocht deze transitie zorgvuldig uit te voeren en te communiceren met alle betrokkenen.

De financiële ombuiging komt grotendeels ten laste van de drie ondersteuningsinstellingen: Edu-Art, Gelders Erfgoed en Gelders kenniscentrum voor Kunst en Cultuur. Dat heeft tot gevolg dat we de ondersteuningstaken gaan ombouwen tot een vraaggestuurd basispakket van diensten voor de cultuur- en erfgoedsector. Ook gemeenten kunnen hiervan gebruikmaken.

U heeft ons eveneens verzocht om over de voortgang te rapporteren.

Wij hebben met de betrokken ondersteuningsinstellingen zowel op ambtelijk- als bestuurlijk niveau frequent overleg over de voortgang van deze transitie.

De instellingen zijn op dit moment voortvarend aan de slag en wij verwachten de conceptresultaten begin februari met hen te kunnen bespreken.

Zoals wij al eerder aangaven leggen wij u bij de Voorjaarnota een voorstel voor over de voortgang van de transitie in de Gelderse culturele sector en in het bijzonder de betrokken ondersteuningsinstellingen.

Stand van zaken creatieve coöperatie

In het verlengde van het coalitieakkoord wil de provincie het organiserend vermogen in de creatieve sector versterken zodat deze een grotere bijdrage kan leveren aan vernieuwing en innovatie in het Gelders MKB en de maakindustrie in het bijzonder.

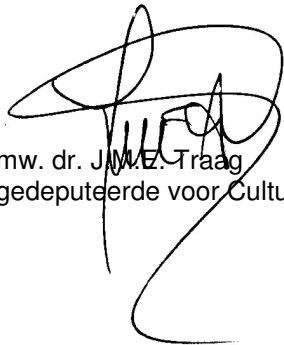
Sinds september 2012 is de provincie in gesprek met een initiatiefgroep vanuit onderwijs (ArteZ) en bedrijfsleven over de realisatie van een nieuw samenwerkingsverband voor Gelderse creatieve ondernemers. In deze zg. creatieve coöperatie zouden ondernemers uit het hele creatieve spectrum - van idee tot verkoop - verenigd moeten worden, met als gezamenlijk doel een betere positionering en meer slagkracht te krijgen.

Door de versnippering en kleinschaligheid van de creatieve sector, heeft het relatief lang geduurd voor er een eenduidig beeld over de vorm en de inhoud van de organisatie was.

Begin van dit jaar hebben de initiatiefnemers echter een aanzet van een nieuw, gedragen plan gepresenteerd aan gedeputeerde Annemieke Traag.

Op basis van dit nieuwe elan, verwachten wij dat de creatieve coöperatie dit voorjaar dan ook daadwerkelijk van start gaat.
Op naar een creatieve economie!

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Cultuur en Cultuurhistorie

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Energie

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
21 februari 2013
onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Energie

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van februari 2013. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

World Food Center kiest voor gemeente Ede

Het centrum zal aan de oostzijde van Ede verrijzen, mits de haalbaarheid wordt aangetoond. Dat heeft de stichting World Food Centers (WFC) bekendgemaakt. De provincie Gelderland is zeer ingenomen met de keuze voor Ede, omdat het WFC uitstekend past in het topsectorenbeleid.

WFCNederland moet een ontmoetingsplek worden voor kennisinstellingen, bedrijfsleven, overheden en consumenten met als doel kennis over voeding, gezondheid en duurzaamheid te verspreiden. Het centrum wil bezoekers via 'prikkelende belevenissen voor alle zintuigen' belangrijke (wereld)vraagstukken onder de aandacht brengen.

Het kenmerkende gebouw, waarbij de eivorm is gekozen als symbool voor nieuw leven, is gepland nabij het intercitystation in Ede, dat volledig wordt vernieuwd.

Stand van zaken IIG

Zoals in de 'kerstspecial' vermeld is, zijn er vanuit het IIG 16 financieringen goedgekeurd met een totaal bedrag van € 13 miljoen. In maart ontvangt u van ons de 4^e kwartaalrapportage IIG 2012 waarin gedetailleerd ingegaan wordt op de SvZ IIG 2012.

RCT-netwerk Gelderland: een uniek en effectief concept

In Gelderland zijn zeven Regionale Centra voor Technologie (RCT's) actief die innoverende MKB-bedrijven helpen bij het concretiseren van hun innovatieve ideeën. Dit ondernemers gestuurde netwerk levert hiermee een belangrijke bijdrage aan de realisatie van ons provinciale innovatiebeleid. Het project loopt van 2011 tot 2015 en wordt met EFRO-middelen gefinancierd. In 2012 hebben wij

inlichtingen bij dhr. C.A. Beurmanjer
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

onderzoeksbureau EIM gevraagd een Midterm-Review uit te voeren. De voornaamste conclusie uit deze tussenevaluatie is dat Gelderland met haar RCT-netwerk iets unieks bezit. Opvallend is met name de opzet van het netwerk (ondernemersgestuurdheid) het concept (snel, op maat, makelen en schakelen) en de effectiviteit (hoge innovatiescores) vallen op. Het concept is echter ook kwetsbaar en steunt zwaar op de persoon van de makelaar.

De aanbevelingen van EIM om dit op te vangen, zijn door Gedeputeerde Annemieke Traag onlangs met de RCT-voorzitters besproken. De maatregelen die hierbij zijn afgesproken (communicatie, samenwerking) worden zo snel mogelijk doorgevoerd.

Exportgarantiefonds

Op 24 oktober is ingesproken door de heer Atema over het onderwerp exportgarantiefonds. Over dit onderwerp is ook ingesproken in de Cie AFW, waar een afspraak voor het vervolg is gemaakt. De mededeling hierover aan de Cie AFW stuur ik hierbij door.

Als afspraak 42 van uw commissie (AFW) staat: "Het college is bereid, als een exportgarantiefonds mogelijk is, de genoemde vraagstukken verder uit te werken."

Als termijn daarbij is vermeld maart 2013.

De afspraak vloeit voort uit een pleidooi van de heren Van der Borg (directeur Kaak Nederland) en Stor (Achterhoeks Centrum voor Technologie) in uw commissievergadering van 24 oktober 2012 voor een provinciaal garantiefonds voor de exporterende maakindustrie.

In deze brief geven wij een korte schets van de stand van zaken.

Ambtelijk is overleg gevoerd met de ministeries van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken teneinde een volledig beeld te krijgen van de instrumenten die er al zijn ter ondersteuning van het exporterende bedrijfsleven. Het rijks instrumentarium bestaat uit:

- a. **Borgstellingsregeling Midden- en Kleinbedrijf**
Deze regeling is bedoeld voor middelgrote en kleinere bedrijven die bij een kredietaanvraag te weinig zekerheid (onderpand) kunnen bieden aan een bank (in de vorm van gebouwen of machines). In zo'n geval kan de overheid via de BMKB een garantie afgeven voor een deel van de lening. Daardoor is de bank eerder bereid een lening te verstrekken. De BMKB borgstellingsregeling is bestemd voor ondernemingen met maximaal 250 werknemers met een jaaromzet tot € 50 miljoen óf een balanstotaal tot € 43 miljoen.
- b. **Garantie Ondernemingsfinanciering.**
Deze regeling geeft banken een garantie van 50%, zodat nieuwe bankleningen en/of bankgaranties kunnen worden verstrekt. Het gaat om leningen aan (middel)grote ondernemingen van minimaal € 1,5 miljoen tot maximaal € 50 miljoen.

Beide instrumenten zijn generieke regelingen die worden uitgevoerd door de banken. Expliciete aandacht en onderzoek zijn nog vereist voor het vraagstuk van staatssteun en of en zo ja welke ruimte er eventueel nog bestaat voor een additionele provinciale regeling. Al wel is duidelijk dat de provinciale borgstellingsmogelijkheden in aanvulling op het rijk gering zijn en hoge tarieven moeten worden gerekend, als Brussel al akkoord zou gaan.

Voorts is gesproken met het bedrijf Atradius Dutch State Business NV. Dit bedrijf biedt – los van de overheid - onder andere exporteurs van kapitaalgoederen een breed scala aan verzekerings- en garantieproducten bij het zakendoen in het buitenland. Atradius neemt daarbij tegen een marktconforme vergoeding het risico weg bij de bank bij exportkredietverlening.

Wij hebben de initiatiefnemers die in onze richting gepleit hebben voor een provinciale garantierol in contact gebracht met Atradius. In dat contact zal moeten worden vastgesteld of er bepaalde hiaten zijn waarin de rijksoverheid en de markt nog niet voorziet. Bij het overleg is ook de bancaire sector betrokken. Hetzelfde geldt ook voor PPM Oost. Met PPM Oost is voorts afgesproken dat zij in onze richting zullen rapporteren.

Wij verwachten in de maand maart met nadere informatie te kunnen komen.

Energietransitie

Verruimde isolatie regeling is een succes

De isolatie regeling is sinds 1 januari 2013 op drie punten verruimd. A. Er bestaat nu ook de mogelijkheid om voor HR++ dubbel glas subsidie aan te vragen. B. De WOZ grenswaarde is afgeschaft. C. Er is nu een burenpremie waardoor zes bewoners die tegelijkertijd aanvragen 750 € i.p.v 500 € subsidie per huis kunnen ontvangen. De uitvoerende gemeenten reageren positief en zijn ambitieuzer dan in het verleden. Al meer dan de helft van alle Gelderse gemeenten heeft in januari een aanvraag ingediend om met de vernieuwde regeling te gaan werken. Dit enthousiasme is een voorwaarde om dit jaar in 10.000 Gelderse woningen beter te isoleren. Vorig jaar zijn dankzij de Gelderse isolatie regeling 7.000 woningen aangepakt. Onze ambitie is om dit jaar ten minste 10.000 Gelderse woningen energiezuiniger te maken.

Zonatlas Gelderland

In 2012 hebben wij de gemeente Arnhem financieel ondersteund met de pilot Zonatlas. Voor een voorbeeld zie www.zonatlas.nl/arnhem/ontdek-de-zonatlas/

Vanwege succes van deze pilot en omdat ook vanuit andere gemeenten interesse wordt getoond hebben wij besloten dit instrument uit te rollen over heel Gelderland. De meervoudige aanbesteding is inmiddels afgerond en naar verwachting wordt het product rond april-mei 2013 opgeleverd. Het instrument geeft voor ieder Gelders dak gedetailleerd inzicht in geschiktheid, kosten en opbrengsten. Wij verwachten dat dit instrument een impuls zal geven aan het aantal geplaatste zonnepanelen in Gelderland en daarmee zorg voor een vergroting van het aandeel hernieuwbare energie.

Doorontwikkeling kiEMT

De gesprekken met de stichting kiEMT over de inrichting van een nieuw EMT Programmabureau lopen voorspoedig. De meerjarige subsidieaanvraag (2013/2015) is in concept gereed voor besluitvorming. De start is voorzien in maart 2013. Voor de aansturing van dit nieuwe programmabureau wordt het huidige bestuur van kiEMT uitgebreid en er wordt momenteel een boegbeeld als voorzitter van het bestuur van kiEMT geworven

Overleg Windpark Bijvanck

Naar aanleiding van het debat in de Staten op 23 januari jl. over het principe-verzoek van Raedthuys Windenergie B.V. voor het opstellen van een inpassingsplan voor de realisatie van vijf windturbines op de locatie Windpark Bijvanck in de gemeente Zevenaar, is een start gemaakt met de verdere voorbereidingen voor het opstellen van een inpassingsplan. Gedeputeerde Traag heeft overleg gevoerd met Raedthuys om het verdere verloop van de procedure te bespreken.

Tevens heeft gedeputeerde Traag op korte termijn overleg met de betrokken wethouders van de gemeente Zevenaar en de gemeente Montferland over het proces om te komen tot een inpassingsplan voor het Windpark Bijvanck.

Akkoord Rijk-provincies wind op land

Rijk en provincies hebben een akkoord bereikt over windenergie op land. Op 31 januari jl. heeft het IPO-bestuur ingestemd met de afspraken die met de ministers Kamp van Economische Zaken (EZ) en Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu (I&M) zijn gemaakt. De provincies garanderen ruimte voor 6.000 megawatt wind op land. Belangrijke voorwaarde is dat de gebieden met een potentieel voor 5.715 megawatt voor 31 december 2013 ruimtelijk planologisch worden vastgelegd. Mochten er gebieden afvallen dan vult de provincie dit zelf aan met alternatieve locaties. Na 1 mei 2013 maken de

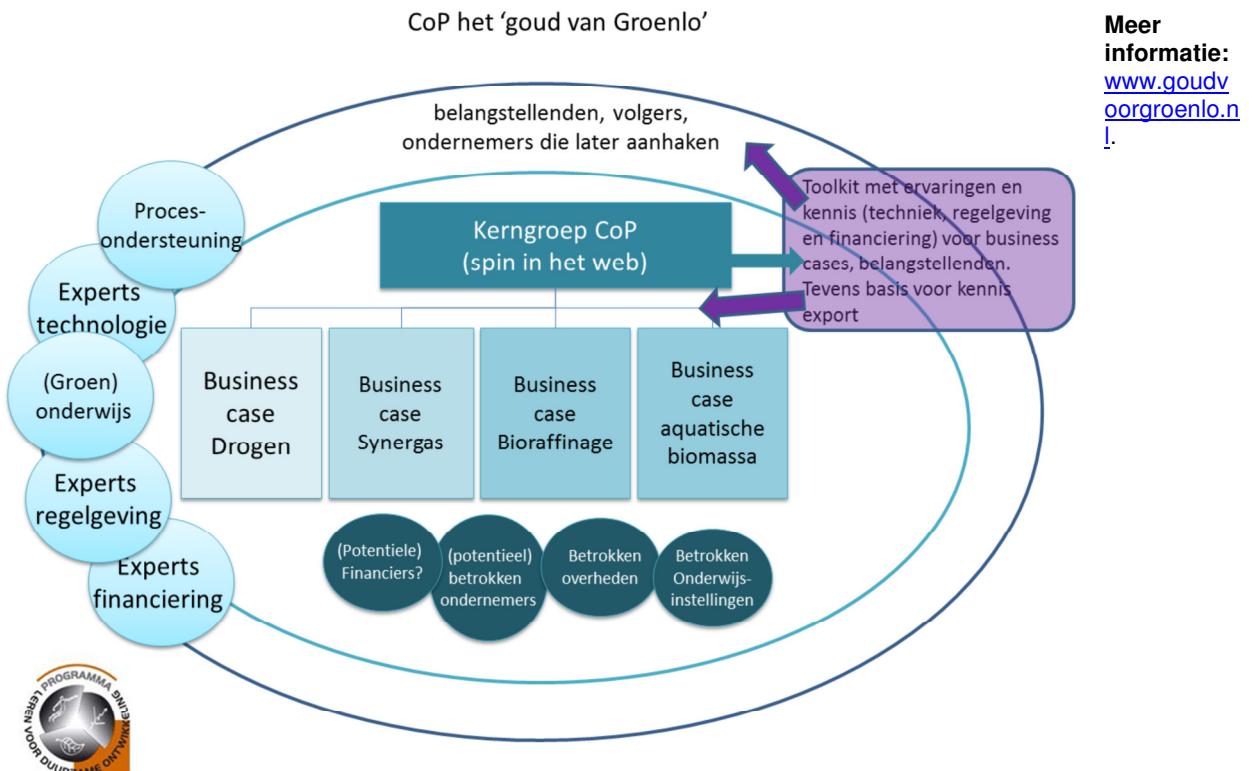
provincies ook voor het resterend benodigde vermogen aan windenergie ruimtelijke reserveringen, inclusief de ontbrekende 285 megawatt.

Het Rijk streeft naar 16% duurzame energie in 2020. Om deze doelstelling te bereiken, kijken de ministeries van EZ en I&M samen met de provincies de komende vier maanden hoe nog meer duurzame energie kan worden opgewekt. Daarbij wordt gezocht naar een energiemix die ruimtelijk aanvaardbaar is en economisch het meest oplevert.

Businesscases rendabeler biogasproductie Gelderland van start

In het verduurzamen van de energievoorziening in de provincie Gelderland is een belangrijke rol weggelegd voor biogas. Voor een rendabele biogasproductie zijn echter innovaties op het gebied van mestverwerking noodzakelijk. De provincie heeft samen met de regio Achterhoek een Community of Practice (CoP) Goud voor Groenlo opgericht; een samenwerkingsverband van provincie, regio Achterhoek, bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen dat concreet aan de slag gaat met (het oplossen van belemmeringen rondom) een succesvolle mestverwerking en biogasproductie. De CoP is bedoeld om de innovatie op de genoemde terreinen te versnellen en richt zich in het bijzonder op twee doelen:

- 1) het stimuleren van de uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van mestverwerking en biogasproductie tussen de verschillende regio's van Gelderland,
- 2) de realisatie van nieuwe business cases; zie schema.

Deze activiteit maakt deel uit van het Gelders kennisprogramma "Leren voor Duurzame Ontwikkeling" van de provincie Gelderland.

Duurzame lokale energieopwekking

Op tot nu toe ruim 300 plaatsen in het land waarvan ook een groot aantal in Gelderland hebben bewoners het initiatief genomen om gezamenlijk hun eigen duurzame energie te produceren en zijn daarvoor lokale duurzame energiebedrijven gestart of in voorbereiding. Als maatschappelijke ondernemers investeren deze mensen in hun directe leefomgeving. De VNG heeft met ondersteuning van een aantal individuele gemeenten en provincies, waaronder Gelderland, onderzoek laten doen naar de maatschappelijke kosten en baten (MKBA) van deze maatschappelijke ontwikkeling. Hieruit blijkt dat lokale energie initiatieven een positieve bijdrage leveren aan de voorzieningszekerheid en het algemene welvaartsniveau. Daartoe is een evenwichtige lokale energiemix noodzakelijk. De rapportage van deze MKBA is op 29 januari aangeboden aan de Tweede Kamer.

Het onderzoek ondersteunt ook de Gelderse aanpak van de energietransitie, met onze focus op een brede energiemix en decentrale opwekfaciliteiten. U kunt de rapportage en de oplegbrief vinden op de website van de VNG via de volgende link: <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/milieu-en-mobiliteit/duurzaamheid/nieuws/duurzame-lokale-energieopwekking-goed-voor-economie>. Deze documenten kunt u ook vinden op SIS 2013-127. Met het rapport is tevens een rekentool opgeleverd om lokale business cases door te rekenen. Hier kunnen de Gelderse initiatieven hun voordeel mee doen.

Veldhuizerschool meest frisse school van Nederland

De Veldhuizerschool uit Ede is uitgeroepen tot de meest frisse nieuwbouwschool van Nederland. Dit gebeurde onlangs op het congres '7 jaar frisse scholen & andere bouwstenen', georganiseerd door Agentschap NL en Bouwstenen voor Sociaal.

De Veldhuizerschool sleepte de titel in de wacht omdat ze van alle deelnemende nieuwbouwscholen het meest schoon, duurzaam en energiebewust was.

Leuk om te weten bij dit bericht:

De Veldhuizerschool heeft in het vorige klimaat en energieprogramma € 100.000,= subsidie gekregen van de provincie voor de energiezuinige nieuwbouw. Na de oplevering heeft er in de school ook een succesvolle kennisuitwisselingsbijeenkomst voor gemeenten en schoolbesturen plaatsgevonden georganiseerd door ons toenmalige energieconsulentschap gebouwde omgeving. Leuk dat er nu ook deze landelijke erkenning voor het project is.

Meer informatie:

http://www.agentschapnl.nl/sites/default/files/bijlagen/anl0114_11_factsheet_Veldhuizerschool_04.pdf

<http://www.hartmanbouwvisie.nl/index.php?id=276>

<http://www.dearchitect.nl/projecten/2012/architectuur/veldhuizerschool-edes/veldhuizerschool-edes.html>

<http://www.jorissensimonettiarchitecten.nl/Projecten/onderwijs/veldhuizerschool/>

Milieu

Stand van zaken situatie rond Sachem Zaltbommel

In de Mededelingenbrief van december heb ik uw Staten geïnformeerd over de overeenkomst die provincie, gemeente Zaltbommel en Sachem Europe B.V. te Zaltbommel hebben getekend. Door deze overeenkomst wordt het veiligheidsknelpunt opgelost rond het chemiebedrijf Sachem op het bedrijventerrein Van Voordenpark in Zaltbommel. Het maatregelenpakket dat partijen zijn overeengekomen lost het laatst overgebleven veiligheidsknelpunt op in Gelderland, zorgt voor een duurzame ruimtelijke inrichting van het Van Voordenpark en maakt de bouw van woningen in het plangebied De Waluwe 2 mogelijk.

Deze overeenkomst betreft een maatregelenpakket voor het chemiebedrijf en het saneren van een zestal woningen en een kantoorgebouw. Deze te saneren woningen en het kantoorgebouw zijn inmiddels aangekocht.

Op 15 december 2012 zijn de inwoners van Zaltbommel geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen rond de bestemmingsplannen van het bedrijventerrein Van Voordenpark en het naastgelegen plangebied De Waluwe 2.

Ondertekening van de overeenkomst door Gemeente Zaltbommel, provincie Gelderland en Sachem Europe BV. , d.d. 13 december 2012.

Aan deze succesvolle voorlichtingsdag, waarbij tevens de mogelijkheid bestond om het chemiebedrijf te bezoeken, heeft de provincie intensief deelgenomen.

Inmiddels hebben uw Staten op 19 december j.l. ingestemd met de betaalbaarstelling van het provinciale aandeel in de kosten van de het maatregelenpakket. Daarmee is recht gedaan aan de inhoud van het provinciale financiële deel van de overeenkomst.

De gemeenteraad van Zaltbommel heeft op 10 januari j.l. de overeenkomst en het bijbehorende voorontwerp bestemmingsplan in de commissievergadering besproken. Vrijwel alle partijen konden zich goed vinden in het akkoord en de daarbij behorende stukken. Opvallend was dat er geen insprekers waren. Er was veel lof en waardering voor het voorontwerp bestemmingsplan en voor het feit dat de zaak nu is opgelost. De gemeenteraad neemt in haar vergadering van 28 februari 2013 een besluit over de gesloten overeenkomst en het voorontwerp bestemmingsplan.

Na de ondertekening van de overeenkomst is gestart met de uitvoering van de activiteiten die voortvloeien uit de overeenkomst. Dit betreft het opstellen van de aanvragen (Sachem) voor de wijzigingsvergunningen voor milieu (provincie) en grondwater (waterschap) en het vaststellen van het ontwerp bestemmingsplan (gemeente).

Informatie Fonds Nazorg stortplaatsen Gelderland.

In de PS-vergadering van 7 november is de begroting 2013 van het nazorgfonds behandeld. Over een tweetal opmerkingen wordt u hierbij verder geïnformeerd.

In de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Gelderland is in juni 2012 door PS een rekenrente vastgelegd van 4,6%. Deze rekenrente wordt gebruikt om de hoogte van de aanslag te berekenen. Voor het vaststellen van de hoogte van de aanslag worden alle kosten die na sluiting van de stortplaats gemoeid zijn met de uitvoering van de nazorg, contant gemaakt naar de datum van sluiting tegen een rentepercentage (discontovoet) van 4,6%.

Om te zorgen dat het fonds op de lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen moet het fonds een gemiddeld rendement maken dat even groot is als de rentevoet waarmee de kosten contant zijn gemaakt, dus 4,6%. Het fonds heeft dan een dekkingsgraad van 100%. Bij het opstellen van de begroting van het fonds wordt dus hetzelfde rentepercentage gehanteerd als de rekenrente uit de belastingverordening.

Per 31 december 2011 bedroeg het gemiddelde rendement van het fonds van 1999 tot eind 2012 3,5%. Het fonds kent momenteel dus een onderdekking. Dit gegeven is voor Gedeputeerde Staten een belangrijke aanleiding geweest om in juni 2012 een verlaging van de rekenrente van 5,15% naar 4,6% voor te stellen.

Belastingheffing en fondsvorming zijn object gebonden. Dat is evenals de rekenrente vastgelegd in de belastingverordening. Het wil zeggen dat iedere exploitant uitsluitend - maar wel volledig - de kosten draagt die gemoeid zijn met de nazorg van zijn stortplaats. Een te lage afdracht van een exploitant is dus niet te compenseren door een hogere afdracht van andere exploitanten. Ook in het fonds wordt het vermogen geormerkt per stortplaats. Middelen van andere stortplaatsen inzetten is niet toegestaan.

Sommige (gesloten) stortplaatsen hebben het volledige kapitaal gestort, voldoende voor de nazorg van hun stortplaats. Andere stortplaatsen moeten nog een groot deel afdragen omdat ze nog vele jaren in exploitatie zijn. Indien we voor de laatstgenoemde stortplaatsen de belastingheffing zouden laten vervallen of verlagen zou dat leiden tot een tekort in het fonds. De heffing wordt verdeeld over de volledige exploitatieperiode. Dat betekent dat enkele exploitanten nog zeker 20 jaar een heffing opgelegd zullen krijgen om hun deel van het fonds te vullen.

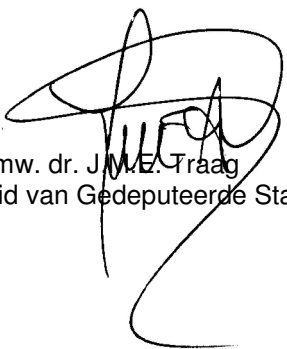
De totale heffingsopbrengst zal gedurende de jaren wel afnemen omdat steeds meer exploitanten de heffing volledig hebben betaald.

Samengevat kan het volgende worden afgeleid uit bovenstaande informatie:

Het fonds dient om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen gemiddeld een rendement te realiseren dat gelijk is aan de toegepaste discontovoet, c.q. de rekenrente die is vastgelegd in de belastingverordening.

Om in de toekomst de nazorg volledig uit het fonds te kunnen bekostigen zullen alle exploitanten het voor hun stortplaats berekende bedrag volledig moeten afdragen aan het fonds. Hierbij wordt aangetekend dat er steeds naar wordt gestreefd om de lasten voor de exploitanten zo laag mogelijk te houden, onder andere door rekening te houden met nieuwe technieken en inzichten.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

*Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem*

*Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem*

De leden van de Commissie Mobiliteit,
Innovatie en Economie

*telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl*

datum
15 maart 2013
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van maart 2013. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Bezoek dhr. Bernard Wientjes (VNO/NCW) aan Gelderland

Op vrijdag 28 februari jl. bracht dhr. Bernard Wientjes VNONCW op uitnodiging van gedeputeerde Annemieke Traag een bezoek aan Gelderland. Hij maakte kennis met de Gelderse Innovatie Aanpak middels een korte maar krachtige presentatie van de gedeputeerde, en ook in de praktijk. Dhr. Wientjes en zijn delegatie bezochten 3 bedrijven die deel uitmaken van Health Valley: het diagnostisch bedrijf Novioendix, het bedrijf TropIQ dat malariatesten ontwikkelt voor verbetering van malaria en het zorginnovatie bedrijf Focus Cura. Alle drie bedrijven benadrukten het belang van organisaties en netwerken als Health Valley en investeringen op regionale schaal via partijen als PPM Oost. Deze dragen in belangrijke mate bij aan hun succes. Ook de heer Wientjes toonde zich na afloop van het gesprek enthousiast over de Gelderse aanpak. Dat grensverleggend innoveren in de regio werkt was de boodschap die hij mee terug nam naar Den Haag.

Stand van zaken Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland

In februari heeft de eerste RvC-vergadering van het Innovatie- & Investeringsfonds Gelderland (IIG) van dit jaar plaatsgevonden met één goedgekeurd financieringsvoorstel van 0,75 miljoen. In totaal zijn er nu 17 financieringen goedgekeurd met een totaal bedrag van € 13,75 miljoen. In maart verwachten we de jaarrapportage van PPM OOST te ontvangen waar we u zo spoedig mogelijk over zullen informeren.

inlichtingen bij dhr. C.A. Beurmanjer
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Novio Tech Campus Nijmegen

In PS van 26 september 2012 (afsprakenlijst Cie. MIE nr. 66) is gevraagd om de Commissie MIE te informeren over de effectmeting van de Novio Tech Campus te Nijmegen. Dit willen wij als volgt doen. Met de gemeente Nijmegen en het ontwikkelbedrijf NTC is afgesproken dat zij jaarlijks een voortgangsrapportage indienen. In deze rapportages is aandacht voor de financiële ontwikkeling van het ontwikkelbedrijf, voor de uitvoering van het Business Development Programma (met als onderdelen bijvoorbeeld een netwerk van coaches; een equipment fund en cross-over projecten) en voor het aantal bedrijven dat zich heeft gevestigd of plannen heeft om zich te vestigen op de campus.

Op grond van de voortgangsrapportages zullen wij jaarlijks in het 4^e kwartaal de Commissie MIE informeren.

Energietransitie

Provinciaal netwerk Monumentale energietransitie succesvol

Landgoederen willen aan de slag met energiebesparing en -opwekking, met behoud van monumentale waarden. De benodigde kennis en ervaring wordt gedeeld in het kennis- en leertraject Monumentale energietransitie van de Provincie Gelderland (een activiteit van het Gelders provinciale Kennisprogramma "Leren voor Duurzame Ontwikkeling"). Het netwerk wordt vormgegeven door: particuliere landgoedeigenaren en terrein beherende organisaties, kennisinstellingen, gemeenten en de provincie).

Op 16 april a.s. is gedeputeerde Annemieke Traag namens de provincie gastvrouw op de eerste netwerkbijeenkomst van 2013, op kasteel Hackfort. Middels inspirerende inleidingen en intensieve workshops worden de deelnemers veel praktische kennis, gedeelde ervaringen en nieuwe contacten rond energieopwekking en energiebesparing op landgoederen geboden. Er is veel enthousiasme, betrokkenheid en energie bij de landgoederen voor dit

provinciaal netwerk. In 2013 is het motto: "van denken naar doen"; de opzet en kennistransitie rondom concrete business cases in Gelderland.

Meer informatie:

www.duurzamelandgoederen.nl.

Milieu

Voortgang Programma Gelderse Gasfabrieken, 2005-2015

In 2005 hebben de provincie Gelderland, het Ministerie van VROM, de voorganger van Alliander en 25 gemeenten afgesproken dat tussen 2005-2015 alle 31 oude gasfabrieksterreinen in Gelderland worden aangepakt. Inmiddels zijn 9 van de 31 voormalige gasfabrieksterreinen volledig aangepakt, op 13 locaties is een sanering uitgevoerd, maar lopen nog afrondende werkzaamheden, zoals het monitoren van de kwaliteit van het grondwater. De gesaneerde locaties zijn inmiddels heringericht. Op 4 locaties wordt gewerkt aan de voorbereiding van een sanering en voor de 4 laatste locaties lopen onderzoeken.

De voortgang van de uitvoering wordt nauwgezet gevolgd. De aandacht 10 jaar vasthouden op voortgang en uitvoering vraagt ook vanuit het College een actieve rol. De ondertekening van een uitvoeringsovereenkomst of na jaren van wachten en voorbereiden het afronden van een

sanering zijn mijlpalen. Het bestuurlijk markeren van een dergelijk eindpunt of beter een nieuw vertrekpunt bij een herinrichting is iets wat je met bewoners samen kunt markeren.

Toelichting: Het vml. Gasfabrieksterrein in Oosterbeek was jaren een rommelig opslagplaats. Na saneren, zijn de tuinen van bewoners schoon, het oude gebouw van de gasfabriek nu bereikbaar (kunstgalerij/atelier) en op de rand van de uiterwaarden is, langs het oude kerkpad, een uitzichtpunt met bankjes ingericht.

De voormalige gasfabrieksterreinen liggen veelal in de binnenstad. Een enkele, zoals in Oosterbeek, ligt aan de rand van bebouwing. Na saneren vindt veelal woningbouw plaats. Naar verwachting komen als gevolg van de saneringen over de periode 2010 – 2020 circa 800 - 1000 nieuwe woningen op de voormalige Gelderse gasfabrieksterreinen.

Het maatschappelijke effect van de saneringen is daarmee veel groter dan alleen het weghalen en beheersbaar maken van milieurisico's.

Mijnleefomgeving Gelderland gaat verder binnen de Atlas Leefomgeving

Op 15 januari jl. heeft Annemieke Traag de Gelderse website Mijn Leefomgeving feestelijk overgedragen aan de landelijke Atlasleefomgeving. Acht jaar geleden heeft de provincie Gelderland het initiatief genomen om geografische informatie voor de burgers te ontsluiten via een speciale website Mijn Leefomgeving. Hiermee gaven wij invulling aan onze wettelijke verplichting om milieu informatie beschikbaar te stellen aan onze burgers (Aarhus). De site bleek

in een zodanige behoefte te voorzien dat dit zowel het rijk als andere provincies en gemeenten en ook enkele kennisinstututen inspireerde. Uiteindelijk heeft dat geleid tot het ontwikkelen van een landelijk portaal, de Atlasleefomgeving.nl waarbij Mijnleefomgeving Gelderland als voorbeeld diende.

In 2007 begon het toenmalige Ministerie van VROM samen met Gelderland als één van de pilotpartners aan dit initiatief. Begin 2012 is de Atlas Leefomgeving geopend in de regio Oost met de bestuurders van Gelderland, Overijssel, Deventer en de regio Stedendriehoek. Andere provincies zijn inmiddels aangehaakt of gaan dat binnenkort doen.

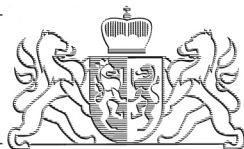
Atlasleefomgeving.nl is via postcode toegankelijk en toont locatie specifieke informatie in bijsluitertekst en kaart. Extra functies van landelijke Atlas Leefomgeving zijn: locaties vergelijken, thema's combineren, locaties bewaren en delen via sociale media en meedoen in discussiegroepen. Als provincie bieden wij momenteel actief informatie aan via Atlas Leefomgeving over geluidhinder, luchtkwaliteit, geur, stiltegebieden, grondwater en EHS.

Op 14 februari 2013 - acht jaar na de start van Aarhus in Nederland - is de domeinnaam www.mijnleefomgeving.nl overgegaan en is de Gelderse website Mijnleefomgeving uit de lucht gegaan. Link naar de Atlas leefomgeving: <https://www.atlasleefomgeving.nl/> of <http://www.mijnleefomgeving.nl>.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur
en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
19 maart 2013
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

zaaknummer
2013-002336

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van maart 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

projectlijst cultuur en erfgoed

Ter afdoening van afspraak 49 (vergadering 28 november 2012) treft u bijgaand aan de bijgewerkte projectenlijst aanvragen en initiatieven cultuur en erfgoed. Uit de lijst blijkt dat vrijwel alle initiatieven nu onderdeel uitmaken van de procedure voor het aanwijzen van partners voor de uitvoering van ons cultuur- en erfgoedbeleid.

Hierbij informeren wij u naar aanleiding van uw vraag in de vergadering van GS van 19-2 over de status van de Gelderse Raad voor Creatieve Transitie:

Afgelopen zomer heeft U de Statennotitie een routekaart 2012 en 2013 transitie cultuur- en erfgoedbeleid" voorgelegd aan Provinciale Staten (PS2012-663). Eén van de besluiten die is voorgelegd is het voornemen om te komen tot een Taskforce Transitie Cultuurbeleid. Inmiddels is de naam van de Taskforce veranderd in Gelderse Raad voor Creatieve Transitie.

Uit de Routekaart:

"Naast (...) rechtstreekse contacten met het Gelderse culturele veld en de gemeenten willen wij ons laten adviseren en inspireren door de Taskforce Transitie Cultuurbeleid: hoe geven wij uitvoering aan een beleid waarin cultureel ondernemerschap centraal staat. De Taskforce wordt een ad-hoccommissie onder voorzitterschap van een externe die zorgt voor een samenhangend advies vanuit de sector. Door specifieke kennis in te brengen van buiten met professionals met een onafhankelijker rol denken wij onze plannen verder te kunnen verbeteren. De Taskforce bestaat weliswaar uit vertegenwoordigers uit diverse geledingen van het culturele veld, maar de leden worden aangezocht op grond van hun persoonlijke deskundigheid."

inlichtingen bij **dhr. R. Dragt**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

Code: mededelingenbrief commissie LCJ

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

In het najaar van 2012 heeft gedeputeerde Traag aan Arjo Klamer, hoogleraar in de economie van kunst en cultuur aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam, opdracht gegeven om het in de routekaart beschreven veranderingsproces te stimuleren en monitoren. Arjo Klamer heeft daarvoor een aantal mensen ingeschakeld om dit proces gezamenlijk vorm en inhoud te geven: de Gelderse Raad voor Creatieve Transitie. Het gaat hier niet om een bestuurscommissie in de zin van artikel 81 van de Provinciewet of een adviescommissie in de zin van artikel 82 van de Provinciewet maar om een groep individuen die onder leiding van Arjo Klamer een traject begeleidt. Dat traject bestaat uit het stimuleren van nieuwe samenwerkingsverbanden, ondernemerschap, experiment en innovatie. De Raad komt 6 keer per jaar plenair bijeen. Daarnaast worden er door het jaar heen diverse bijeenkomsten en sessie met vertegenwoordigers uit het veld georganiseerd.

Naast Arjo Klamer (voorzitter) hebben de volgende deskundigen toegezegd zitting te nemen in de Raad:

- 1 **Theo Schuyt**, hoogleraar filantropie aan de VU en bestuurslid van de Stichting Behoud en Herbestemming van Religieus Erfgoed;
- 2 **Eric Holterhues**, hoofd Kunst en Cultuur bij Triodos Investment Management;
- 3 **Rudy Stroink**, projectontwikkelaar en betrokken bij het Nationaal Programma Herbestemming;
- 4 **Ralph Keuning**, directeur van het Museum de Fundatie;
- 5 **Brigitte Bloksma**, programma directeur bij Marres;
- 6 **Dany Jacobs**, hoogleraar Industriële Ontwikkeling en Innovatiebeleid bij de UvA en lector Kunst, Cultuur en Economie bij de hogescholen ArtEZ;
- 7 **Arnoud Odding**, directeur Rijksmuseum Twente;
- 8 **Eric Luiten**, Rijksadviseur Landschap en Water.
- 9 De Raad is nog op zoek naar twee leden uit de hoek van de podiumkunsten.

Voortgang/ontwikkelingen omtrent de Regionale Omroepen/Omroep Gelderland

In februari informeerden wij u over de in de Mediawet 2008 neergelegde provinciale zorgplicht voor een regionale omroep en de door het Kabinet voorgenomen veranderingen daarin. Ook hebben wij u geïnformeerd over de mening van de meeste provincies hierin.

In de Commissievergadering LCJ van februari gaf u aan met de directie van Omroep Gelderland over hun toekomst en hun wensen daarin in gesprek te willen gaan. De gelegenheid hiervoor wordt geboden op 8 mei van 09.30 - 11.00 uur.

Onderwijl werken wij met een aantal andere provincies een gezamenlijk standpunt uit om gesprekspartner te zijn en te blijven bij het uitwerken van de consequenties van de voornemens uit het Regeerakkoord.

Zodra er meer concrete gegevens beschikbaar zijn informeren wij u hierover direct. Dit naar aanleiding van uw verzoek om met een GS notitie over dit onderwerp te komen.

Voortgang beschikbaarstelling € 10 mln. revolverende middelen Cultuur en Erfgoed

In de PS vergadering van februari 2013 is het PS voorstel 'Verdeling en inzet Gelderse revolverende middelen' door uw Staten vastgesteld. In dit voorstel wordt ook een bedrag van € 10 mln. aan Cultuur en Erfgoed besteed. Voor deze € 10 mln. moet nog wel een uitvoeringsregeling worden vervaardigd. Wij leggen deze uitvoeringsregeling in de april vergadering via de Commissie MIE aan uw Staten voor.

Prestaties jeugdzorg

Graag informeren wij over de belangrijkste ontwikkelingen in de Gelderse jeugdzorg op basis van de actuele cijfers per 1-1-2013. Gedetailleerdere informatie is beschikbaar via het Infoblad Jeugdzorg in Gelderland.

Wachtenden

In het laatste kwartaal van 2012 is het aantal wachtende cliënten voor provinciale jeugdzorg flink gedaald. Op 1 januari 2013 wachten 56 kinderen langer dan 9 weken voordat de eerste hulp begint. Op 1 oktober stonden nog 95 kinderen op de netto-wachttijst bij één van de Gelderse zorgaanbieders. Ten opzichte van een jaar geleden is de netto-wachttijst met ruim 30% gedaald. Cliënten in Gelderland kunnen, indien gewenst, gebruikmaken van een alternatief aanbod (veelal ambulante begeleiding) wanneer blijkt dat de geïndiceerde zorg niet beschikbaar zal zijn. Uitgangspunt is en blijft dat bij spoedeisende gevallen en in gevallen waar de veiligheid van kinderen in het geding is met prioriteit zorg wordt geboden.

Er zijn op 1 januari 2013 geen wachtenden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) van Bureau Jeugdzorg Gelderland.

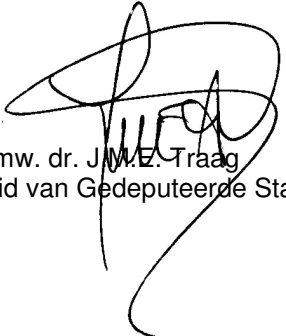
Overzicht aantal wachtenden > 9 weken provinciaal zorgaanbod (exclusief wachtenden LWI's)							
	1 jan 2010	1 jan 2011	1 jan 2012	1 apr 2012	1 jul 2012	1 okt 2012	1 jan 2013
Jeugdigen die > 9 weken wachten (brutowachttijsten)	526	327	350	357	410	395	354
Jeugdigen die al vorm jeugdzorg ontvangen	385	231	267	280	323	300	298
Jeugdigen die > 9 wkn. moeten wachten tot eerste hulp begint (nettowachttijsten)	141	96	83	77	87	95	56

In- en uitstroom

Het aantal kinderen dat provinciale jeugdzorg ontvangt in Gelderland, schommelt gedurende 2012 rond de 4.800. In het laatste kwartaal van 2012 is het aantal kinderen in zorg licht gedaald tot 4.777. Het aantal nieuwe cliënten dat zich meldt voor zorg, is in het vierde kwartaal opnieuw gedaald. Per saldo is de totale instroom van cliënten in het afgelopen jaar met 4% gedaald in vergelijking tot 2011. In dezelfde periode is de uitstroom met 8% gedaald. De gemiddelde doorlooptijd van de hulp is wat gestegen. Langdurige plaatsingen zijn vooral zichtbaar bij pleegzorg.

In het infoblad Jeugdzorg in Gelderland informeren wij u gedetailleerder over de overige Gelderse ontwikkelingen. Een exemplaar wordt begin deze week opgenomen in het SIS en is vanaf 5 maart beschikbaar op de [provinciale website](#) en de website [voordegeldersejeugd](#).

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Dynamisch projectenoverzicht initiatieven en aanvragen Cultuur & Erfgoed voor 2013 e.v.

Aan dit overzicht kunnen geen rechten worden ontleend. Het dient uitsluitend ter informatie en is geen besluit als bedoeld in artikel 4:23, derde lid,

	Naam project	Omschrijving	Aangeschreven	Aangemeld
1	Landgoed Beekvliet (Borculo, Berkelland)	Restauratie en herbestemming van het koetshuis.	ja	ja
2	Molen de Rembrandt te Kilder (Montferland)	Restauratie en herbestemming tot maalterij met een moderne functie en energietransitie.	ja	ja
3	Oude Stadhuis (Culemborg)	Restauratie en herbestemming van het oude stadhuis.	ja, via gemeente Culemborg	ja
4	SSP hal, DRU-industriepark	De SSP-hal biedt met circa 5.000 m2 ruimte aan een beurs-, congres en evenementenhal. Een landelijke benchmark wijst uit dat in de regio Achterhoek geen aanbod is van een hal van die omvang. Om de hal verder voor te bereiden op regionale evenementen van deze en ook minder grote omvang, zijn voorzieningen noodzakelijk. De functieverandering van de SSP-hal leidt tot een versterkend effect van het cultuurcluster op het	ja	ja, via gemeente Oude IJsselstreek
5	Gemeente Harderwijk	Projecten verbetering culturele infrastructuur waarbij het gaat om de aanpassing vloeren Centrum voor de Kunsten 't Klooster en het rolstoeltoegankelijk maken van Muziekpodium Estrado en	ja	ja
6	Regionaal Archief Rivierenland mede namens Streekarchief Bommelerwaard	Betreft een onderzoek naar samenwerking/fusie van beide archiefdiensten. De implementatie van de juridische/organisatorische fusie. Uitvoering geven aan de digitaliseringsprojecten (mede tot doel hebbend het bereiken van meer capaciteit in de nieuwe depots in Tiel, waardoor vestiging op een locatie binnen handbereik komt, gecombineerd met verruimde digitale	ja	ja
7	Landgoed Sevenaer (Zevenaar)	Herstel van het Koetshuis inclusief het aanbrengen van de basis voorzieningen (toiletgroepen en dergelijke) voor interieur voor een duurzame	ja	ja
8	Steenfabriek Vogelensangh Deest (Druuten)	Restauratie met behoud oorspronkelijke functie van dit	ja	ja
9	Stichting tot behoud van cultureel erfgoed Den Ouden Dam	Verzoek om een bijdrage in de kosten van de restauratie en het onderhoud van één van de laatste grote hoogstam	ja	nee
10	Fort a/d Buursteeg (Grebbeleinie)	Restauratie en herbestemming van het fort. Bezoekerscentrum.	ja	ja
11	Museumpark Orientalis (Groesbeek)	Realisatie doorstart museumpark.	ja	nee
12	Broederenklooster (Zutphen)	Huisvesting bibliotheek.	ja	nee
13	Stadion Wageningse Berg (Wageningen)	Complex herbestemmen tot innovatiecentrum	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
14	Fort Asperen (Geldermalsen)	Laatste fase restauratie om de functie als kunst- en publieksfort volledig te kunnen realiseren.	ja	ja
15	Huis Bergh ('s-Heerenbergh, Montferland)	Stichting wil de 'gaarde', deel van sterrenbos en beschroeiing gracht herstellen. Plannen en begroting liggen klaar. Gemeente heeft al subsidie van 1 ton toegezegd en ook vanuit de Brim is er wat geld.	ja	ja
16	Kasteel Soelen (Zoelen, Buren)	Restauratie dak hoofdhuis.	ja	nee
17	Landgoed De Poll (Voorst)	Totale aanpak van het landgoed, inbreng van nieuwe economische dragers, restauratie van een groot deel van de 45 gebouwen, herstel van historisch landschap.	ja	ja
18	Landgoed Kasteel Huis ter Horst (Apeldoorn)	Restauratie van het hoofdhuis.	ja	nee
19	Landgoed Meenk te Miste (Winterswijk)	Restauratie en herbestemming van het hoofdhuis.	ja	nee
20	Landgoed Middachten (Rheden)	Restauratie van de squashal	ja	ja

21	Landgoed Slangenburgh (Doetinchem)	Restauratie van de monumentale begraafplaats	ja	nee
22	Langoed Zelle te Hengelo (Bronckhorst)	Restauratie en herbestemming van het koetshuis en herstel van landschap.	ja	ja
23	Molen de Vrees Kootwijkerbroek (Barneveld)	Restauratie en herbestemming voor maatschappelijke functies en recreatie en toerisme	ja	ja
24	Nederlands Openlucht Museum	Herbouw Noorse watersnoodwoning uit Raamsdonkveer	ja	ja
25	Project Molentweegang van de polder Hellouw (Neerijnen)	Restauratie van molens met waterstaatkundige werken. Het betreft hier de enige twee wipmolens in Gelderland en de enige molentweegang voor het droogmalen van de voormalige	ja	ja
26	Roerdinkhof (Winterswijk)	Grootschalig en langdurig project voor restauratie en herbestemming van scholtengoed.	ja	ja
27	Slot Loevestein	Verbetering van de museumfunctie op Loevestein.	ja	ja
28	Steenfabriek (Elden, Arnhem)	Restauratie kap en metselwerk.	ja	nee
29	ACEC gebouw (Apeldoorn)	Verbetering cultuurkwartier.	ja	ja
30	St. Theaterstudio (Apeldoorn)	Amateurkunst.	ja	nee
31	Kees en & Co (Arnhem)	Theater.	ja	ja
32	Gelders Archief (Arnhem)	Archief uitbreiding.	ja	ja
33	Museum Elburg (Elburg)	Verbouw Agnietenklooster.	ja	nee
34	Nationaal Historisch Orgelmuseum (Elburg)	Verbouw Orgelmuseum Elburg.	ja	ja
35	Gemeente Harderwijk	Uitvoering van 2 culturele infrastructuurprojecten.	ja	ja
36	Museum Oud Lunteren (Lunteren)	Verbouw museum.	ja	nee
37	Jeugdtheaterschool Grote Broer (Nijmegen)	Verbouw theaterschool.	ja	ja
38	Mondriaanhuis (Winterswijk)	Musea en Terra Temporalis.	ja	nee
39	SVGK Heerlijkheid Batenburg (Wijchen)	Herstel kasteelterrein.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
40	Modekern (Arnhem)	Mode archief kennis en kunde.	ja	ja
41	Kasteel Ammersoyen (Maasdriel)	Publieksvoorzieningen.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
42	Museum Oud Nijkerk (Nijkerk)	Uitbreiding museum.	ja	nee
43	Musis Sacrum (Arnhem)	Herontwikkeling museum en nieuwbouw middenzaal.	ja	nee
44	Lebbenbrugge (Borcule)	Boerderijmuseum.	ja	nee
45	Ut Olde Ambacht te Wehl (Doetinchem)	Verzamelen ambachtcollectie.	ja	ja
46	Akoesticum (Ede)	De stichting Akoesticum streeft naar de realisatie van haar behuizing in de Mauritskazerne te Ede. De stichting Akoesticum wil in dit gebouw een landelijk oefencentrum huisvesten voor	ja	ja
47	Gemaal de Oude Horn (Geldermalsen)	Restauratie van het scheprad waarmee het monument dynamisch wordt gemaakt met onder andere een educatieve en	ja	nee
48	Nebo Klooster (Nijmegen)	Project in het kader van herbestemming waarbij het klooster een woonzorg functie krijgt.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
49	Stichting IJsselhoeven	Rieten daken project IJsselhoeven Gelderland/Overijssel.	ja	ja
50	Weeshuis Buren (Buren)	Restauratie van poortgebouw en tuinmuur.	ja	ja
51	Nieuw Fort St. Andries te Heerewaarden (Maasdriel)	Betreft de 3e uitvoeringsfase waarbij de uitvoering wordt voortgezet van de consolidering van een deel van de restanten van het torenfort en de poterne, het deels herstellen van grazige vegetatie ten koste van bos, struweel en ruigte, het gedeeltelijk herprofilen van taluds van fortgracht, het verbreden en verdiepen van de droge gracht rond kasteelruïne, accessen en	ja	ja
52	Kerk Hattem (Hattem)	Restauratie dak.	ja	nee

53	Landgoed Klingelbeek	Restauratie van het hoofdgebouw, fraterhuis Sint Eusebius, en het koetshuis. Als herbestemming komen er 33 zorgappartementen. In de voormalige slaapruijnte van de fraters komt ruimte voor veertien bewoners met psychogeriatrische klachten. Ook wordt een zorghotel met twintig plaatsen gebouwd. De vier gebouwen zijn straks ondergronds met elkaar verbonden. In de helling van het terrein komen deels ondergrondse ruimtes voor een restaurant, de bioscoop, de keukens, de wasserij, de bibliotheek, de kapsalon en de overige	ja	nee
54	Projecten S&R Akoesticum	-	ja	ja
55	Gelders Arcadie, gemeente Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden	Uitvoering GA: toeristische arrangementen, regionale landgoedenvisie, revitalisering van parken, tuinen en landschap.	ja	ja
56	Kwaliteitsimpuls Landgoederen gemeente Rheden	Uitvoering van het actieprogramma kwaliteitsimpuls Landgoederenzone Rheden.	ja, via gemeente Rheden	ja
57	Landgoederen gemeente Brummen	Uitvoering van het actieprogramma Landgoederen Brummen.	ja, via gemeente Brummen	nee
58	Nettenfabriek Apeldoorn	Herbestemming van het ketelhuis.	ja	nee
60	Trechter en kraan Doesburg	Restauratie kraan en trechters.	ja, via gemeente Doesburg	ja
61	Veldoven Bunswaard	Herbestemmen tot overdekte parkeerplaats na casco restauratie.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
62	Staverden: Frederik Bernhardhoeve	Restauratie en herontwikkeling koestal.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
63	Stichting Gelderse Kastelen	Gezichten van de geschiedenis. Actieve restaurering en conservering in het Gelders Restauratie Centrum van een omvangrijke collectie familieportretten (700) in de geschiedenis van Gelderland.	ja	ja
64	Kasteel Hernen	2e fase innovatiepublieksvoorzieningen.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
65	Stichting Gelderse Kastelen	Feest bij de bedriegertjes. Toevoegen van historische belevenissen en restauratie van cultuurhistorische elementen op het landgoed in het kader van het 700 jarig bestaan van kasteel Rosendaal in 2014.	ja	ja
66	Bonenburgersluis Apeldoornskanaal	Restauratie van de sluis.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
67	Commanderij (Doesburg)	Herbestemming tot museum/galerij/theater.	nee, Er gaat al geld naar de restauratie en herbestemming van de commanderij via het stadscontract dat de provincie met de gemeente Doesburg heeft afgesloten. Ons team heeft 2 ton bijgedragen aan het stadscontract Doesburg voor de versterking van de cultuurhistorische waarden (niet alleen voor de commanderij, maar CH breed). Het is nu aan de gemeente om te bepalen hoeveel geld er specifiek naar de commanderij gaat, maar ze krijgen in ieder geval al subsidie en dat is de reden waarom ze geen brief hebben gekregen.	nee
68	Heerlijkheid Loenen (Slijk Ewijk, Overbetuwe)	Herbestemming vloedschuur tot trouw/vergaderlocatie worden.	ja	ja
69	Kerk Horssen (Drujten)	Restauratie schip.	ja	ja

70	Kerk Winterswijk (Winterswijk)	Algehele restauratie.	ja	nee
71	RK Barbara (Culemborg)	Casco herstel.	ja	nee
72	RK kerk (Oosterhout, Overbetuwe)	Casco herstel.	ja	nee
73	Scholteboerderij/kinderboerderij Winterswijk	-	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
74	Museum Winterswijk/Tricot	-	Onduidelijk of zij een brief hebben ontvangen. Wij zijn inmiddels met de instelling in overleg.	nee
75	Projecten S&R Kunstencluster	Realisatie van het gebouw Kunstencluster in de gemeente Arnhem.	ja	ja
76	Projecten S&R Nijmegen	-	ja	ja
77	Oud gemeentehuis Winterswijk	-	ja, via gemeente Winterswijk	ja
78	Herbestemming Het Hunderen	-	ja	nee
79	Broederenklooster	-	ja	ja, aanvraag loopt via stad en regio
80	Gemaal Oude Rijn Pannerden	Restauratie en herbestemming.	ja	ja, via andere (koepel) organisatie
81	Vredestein Doetinchem	-	ja, via gemeente Doetinchem	ja
82	Molen Kilder	Restauratie op zichtlocatie. Combinatie maalderij, recreatie/toerisme en energie/duurzaam gebruik.	ja	ja

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
2 mei 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van april 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling

DE NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Bezoek minister Bussemakers aan Slot Loevestein

Op maandag 25 maart jl. bracht minister Bussemaker een werkbezoek aan Slot Loevestein. Annemieke Traag was namens het Pact van Loevestein én de provincie Gelderland aanwezig. Tijdens een rondetafelgesprek is er uitvoerig gesproken over coöperatie zowel bij Gelders erfgoed als de coöperatievorm die Loevestein nu aan het verkennen is met het Nationaal Glasmuseum in Leerdam, Nationaal Park De Biesbosch en Landgoed Mariënwaerd in Beesd. Er kan gedacht worden aan samenwerking op het gebied van marketing en personeelsbeleid maar ook aan combinaties van arrangementen. Met Nijenrode Business Universiteit wordt hulp bij het onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden besproken. De minister toonde zich enthousiast over de samenwerkingsvorm en gaf aan dat de samenwerking die in het Gelderse wordt gezocht misschien wel kan dienen als voorbeeld voor het hele land. Tevens hebben minister Bussemaker en Annemieke Traag gezamenlijk de vlag gehesen om te vieren dat het hoogste punt van de bouw is bereikt.

Start inrichting omgeving Fort Vuren

Begin maart is rond de gracht bij Fort Vuren het voorbereidende werk gestart om later dit jaar een wandelrondje bij het fort mogelijk te maken. Het gaat om achterstallig groenonderhoud in het gebied ten oosten van de Fortgracht. Er wordt een aantal bomen en struiken gekapt op de plaats van de nog aanwezige sluis van een voormalig

inlichtingen bij dhr. R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

gemaal. Later wordt de sluis weer beter zichtbaar gemaakt en een deel van het metselwerk hersteld om te voorkomen dat de sluis verder in verval raakt.

Bij Fort Vuren wordt later dit jaar de wal om de gracht toegankelijk gemaakt met een wandelpad zodat een rondje om het fort gewandeld kan worden. Ook worden de historische bouwwerken op deze wal – waaronder een aantal groepsschuilplaatsen uit de Eerste- en Tweede Wereldoorlog – weer beter zichtbaar en deels toegankelijk gemaakt en tegen verder verval beschermd.

De provincie Gelderland werkt hier samen met Staatsbosbeheer, Dienst Landelijk Gebied, Stichting Wandel- en FietsForten, Waterschap Rivierenland en Gemeente Lingewaal aan de kwaliteitsverbetering van de Waterlinie in de Tielerwaard West.

Opknapbeurt private groepsschuilplaatsen

In april 2013 wordt gestart met het opknappen van een aantal historisch waardevolle militaire schuilplaatsen. Dankzij de medewerking van particuliere eigenaren van deze gebouwtjes, worden 23 schuilplaatsen daardoor behouden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De schuilplaatsen liggen in een lang lint langs de voormalige hoofdverdedigingslinie tussen het Fort bij Everdingen aan de Lekdijk bij Vianen tot aan Fort bij Vuren aan de Waaldijk. Ze zijn te vinden langs dijken en lage kades, soms losliggend in het landschap ten noorden en ten zuiden van de A15 bij het Lingebos.

De financiering voor het opknappen van de schuilplaatsen komt van de provincie Gelderland.

Week van de Jeugdzorg 2013

Ook in 2013 kunnen bestuurders en ambtenaren een kijkje nemen in de jeugdzorg. In de hele maand juni kunnen Gelderse organisaties “met zorg voor jeugd” stageplaatsen aanbieden via de site www.WerkeninGelderland.nl. Ook Statenleden kunnen straks van het aanbod gebruik maken (deze uitnodiging volgt per mail).

In de week van 11 t/m 17 november tijdens de Gelderse Week van de Jeugdzorg worden opnieuw stageplaatsen aangeboden. Het plan voor verdere activiteiten tijdens deze week is nog in voorbereiding. Wilt u een beeld krijgen van de goede resultaten van de Week van de Jeugdzorg in 2012 dan is via deze link de evaluatie te raadplegen.

Uitkomst Bestuurlijk Overleg Rijk/VNG/IPO over jeugdzorg 3 april

Op 3 april 2013 was er landelijk een belangrijk Bestuurlijk Overleg tussen Rijk/VNG/IPO over de transitie van de jeugdzorg. Deze bijeenkomst had een driedelig doel:

- informeren over de stand van zaken met betrekking tot de Jeugdwet;
- bespreken en vaststellen van het proces om tot een gezamenlijk gedragen transitieplan te komen;
- bespreken van de randvoorwaarden voor de transitie, waaronder de financiële randvoorwaarden, de regiovorming en de bovenlokale samenwerking.

Voor provincies waren vooral de onderwerpen transitieplan en overgangsmaatregelen van belang.

Hierbij een kort verslag van het overleg

Transitieplan: Er lag nu voor het eerst een transitieplan voor, waarin alle belangrijke trajecten en tijdspaden bijeen werden gebracht. Alle partijen konden zich goed vinden in het plan en spraken daar hun waardering over uit. De aankomende twee weken moet het transitieplan nog vervolmaakt worden. Dan worden VNG en IPO gevraagd binnen twee weken schriftelijk te reageren, waarna men voornemens is het plan zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer te verzenden.

Overgangsmaatregelen: Er lag een voorstel van VWS (waar het IPO achter de schermen stevig invloed op heeft gehad) voor over een budgetgarantie voor de zorgaanbieders van 80% van het budget 2014 in 2015. Bovendien moeten de bestaande zorgaanbieders de kans krijgen voor 2016 te laten zien dat ze bereid zijn om de zorg te leveren die gemeenten wensen. Dit om continuïteit voor cliënten te garanderen, maar ook om de frictiekosten zo beperkt mogelijk te houden. De afspraken worden uitgewerkt en voor goedkeuring aan VNG en IPO voorgelegd.

Wetgeving: Rijk en VNG zijn elkaar zeer dicht genaderd als het gaat om de nieuwe Jeugdwet. VNG had nog wel enige opmerkingen over de beargumentering van de AMvB's, over het toezichtsregime en over de spanning tussen enerzijds de ruimte voor professionals in toewijzing van zorg en anderzijds de mogelijkheden van gemeenten de verplichtingen binnen de beschikbare budgetten te houden. Na advies van de Raad van State, zal de nieuwe wet volgens het Rijk nog vóór het zomerreces naar de Tweede Kamer gaan.

Samenwerkende gemeenten:

De VNG heeft toegezegd uiterlijk 31 mei 2013 met een overzicht te komen over de indeling in regio's van samenwerkende gemeenten t.b.v. de jeugdzorg, landelijk dekkend en afgestemd op de taken waar de regio's voor komen te staan. Ook neemt het VNG daarin mee welke vormen van jeugdzorg lokaal, regionaal dan wel landelijk moeten worden georganiseerd.

Stand van zaken Experimenten ambulante jeugdzorg zonder indicatie

De provincie Gelderland stimuleert de ontwikkeling van regionale experimenten door samen met gemeenten te werken aan nieuwe werkwijzen die bijdragen aan de transformatie van de jeugdzorg. In opdracht van de provincie heeft adviesbureau Dock4 in februari 2013 in de zeven Gelderse regio's een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken van de experimenten ambulante jeugdzorg zonder indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg Gelderland. In de notitie is beschreven in welke fase de regio zich bevindt met het experiment (voorbereiding, ontwerp, uitvoering of borging) en wat nodig is om te starten met het experiment dan wel om door te ontwikkelen. De regio Rivierenland bevindt zich in de voorbereidingsfase van het experiment; de regio is bezig met de ontwikkeling van een plan van aanpak en het werven van een projectleider. De regio's Achterhoek (april) en Arnhem (juni) starten op korte termijn met de nieuwe werkwijze. De regio FoodValley (klik hierop voor een nieuwsbericht op de VNG-site) zit volop in de uitvoeringsfase. De regio's Nijmegen en Noord-Veluwe bevinden zich in de borgingsfase, waarin de resultaten van het experiment worden opgenomen in een structurele werkwijze. In beide regio's wordt deze fase benut om door te ontwikkelen. De pilot 'CJG4kracht' die de gemeente Apeldoorn heeft ingezet, heeft zijn werking bewezen. Het plan is om deze werkwijze verder uit te rollen onder de overige gemeenten binnen de regio Oost-Veluwe-Midden IJssel. Voor deze gemeenten is de voorbereidingsfase van toepassing. In alle regio's wordt het experiment in lijn gezien met de transitie. Het volledige rapport is te lezen op de website www.voordegeldersejeugd.nl

Actualiteiten betreffende Inspectie Jeugdzorg

De afgelopen periode zijn er door de Inspectie jeugdzorg (IJZ) voor Gelderland relevante rapportages gepubliceerd. Dat is aanleiding daarover te informeren, alsmede landelijke ontwikkelingen op het vlak van inspectietaken.

In het jaarplan van de IJZ staan voor 2013 verschillende activiteiten zoals: toezicht op instellingen, toezicht naar aanleiding van calamiteiten en thematisch toezicht.

Toezicht op instellingen

Een onderdeel van de William Schrikker Groep (WSG) is in januari 2013 door de IJZ onder verscherpt toezicht gesteld. De IJZ is overgegaan tot deze maatregel omdat uit haar WSG brede onderzoek in de periode september - november 2012 bleek dat de WSG onvoldoende toezicht houdt op en in onvoldoende mate risicomanagement toepast bij kinderen die onder haar begeleiding staan en kinderen die in pleeggezinnen verblijven. Daarnaast heeft de IJZ onvoldoende vertrouwen in de huidige governance-structuur van de WSG en in de aanpak van de WSG, gericht op het verbeteren van de primaire processen. De IJZ acht het echter nu niet in het belang van de kinderen om hen van de plek weg te halen waar ze nu verblijven of om andere hulpverleners aan te wijzen. De WSG deelt de zorgen van de inspectie. De WSG heeft inmiddels een plan van aanpak opgesteld voor het in orde maken van de meest kritische punten door het middenkader en uitvoerende medewerkers per 1 april 2013. De WSG monitort de resultaten van het plan van aanpak.

SGJ Christelijke Jeugdzorg stond sinds 2012 onder verscherpt toezicht, vanwege aanhoudende tekortkomingen in alle aangeboden vormen van jeugdzorg. In januari 2013 heeft er een hertoetsing plaats gevonden en is het verscherpt toezicht voor de regio waar provincie Gelderland onder valt opgeheven.

Thematisch toezicht 2013:

Onderaannemers in de jeugdzorg.

In februari 2012 heeft IPO in afstemming met Jeugdzorg Nederland en de inspectie een protocol over onderaannemerschap vastgesteld. De inspectie heeft nu onderzoek gedaan naar onderaannemerschap. Het rapport zal binnenkort worden aangeboden aan de Tweede Kamer. In het najaar van 2012 was al bekend geworden dat een onderaannemer van Pactum (Stichting Cardan uit Borculo) niet voldeed. De kinderen zijn toen weggehaald.

Veiligheid kinderen in netwerkpleeggezinnen.

In de eerste helft van 2013 doet de inspectie praktijkonderzoek bij alle bureaus jeugdzorg naar de werking van de afspraken uit het 'Schematisch Protocol Netwerkpleegzorg', die de verantwoordelijkheden van instellingen regelen in de week nadat bureau jeugdzorg op de hoogte is gesteld van het verblijf van een kind in een netwerkpleeggezin. Het gaat daarbij om kinderen die niet al eerder bij bureau jeugdzorg bekend waren.

Kindermishandeling.

De inspectie besteedt de komende jaren op diverse manieren aandacht aan het onderwerp kindermishandeling. De inspectie doet onderzoek naar de mate waarin de instellingen een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling hebben ingevoerd en of de instellingen beschikken over een (actuele) Verklaring Omtrent het Gedrag van hun medewerkers. In 2013 geeft de inspectie een follow-up aan het onderzoek van de commissie Samson, waarin seksueel misbruik van kinderen in jeugdzorginstellingen en pleeggezinnen is onderzocht. De concretisering hiervan vindt plaats mede aan de hand van het standpunt van de bewindspersonen over dit onderwerp.

Overige zaken:

In het najaar van 2012 heeft mw. Van Milaan (D66) vragen gesteld over het plaatsingsbeleid van Bureau Jeugdzorg (BJz) Gelderland van kinderen in een AWBZ-instelling. Dit is besproken met de inspectie. De Inspectie Jeugdzorg heeft e.e.a. uitgezocht en schrijft in een brief aan BJz Gelderland het volgende: Wanneer het gaat om AWBZ-zorg kan geplaatst worden bij instellingen die een toelating hebben voor het bieden van AWBZ-zorg, echter alleen voor de functies waarvoor de toelating geldt. Als er geen toelating voor verblijf is, kunnen jeugdigen er niet verblijven. Het ligt daarmee in lijn dat BJz Gelderland dan ook geen plaatsingen voor 'verblijf' doet bij een aanbieder die voor die zorg niet is toegelaten.

In de Mededelingenbrief aan uw commissie van 9 januari 2013 stond de uitkomst van 'Onderzoek naar de veiligheid van jongeren die wachten op geïndiceerde zorg'. Lindenhout heeft naar aanleiding van de aanbevelingen van de inspectie zijn werkwijze op een aantal punten aangepast. De inspectie is hier tevreden over en zal zich laten informeren over de stand van zaken van de voorgenomen verbeteringen.

Samenwerkend Toezicht Jeugd:

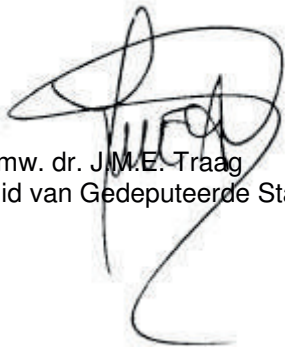
Sinds 2012 werken de 5 inspecties op het gebied van jeugd samen. Het gaat om:

- de Inspectie voor de Gezondheidszorg;
- de Inspectie van het Onderwijs;
- de Inspectie jeugdzorg;
- de Inspectie Veiligheid en Justitie;
- de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De samenwerkende inspecties voor jeugd zijn verantwoordelijk voor zowel het toezicht op de kwaliteit van de uitvoering door de onder toezichtstaande organisaties (via sectoraal toezicht), als voor de kwaliteit van de samenwerking van de onder toezichtstaande organisaties (via integraal toezicht).

De komende stelselherziening jeugdzorg heeft ook gevolgen voor het toezicht. Zoals de plannen nu voorliggen zal de Inspectie Jeugdzorg samengaan met de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

*Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem*

*Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem*

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Economie

*telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl*

datum
6 juni 2013
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie, mei 2013

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van mei 2013. In deze brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Horizon 2020

Het Europese programma Horizon 2020 is de opvolger van met name het 7e Kader Programma en is gericht op het financieren van onderzoek ten behoeve van innovaties. Voor een periode van 2014 tot 2020 is daarvoor naar verwachting 60 tot 80 miljard euro voor de hele EU beschikbaar. Horizon 2020 biedt een aantal instrumenten, waaronder vooral de financiering van internationale onderzoeksprojecten. In het 7e kaderprogramma hebben de Gelderse kennisinstellingen (Radboud, WUR, Kema en MARIN) samen in ruim 650 projecten geparticipeerd en daarmee in ruime mate gebruik gemaakt van de middelen die beschikbaar waren. Relatief gezien was Gelderland door de inzet van de WUR, Radboud Universiteit en het UMCN een netto-ontvanger. Er kwam relatief meer geld uit dit programma naar Gelderland, dan we verhoudingsgewijs er via de bijdrage aan Europa aan hebben bijgedragen. Alleen blijkt dat de betrokkenheid van het Gelders mkb beperkt is gebleven. In het overgrote deel van de onderzoeksprojecten waarin de Gelderse kennisinstellingen participeerden, waren geen Gelderse mkb-bedrijven. Wel hebben 120 Gelderse mkb-bedrijven deelgenomen (zie voor het overzicht van bedrijven op de kaart <http://mapalist.com/Public/pm.aspx?mapid=278503>). Onze ambitie is het aandeel van het aantal mkb-bedrijven, dat deelneemt in Horizon 2020 projecten, te vergroten. Daartoe hebben we opdracht gegeven aan het adviesbureau PNO een programma te ontwikkelen, dat gericht is op de toeleiding van het Gelderse mkb naar Horizon 2020. Medio april heeft een eerste bijeenkomst plaats gevonden met de betrokken intermediaire organisaties, zoals de Regionale Centra voor Technologie (RCT), FoodValley, HealthValley, Oost NV, Kamer van Koophandel, Syntens, Agentschap NL het Ministerie van EZ en vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven en de Kennisinstellingen (WUR, Radboud Universiteit UMCN Radboud, HAN, Kema en NIZO).

inlichtingen bij **dhf. C.A. Beurmanjer**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Deze bijeenkomst heeft de brede conclusie opgeleverd dat ons initiatief wordt gewaardeerd en dat wordt erkend dat een extra inspanning nodig is van partijen om het mkb in Gelderland beter toe te leiden tot het Horizon 2020 programma. In de constatering dat de oplossing mogelijk zit in een intensievere samenwerking tussen de aanwezige partijen en dat alle partijen daartoe de bereidheid hebben uitgesproken, lijken er mogelijkheden te zijn een belangrijke stap voorwaarts te maken. Eind juni zal met dezelfde groep een concept plan van aanpak worden besproken.

Overzicht provinciale innovatie instrumenten voor verschillende sectoren

Naar aanleiding van de vragen die zijn gesteld in de vergadering van de Commissie MIE van 10 april jl. bied ik u hierbij een overzicht aan van de beschikbare provinciale innovatie instrumenten voor bedrijven in Gelderland. Voor een volledig overzicht van alle financieringsmogelijkheden en ondersteunende organisaties verwijs ik graag naar de website www.ondernemengelderland.nl.

	Instrumenten:			
	1 ^e fase		2 ^e fase	3 ^e fase
Sectoren:	Vouchers (via RCT's en Valleys)	Subsidie voor collectief onderzoek (via provincie)	Leningen (Gelderland v. Innovaties)	Participatiekapitaal (IIG en Topfonds)
Food	beschikbaar	beschikbaar	beschikbaar	beschikbaar
Health	beschikbaar	beschikbaar	beschikbaar	beschikbaar
Maak	beschikbaar	beschikbaar		beschikbaar
EMT	beschikbaar	beschikbaar		beschikbaar
Creatief	beschikbaar			
Logistiek	beschikbaar			
Vrije tijd	beschikbaar		*)	

*) Voor de vrije tijdsector zijn er mogelijkheden om een lening te verstrekken nadat PPM Oost de subsidie heeft ontvangen, die als gevolg van het Statenbesluit van 24 april jl. door het college beschikbaar kan worden gesteld.

Een voucher is een bedrag van maximaal € 10.000,- dat kan worden besteed door een HealthValley, FoodValley, KiEMT of één van de 7 RCT's ten behoeve van een haalbaarheids-onderzoek in opdracht van een bedrijf.

Een subsidie voor collectief onderzoek kan door de provincie worden verstrekt voor een haalbaarheidsonderzoek tot maximaal 30% van de kosten en maximaal € 50.000,-. Voor vrije tijd is deze subsidie niet beschikbaar maar is er wel subsidie beschikbaar voor samenwerkingsprojecten tot een maximum van € 7.500,-. Daarbovenop is er per toeristische regio een subsidie mogelijk van eenmaal per jaar € 25.000,- voor samenwerkingsprojecten. Voor een nadere toelichting op de instrumenten en de beschrijving van de fasen van het innovatieproces verwijs ik graag naar de Statennotitie Instrumentarium 1^e en 2^e fase innovatieproces (PS2012-746) van 2 oktober 2012.

Er is veel animo voor de innovatievouchers, die de provincie Gelderland half februari beschikbaar heeft gesteld aan de stichting FoodValleyNL voor Gelderse agrifood bedrijven. Sinds de vouchers beschikbaar werden gesteld zijn eind april al 40 aanvragen binnengekomen en is de helft van het beschikbare bedrag (200.000 euro) inmiddels ingezet. De innovatievouchers worden het meeste ingezet voor productontwikkeling, het inzetten van testen en begeleiding bij octrooien.

Stand van Zaken Topfonds Gelderland (TG)

Op 26 maart 2013 is aan uw staten een statennotitie aangeboden in het kader van een voorhangprocedure over de oprichting van het Topfonds Gelderland (PS2013-323). Op verzoek van de SP is deze voorhangprocedure geagendeerd in uw commissievergadering van 10 april 2013. De behandeling in uw vergadering heeft niet geleid tot aanpassing van de statuten en beheerovereenkomst en deze zijn dan ook ongewijzigd vastgesteld. Na deze voorhangprocedure is nu aan het Ministerie van BZK formeel goedkeuring gevraagd voor de oprichting van Topfonds Gelderland BV; bij deze goedkeuring zal er o.a. samen met het Ministerie van Financiën gekeken worden naar de Topfonds Gelderland-constructie in relatie tot de wet Hof. De verwachting is nog steeds dat de Topfonds Gelderland BV - volgens planning - in dit kwartaal zal worden opgericht. Voor de raad van commissarissen (RvC) van TG BV worden de volgende personen door het college voorgedragen: drs. H.A. (Huub) Doek (Lid RvC Oost NV, ex lid Eerste Kamer); drs. Joep H.M. Pluymen (ex directievoorzitter Organon BioSciences/Organon en MSD Oss) en mw. mr. drs. Wendy E.M. de Jong (partner bij Governance University & Advisory, ex ABN AMRO en ex Alpinvest). Dhr. Pluymen wordt tevens voorgedragen als voorzitter van de RvC.

Traploophulp goed voor de mobiliteit en voor de werkgelegenheid

Het programma MooibedachtGld van de provincie Gelderland stelt zich ten doel, om de burgers van Gelderland bij innovaties te betrekken. In 2012 is het publiek uitgedaagd een eenvoudige traploophulp te bedenken. De traploophulp is bestemd voor mensen die problemen hebben met het zelfstandig beklimmen van een trap. Er zijn 25 ideeën binnengekomen, waarvan door een panel van deskundigen het zgn. 'Cleversysteem' als beste is beoordeeld. Het Cleversysteem bestaat uit 4 onderdelen, waaronder een leuning langs de trap en een hierover glijdend handvat, dat steun biedt bij het traplopen. Voorwaarde bij de verkiezing van het beste idee was, dat de ideeën vrij beschikbaar zijn. Elk bedrijf is vrij om een van de ideeën op te pakken en te ontwikkelen. De Stichting Dwarswerk te Zutphen gaat de traploophulp ontwikkelen en op de markt brengen. Bij de productie wordt de Sociale Werkvoorziening ingeschakeld. Zo worden ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt bij innovaties in het MKB betrokken. Het Prioritair Programma Topsectoren en Innovatie van de provincie Gelderland subsidieert dit project met een bedrag van € 35.000,-.

Energietransitie

Gelderse duurzame scholenmarkt in het provinciehuis

De provincie wil vanuit haar energieambities ook scholen ondersteunen waar het gaat om energiebesparing en opwekking. Voor het onderwijs is het lastig om vanuit de diversiteit van aanbod en initiatieven de juiste

keuzes te kunnen maken. Ze zien vaak door de bomen het bos niet meer terwijl er wel degelijk de wil is om met energiematregelen aan de gang te gaan.

Daarom organiseert de provincie op 26 september a.s. een “Duurzame scholenmarkt voor de gemeenten en het Gelderse onderwijs.

Wat is er mogelijk, waar moet je het zoeken en hoe kom je als school tot professioneel opdrachtgeverschap, zijn enkele van de vragen die middels werkateliers aan de orde zullen komen.

Provincie maakt werk van energiebesparing bij Gelderse landgoederen en kastelen

Op landgoederen en buitenplaatsen zijn concrete kansen voor energiebesparing en –opwekking. De wil is er ook, zeker waar het gaat om reële en noodzakelijke kostenbesparingen. Toch zijn daarnaast een “wegwijzers” nodig. Om de landgoederen verder op weg te helpen, vond afgelopen 16 april de netwerkbijeenkomst

Monumentale energietransitie plaats in kasteel Middachten. Aan de hand van werkateliers werd met de deelnemende kasteel-eigenaren verder ingegaan op de do’s en don’ts rondom deze thema’s. Gedeputeerde mevrouw Traag gaf aan dat de provincie verdere ondersteuning biedt met:

- Een lerende netwerkbijeenkomst in het najaar
- De begeleiding van 2 concrete business classes rondom besparing en –opwekking
- De organisatie van 3 masterclasses voor de landgoedeigenaren
- Waar mogelijk verdere financiële ondersteuning
- De ontwikkeling van concrete routekaarten (proces en inhoud) voor besparing en opwekking

Beide bovengenoemde activiteiten maken deel uit van het provinciaal Kennisprogramma Duurzame Ontwikkeling en het Prioritair programma Energietransitie.

Voortgang isolatieregeling woningen

Bij de commissiebehandeling van de Statenbrief “Energiebesparing huishoudens” in oktober jl. is het feit dat niet alle gemeenten deelnemen aan de Gelderse subsidieregeling voor de isolatie van particuliere woningen ter sprake gekomen. Vanuit het College is u toegezegd met de niet deelnemende gemeenten nogmaals in contact te zullen treden met als doel om hen over te halen alsnog met de subsidieregeling aan de slag te gaan. Tot onze spijt is dit niet gelukt. Dit betekent dat bewoners van de gemeenten Duiven, Apeldoorn en Wageningen geen beroep op de regeling kunnen doen. De gemeente Wageningen heeft in de beginfase wel deelgenomen aan de pilot welke aan de huidige regeling voorafging. Wageningen en Apeldoorn hebben overigens een eigen programma om de bestaande woningvoorraad op een hoger energetisch niveau te brengen.

Overigens hebben de overige 53 gemeenten voldoende financiële middelen ontvangen van de Provincie om de Gelderse isolatieregeling een succes te maken en dit jaar 10.000 Gelderse woningen beter te isoleren.

Milieu

Geen mededelingen ontvangen

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

De leden van de Commissie Mobiliteit,
Innovatie en Economie

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
18 juni 2013
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie, juni 2013

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van juni 2013. In de brief leest meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Top team LifeSciences & Health bezoekt Health Valley

Donderdagmiddag 16 mei jl. bracht een delegatie van het Topteam LifeSciences & Health (LSH) een bezoek aan Health Valley in het ReShape Innovation Centre Nijmegen. Deze middag, die werd georganiseerd door Stichting Health Valley i.s.m. de provincie Gelderland stond in het teken van het verbinden van de nationale innovatieagenda van de topsector en de regionale aanpak.

René Penning de Vries, voorzitter van Health Valley opende als gastheer de bijeenkomst en schetste de rol en de meerwaarde van Health Valley als regionaal netwerk om innovatieve initiatieven en bedrijven in de Health sector van de grond te trekken. Hij maakte duidelijk hoe Health Valley fungeert als vliegwiel voor innovaties in de Health sector. Melvin Samsom, voorzitter van de Raad van Bestuur van het Universitair Medisch Centrum Nijmegen (UMCN) belichtte vervolgens vanuit het UMC perspectief de wijze waarop deze een rol spelen in verbetering van het zorgproces.

De topsector LSH werd vertegenwoordigd door regiegroep leden Joep Pluymen en Geert Blijham. Geert Blijham presenteerde de visie van de regiegroep op de topsector LSH en de stappen die tot nu toe zijn gezet. Uitgangspunten van de regiegroep zijn een kwalitatief hoogwaardig, toekomstbestendig maar vooral ook betaalbaar zorgsysteem. De regiegroep LSH zet in op innovaties en nieuwe ontwikkelingen die hiervoor oplossingen aandragen. Landelijk zijn er enkele (met name fiscale)maatregelen beschikbaar om dit te stimuleren.

inlichtingen bij **dhr. C.A. Beurmanjer**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Ook het versterken van de zelforganisatie in de LSH sector op basis van de energie en initiatieven in de verschillende regio's wordt als een belangrijke meerwaarde gezien. Health Valley en ook de Gelderse aanpak met het Prioritair Programma Topsectoren & Innovatie, die door gedeputeerde Annemieke Traag werden neergezet, sluiten hier uitstekend op aan. Health Valley als netwerk om de connectie tussen nationale en regionale initiatieven te maken. Het gedifferentieerde instrumentarium van de provincie Gelderland om initiatieven verder en tot volle wasdom te brengen. Dat een regionale aanpak werkt en ook landelijk van betekenis is voor de topsector LSH werd nogmaals bevestigd door de bedrijven Focus Cura en Future Chemistry. Na een levendige discussie waarin onder meer dieper werd ingegaan op de uitgangspunten van de regiegroep en de bijdragen die bedrijven als Future Chemistry en Focus Cura hier aan leveren, werd de middag afgesloten met de conclusie dat de landelijke en regionale agenda voldoende aangrijpingspunten biedt voor intensivering van de samenwerking. Health Valley gaat zich sterk maken om dit te concretiseren.

Interview met Annemieke Traag en René Penning de Vries in bijlage Financieel Dagblad

Op woensdag 29 mei verscheen de special "Zorg van de Toekomst" als bijlage bij het Financieel Dagblad met daarin een interview met Annemieke Traag en René Penning de Vries, De bijlage is digitaal terug te vinden via onderstaande link. Het interview is tevens als bijlage bij deze nieuwsbrief gevoegd

<http://np.netpublicator.com/netpublication/n55014976>

Health Valley ontvangt € 200.000 voor innovatievouchers

Gedeputeerde Staten hebben besloten om maximaal € 200.000 subsidie te verstrekken aan stichting Health Valley voor het verstrekken van innovatievouchers. Deze innovatievouchers worden ingezet door Gelderse MKB-ers in de Health sector om innovatieve ideeën uit te werken naar concrete business case. De vouchers zijn vooral bestemd voor bedrijven die geen eigen R&D afdeling hebben en toch verbeteringen in hun product/productieproces willen doorvoeren, nieuwe innovatieve samenwerkingen willen aan gaan. Het bedrag per voucher bedraagt maximaal 50% van de gemaakte kosten tot een maximum van € 10.000 per bedrijf.

Afspraak 42 AFW. Voortgang verkenning borgstelling Exportkredieten voor de maakindustrie/exportgarantiefonds

In de mededelingenbrief van april hebben wij u gemeld dat wij een bureau opdracht hebben gegeven om de verschillende juridische, financiële en organisatorische consequenties van een aantal door het bedrijfsleven aangedragen varianten uit te zoeken en met voorstellen te komen. Hiervoor zijn onder meer verkennende gesprekken gevoerd met banken, het rijk, agentschap nl en Atradius. Het voorlopige resultaat hiervan is dat het bureau tot de conclusie komt dat het juridisch en technisch haalbaar is om een tijdelijke borgstellingsregeling te maken die aanvullend en complementair is aan het (rijks-)instrumentarium. Uitgangspunt moet zijn een intensieve samenwerking tussen Agentschap NL (rijksinstrumenten), regionale banken en PPM-Oost. Op basis van deze eerste bevindingen wordt de komende maanden met genoemde partijen verder verkend of een eventuele borgstellingsregeling ook daadwerkelijk operationeel te maken is en verantwoord kan bijdragen aan het vergroten van de exportportefeuille. Indien dit positief uitvalt, kan een exportgarantiefonds deel uitmaken van de besluitvorming over een economische impuls.

Stand van zaken Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland (IIG) en Topfonds Gelderland (TG)

Op dit moment bedragen de revolverende middelen voor Innovatie en Duurzame Energievoorziening € 88 miljoen, gelijkmatig verdeeld over beide beleidsterreinen. Deze middelen zijn/worden ondergebracht in IIG voor directe investeringen in het Gelders MKB en in TG voor investeringen in voor de Gelderse economie relevante werkfondsen. Binnen deze twee fondsen is de onderlinge verdeling van de revolverende middelen over de verschillende beleidsterreinen verschillend (tabel 1).

Revolverende middelen	Innovatie	Duurzame Energievoorziening
1. Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland	€ 21 miljoen	€ 9 miljoen
2. Topfonds Gelderland	€ 23 miljoen	€ 35 miljoen
Totaal	€ 44 miljoen	€ 44 miljoen

Tabel 1: verdeling middelen over IIG en TG en over de beleidsgebieden Innovatie en Duurzame Energievoorziening

In het onderstaande overzicht is de huidige stand van zaken van het IIG weergegeven tot en met het eerste kwartaal 2013. Het jaarverslag is inmiddels officieel door de Algemene vergadering van Aandeelhouders vastgesteld en zal binnenkort aan uw Staten worden toegezonden.

IIG aanvragen, goedkeuringen en investeringen		
	Aantal	Euro's
Aantal aanvragen Innovatie	198	€ 171.000.000
Aantal aanvragen Duurzame Energievoorziening	68	€ 61.000.000
Aanvragen totaal	266	€ 232.000.000
Goedgekeurde investeringsvoorstellen Innovatie	12	€ 9.197.500
Goedgekeurde investeringsvoorstellen Duurzame Energievoorziening	4	€ 4.120.000
Goedgekeurde investeringsvoorstellen totaal	16	€ 13.317.500

Tabel 2: IIG aanvragen, goedkeuringen en investeringen 1° operationele jaar

Van de ingediende aanvragen zijn er 128 afgewezen/ingetrokken en hebben 47 de status 'prospect' (potentieel investeringswaardig) gekregen. De overige zijn nog in behandeling. Het lijkt er op dat bij IIG de ratio aantal aanvragen / aantal verstrekte financieringen aansluit bij het gemiddelde over alle fondsen van PPM Oost.

Het IIG is relatief populair en bekend bij de doelgroep, wat te zien is aan het grote aantal aanvragen. Het IIG als fonds voor uitrol van duurzame energievoorziening lijkt nog wat minder bekend te zijn. Extrapolatie van het investeringstempo van IIG, zonder rekening te houden met een in 2014 mogelijk verder aantrekkende economie en de effecten van het vernieuwde subsidie instrumentarium voor innovatie, leidt tot een beeld dat het fonds eind 2014 volledig uitgeput zal zijn, behoudens een 10% buffer voor additionele investeringen.

Het ministerie van BZK heeft inmiddels ambtelijk laten weten akkoord te zijn met de oprichting van Topfonds Gelderland. Zodra de toestemming formeel ontvangen is, zal het TG opgericht worden en van start kunnen gaan. Op dit moment (mei 2013) liggen er bij Topfonds Gelderland i.o. al tien fondsplannen voor, hoofdzakelijk op het gebied van innovatie, met een investeringswaarde van € 48 miljoen. Inschatting van PPM Oost is dat eind 2014 € 50 mln. aan fondsinvesteringen goedgekeurd zal zijn.

Food Valley NL: internationale aandacht om de hoek

Het Thaise ministerie van Industrie, de Japanse staatssecretaris voor internationale handel, Mitr Phol -de op vier na grootste suikerproducent ter wereld- en de Nikkei -het Japans economisch dagblad. Recent bezochten zij de provincie Gelderland, te weten Food Valley NL en op advies van deze organisatie een aantal Gelderse bedrijven en kennisinstellingen. Goed voor het versterken van de internationale profilering in het Aziatische agrifood domein - onder meer in de ASEAN regio- en een impuls voor de handelsbevordering.

De afgelopen jaren is Food Valley NL -tot voor kort stichting Food Valley- uitgegroeid tot een eerste aanspreekpunt voor vele binnenlandse en buitenlandse organisaties daar waar het gaat om het vinden van kennis of partners in Gelderland en Nederland. Onlangs heeft ook de multinational Unilever zich aangesloten. Door de bouw van clusters met bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheid en de missie innovatief Nederland vanuit Gelderland op de kaart te zetten heeft de stichting Food Valley ervoor gekozen om haar naam te wijzigen in Food Valley NL (www.foodvalley.nl).

Onderneem creatief! Bijeenkomst Mode Biënnale in het provinciehuis op zaterdag 15 juni

Graag informeren we u over de openstelling van het Huis der Provincie gedurende de Mode Biënnale Arnhem 2013 (M^oBA13) en nodigen we u van harte uit om aanwezig te zijn, om uw relaties uit te nodigen en zo de rol van de provincie en haar partners in relatie tot innovatief ondernemerschap te onderstrepen.

Een van de onderdelen van het totale programma van de M^oBA13 is Onderneem Creatief. Op 15 juni biedt de provincie Gelderland haar partners in het versterken van ondernemerschap een podium. Naast het netwerk van creatief ondernemerschap, worden de crossovers zichtbaar en staat crowd innovation in de schijnwerpers. Overigens, gedurende de looptijd van de M^oBA13 zal in diverse bijeenkomsten voor professionals dieper inhoudelijk worden ingegaan op de projecten en ontwikkelingen.

In een programma van 11.45 - 17.00 uur presenteren zich de volgende initiatieven:

- Diverse Gelderse ondernemers, verbonden via de zeven Gelderse Regionale Centra voor Technologie, laten zien welke innovatieve producten zij ontwikkeld hebben.
- Gelderland Valoriseert (3 pijlers chemie/emt en creatief), introduceert ondernemers die b.v. vanuit chemie iets met kleding doen.
- Lancering van de site "ondernemengelderland.nl" die ondernemers de weg wijst in alle regelingen die door partners van de provincie Gelderland worden uitgevoerd.
- Het crowdinnovationproject Mooibedachtgld.nl, presenteert de resultaten; wat is er mogelijk in 6 weken als je samen met de massa via tv/radio/social media en fysieke bijeenkomsten intensief werkt aan een breed gedragen vraagstuk. Wat is er klaar.....

Omroep Gelderland zendt wekelijks op woensdag rond 18.45 uur de stand van zaken uit en is ook nu aanwezig om verslag te doen van de activiteiten.

- In een markt-achtige formule is er gelegenheid voor ondernemers en de projecten om zich te presenteren, kunnen bezoekers nader in gesprek en is er voldoende ruimte voor netwerken.
- Wat, waar en wanneer? Inlooplunch, presentaties, marktbezoek en netwerken van 12.00 tot 17.00 op zaterdag 15 juni in het Huis der Provincie, Markt 1, Arnhem
- Door wie? Gelderse ondernemers, Regionale Centra voor Technologie, Provincie Gelderland. Onderdeel van de M^oBA13 Podium, productie en dagvoorzitters Awareness Fashion.
- Voor wie? Voor ondernemers, ontwerpers en consumenten met belangstelling voor creatieve technologie en innovatief ondernemerschap.
- Kosten? Nee, wel graag aanmelden via <http://moba.nu/moba-13/tickets>

Voor meer informatie:

De wegwijzer voor ondernemers met een overzicht van de ondersteuningsmogelijkheden provincie:
www.ondernemengelderland.nl

Provincie Gelderland en innovatieve partners: Mooibedachtgld.nl, op zoek naar oplossing ritsprobleem: mail je idee naar doemee@mooibedachtgld.nl Elke woensdag een update bij omroep Gelderland om 18.50 uur: De voorgaande afleveringen vindt u hier: 1, 2, 3, 4

Energietransitie

Bosatlas van de Energie

Zoals eerder aangekondigd door gedeputeerde Annemieke Traag krijgen de leden van de commissie MIE een exemplaar van de Bosatlas van de Energie aangeboden. Tijdens de vergadering van 12 juni a.s. ligt er voor ieder lid een exemplaar klaar.

Provincie Gelderland ondersteunt gemeenten met verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Een belangrijk onderdeel binnen het programma energietransitie is energiebesparing, het doel is 20% besparing in 2020. Daarom ondersteunt de provincie Gelderland gemeenten bij het verduurzamen van hun eigen vastgoed.

Een nieuw middel om maatschappelijk vastgoed te verduurzamen is een zogenaamde Energy Service Company (ESCo). Dit is voor veel gemeenten onbekend terrein en daarom is een pilotproject bij 5 gemeenten opgestart (Renkum, Heumen, Montferland, Culemborg en Harderwijk) om de potentie in beeld te brengen en de haalbaarheid van een ESCo te onderzoeken en aanbevelingen te doen voor het vervolg. Zo worden de gemeenten in de startblokken gezet om straks met behulp van een ESCo het vastgoed te verduurzamen. De afgelopen maanden is er onderzoek gedaan naar de technische en financiële haalbaarheid van de verduurzaming van bestaande gebouwen. Hieruit blijkt dat er over het algemeen voldoende potentie is om gebouwen te verduurzamen, er is gemiddeld een energiebesparing tussen de 20% en 45% mogelijk. De grote vraag daarbij is hoe dat proces georganiseerd en gefinancierd kan worden. De laatste periode is door middel van workshops met de gemeenten gekeken naar de mogelijkheden om de schaal te vergroten, de organisatiemogelijkheden en de mogelijke financieringsbronnen. Op basis van al deze gegevens krijgen de gemeenten een overzicht van de mogelijke oplossingsrichtingen om verduurzaming te realiseren.

De meest kansrijke oplossingsrichting in de gemeente wordt uitgewerkt in een rapport waarin de vervolgstappen en de aandachtspunten worden uitgewerkt.

Mooi is te zien is dat de gemeenten door dit proces steeds meer gevoel krijgen bij verduurzaming en het inzetten van een ESCo. Waar in het begin goed uitgelegd moest worden waar het om ging, komen gemeenten nu zelf met nieuwe ideeën bijvoorbeeld voor nieuwe financieringsmogelijkheden of het slim koppelen van verduurzamingsprojecten. De workshops zijn net achter de rug, op dit moment worden de resultaten voor de gemeenten uitgewerkt. Uiteraard wordt de kennis die in dit project wordt opgedaan gedeeld met andere gemeenten. Hiervoor wordt in september door de provincie een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd.

Verduurzaming Gelderse scholen

Maandag 27 mei heeft gedeputeerde Annemieke Traag bij de Johannesschool in Nijmegen de feestelijke bijeenkomst bijgewoond waar minister Kamp en kamerlid Liesbeth van Tongeren de stroom neutrale school openden. De Johannesschool is een van de 7 basisscholen in Gelderland die meedoen met Slim Opgewekt, een van de marktinitiatieven die scholen helpen bij de verduurzaming van hun gebouw in combinatie met de vergroting van het bewustzijn en draagvlak voor duurzaamheid en schone energie in het onderwijs (zie ook www.slimopgewekt.nl) Vervolgens is zij met een duurzame karavaan van o.a. een waterstofbus doorgereisd naar het Rijn-IJsselcollege, locatie Thorbeckestraat waar ze samen met Ben Geerdink het startschot gaf voor de verbouwing van een klaslokaal tot 'garage van de toekomst'. Leerlingen worden daar voorbereid op het werken met duurzame vervoermiddelen. Dit is een project dat vanuit de provincie is ondersteund met een subsidie in het kader van het arbeidsmarktbeleid. Deze school wordt daarnaast ook met ondersteuning van Slim Opgewekt voorzien van zonnepanelen en LED-verlichting.

Milieu

Regionale bijeenkomst over Rijksstructuurvisie voor de Ondergrond

Het ministerie van I&M gaat deze weken alle provincies langs om te praten over de Rijksstructuurvisie voor de Ondergrond (STRONG). De bedoeling is de structuurvisie in 2014 gereed te hebben. De structuurvisie zal ingaan op het nut en de noodzaak van ondergrondactiviteiten en zal een afwegingskader geven voor beoordeling van deze activiteiten.

Op 6 juni jl. vond de regionale bijeenkomst voor Gelderland plaats. Er waren circa 60 deelnemers vanuit gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties en bedrijven. Gedeputeerde Josan Meijers opende de bijeenkomst. Er werd gesproken over de maatschappelijke opgaven die een plek moeten krijgen in STRONG¹. Dit gebeurde in vier workshops rondom de thema's:

- Mijnbouw en energievoorziening
- Beheer grondwatervoorraden
- Stedelijk gebruik van bodem en ondergrond
- Landelijk gebruik van bodem en ondergrond

Aan de hand van kaartmateriaal werd gekeken welke problematiek in Gelderland aan de orde is. Een algemene conclusie was dat kennis en informatie nodig is om een goede afweging te kunnen maken.

Na de zomer hoopt het rijk de probleemstelling voor STRONG helder te hebben en het traject van de Plan-MER en Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse in te gaan. Het rijk wil ook bestuurlijke afspraken met medeoverheden maken over doorwerking van de denklijn van STRONG in omgevingsvisies.

---

¹ Een memo van het Ministerie van I&M is beschikbaar over de bouwstenen voor de probleemstelling van STRONG.

Overeenstemming over inrichting Velperwaarden

Het project Rivierklimaatpark IJsselpoort heeft tot doel om, anticiperend op de gevolgen van klimaatverandering, te zorgen voor waterbeheer, natuurontwikkeling en recreatie én een duurzame toekomst voor de agrarische sector in het gebied. Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer zijn de trekkers, de provincie Gelderland en de betrokken gemeenten Arnhem, Rheden, Westervoort en Zevenaar ondersteunen het project.

Op 19 december 2011 sloten de maatschappen Lubbers en Nieuwenhuis, dhr. A. Hendriks, de vereniging Streekbeheer Rijnstromen, de Geërfden van Velp, de Dienst Landelijk Gebied/Bureau Beheer landbouwgronden en Vereniging Natuurmonumenten, onder voorzitterschap van mr. J.J.I. Verburg, een convenant over duurzame ontwikkeling van het uiterwaardengebied Velperwaarden in Rheden. Aanleiding van dit convenant was commotie rond de aankoop door Natuurmonumenten van ca. 25 ha landbouwgrond in de Velperwaarden. In het convenant zijn afspraken gemaakt over levering van de grond, een grondruil en het opstellen van een gezamenlijk inrichtingsplan.

De grondlevering heeft plaatsgevonden op 30 december 2011 en over grondruil is een definitief akkoord bereikt in februari 2013. Op 24 april 2013 is ook overeenstemming bereikt over de laatste stap uit het convenant, het Voorontwerp-inrichtingsplan. Alle partijen onderschrijven de ambitie en uitgangspunten van dit inrichtingsplan en de hoofdlijnen van de bouwstenen uit het Voorontwerp-inrichtingsplan. Samen wordt nu ook de stap gezet naar een duurzame inrichting van de Velperwaarden. Afgesproken is tevens ca 2 keer per jaar gezamenlijk voortgangsoverleg te hebben en eind 2015 het convenant te evalueren.

Voor het gehele Rivierklimaatpark IJsselpoort is inmiddels een toekomstvisie ontwikkeld. Hierbij hebben Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer samengewerkt met de betrokken gemeenten en overlegd met vele partijen in het veld. Deze visie heeft een plek gekregen in de *kansrijke strategieën* die momenteel ontwikkeld worden in het kader van het regioproces Deltaprogramma Rivieren, dat getrokken wordt door de provincie Gelderland. Zie ook www.rivierklimaatpark.nl en <http://www.rivierklimaatpark.nl/wp-content/uploads/2013/03/Brochure-Rivierklimaatpark-IJsselpoort.pdf>

Beantwoording vraag Cie MIE

MER-plicht windpark Bijvanck

In de vergadering van de commissie MIE d.d. 10 april 2013 stelde statenlid de heer Venema (PVV) de vraag of voor het windpark Bijvanck een MER moet worden opgesteld. Op het windpark Bijvanck zijn vier a vijf windturbines gepland met een geschatte capaciteit van ongeveer 2,4 Megawatt per turbine. Voor de beantwoording van de vraag of er sprake is van een MER-plicht moet zowel gekeken worden naar de activiteit (het oprichten van een windmolenpark) als naar mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden.

Activiteit in relatie tot C en D lijst Besluit milieueffectrapportage

Mer-plicht

Voor activiteiten die zijn opgesomd in bijlage C van het Besluit milieueffectrapportage is een m.e.r.-procedure en het opstellen van een MER altijd verplicht. Voorbeelden van in Bijlage C opgenomen activiteiten zijn olieraffinaderijen, kerncentrales, chemische installaties en de aanleg van auto(snel)wegen of spoorwegen. De plaatsing van windturbines is geen activiteit die is opgenomen in bijlage C.

M.e.r beoordelingsplichtig

Activiteiten beschreven in de D-lijst van het Besluit milieueffectrapportage zijn, bij het overschrijden van de drempel, m.e.r.-beoordelingsplichtig. Voor deze activiteit zal bezien moeten worden of een MER moet worden opgesteld vanwege belangrijke nadelige effecten voor het milieu, of dat door het bevoegd gezag kan worden geconcludeerd dat geen belangrijke nadelige effecten voor het milieu te verwachten zijn en een MER achterwege kan blijven.

Voor windenergieprojecten is categorie 22.2 van bijlage D uit het Besluit milieueffectrapportage relevant. Windparken (gedefinieerd als ten minste 3 windturbines) met een vermogen vanaf 15 megawatt of van tien of meer turbines zijn m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Vergewisplicht

Daarnaast bestaat er een zogenaamde **vergewisplicht**. Dit betekent dat voor activiteiten die onder de drempel van de m.e.r.-beoordelingsplicht blijven, door GS als het bevoegd gezag bezien moet worden (vergewist moet worden) of de activiteit zodanige gevolgen heeft dat er op grond van de Europese richtlijnen toch een m.e.r.-beoordeling moet worden uitgevoerd. Voor windparken (gedefinieerd als ten minste drie windturbines) tot een vermogen van 15 megawatt en minder dan tien turbines geldt deze vergewisplicht (**dit geldt voor elke activiteit onder de drempel**).

In alle gevallen kan de initiatiefnemer er voor kiezen op **eigen initiatief** een MER op te stellen (vrijwillig).

Mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden

Naast de activiteit (het oprichten van een windpark) is het ook mogelijk dat een voorgenomen activiteit vanwege mogelijke significante effecten op een Natura 2000 gebied leidt tot een planmerplicht (7.2a lid 1 Wm). In het geval dat ten behoeve van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling gemaakt moet worden en er sprake is van een (inpassings)plan, vindt de passende beoordeling plaats in de vorm van een planmer.

De vraag of mogelijke significante effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden, staat los van de C en D lijst behorend bij het Besluit milieueffectrapportage.

Conclusie windpark Bijvanck

Zoals hierboven vermeld, zijn op het windpark Bijvanck vier a vijf windturbines gepland met een geschatte capaciteit van 2,4 Megawatt per turbine. Windpark Bijvanck blijft hiermee naar verwachting onder de drempel van de m.e.r.-beoordelingsplicht. Wel geldt de vergewisplicht voor windpark Bijvanck, de uitkomst hiervan kan alsnog aanleiding zijn om een m.e.r. (beoordeling) uit te voeren.

Om te bezien of er sprake is van planmerplicht, voert initiatiefnemer Raedthuys op dit moment onderzoek uit naar mogelijk significante effecten op Natura 2000-gebieden. Op basis van de resultaten beoordeelt het College van GS of het noodzakelijk is om een planmer uit te voeren.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
18 juni 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van mei 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling

VELUWEKROON (projectleider Hans Takke 8369)

Het Programma Veluwekroon is onderdeel van het Prioritair Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling. De Agenda Gebiedsontwikkeling Apeldoorns Kanaal (PS2010-879) bevat een beschrijving van de visie voor de ontwikkeling van het gebied rondom het 5e en 6e pa
nd van het Apeldoorns Kanaal in de gemeenten Hattem en Heerde. In deze agenda wordt het bevorderen van recreatie en toerisme als belangrijkste motor voor dit gebied genoemd.

De ambities op het gebied van recreatie en toerisme zijn in het Ambitiedocument Veluwekroon nader in beeld gebracht. In het bijzonder is ingegaan op de aspecten samenhangend met het bevaarbaar maken van dit deel van het Apeldoorns Kanaal. Het Ambitiedocument hanteert als lijn dat levend water leven brengt. Het schone levende water zorgt er voor dat er meer te beleven en te doen is voor bewoners en toeristen. Deze lijn komt ook tot uitdrukking in het gezamenlijke belang om het toeristische product in de regio te versterken door het varen op de Veluwe als een extra dimensie aan de bestaande mogelijkheden in de regio toe te voegen. De Stuurgroep Veluwekroon en ons college hanteren de lijn uit het Ambitiedocument als uitgangspunt bij de uitwerking van de maatregelen voor de gebiedsontwikkeling Veluwekroon. Het Ambitiedocument is te raadplegen via PS2013-432.

Op 19 juni a.s. vindt er een Statenexcursie Veluwekroon plaats waarvoor u inmiddels een uitnodiging hebt ontvangen.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

DE NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE (projectleider Bas Nijenhuis 9554)

Kunstwerken Inundatiekanaal Tiel

Donderdagmiddag 18 april jl. hebben heemraad Arie Bassa van het Waterschap Rivierenland, wethouder Corry van Rhee-Oud Ammerveld van de gemeente Tiel en Josan Meijers de opleveringshandeling verricht voor de gerestaureerde kunstwerken in het Inundatiekanaal Tiel.

Stuwen, sluizen, inlaatwerken en bruggen

In en langs het Inundatiekanaal Tiel staan acht kunstwerken die nog in werking zijn, waaronder stuwen, sluizen, inlaatwerken en bruggen. De onderhoudsstaat hiervan was zodanig slecht, dat de gemeente Tiel, de provincie Gelderland en Waterschap Rivierenland in 2010 besloten om zeven van deze kunstwerken te herstellen en restaureren. De werkzaamheden zijn inmiddels zover gevorderd dat deze maand de gerestaureerde kunstwerken worden opgeleverd.

Waterkracht

In 2012 heeft Waterkracht! twee projecten gehonoreerd. Het gaat om het Jan Blankenpad en Radiobaken.

Het Jan Blankenpad is een natuur- en cultuureducatief wandelpad in het gebied van de Diefdijk-Noord rondom Fort Everdingen en het Werk aan het Spoel. Het exacte routeverloop wordt nog afgestemd met de gemeente en terreineigenaren. Het pad zal voor de zomer van 2013 worden geopend.

Radiobaken is een min of meer geënceneerd live radioprogramma dat plaatsvindt in de boezem van Brakel, nabij Loevestein. Aan de hand van quasi toevallige ontmoetingen wordt de geschiedenis van de plaats uit de doeken gedaan. Het publiek is zowel deelnemer, luisteraar als getuige. De voorstelling zal plaatsvinden in de weekenden 17-19 en 24-26 mei 2013.

Waterkracht is een programma dat bottom-up ideeën voor projecten verzameld uit het waterlinielandschap. De projecten hebben tot doel het landschap en het erfgoed in de hoofden en harten van de mensen te krijgen. In het programma werkt Gelders Genootschap (programmaleiding) samen met Gelders Erfgoed, Kunst en Cultuur Gelderland, landschapshistoricus Ferdinand van Hemmen en provincie Gelderland

Vleermuizen in bunkers

Enkele baardvleermuizen, watervleermuizen en een grootoorvleermuis hebben de bunkers langs de Diefdijk en de Nieuwe Zuiderlingedijk uitgekozen als overwinterplek.

De 26 bunkers (van Staatsbosbeheer en Waterschappen) werden in juni geschikt gemaakt voor bewoning door vleermuizen. Dit jaar vervolgen we dit project met 22 particulieren die graag hun bunkers vleermuisvriendelijk willen maken.

Provincie Gelderland heeft dit mede mogelijk gemaakt met een bijdrage van € 120.000.

Verbetering Diefdijklinie

Het project Verbetering Diefdijklinie heeft helaas ernstige vertraging opgelopen. De ingenieurscombinatie die het technische ontwerp en bestek zou opstellen, is door het Waterschap Rivierenland (WSRL) formeel in gebreke gesteld. Producten werden niet of niet tijdig geleverd en de kwaliteit was niet zoals afgesproken. Ondanks frequent overleg en toenemende druk op directieniveau bleven de resultaten ruim ondermaats. Het Waterschap kon uiteindelijk niet anders dan deze drastische stap nemen.

De ambitie van Waterschap en provincie Gelderland om deze unieke integrale dijkverbetering te realiseren, blijft overeind. Inmiddels benadert WSRL andere bureaus voor deze opdracht. De bedoeling is om zo snel mogelijk tot uitvoering te komen, echter zonder in te boeten op de integraliteit en beoogde kwaliteit. Met alle onzekerheden van nu is een concrete planning niet te geven. Het streven blijft om de laatste werkzaamheden eind 2015 te kunnen afronden.

GELDERSE GEBIEDSONTWIKKELING ALGEMEEN

Op 22 mei a.s. vindt er een Statenexcursie plaats waarbij vooral de Nieuwe Hollandse Waterlinie en WaalWeelde bezocht worden.

Hiervoor bent u reeds uitgenodigd/hebt u zich reeds aangemeld.

JEUGDZORG

Uitkomst Bestuurlijk Overleg Rijk/VNG/IPO over jeugdzorg 26 april

Op 26 april was er landelijk een Bestuurlijk Overleg tussen Rijk/VNG/IPO over de transitie van de jeugdzorg. Het belangrijkste onderwerp was het bespreken van de randvoorwaarden van de transitie waarbij de waarborging van de continuïteit van zorg voor jeugdigen een belangrijk onderwerp is.

In de bijgevoegde verwijzing naar de site voor de Gelderse Jeugd kunt u de afspraken, die op dit moment nog een ambtelijke status hebben, nalezen (Zie bijlage 2 bij de vergaderstukken voor het Bestuurlijk Platform van 17 mei a.s. http://www.voordegeldersejeugd.nl/index.asp?pa_id=38&n1=99; deze url kopiëren en oppakken naar het internetvenster).

Misbruik binnen instellingen jeugdzorg

Op 8 mei organiseerden we in samenwerking met de Branche Jeugdzorg Gelderland, Zorgbelang Gelderland en lotgenotenorganisatie Nederland Heelt een bijeenkomst over hoe de Gelderse jeugdzorg veiliger kan worden. Aanleiding voor de bijeenkomst was het rapport van commissie Samson en motie 76 die eind 2012 naar aanleiding van het rapport van Samson in de Statenvergadering met algemene stemmen was aangenomen. Het was een besloten bijeenkomst voor de in Gelderland werkende jeugdzorgorganisaties, slachtoffers van misbruik, jongeren die nu in de jeugdzorg zitten of recent hebben gezeten en ouders, Zorgbelang Gelderland, Raad voor de Kinderbescherming en Inspectie Jeugdzorg. Ook waren er vertegenwoordigers van diverse Statenfracties aanwezig.

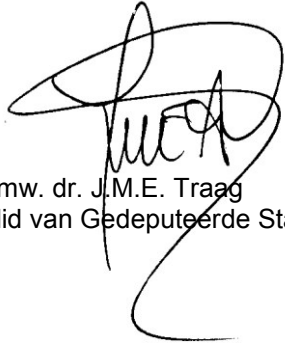
Dat het onderwerp actueel blijft, bleek wel uit het feit dat die zelfde avond op Omroep Gelderland een uitzending was over misbruik in het verleden op Kinderdorp Neerbosch. Kinderdorp Neerbosch is een rechtsvoorganger van jeugdzorgorganisatie Lindenhout. De voorzitter van Nederland Heelt, dhr. Frans Spekrijse, vertelde over het doel en de missie van Nederland Heelt. Op 1 juli moet de organisatie helemaal operationeel zijn. Zij zetten zich in voor lotgenotencontact, belangenbehartiging en preventie.

Uitkomst van bijeenkomst was dat seksualiteit en grenzen in het dagelijks leven in de jeugdzorg transparant bespreekbaar moeten zijn. Als huis-tuin-en-keukengesprek. Het vraagt om een cultuuromslag. Er is veel handelingsverlegenheid bij de medewerkers. De Branche Jeugdzorg is op verschillende manieren bezig om de aanbevelingen van commissie Samson te implementeren. Onderdeel daarvan is scholing. De aanwezige jongeren gaven ook aan dat het gaat om het bespreekbaar maken. Volgens de jongeren zou het helpen als je weet dat je iemand kan vertrouwen. Iemand die niet direct in de groep staat. Een vertrouwenspersoon buiten de groepsleiding en misschien wel buiten de jeugdzorg. De boodschap die de jongeren willen meegeven is: besef dat het om mensenlevens gaat! Op de website van de provincie komt binnenkort een kort verslag van de bijeenkomst.

Op 14 mei 2013 biedt de commissie Rouvoet het kwaliteitskader "Voorkomen Seksueel Misbruik" aan de sector aan. Mevrouw Annet van Zon, die namens de Branche sprak, gaf aan dat de Branche verwacht dat binnen een jaar de verbeteringen zichtbaar worden binnen de instellingen. Het kwaliteitskader sluit aan bij waar de Branche in Gelderland mee bezig is.

De opvolging van de aanbevelingen van commissie Samson en de implementatie van het kwaliteitskader van commissie Rouvoet blijft onderwerp van gesprek tussen het college en de Gelderse jeugdzorginstellingen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
23 augustus 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u een mededelingenbrief over de voortgang van de uitvoering van motie 31 over Omroep Gelderland.

Omroep Gelderland

In motie 31 verzoekt u Gedeputeerde Staten het bedrag op de begroting 2014 voor Omroep Gelderland te handhaven en dit met een beschikking voor 31 juli 2013 aan Omroep Gelderland kenbaar te maken. Daarnaast verzoekt u ons bij de begroting van 2014 voor te leggen hoe de financiële relatie tussen de provincie Gelderland en de Omroep Gelderland voor de jaren 2014 en 2015 zal zijn.

Hieronder zetten wij procedureel uiteen hoe wij aan deze motie uitvoering willen geven.

1. Zoals door Gedeputeerde Staten aangegeven tijdens de behandeling van deze motie in uw vergadering van 26 juni jongstleden is dit bedrag voor 2014 beschikbaar op de begroting voor Stichting Omroep Gelderland.
2. Het is niet mogelijk vóór 31 juli a.s. een beschikking aan Omroep Gelderland te versturen omdat iedere organisatie die voor een provinciale subsidie in aanmerking komt hiertoe vóór 1 oktober een subsidieaanvraag moet indienen. Wij hebben Stichting Omroep Gelderland gevraagd vóór 1 oktober 2013 ons een subsidieaanvraag voor 2014 te doen toekomen waarin zij uiteen zet op welke wijze zij deze in de motie toegezegde middelen ten behoeve van het behoud van haar functie t.a.v. van de regionale identiteit zal inzetten.
3. Wij zullen u voor de begrotingsbehandeling in november 2013 een voorstel voorleggen. De Tweede Kamer heeft de nieuwe concept-Mediawet 2014 in behandeling. Een besluit hierover wordt na de zomer verwacht. In deze wet staat slechts het bedrag voor alle regionale omroepen tezamen genoemd. De verdeling van deze middelen zal naar verwachting pas eind

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

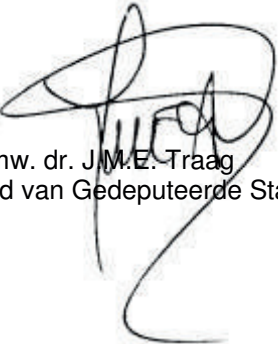
IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

2013 duidelijk worden in een door de verantwoordelijke staatssecretaris aangekondigde Algemene Maatregel van Bestuur.

De regionale omroep is belangrijk voor de identiteit van onze provincie. Daarom hebben uw Staten ons college met motie 31 verzocht nu reeds de huidige eigen middelen á € 1,1 miljoen op de provinciale begroting voor Stichting Omroep Gelderland te continueren. Wij geven hieraan uitvoering en betrekken dit bij de subsidiebeschikking voor 2014 (zie punt 2).

Wij hebben Omroep Gelderland geïnformeerd over de stand van zaken en het verdere verloop van de subsidie-uitvoering zoals in de motie aangegeven.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
17 september 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van september 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Gelderse Netwerkdag Cultureel Ondernemerschap

Op 11 oktober aanstaande vindt de eerste Gelderse Netwerkdag over Cultureel Ondernemerschap plaats. Deze dag wordt georganiseerd om samen met onze partners vorm te geven aan de transitie van het cultuur- en erfgoedbeleid. De leden van de Commissie LCJ zijn van harte uitgenodigd.

Op de Gelderse Netwerkdag Cultureel Ondernemerschap staat de uitwisseling tussen de partijen voorop. Het is met name de bedoeling om praktijkervaringen te delen en elkaar te informeren over nieuwe initiatieven rondom Cultureel Ondernemerschap.

Dit vindt plaats door tal van workshops, een interactief programma, een ervaringsterras en inspirerende sprekers vanuit praktijk en theorie. Een van de sprekers is de heer Klamer, hoogleraar in de Economie van de kunst en cultuur aan de faculteit Erasmus School of History. Arjo Klamer is tevens voorzitter van het Gelders Forum voor Culturele Transitie.

Het programma is samengesteld op basis van een groot aantal ideeën en initiatieven die ons vanuit het veld zijn aangedragen. Op deze wijze is een actueel programma tot stand gekomen welke voor de deelnemers praktische handvatten biedt om zelf aan de slag te gaan.

Via de website www.gelderland.nl/nco krijgt u meer informatie.

Proces Statenbrief 1% regeling en Statenbrief Provinciale Kunstcollectie

In uw volgende Statenvergadering op 13 november 2013 zijn wij voornemens twee Statenbrieven aan u voor te leggen. Hiermee willen wij u informeren over de uitvoering van motie 12 M 82 over de invulling van de 1% regeling en over het beleid de komende jaren ten aanzien van de provinciale kunstcollectie. Hiermee informeren wij u hoe wij, naast de bestaande subsidieregeling, invulling geven aan thema 2: Beeldende Kunst en Vormgeving van het programma Gelderland Cultuurprovincie! (PS2012-744).

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Stand van zaken eerste tender subsidies Programma Cultuur en Erfgoed

Tussen 3 juni en 15 juli 2013 hebben de partners van het provinciaal Programma Cultuur en Erfgoed 2013-2016 in een eerste tender voor het eerst de mogelijkheid gehad om een subsidieaanvraag in te dienen voor een programma waarmee zij een of meerdere thema's uit het provinciale cultuur- en erfgoedbeleid willen ondersteunen. 42 Partners hebben hiervan gebruik gemaakt. Dat is een kleine 15% van de door ons aangewezen partners. Het aantal stemt overeen met onze verwachting dat het merendeel van de partners gebruik zal maken van de tweede openstelling die van 15 september tot 17 oktober is voorzien.

De 1^e tender was vooral bedoeld om partners die snel zekerheid willen hebben over toekenning van subsidie de gelegenheid te geven snel met een programmavoorstel te kunnen komen. Bovendien waren nog niet alle thema's uit het cultuur- en erfgoedprogramma opgesteld voor subsidieaanvragen in deze 1^e tender.

De subsidieaanvragen worden op dit moment beoordeeld volgens het tendersysteem. Dat betekent dat de aanvragen met elkaar vergeleken zullen worden en de beste aanvragen van subsidie worden voorzien.

Op 10 september 2013 besluiten wij over de subsidietoekenningen. Wij zullen u dan ook een evaluatie van deze 1e tender doen toekomen. U krijgt van ons een analyse van de aanvragen. Tevens geven wij u een overzicht van de ervaringen die we hebben opgedaan. Het verlenen van meerjaren-subsidies aan partners van een provinciaal programma is nieuw. U kunt dan ook de verbeteringen voor de volgende tender die wij zullen aanbrengen naar aanleiding van de evaluatie verwachten. Voorafgaand of aansluitend aan uw commissievergadering van 11 september 2013 presenteren wij u de resultaten van de eerste tender.

De staat van het erfgoed in Nederland/Gelderland

Over de staat van het gebouwde erfgoed heeft de Monumentenwacht via bouwkundige inspecties van circa 13.000 rijksbeschermden monumenten een tweede monitor uitgebracht. Deze monumentenmonitor bevat inspectie gegevens uit 2008, 2009 en de resultaten van een steekproef uit 2010. Hiermee kon de Monumentenwacht een indicatie geven over hoe ons erfgoed op landelijk niveau er voor staat

De belangrijkste uitkomsten voor Nederland waren dat meer dan 90% van de geïnspecteerde monumenten het casco in redelijke tot goede staat verkeerde. Maar hier moet een direct een nuancering worden aangebracht: deze meting betreft namelijk circa 21% van het gehele rijksmonumentenbestand, die tevens abonneehouder zijn van de Monumentenwacht. De aanvullende steekproeven door de Monumentenwacht bevestigen het vermoeden dat de staat van de rijksmonumenten bij niet-abonneehouders een veel minder positief beeld geven.

Ook bleek dat er tussen provincies behoorlijke verschillen bestaan.

Voor wat betreft Gelderland ligt de staat van onderhoud van de monumenten uit deze monitor ongeveer op of boven het landelijke gemiddelde. Maar ook hier de nuancering dat het slechts 22% van het rijksmonumentenbestand betreft.

Gelderland telt circa 6100 rijksmonumenten en 10.300 gemeentelijke monumenten. Daarnaast zijn er nog vele archeologische monumenten zoals grafheuvels, motte's en waardevolle cultuurhistorische landschappen en relictten.

In Gelderland zijn wij doende om t.b.v. het Programma Gelderland Cultuurprovincie! via het thema *kwaliiteit in de uitvoering* een uitgebreidere monitor te ontwikkelen. Wij kunnen met gebruik van diverse sociale media en al bestaande publiek toegankelijke bestanden op een betrekkelijk eenvoudige manier informatie bijeen brengen die ons goed in staat stelt onze doelen beter te halen. Binnenkort kunnen wij zo de onderhoudstoestand en restauratiebehoefte van onze monumenten in Gelderland sneller en preciezer bepalen. Ook kunnen we deze informatie gebruiken om de omvang en mogelijkheden van de energiebesparende maatregelen bij restauraties en herbestedingen te bepalen.

Sonnevanck en Kwatta

Naar aanleiding van vragen uit de Commissie hierbij informatie over jeugdtheater Sonnevanck in relatie tot de Basis Infrastructuur (BIS). Sonnevanck heeft van het rijk een rol gekregen om de functie jeugdtheater in Oost Nederland binnen de Basis Infra Structuur (BIS) van het rijk in te vullen.

Om een goed beeld te krijgen van het aanbod aan jeugdtheater in onze provincie, hebben wij Sonnevanck en Kwatta gevraagd naar de dekkingsgraad die zij in Gelderland realiseren in 2013.

Voorstellingen Sonnevanck in Gelderland 2013

Arnhem	25
Zevenaar	6
Harderwijk	6
Apeldoorn	7
Nijmegen	4
Groenlo	4
Bemmel	5
Zaltbommel	1
Tiel	1
Verkoop Ubu Roi (voortgezet onderwijs)	30
Totaal	89

Voorstellingen Kwatta in Gelderland in 2013

In theaters:	
Nijmegen	62
Zevenaar	1
Winterswijk	4
Zutphen	2
Culemborg	2
Apeldoorn	1
Arnhem	9
Tiel	3
Ulf	1
Druten	4
Zaltbommel	1
Op scholen:	
De week van de optische wetenschap	25
Dierenpraat	42
totaal	157

Orientalis

Onlangs heeft een tussentijdse ambtelijk evaluatie plaatsgevonden met de directeur bestuurder van het MPO. De situatie is nog steeds precair maar er zijn ook tekenen van herstel. Er is sprake van cultureel ondernemerschap, om een voorbeeld te noemen men slaagt er nog steeds in om met privaat geld tegenvallers op te vangen. Naar aanleiding van de halfjaarcijfers die binnenkort bekend worden zullen wij u nader informeren over de feitelijke situatie.

Overzicht voorstellingen in Gelderland in 2013

Transitie Jeugdzorg

Kamerbehandeling Jeugdwet. De Tweede Kamer start de behandeling van de Jeugdwet in september met een hoorzitting en kamerdebat. In dit nieuwsbericht vindt u informatie bij elkaar, die nuttig kan zijn bij het volgen van de Kamerbehandeling in september. Het gaat om verslagen van de eerdere overleggen tussen staatssecretaris Van Rijn en de Kamerleden van de vaste commissie voor VWS, de ingediende moties en het tijdpad.

Tijdpad Kamerbehandeling Jeugdwet

WAT	WANNEER
Uitvoeringsbesluit Jeugdwet: Concept AMvB ter consultatie, inwerkingtreding gelijk met Jeugdwet	Zomer 2013
Hoorzitting / Rondetafelgesprek over nieuwe Jeugdwet (inbreng: gemeenten, instellingen, externe deskundigen, cliënten en werknemers in jeugdzorg)	5 september 2013
Inbreng voor verslag wetsvoorstel. Op deze datum sluit de mogelijkheid voor Kamerleden om schriftelijke vragen te stellen over het wetsvoorstel. Aan de hand van de vragenbeantwoording beslist de Tweede Kamer over de vervolgstappen en het tempo van het vervolgproces.	12 september 2013
Behandeling VWS begroting 2014	29, 30 en 31 oktober 2013
Verzamel Algemeen Overleg Jeugdzorg (met o.a. advies basistakenpakket JGZ)	6 november 2013
Behandeling wetsvoorstel Eerste Kamer	december 2013
Publicatie in Staatsblad	1 januari 2014

Transitiearrangementen. In het bestuurlijk overleg jeugdzorg tussen Rijk, VNG en IPO van 26 april jl. is besloten dat gemeenten in overleg met zorgaanbieders en huidige financiers (i.c. provincies, zorgkantoren/zorgverzekeraars en rijk) uiterlijk 31 oktober 2013 een regionaal transitiearrangement opstellen. In het regionaal transitiearrangement moeten de gemeenten aangeven hoe zij:

- de continuïteit van zorg realiseren;
- de hiervoor noodzakelijke infrastructuur realiseren;
- de frictiekosten als gevolg van de transitie per 1 januari 2015 beperken.

Deze arrangementen worden getoetst door de onafhankelijke Transitiecommissie Stelselherziening Jeugdzorg (TSJ). Als de TSJ het transitiearrangement als onvoldoende bestempelt kan een aanwijzing door het ministerie volgen.

In de bestuurlijke regionale overleggen zal de gedeputeerde met de regio's de transitiearrangementen bespreken (de provincie moet als huidige financier betrokken zijn bij de totstandkoming van de transitiearrangementen). De volgende Bestuurlijke Overleggen met de regio's staan nu gepland:

- Regio Nijmegen 13 september
- Regio Achterhoek 18 september
- Regio Noord-Veluwe 18 september
- Regio Arnhem 20 september
- Regio Rivierenland 14 november

Ontwerp-UVP 2014

Op grond van de wet op de Jeugdzorg stelt de provincie jaarlijks een uitvoeringsprogramma vast met daarin de activiteiten, maatregelen en resultaatafspraken, die zij op het terrein van jeugd in Gelderland wil realiseren. Wettelijk bepaald is dat het ontwerp-uitvoeringsprogramma vóór 1 oktober door het college van Gedeputeerde Staten vastgesteld moet zijn. Voor die datum moet het ontwerp eveneens bij VWS ingediend zijn en geldt als subsidieaanvraag voor de doeluitkering Jeugdzorg bij het Rijk. Vaststelling van het Ontwerp-Uitvoeringsprogramma Jeugd 2014 door het college van Gedeputeerde Staten is voorzien voor 17 of 24 september 2013. Definitieve vaststelling van het uitvoeringsprogramma door het college van Gedeputeerde Staten moet plaatsvinden vóór 1 december 2013.

Het Ontwerp-Uitvoeringsprogramma Jeugd 2014 betreft de tweede jaarschijf van het op 27 juni 2012 door Provinciale Staten vastgestelde Beleidskader Jeugd 2013 - 2016 "...de toekomst!". In het kader wordt actief uitvoering gegeven aan de Wet op de jeugdzorg, de Bestuursafspraken 2011 – 2015 tussen Rijk, provincies en gemeenten, de in mei 2013 afgesproken procedure voor overgangsmatregelen (de zgn. transitie-arrangementen) en de met de Gelderse regio's gedeelde Intentieverklaring voor de overdracht van de Gelderse jeugdzorg inclusief de bijbehorende mijlpalen en werkafspraken. In 2014 willen we belangrijke vervolgstappen zetten in het transitieproces en koersen op het vergroten van de mogelijkheden voor partijen om zich verder te positioneren en taken over te dragen, daar waar kan. Daarnaast blijft de provincie in 2014 sturen op een genoegzaam aanbod aan jeugdzorg in Gelderland en op de doelmatigheid en doeltreffendheid van deze zorg.

Ontwikkelingen Gelderse Jeugdzorg

Prestaties jeugdzorg. Graag informeren wij over de belangrijkste ontwikkelingen in de Gelderse jeugdzorg op basis van de actuele cijfers per 1-7-2013. Cijfers laten in algemene zin een gunstige ontwikkeling zien van de vraag naar zorg. Het aantal kinderen dat provinciale jeugdzorg ontvangt, stabiliseert rond de 4.800 kinderen. De stijging van de instroom in het vorige kwartaal heeft zich niet verder doorgezet en er is een afname van de gemiddelde doorlooptijd van hulpduur. Wel zien we de uitstroom uit de Gelderse jeugdzorg al enige tijd dalen. Een dalende uitstroom kan verschillende oorzaken hebben bijvoorbeeld verzwaring van de doelgroep of minder door- en uitstroommogelijkheden voor de jeugdigen.

Wachlijsten. Ook de netto-wachlijst - van jongeren die wachten op hulp en in de tussentijd géén (andere) provinciale jeugdzorg krijgen – ontwikkelt zich de laatste tijd gunstig en was in het eerste kwartaal van 2013 met 52 wachtenden zelfs historisch laag. In het tweede kwartaal 2013 is het aantal wachtenden weer wat toegenomen. Op 1 juli staan 74 jeugdigen op de wachtlijst. Een stijging van de wachtlijst op het einde van het tweede kwartaal komt vaker voor als gevolg van seizoensinvloeden. Ten opzichte van een jaar geleden is de wachtlijst sterk gedaald. Bij de landelijk werkende instellingen staan op 1 juli 23 Gelderse kinderen op de wachtlijst. Op basis van het beschikbare cijfermateriaal is niet te achterhalen hoeveel van de wachtenden vanuit de Landelijk Werkende Instellingen in zorg zijn bij een andere zorgaanbieder. De verwachting is dat veel van deze wachtenden elders zorg ontvangen (in de reguliere jeugdzorg, gesloten jeugdzorg of de GGz of AWBZ sector). De Gelderse gegevens zijn beschikbaar gesteld aan het Rijk. De staatssecretaris zal de landelijke gegevens naar verwachting in september aanbieden aan de Tweede Kamer.

Tabel: Ontwikkeling aantal netto-wachtenden > 9 weken zorgaanbod (incl. Gelderse kinderen die wachten bij LWI's)

Netto-wachlijst	1 Juli 2010	1 juli 2011	1 juli 2012	1 juli 2013
Wachtenden provinciaal zorgaanbod	130	117	87	74
Wachtenden bij LWI's	36	29	36	23
Totaal	166	145	123	97

In het infoblad Jeugdzorg in Gelderland informeren wij u gedetailleerder over de overige Gelderse ontwikkelingen. Een exemplaar hiervan is aan alle leden van de commissie toegezonden en beschikbaar op www.voordegeldersejeugd.nl (deze url svp kopiëren en oppakken naar het internetvenster).

Week van de Jeugdzorg

De campagne voor de Gelderse Week van de Jeugdzorg is gestart. Het thema is dit jaar: "Jeugdzorg in de buurt van..." Verschillende organisaties hebben, in de vorm van beeld en verhaal, bijgedragen aan het campagnemateriaal. Ook wethouder mw. Eleveld uit Ede doet mee. Staatssecretaris Van Rijn heeft toegezegd aanwezig te zijn bij de uitreiking van de Gelderse Jeugdzorg Award op zaterdagmiddag 9 november. Meer nieuws en informatie is te vinden op www.weekvandejeugdzorggelderland.nl (deze url svp kopiëren en oppakken naar het internetvenster) en meetwitteren kan via [wvdjz13](https://twitter.com/wvdjz13).

Werkconferentie Pak 't samen op vrijdag 8 november 2013, werkconferentie over zorg voor jeugd in Gelderland

Voorafgaand aan de Gelderse Week van de Jeugdzorg organiseert de provincie Gelderland in samenwerking met de Gelderse regio's en jeugdzorgpartners de 5e editie van de werkconferentie 'Pak 't samen op'.

In 2015 ligt de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg bij de gemeenten. De provincie Gelderland vindt het belangrijk om de overdracht van taken zorgvuldig te doen en de transitie samen met partners op te pakken. Zo zorgen wij ervoor dat kinderen en jongeren die zorg nodig hebben, geen last ondervinden van de stelselwijziging Inspireren, kennis uitwisselen en verbinding zoeken, dat is wat de conferentie beoogt. Om de overgang tot een succes te maken, is de input van alle betrokken partijen zoals gemeenten, zorginstellingen en hulpverleningsorganisaties belangrijk.

Programma. Op het programma staan college's, elevator pitches en workshops.

In workshops komen actuele thema's aan de orde zoals:

1. Aansluiting Jeugdzorg en passend onderwijs
2. Multiprobleem huishoudens (generalist versus specialist)
3. Toekomst residentiële (langdurige) zorg
4. Advies en Meldpunt Kindermishandeling en Steunpunten Huiselijk Geweld

Er is die dag ruimte voor kennisuitwisseling, netwerken en discussie: Wij pakken het samen op!

Voor deze bestuurlijke werkconferentie worden wethouders, bestuurders van instellingen en statenleden uitgenodigd die in Gelderland verantwoordelijk zijn voor jeugdbeleid en/of jeugdzorg. Een vooraankondiging is via de secretaris van uw commissie toegestuurd.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Jeugdzorg

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
5 november 2013

zaaknummer
2013-002336

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van oktober 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

€ 40 miljoen aan subsidieaanvragen in 2e tender Programma Gelderland Cultuurprovincie!
Meer dan 150 partners van het programma Gelderland Cultuurprovincie! hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in de tweede tender subsidieaanvragen in te dienen voor programmavoorstellen die bijdragen aan de provinciale cultuur- en erfgoeddoelstellingen. De partners dienden tussen 17 september en 15 oktober 2013 ruim 250 programmavoorstellen in voor een totaalbedrag van ruim 40 miljoen euro.

Volgens verwachting is daarmee het aantal ingediende aanvragen in deze tweede tender veel groter dan tijdens de eerste tender. Toen dienden 42 partners 65 subsidieaanvragen in en werden 24 aanvragen gehonoreerd voor een totaalbedrag van 4,3 miljoen euro.

De eerste indruk is dat de kwaliteit van de aanvragen in deze tweede tender aanmerkelijk hoger is. De aanvragen zien er zowel financieel als inhoudelijk beter uit.

Voor deze tweede tender is in totaal een bedrag beschikbaar van € 9,5 miljoen euro. Wij doen uw Staten in november het voorstel om dit bedrag op te hogen met € 11,9 door inzet van middelen uit de robuuste investeringsimpuls.

Wij verwachten in de eerste helft van december te kunnen besluiten over honorering van de aanvragen. Over de uitkomst hiervan willen wij U graag nader informeren in de vorm van een technische briefing.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG 's-Gravenhage, rekeningnummer 28.50.10.824
Rabobank, rekeningnummer 14.39.37.529
ING, rekeningnummer 869762
btw-nummer NL001825100.B03

IBAN-nummer NL74BNGH0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Gelderse Netwerkdag Cultureel Ondernemerschap

Op 11 oktober 2013 is de Gelderse Netwerkdag over Cultureel Ondernemerschap geweest. Meer dan 250 vertegenwoordigers van instellingen uit het culturele veld en de wereld van het erfgoed, hebben elkaar ontmoet en intensief met elkaar gesproken. Tijdens de dag waren ook verschillende statenleden en een flink aantal bestuurders van gemeenten en hun ambtelijke vertegenwoordiging aanwezig.

De dag is één van de activiteiten van de Provincie om samen met de partners vorm te geven aan de transitie van het cultuur- en erfgoedbeleid. Er waren op deze netwerkdag onder andere sessies over nieuwe financieringsconstructies, het bereiken van nieuwe doelgroepen, het ontwikkelen van nieuwe producten en het in de markt zetten van de eigen instelling.

Het programma was samengesteld op basis van een groot aantal ideeën en initiatieven die ons vanuit het veld zijn aangedragen.

Tijdens de dag is duidelijk geworden dat cultureel ondernemen niet vanzelf gaat. Het kost niet alleen tijd, maar vergt ook de nodige voorbereiding. Het is niet genoeg om louter nieuwe financieringsbronnen aan te boren; het gaat om lef en goed samenwerken.

Een impressie van de Gelderse Netwerkdag is te vinden op de provinciale website <http://www.gelderland.nl/?id=24361>

Voortgang dossier Omroep Gelderland

Het wetsvoorstel dat de overheveling van het budget voor de regionale omroepen van het provinciefonds naar de mediabegroting regelt, is aangenomen. Als gevolg van het herfstakkoord dat de coalitie heeft gesloten met D66, ChristenUnie en SGP is de structurele bezuiniging op de publieke omroep verlaagd van 100 naar 50 miljoen. Van de verlichting van de bezuiniging komt 42 miljoen terecht bij de landelijke publieke omroepen. Voor de regionale omroepen betekent de verlichting dat zij 8 miljoen minder hoeven te bezuinigen. Dat was oorspronkelijk 25 miljoen en is nu 17 miljoen.

Met de aanneming van deze wetswijziging komt er, behoudens de beraadslagingen in de Eerste Kamer, per 1 januari 2014 een einde aan de taak (de zorg voor de bekostiging) die onze Provincie had vanuit de Mediawet.

Per 22 maart 2014 loopt ook de concessie van Omroep Gelderland af. Over een nieuwe concessie moeten uw Staten echter nog dit jaar een advies uitbrengen aan het Commissariaat voor de Media. Over de nieuwe provinciale rol in dit dossier en het advies over de nieuwe concessie leggen wij u in de decembervergadering een Statenbrief voor.

Gezamenlijke evaluatie MoBA13 door provincie en gemeente

In opdracht van de provincie Gelderland en de gemeente Arnhem zal een evaluatieonderzoek worden uitgevoerd naar MoBA13, de modebiënnale Arnhem 2013. Aanleiding voor de evaluatie zijn de tegenvallende bezoekersaantallen en wankele financiële positie van de Stichting Arnhem Mode Biënnale. De evaluatie richt zich op het verleden en op de toekomst. Voor wat betreft het verleden focust de evaluatie zich op 3 onderdelen: het evenement zelf (inclusief de voorbereiding), de economische spin-off en de organisatie/bedrijfsvoering. Voor wat betreft het toekomstdeel moet de evaluatie aanbevelingen opleveren voor een eventueel nieuw mode-event.

Kernvragen waarop de evaluatie antwoord moet geven zijn:

1. Zijn de doelstellingen zoals die aan de stichting Arnhem Mode Biënnale na de evaluatie van 2011 als kader zijn meegegeven, te weten internationale profilering en lokale betrokkenheid, gerealiseerd?
2. In hoeverre is de organisatie erin geslaagd een mode-event voor een breed publiek te organiseren?
3. Heeft MoBA13 in voldoende mate de samenwerking gezocht met de stakeholders in de stad en regio?
4. Waren de organisatie en de bedrijfsvoering op een adequaat niveau vormgegeven?
5. Met het oog op de toekomst: aan welke voorwaarden zou voldaan moeten worden om het risico op financiële tekorten bij een mogelijk volgend mode-event in te perken en welke eisen zouden daaraan gesteld moeten worden?

Wij verwachten de resultaten van het onderzoek eind februari 2014 beschikbaar te hebben en zullen uw Staten daarna informeren.

Stand van zaken transitie K3

Uw Staten hebben op 25 september € 2,207 mln aan transitiemiddelen ter beschikking gesteld voor KCG, Gelders Erfgoed en Edu-Art (K3) om zich om te vormen naar meer marktgerichte organisaties (PS2013-723). Een van uw voorwaarden daarbij was de aanlevering van een gezamenlijk ondernemingsplan. De degelijkheid waarmee de K3 dit plan op dit moment vormgeeft, vraagt om meer tijd. Het ondernemingsplan, dat eerder gepland stond voor dit najaar, zal naar verwachting in april 2014 gereed zijn.

Op 8 mei jl. gaf de K3 tijdens de vergadering van de Commissie LCJ een toelichting op haar positionpaper, waarin een nieuw perspectief op de culturele ondersteuningsstructuur wordt besproken en dat de contouren aangeeft van het ondernemingsplan.

Veluwekroon (Hans Takke 8369)

Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

De beroepen tegen de besluiten ter uitvoering van de PKB maatregel Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld zijn ongegrond verklaard. Dit was de uitspraak van de Raad van State op 18 september jl. Dus de uitvoering van de geul kan zonder problemen plaatsvinden. Deze is gegund aan de combinatie IJsselweide (Boskalis-Van Hattum-Blankevoort). De uitvoering van de geul ligt bij Waterschap Vallei en Veluwe.

De nieuwe Hollandse Waterlinie (programmamanager Bas Nijenhuis 9554)

De Gelderse waaiersluizen in Asperen

De Gelderse waaiersluizen in Asperen wonnen 10 oktober jl. de eerste prijs in de jaarlijkse wedstrijd voor restauratieprojecten van de stichting Historische Sluizen en Stuwen. De zeldzame sluizen zijn onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Projectmanager Jaap Lamers van Dienst Landelijk Gebied ontving namens eigenaar Provincie Gelderland de prijs. Op 13 november zal programmamanager Bas Nijenhuis voorafgaand aan de statenvergadering de prijs tonen en toelichten.

Landschapsbeheer Gelderland

Dat de NHW leeft bij de bewoners bleek op 10 september jl. Toen organiseerde Landschapsbeheer Gelderland een informatiebijeenkomst over de Liniewacht. Deze vrijwilligersgroep in oprichting gaat het beheer doen van allerlei kleinere Waterlinie elementen in het gebied tussen Culemborg en Gorinchem. Op een avond meldde zich 35 mensen als vrijwilliger aan. Inmiddels is er een website in opbouw: www.liniewacht.nl

Nieuwe Hollandse Waterlinie op tv

Gemeente Culemborg verschijnt 23 november op televisie met de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het programma AVRO's Kunstuur. Een week later is de bekendmaking van de winnaar van de Gouden Piramide 2013. Voor meer informatie kijk op www.goudenpiramide.nl

Jeugdwet

Op 15 oktober 2013 is de Jeugdwet inclusief 12 amendementen aangenomen door de Tweede Kamer. Tevens heeft de Tweede Kamer 5 moties aangenomen waarin de regering onder meer wordt opgeroepen acties te ondernemen ter voorbereiding van de invoering van de nieuwe wet en het monitoren van ontwikkelingen na de invoering. De parlementaire behandeling wordt nu voortgezet in de Eerste Kamer. Er volgt eerst een schriftelijke vragenronde, waarna in de loop van december de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door Eerste Kamer aan de orde is. Voor een tijdige invoering op 1 januari 2015 is afronding van besluitvorming en publicatie in Staatsblad eind 2014 voorzien.

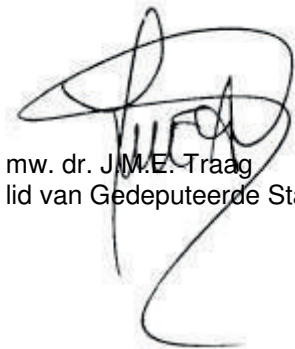
Regionale Transitiearrangementen

De samenwerkende gemeenten zijn op regionaal niveau de afgelopen maanden intensief bezig geweest met het opstellen van regionale transitiearrangementen. Doel is het vastleggen van afspraken over de continuïteit van zorg en de daarvoor benodigde infrastructuur als mede het geven van meer inzicht in de frictiekosten bij instellingen als gevolg van de transitie per 1-1-2015. Het bestuurlijke besluitvormingsproces wordt in veel regio's op 29 oktober afgerond voor tijdige verzending aan landelijke Transitiecommissie Stelselwijzing Jeugd (TSJ). De TSJ zal naar verwachting medio november een oordeel geven over alle 41 arrangementen, waarvan er 7 uit Gelderland komen. De komende periode zal het college samen met de regio's en instellingen bezien of en zo ja welke aanvullende stappen of maatregelen wanneer en door wie genomen moeten worden. Het onderwerp zal om die reden op de agenda staan van het overleg met instellingen op 6 november (brancheoverleg) en met regio's op 28 november (bestuurlijk platform).

Aandacht voor jeugdzorg

Op 8 november is er in het provinciehuis een conferentie over jeugdzorg. Ontmoeten, inspireren, kennis uitwisselen en verbinding zoeken is wat deze conferentie beoogt. Ook een goed moment om inzicht te verkrijgen in de actuele situatie in Gelderland. Diverse leden van Provinciale Staten hebben zich inmiddels aangemeld. Dat kan nog tot 1 november via de link: [AANMELDEN](#)
De Week van de Jeugdzorg 2013 start op zaterdag 9 oktober met uitreiking van de jaarlijkse JeugdzorgAward aan professionals en vrijwilligers. Verder zijn er in de week daarna diverse activiteiten gepland (zie: www.weekvandejeugdzorg gelderland.nl). Diverse leden van Provinciale Staten hebben zich al opgegeven voor een stage. Aanmelding voor één van de 112 stagemogelijkheden is zeker nog mogelijk via: www.geldersejeugdzorgstages.nl.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

De leden van de Commissie Mobiliteit,
Innovatie en Economie

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
12 november 2013

zaaknummer
2009-004269

onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie, oktober 2013

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van oktober 2013. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie, energietransitie en milieu.

Innovatie

Inventarisatie Innovatie-instrumenten

Ter verbeteringen van de communicatie en de samenwerking tussen de verschillende uitvoeringsorganisaties hebben we een inventarisatie uitgevoerd van de instrumenten die beschikbaar zijn voor het bedrijfsleven in Gelderland ter ondersteuning van het innovatieproces. Het betreft de instrumenten die worden ondersteund vanuit de financiële middelen van de provincie. De inventarisatie geeft inzicht in de beschikbaarheid van de instrumenten in de verschillende fasen van het innovatieproces en voor de verschillende (top-)sectoren. We stellen vast, zoals al eerder mondeling gemeld, dat er voor de sectoren Food, Health, EMT, Maakindustrie, Logistiek, Creatief en de Vrije tijdseconomie en in alle fasen instrumenten beschikbaar zijn, zowel voor startende als voor bestaande bedrijven. Een verdere uitbreiding van het instrumentarium ligt dus niet voor de hand. De inventarisatie biedt ons inzichten hoe we de communicatie over de instrumenten verder kunnen verbeteren en hoe we de samenwerking tussen verschillende uitvoeringsorganisaties kunnen versterken.

De inventarisatie vormt voor ons ook aanleiding om ons digitale loket, dat we met onze partners hebben ontwikkeld ten behoeve van het bedrijfsleven, de website www.ondernemengelderland.nl verder te verbeteren en om nadere afspraken te maken met de verschillende uitvoeringsorganisaties over het gericht doorverwijzen en over de onderlinge samenwerking. Een aantal instrumenten is van tijdelijke aard of gekoppeld aan specifieke internationale projecten die worden gefinancierd vanuit de verschillende Europese programma's vanuit de huidige programmaperiode.

inlichtingen bij **dhf. C.A. Beurmanjer**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer **(026) 359 88 43**
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Omdat deze periode teneinde loopt, wordt bekeken welke instrumenten ook in een volgende periode kunnen worden ingezet. De inventarisatie geeft alleen inzicht over de beschikbaarheid van de instrumenten. De mate waarin deze instrumenten bijdragen aan de realisatie van de programmadoelen worden continue gemonitord vanuit het programma Topsectoren, Innovatie en Energietransitie.

Bezoek aan Silicon Valley

Van 15 t/m 22 juni reisde een delegatie onder leiding van gedeputeerde Traag met vertegenwoordigers van overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en diverse andere economie gerelateerde organisaties af naar Silicon Valley voor een week vol nieuwe inzichten, kennis en inspiratie. Gezamenlijk hebben zij daar een intensief programma gevolgd met bezoeken aan bedrijven, Stanford University, lokale en regionale overheid, ontmoetingen met topmanagers en ondernemers, onderzoekers, hoogleraren en ambtenaren. Dit alles met als doel om concrete kennis en inzichten mee terug naar huis te nemen en toe te gaan passen in Gelderland.

De conclusie is dat het concept Silicon Valley wellicht niet te kopiëren is, maar dat we het wel degelijk kunnen gebruiken als leidraad. Gelderland scoort beter op de vestigingsfactor bereikbaarheid en fysieke condities. Silicon Valley scoort beter op inzet van private investeerders. De basis daar is een gemeenschappelijke en realistische droom. Gelderland zou zichzelf beter kunnen presenteren met feiten. En overal vormen goede contacten de basis voor samenwerking. En juist deze goede contacten binnen Gelderland zijn sterk verstevigd door deze reis.

De indrukken, ideeën en inspiratie opgedaan tijdens de reis hebben direct geleid tot inspiratie voor een aantal Gelderse initiatieven. Deze initiatieven worden momenteel verder uitgewerkt en worden eind oktober tijdens de follow up bijeenkomst met elkaar besproken. Daarnaast hebben alle deelnemers concrete acties opgepakt die ze binnen hun eigen organisaties zijn gaan uitvoeren. Al met al heeft de reis voldaan aan alle vooraf gestelde doelen, en concreet geresulteerd in diverse vervolgacties voor de toekomst van Gelderland. Een volledig verslag van de reis is op aanvraag beschikbaar.

Verkiezing en prijsuitreiking New Venture Gelderland (Global Entrepreneurship Week)

Dinsdag 19 november vindt tussen 15.00-21.00 uur in het HdP de verkiezing en de prijsuitreiking plaats van New Venture Gelderland.

De finale is om 18.00 uur. Doel van deze bijeenkomst is de vele Gelderse innovatieve ondernemers in de schijnwerpers zetten.

Effect:

- Veel Gelderse innovatieve bedrijven in de aandacht. Global week trekt veel aandacht;
- Met zekerheid 5 Gelderse initiatieven in de 2e ronde New Venture Nederland;
- De innovatieve pareltjes in beeld;
- Alle partijen die ondernemerschap en innovatie aanjagen zijn betrokken, vinden elkaar;
- Zichtbaar voor politiek en beleidsambtenaren welke initiatieven en ondernemers er zijn;
- Ruim netwerk mogelijkheden, interactie tussen de hele keten van beleid tot innovatie;
- Aandacht voor de middelen die provincie inzet om innovatie en ondernemerschap te bevorderen.

Gelderland voor Innovaties

Vanuit de huidige regeling Gelderland voor Innovaties (GvI) wordt binnenkort de laatste lening aan een ondernemer verstrekt. De huidige regeling is in totaal € 4 miljoen groot en wordt uitgevoerd door PPM Oost NV. Via GvI kunnen MKB-bedrijven een (achtergestelde) lening van maximaal € 75.000,- ontvangen waarmee zij hun innovatieproject kunnen financieren. Minimaal hetzelfde bedrag moet de ondernemer zelf inbrengen in het innovatieproject. In totaal zijn er vanaf de start in 2009 ruim 60 leningen (waaronder in het begin 4 borgstellingen) verstrekt. Deze laatste verstrekking betekent overigens niet het einde van de regeling. Afgelopen voorjaar hebben uw Staten in totaal € 10,6 miljoen beschikbaar gesteld voor een vervolg (PS2013-290): door middelen vanuit het prioritaire programma Topsectoren & Innovatie, prioritaire programma Energietransitie en het basisprogramma Economie te bundelen, aangevuld met middelen uit het Strategisch Uitvoeringsprogramma Logistiek en Goederenvervoer, kunnen bedrijven uit de Food, Health en EMTsector, maakindustrie, creatieve industrie, vrijetijdssector en de logistieke sector gebruik blijven maken van GvI. Per jaar zal er voor het Gelderse MKB ca. € 3,5 miljoen beschikbaar zijn. Meer informatie over GvI, alsmede andere fondsen die door PPM Oost NV beheerd worden, is te vinden op www.ppmoost.nl/page/fondsen.

Stand van Zaken MKG

In het kader van de recessie hebben uw Staten eind 2009 € 25 miljoen en eind 2012 aanvullend € 11 miljoen beschikbaar gesteld aan PPM Oost NV voor de regeling MKB Kredietfaciliteit Gelderland (MKG). Het MKG is bedoeld voor MKB-bedrijven die in principe gezond zijn maar door de crisis tijdelijk moeite hebben om aan financiering te komen. T/m nu is reeds € 30,5 miljoen aan achtergestelde leningen aan 49 bedrijven verstrekt of goedgekeurd. Midden 2014 zal de huidige regeling uitgeput zijn. Met deze regeling behouden wij bedrijven en werkgelegenheid voor de regio en kunnen bedrijven weer uit het dal klimmen; zo hebben 4 bedrijven hun gehele lening afgelost. Keerzijde is ook dat bedrijven het soms niet redden: in totaal zijn tot nu toe 18 bedrijven failliet gegaan. In de Robuuste Investeringsimpuls wordt voorgesteld om deze faciliteit uit te breiden met een aanvullende € 10 miljoen.

Stand van Zaken IIG

Uw Staten hebben in totaal € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland. Tot nu toe zijn er vanuit het IIG 35 financieringen goedgekeurd voor 32 ondernemingen met een totaal bedrag van € 21 miljoen.

Hiervan waren 25 projecten met een totaal bedrag van 12,4 miljoen op het gebied van innovatie en 7 projecten met een totaal bedrag van € 8,6 miljoen op het gebied van duurzame energievoorzieningen. De verwachting is dat midden 2014 de middelen voor innovatie uitgeput zullen zijn, de middelen voor energietransitie zullen naar verwachting eveneens middel 2014 gecommitteerd zijn.

Stand van Zaken Topfonds Gelderland

Op dit moment worden de eerste investeringsvoorstellen door PPM Oost NV beoordeeld. Zoals u weet, investeert Topfonds niet rechtstreeks in bedrijven en of projecten maar in fondsen die op hun beurt wel direct investeren in bedrijven. In totaal is er € 88 miljoen beschikbaar waarvan reeds € 30 miljoen in het IIG geïnvesteerd is. Dit houdt in dat in totaal € 58 miljoen geïnvesteerd kan worden in (nieuwe) fondsen op het gebied van innovatie en duurzame energievoorzieningen. De verwachting is dat er dit jaar nog 24 miljoen verstrekt of goedgekeurd zal worden in vijf fondsen op het gebied van innovatie.

Gehanteerde rentetarieven in het IIG, MKG en Gvl

Zoals u weet, worden vanuit het Innovatie- & Investeringsfonds Gelderland (IIG), MKB Kredietfaciliteit Gelderland (MKG) en Gelderland voor Innovaties (Gvl) - naast participaties in het IIG - leningen verstrekt aan het Gelderse bedrijfsleven. Bij het gehanteerde rentepercentage van deze leningen wordt soms door ondernemers de vraag gesteld hoe dit rentepercentage berekend wordt.

De leningen die vanuit deze fondsen verstrekt worden, zijn marktconform. Indien namelijk een lening onder gunstiger voorwaarden (lage of geen rente, lange terugbetalingsperiode etc.) verstrekt zou worden dan de markt dit zou doen, kan er sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun. Om te bepalen welke rentepercentage marktconform is, heeft de EU een rekenmethode opgesteld: de EU-referentierente (per land vastgesteld, stand 15 oktober 2013: 0,56%) wordt naar gelang het risicoprofiel van de doelgroep (=ontvanger van de middelen) en de soort lening die verstrekt wordt (achtergesteld of niet etc.), verhoogd met een vaste opslag. Dit is voor Gvl een opslag van 650 basispunten (= 6,5%), voor IIG is de opslag (naar gelang het risicoprofiel van de bedrijven) 200, 400 of 650 basispunten en voor het MKG geldt een vaste opslag van 400 basispunten aangevuld met een vaste risico-opslag van 355 basispunten. Bij het IIG is het daarnaast mogelijk dat voor projecten op het gebied van duurzame energievoorziening het rentepercentage met 1% wordt verhoogd vanwege de lange rentevaste periode (deze leningen kunnen een looptijd hebben van maximaal 20 jaar). Tevens zorgen deze percentages voor een bepaalde mate van revolverendheid: ondernemers die met publiek geld in staat zijn om financieel succes te boeken, staan een (klein) deel van dat succes af om de verliezen te dekken van ondernemers waarbij dat succes niet kon worden gerealiseerd. Hoe lager de gehanteerde rentepercentages, hoe lager de revolverendheid waardoor uiteindelijk minder uiteindelijk minder ondernemers van de fondsen gebruik kunnen maken.

Japanse Minister Amari bezoekt Food Valley

Onlangs ontving de Food Valley NL hoog bezoek: de Japanse minister Akira Amari. Japan is bezig met het revitaliseren van de economie en gebruikt hiervoor de term 'Abconomics', verwijzend naar de Japanse premier Shinzo Abe die dit bij aanvang van zijn tweede termijn heeft ingesteld. Doel is om de Japanse economie en exportpositie weer sterker te maken door geld vrij te maken en nieuwe samenwerkingsverbanden te stimuleren. De Japanse minister Amari heeft hierin een grote rol en bezocht de Food Valley NL om inspiratie op te doen voor modellen die de economie weer op gang kunnen helpen.

Food Valley NL is een van de modellen die samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven stimuleert en innovatie vanuit de ondernemers stimuleert. Japan is op zoek naar dit soort concepten die ze in eigen land ook kunnen toepassen en bezocht in dit kader inspirerende voorbeelden.

Zie ook: <http://www.youtube.com/watch?v=OSjRpr2aAX0>

2 jaar 3T-MRI in Ede: samenwerking smaakt naar meer

De 3 Tesla (3T)-MRI in Ziekenhuis Gelderse Vallei is inmiddels alweer twee jaar geleden in gebruik genomen. Eigenaar CAT-AgroFood, onderdeel van Wageningen UR geeft daarmee onderzoekers van universiteiten, bedrijven en kennisinstellingen toegang tot deze kostbare technologie. CAT-AgroFood wordt financieel ondersteund door de provincie Gelderland. Wageningen UR en Ziekenhuis Gelderse Vallei, die samenwerken binnen de Alliantie Voeding Gelderse Vallei, zijn de hoofdgebruikers van de 3T-MRI in het Voedingsziekenhuis. De 3T-MRI biedt ook andere organisaties nieuwe mogelijkheden. Zoals een Belgisch-Nederlands onderzoek consortium dat onderzoek doet naar de effectiviteit van een behandeling van Multiple Sclerose.

Emoties meten en Topsport

Scans van de 3T-MRI zijn nauwkeuriger dan die van MRI's met een lagere veldsterkte. Lichaamsdelen worden gedetailleerder in beeld gebracht. Ook kan activiteit in het brein zichtbaar worden gemaakt. Zo wordt onderzocht hoe prikkels verwerkt worden in de hersenen. Dit wordt vervolgens gekoppeld aan de beleving en het eetgedrag van proefpersonen, een innovatieve vorm van voedingsonderzoek.

Topsport

Door de superieure resolutie van de 3T-MRI kunnen radiologen van Ziekenhuis Gelderse Vallei en het Radiologisch Centrum voor Topsport blessures preciezer, maar ook met meer inzicht en vroegtijdiger visualiseren. Hierdoor is de ernst van de blessure beter te bepalen. Hierdoor is de meest effectieve therapie mogelijk, wat een zo spoedig mogelijke 'return-to-play' ten goede komt.

Opening FrieslandCampina Innovation Centre in Wageningen

Hare Majesteit Koningin Máxima opende op 16 oktober 2013 het FrieslandCampina Innovation Centre in aanwezigheid van onder andere de Commissaris van de Koning in Gelderland de heer Clemens Cornielje. Met het uitschenken van een kan melk opende Koningin Máxima het nieuwe innovatiecentrum dat gevestigd is op de campus van Wageningen University & Researchcentre. De opening stond in het teken van innovatie en het wereldvoedselvraagstuk. FrieslandCampina brengt in Wageningen op de WUR campus haar internationale kennis op het gebied van onderzoek en ontwikkeling samen. Het FrieslandCampina Innovation Centre biedt ruimte aan 450 werkplekken, waarvan 350 voor onderzoek en ontwikkeling. Een van de redenen voor FrieslandCampina om juist in Wageningen een nieuw innovatie centrum op te zetten is volgens Cees 't Hart, ceo van Royal FrieslandCampina dat het midden in het hart van de regio Food Valley ligt, het internationale kenniscentrum op het gebied van voeding."

EU-programma EFRO

Op 9 oktober jl. hebben GS uw Staten een statenbrief gestuurd met de stand van zaken van de Europese Programma's EFRO, POP en INTERREG. In deze Statenvoorstel staat vermeld dat de omvang van het EFRO-budget voor landsdeel Oost waarschijnlijk in de tweede helft van oktober bekend wordt. Helaas heeft het bestuurlijk overleg tussen de vier landsdelen en de staatssecretaris van EZ van 16 oktober jl. niet de gewenste duidelijkheid opgeleverd. De landsdelen zijn onderling niet tot een vergelijk gekomen en de staatssecretaris zal nu een voorstel ontwikkelen ten behoeve van haar brief aan de Tweede Kamer.

De internetconsultatie voor EFRO heeft in landsdeel Oost 10 reacties opgeleverd. Deze kwamen zowel van bedrijven als van kennisinstellingen. De reacties betroffen positieve ondersteuning met nog een paar suggesties voor de tekst. Samen met nog een aantal opmerkingen op het gebied van output en indicatoren van de ex ante evaluator zullen deze worden verwerkt tot een nieuwe versie van het Operationele Programma.

Aanmelden digitale nieuwsbrieven

Diverse partners en uitvoeringsorganisaties van de provincie op het gebied van economie en innovatie geven periodiek digitale nieuwsbrieven uit. Voorbeelden zijn Oost NV, FoodValley.nl, Health Valley, Green Tech Alliances.

Indien u belangstelling heeft om een of meer van deze nieuwsbrieven te ontvangen kunt u dit doorgeven aan Joyce Manusiwa (j.manusiwa@gelderland.nl), programma ondersteuner van het programma Topsectoren en Innovatie.

Energietransitie

Gelderse duurzame scholenmarkt in het provinciehuis succesvol

De provincie wil vanuit haar energie-ambities ook scholen en gemeenten ondersteunen waar het gaat om energiebesparing en -opwekking. Daarom heeft op 26 september j.l. de "Duurzame scholenmarkt voor de gemeenten en het Gelderse onderwijs" plaatsgevonden. In een volle Zuidgalerij is, na de opening door gedeputeerde Annemieke Traag, aan de hand van een inspirerende inleiding, een drietal werkateliers (best practices) en een markt op de Noordgalerij, dieper ingegaan op vragen rondom concrete mogelijkheden, voorbeelden, professioneel opdrachtgeverschap en financiering. De deelnemers gaven (middels de evaluatie) aan de informatie zeer te waarderen, zelf een start te willen maken en nog veel behoefte aan meer informatie en advies te hebben.

Gedeputeerde Traag heeft aangegeven een vervolg te willen zodat kansen concreet verzilverd kunnen gaan worden en we de Gelderse energietransitie een stap verder helpen.
Meer informatie: www.cailinpartners.nl

Deze activiteit maakt deel uit van het provinciaal Kennisprogramma Duurzame Ontwikkeling 2013-2016 en het Prioritair programma Energietransitie

Tender pilots in de Gelderse Maat

Op 23 januari 2013 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen waarbij is verzocht om een plan van aanpak te ontwikkelen voor een drietal pilots. Pilots die de volgende kenmerken bevatten: kleinschaligheid, financiële zelfstandigheid, integratie van diverse hernieuwbare energievormen met afstemming op energiegebruik en samenwerking met het lokale bedrijfsleven, energieleverancier(s) en netbeheerder.

Met een Statenbrief zijn deze zomer de Staten geïnformeerd over het plan van aanpak 'Voorstel aanpak pilots decentrale energieopwekking'. Hierin is voorgesteld om een brede oproep te doen voor kandidaat projecten door middel van een tender. Uit de aangedragen projecten worden maximaal zes projecten geselecteerd die worden gevraagd om een businessplan uit te werken gebruikmakend van provinciale cofinanciering. Uit de zes businessplannen worden vervolgens de drie meest inspirerende en kansrijke pilots geselecteerd, die extra ondersteuning krijgen bij de projectrealisatie. De maximale bijdrage per project bedraagt 200.000,- euro. Als de kwaliteit van meer projecten zeer goed is, is er ruimte om maximaal zes projecten te ondersteunen. Bij de selectie wordt rekening gehouden met de voorwaarden die zijn gesteld in de motie en die zijn uitgeschreven in de eerder genoemde Statenbrief.

Op 17 september 2013 hebben Gedeputeerde Staten de regeling 'Herzien regels energiebesparing en hernieuwbare energie 2013' vastgesteld. Onder paragraaf 10 zijn de voorwaarden voor een tender uitgeschreven. Initiatiefnemers kunnen tussen 1 oktober en 9 december 2013 voorstellen indienen. Tot en met 26 november 2013 kan de provincie als service een controle doen op de voorstellen ten aanzien van volledigheid.

Voor de beoordeling van de projecten is een jury samengesteld bestaande uit: Green Tech Alliance, Ministerie van Economische Zaken, Wageningen Universiteit, Radboud Universiteit en Hier Opgewekt. Geplande datum voor de eerste jury bijeenkomst voor selectie van initiatieven is 8 januari 2014.

Windpark Bijvanck te Zevenaar

Gedurende de afgelopen maanden zijn er voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van het inpassingsplan voor het windpark Bijvanck te Zevenaar. Wij willen u informeren over de stand van zaken. Op 10 september is een projectstartup georganiseerd met de initiatiefnemer en de betrokken ambtenaren. Hierin is de projectplanning uitgewerkt en zijn er werkafspraken gemaakt. Op basis van de planning wordt medio 2014 een voorontwerp-inpassingsplan gepubliceerd.

Op dit moment wordt samen met de initiatiefnemer onderzocht of het noodzakelijk is om een Planmer

(milieueffectrapportage) uit te voeren, of volstaan kan worden met een vormvrije merbeoordeling. Dit onderzoek is nagenoeg gereed. Hierover moet echter nog door ons besluitvorming plaatsvinden.

Daarnaast wordt er samen met de initiatiefnemer gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst ten behoeve van de realisatie van het windpark. De samenwerkingsovereenkomst zal op basis van de planning naar verwachting dit jaar nog kunnen worden getekend.

Binnenkort wordt u nader geïnformeerd over de voortgang van het project via een statenbrief.

Milieu

Hoopvolle resultaten eerste diffractoren

Verkeerslawaaï bestrijden met diffractoren is een nieuwe techniek, ontwikkeld door de Universiteit Twente, die een mogelijke nieuwe (aanvullende) maatregel biedt voor deze problematiek. Het zijn een soort langgerekte goten met holle ruimtes, gelegen naast het wegdek (zie foto). De goten en holtes zorgen voor het afbuigen van het geluid van het verkeer op de weg, waardoor minder hinder ontstaat voor de omgeving. Bij Hummelo heeft de provincie een

aantal wegvakken beschikbaar gesteld om diffractoren te testen en opdracht gegeven om eerste geluidsmetingen uit te voeren. In de afgelopen periode zijn deze metingen uitgevoerd. De resultaten zijn bemoedigend wat betreft vermindering geluidsbelasting op verschillende hoogtes, bij verschillende soorten verkeer en bij verschillende snelheden van het verkeer. Ze geven goede aanknopingspunten aan de

'uitvinders' om de diffractoren aan te passen en door te ontwikkelen zodat de resultaten naar verwachting nog positiever zullen zijn. De pers en 'geluidland' zijn zeer geïnteresseerd omdat dit een nieuwe ontwikkeling is op geluidgebied, die zijn oorsprong vindt in de wetenschap. Verschillende gemeenten en provincies hebben belangstelling voor de diffractoren. Ook Rijkswaterstaat denkt na over toepassingsmogelijkheden. De Universiteit Twente zal hiervoor een communicatiemoment plannen. De meetresultaten zullen dan gepresenteerd worden, gedeputeerde Traag zal hierbij aanwezig zijn.

Verdieping Azewijn van de baan

In het verleden zijn door u Staten vragen gesteld over de verdieping van een voormalig zandwinplaats te Azewijn. GS zijn geïnformeerd door de dorpsraad van Azewijn, waarmee de afgelopen periode geregeld contact is geweest over de verdieping, dat deze niet door gaat. De initiatiefnemer heeft het waterschap Rijn en IJssel laten weten niet verder te gaan met het project.

Voortgang IJsseldijk in Westervoort

In september heeft de provincie bestuurlijk overleg gehad over de voormalige stortplaats aan de IJsseldijk in Westervoort. Het eerste concept van het saneringsplan is gereed, maar zal nog niet op korte termijn definitief worden gemaakt. GS willen namelijk samen met het bedrijf Putman Parc Puwest, gemeenten Westervoort en Duiven gaan kijken naar de mogelijkheden om de locatie verder te ontwikkelen. De gemeente Westervoort ziet graag dat het gebied open gesteld wordt voor publiek. In het Masterplan Westervoort Noord staat dit beschreven. Begin november staat het volgend bestuurlijk overleg gepland. Zodra er duidelijkheid is over de eventuele herontwikkeling zal dit verwerkt worden in het saneringsplan. Voor het saneringsplan is het van belang welke gebruik de locatie heeft, het laten opstellen van een (definitief) saneringsplan gebeurt dan ook in een later stadium. De Staten zullen rondom de definitieve besluitvorming worden geconsulteerd.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

De leden van de Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

datum 9 december 2013
zaaknummer 2013-002336
onderwerp Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van november 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Gelderse Gebiedsontwikkeling

Veluwekroon

Apeldoorns Kanaal

Op 30 oktober jl. hebben provincie Gelderland en Waterschap Vallei en Veluwe de "Realisatieovereenkomst sanering en herprofilering vijfde pand Apeldoorns Kanaal" ondertekend. Met deze ondertekening kan de sanering van de vervuilde bodem van het kanaal tussen Heerde en Hatterm van start gaan.

Het waterschap publiceert in week 50 de aanbesteding zodat, naar verwachting, de uitvoering van de werkzaamheden in het voorjaar van 2014 kunnen starten. Voor dit project hebben de provincie maximaal 6,4 miljoen euro en het waterschap maximaal 1 miljoen euro beschikbaar gesteld.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie

Waterliniemuseum Fort Vechten

Fort bij Vechten is door het Rijk aangewezen als plek voor de vestiging van het Waterliniemuseum. Op dit moment wordt er gewerkt aan de realisatie van de plannen. Het fort is het museum. Bezoekers krijgen informatie over de Nieuwe Hollandse Waterlinie en kunnen de geschiedenis van de linie en de forten beleven. Op het terrein en in de historische gebouwen komen thematische en interactieve experiences. In het spectaculaire, nieuwe museumgebouw bevindt zich de centrale expositie met in de patio een 50 meter lange, werkende maquette van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

inlichtingen bij **dhr. R. Dragt**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Jeugdzorg

Jeugdwet: behandeling Eerste Kamer

Op 29 oktober besloot de VWS-commissie de technische briefing over de Jeugdwet op 5 november 2013 doorgang te laten vinden. Daarmee is feitelijk de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer van start gegaan. Tegelijkertijd besloot de commissie op dat moment de verdere procedure aan te houden tot 12 november 2013. Ter informatie zou onder meer de tussenrapportage van de Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd en het geactualiseerde landelijke Transitieplan onder de leden van de commissie worden verspreid. Op 12 november besloot de commissie om eerst een hoorzitting op 9 december te organiseren met deskundigen en belanghebbenden.

Na deze hoorzitting zal de behandeling worden voortgezet. Een dergelijke behandeling wordt eerst schriftelijk voorbereid door de commissie. De deadline voor de schriftelijke inbreng van de Eerste Kamer is vastgesteld op 17 december.

De reactie van het kabinet daarop wordt verwacht rond 14 januari 2014. Het streven van de commissie is om de plenaire behandeling op 28 januari, doch uiterlijk op 19 februari te laten plaatsvinden. De gevolgen van deze latere behandeling in de Eerste Kamer (de oorspronkelijke datum was een jaar voorafgaand aan de invoering in de Staatscourant - 1/1/2014) zijn op dit moment onbekend.

Regionale Transitiearrangementen

De samenwerkende gemeenten in Gelderland moesten uiterlijk 31 oktober hun regionaal transitiearrangement jeugdzorg (RTA) indienen bij de landelijke Transitiecommissie Stelselherziening Jeugdzorg (TSJ). Dat is gebeurd en de TSJ heeft de RTA's inmiddels beoordeeld en onderscheidt daarbij drie verschillende categorieën:

- 1 regio's die òf al met aanbieders afspraken hebben gemaakt over zorgcontinuïteit en behoud van zorginfrastructuur òf met helderheid over het beschikbare budget snel tot afspraken kunnen komen;
- 2 regio's die met extra maatregelen, processtappen en voorbereidende werkzaamheden nog tijdig deze afspraken kunnen realiseren; en
- 3 regio's waar de TSJ niet verwacht dat onder andere met helderheid over het beschikbare budget voor 2015 tijdig afspraken met aanbieders gemaakt kunnen worden.

De Gelderse jeugdzorgregio's zijn relatief goed beoordeeld door de TSJ. Tussen de 11 regio's die landelijk onder categorie 1 vallen, zijn 3 Gelderse regio's: regio Noord Veluwe, regio Nijmegen en regio Arnhem. De overige 4 Gelderse regio's vallen in categorie 2. De 7 Gelderse regio's hebben daarmee volgens ons in een korte tijd een prestatie van formaat geleverd.

Wij zijn betrokken geweest bij de transitiearrangementen maar hebben niet in formele zin ingestemd met de transitiearrangementen, conform landelijke afspraken op voorstel van het Interprovinciaal Overleg (IPO). Onze betrokkenheid blijkt uit het bijwonen en organiseren van overleggen met gemeenten, zoals het bestuurlijk en ambtelijk platform decentralisatie op provinciaal niveau. Tevens is er overleg op regionaal niveau geweest. In afgelopen periode was er ook overleg met jeugdzorginstellingen.

In overleg met de 7 regio's zal binnenkort een rapport beschikbaar komen met een vergelijk tussen de 7 Gelderse transitiearrangementen en wordt tevens gerefereerd aan goede landelijke voorbeelden. Deze analyse zal worden behandeld in het komende bestuurlijk platform decentralisatie jeugdzorg op 28 november.

Een algemeen landelijk beeld is dat er nog wel knelpunten zijn. Genoemd worden onder meer de zorgelijke situatie van de Bureaus jeugdzorg en de te beperkte betrokkenheid van zorgverzekeraars. Met Bureau Jeugdzorg Gelderland voeren wij al vanaf begin 2013 intensief overleg over de wijze waarop de overgang per 1-1-2015 op een adequate manier wordt voorbereid om goed te slagen.

Terugblik Week van de Jeugdzorg 2013

Met als thema “Jeugdzorg in de buurt van...” was van 9 t/m 16 november de Gelderse Week van de Jeugdzorg.

Voorafgaand aan de week was de conferentie “Pak ‘t samen op” over de transitie van de jeugdzorg. Ongeveer 140 bezoekers van gemeenten en instellingen vernamen de stand van zaken in de regio’s en volgden colleges, workshops en speeddates.

De hele week waren er (bestuurlijke) stages in de jeugdzorg. Er werden 112 plaatsen aangeboden waarop 113 reacties zijn binnen gekomen. Er werd veel getwitterd.

De verkiezing voor de Gelderse Jeugdzorgheld had een record aantal inzendingen met mooie en ontroerende verhalen. In de Arnhemse concertzaal Luxor Live werden de winnaars bekend gemaakt door

staatssecretaris Martin van Rijn en gedeputeerde Annemieke Traag. Meer dan 200 jongeren, ouders, hulpverleners en vrijwilligers bezochten deze feestelijke bijeenkomst.

Gedeputeerde Annemiek Traag sloot samen met de jongeren van “Tha Bus” de Week af met een bezoek aan het Citadel in Lent. Daarbij werd de gedeputeerde door de organisatie van “Tha Bus” in het zonnetje gezet omdat zij toegezegd heeft dat “Tha Bus” ook in 2014 zal rijden!

Een impressie van de diverse activiteiten is te vinden op www.weekvandejeugdzorggelderland.nl (deze URL s.v.p. kopiëren en oppakken naar het internetvenster).

Uitvoeringsprogramma Jeugd 2014

Het college van Gedeputeerde Staten stelt naar verwachting op 26 november 2013 het Uitvoeringsprogramma Jeugd 2014 definitief vast. Het programma zal, na vaststelling, zo spoedig mogelijk aan Uw Staten ter beschikking worden gesteld.

Het definitieve Uitvoeringsprogramma is op hoofdlijnen gelijk aan het ontwerp-Uitvoeringsprogramma, dat het college op 18 september 2013 heeft vastgesteld. De wijzigingen, die zijn aangebracht, hebben betrekking op actuele landelijke en Gelderse ontwikkelingen aangaande de transitie en het verzoek van Uw Staten tot nadere duiding van de risico’s rondom de overdracht van de jeugdzorg naar gemeenten.

Zorgvuldigheid staat voor de provincie voorop. Dit vertaalt zich door in de koers voor 2014. Wij voeren de Wet op de Jeugdzorg uit en zien erop toe dat kinderen, die hulp nodig hebben, deze hulp op tijd krijgen en dat de hulp een goed antwoord biedt op hun vragen. Tegelijkertijd vergroten wij de mogelijkheden voor partijen om zich verder te positioneren en taken over te dragen, daar waar kan. Zo hebben wij in samenspraak met gemeenten bepaald hoe de jeugdzorgelden voor 2014 worden ingezet.

Ontwikkelingen Gelderse Jeugdzorg (stand 1 oktober 2013)

Prestaties jeugdzorg

Graag informeren wij over de belangrijkste ontwikkelingen in de Gelderse jeugdzorg op basis van de actuele cijfers per 1-10-2013. Cijfers laten in algemene zin een gunstige ontwikkeling zien van de vraag naar zorg. De instroom van cliënten daalt verder in het derde kwartaal. Het aantal aanmeldingen voor 24-uursverblijf ligt in 2013 op een lager niveau dan 1 à 2 jaar geleden. Uit de cijfers blijkt ook een dalende trend van cliënten die de zorg afsluiten. Een dalende uitstroom kan verschillende oorzaken hebben bijvoorbeeld verzwaaring van de doelgroep of problemen in de door- en uitstroommogelijkheden voor de jeugdigen. Het aantal kinderen dat provinciale jeugdzorg ontvangt, stabiliseert sinds langere tijd rond de 4.800 kinderen.

Het aantal kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel is in het derde kwartaal van 2013 opnieuw gedaald. In vergelijking tot begin dit jaar zijn er 8% minder OTS-pupillen; tegelijkertijd is het aantal voogdij-pupillen licht gestegen (+3%). Het totaalvolume neemt vooral af door een hogere uitstroom dan instroom.

Wachtlijsten

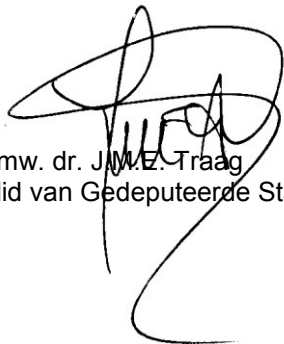
De netto-wachtlijst voor provinciale jeugdzorg is, na de historisch lage wachtlijst van april 2013 (52 wachtenden) vanaf de zomer helaas weer gestegen. Op 1 oktober 2013 staat er 111 jeugdigen op de wachtlijst. Vooral de wachtlijst voor ambulante hulp is gestegen. Provincie is in gesprek met de instellingen over de redenen van deze stijging. Momenteel is er nog geen volledig beeld. Voor een deel is sprake van registratieve oorzaken en lijken er geen problemen met de plaatsing van cliënten. Ook spelen motivatieproblemen bij cliënten en/of ouders en lijkt ook de deelname in gemeentelijke CJG en experimenten en de opbouw van nieuw aanbod enige invloed te hebben op de hoogte van de wachtlijst. Instellingen benadrukken dat er geen sprake is van onverantwoord wachten. Vertrekpunt voor de provincie is de inspanningsnorm dat binnen zes weken na indicatiestelling gestart moet worden met hulp. Uitgangspunt is en blijft dat bij spoedeisende zaken en in gevallen waar de veiligheid in het geding is met prioriteit zorg wordt geboden.

Ontwikkeling aantal bruto- en netto-wachtenden > 9 weken zorgaanbod (exclusief LWI's), 2011-2013

	Jan 2011	Jan 2012	Jan 2013	April 2013	Juli 2013	Okt 2013
Bruto-wachtlijst	327	350	354	312	329	347
Interne wachtlijst	231	267	298	260	255	236
Netto-wachtlijst	96	83	56	52	74	111

In het infoblad Jeugdzorg in Gelderland informeren wij u gedetailleerder over de overige Gelderse ontwikkelingen. Een exemplaar hiervan zal deze week aan alle leden van de commissie worden toegezonden en is beschikbaar op www.voordegeldersejeugd.nl (deze URL s.v.p. kopiëren en oppakken naar het internetvenster).

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
19 december 2013
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

zaaknummer
2013-002336

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van december 2013. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Ondertekening bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs

Op uitnodiging van minister Bussemaker van OC&W heeft gedeputeerde Traag, namens GS, op 16 december het bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs ondertekend. Het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs bevestigt een gezamenlijke ambitie – bevorderen van kwaliteit en verankeren van cultuuronderwijs - van rijk, gemeenten, provincies en schoolbesturen. Het creëert de financiële, inhoudelijke en ondersteunende randvoorwaarden voor scholen en culturele instellingen om te blijven werken aan de kwaliteit van het cultuuronderwijs. Afspraken in het bestuurlijk kader sluiten goed aan bij de doelstellingen van het programma Gelderland Cultuurprovincie! De uitvoering van het bestuurlijk kader wordt geïncorporeerd in de reguliere werkzaamheden van het programma en vraagt niet om extra middeleninzet.

Percentageregeling Kunst en Infrastructuur

Tijdens de Vergadering van de Commissie Landelijk gebied, Cultuur en Jeugdzorg op 30 oktober 2013 (PS2013-888), bij behandeling van agendapunt 7: Bestedingsplan reserve Percentageregeling kunst en infra (PS2013-834), vraagt de SP aan gedeputeerde Traag om binnenkort een overzicht te geven van hoeveel geld vanaf 2002 aan infrastructuur is uitgegeven en hoeveel er naar kunst bij infrastructuur is gegaan en aan wie en wat dat laatste is uitgegeven.

inlichtingen bij dhr. R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Hierbij geven wij u antwoord op de vorenstaande vragen:

Antwoord op de eerste vraag: hoeveel geld is vanaf 2002 aan infrastructuur uitgegeven?
Van 2002 tot 2012 is er 1,4 miljard euro uitgegeven aan infrastructuur.

Antwoord op de tweede vraag: hoeveel is er naar kunst bij infrastructuur gegaan?
Er is 2,7 miljoen euro naar de reserve kunsttoepassingen gegaan.
Dit is minder dan 1% omdat de regeling alleen van toepassing is op grote infrastructurele projecten.

Antwoord derde vraag: aan wie en wat is dat laatste uitgegeven?

De reserve kunsttoepassingen werd aan de volgende kunstwerken besteed:

- 1 Grensovergang Ubbergen, N325, Marcel Smink, Je maintiendrai, 2005
- 2 Rotonde Epe, Janske Hombergen, Sound of Traffic, 2005
- 3 Berenkuil Harderwijk, Jan Hein Daniels, Cicloyden, 2006
- 4 Transferium Wittenberg, Jerome Symons, Short Story, 2007
- 5 Carpoolplaats Barneveld, Peter Zegveld, 2007
- 6 N322 Druten-Beneden Leeuwen, geïntegreerd kunstwerk, René Corven, 2011
- 7 Ontwerp Wilhelminasluis, Jeroen van Westen, plan niet uitgevoerd omdat er voor een andere verkeersoplossing is gekozen.
- 8 Bermlandschap, Reinier Lagendijk, 2 rotondes, 2012/2013
- 9 N348 rondweg Zutphen, Erick de Lyon en Ronald Rietveld, Het Witte Lint, 2007-2016
- 10 Noord Veluwe, Kerkepaden en stilteplekken: 2 kunsttoepassingen in ontwikkeling: Heidi Linck, The Sky acts as a Mirror en Stanislaw Lewkowicz, Orgel, DO nagenoeg afgerond; uitvoering naar verwachting 2014

Daarnaast is in 2005 een opdracht verleend aan het Centrum Beeldende Kunst Gelderland om de Ideeëngenerator Kunst en Infra te organiseren. Daarbij hebben in 2006-2007 zes kunstenaars/landschapsarchitecten de verkeersregio's verkend op zoek naar aanknopingspunten voor nieuwe kunstopdrachten voor het meerjarenprogramma Kunst en Infra. Op basis hiervan is het meerjarenprogramma 2007-2011 opgesteld.

Ten slotte is in 2007 ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de provinciale percentageregeling het boek Kunstwerken en Kunstwerken uitgegeven.

Naast de uitvoering van de in ontwikkeling zijnde kunstwerken, hierboven genoemd bij punt 10, hebben uw staten hebben besloten de resterende middelen uit de percentageregeling beschikbaar te stellen voor de K3. Daarmee is de reserve kunsttoepassingen besteed.

Gelderse gemeenten staan nummer 1 op de lijst van best presterende erfgoed-gemeenten!

Gemeenten staan steeds meer centraal op het terrein van de monumentenzorg. Daarom heeft de Erfgoedvereniging Heemschut onderzocht hoe de gemeenten in Nederland hun verantwoordelijkheid voor het erfgoed oppakken. Heemschut is de grootste vereniging voor de bescherming van Monumenten in Nederland.

Wat zijn de sterke punten van gemeenten? Wat zijn verbeterpunten en wat zijn de best presterende gemeenten in Nederland?

Wij zijn verheugd - en natuurlijk ook trots - dat de gemeenten in onze provincie gemiddeld het best scoren. Gelderland staat op de eerste plaats, gevolgd door Noord Brabant en Utrecht. Wat deze drie provincies gemeen hebben is, aldus Heemschut, een goed werkende ondersteuningsstructuur (zoals het Gelders genootschap dit uitvoert).

Wij onderschrijven dit van harte. Niet voor niets loopt de ondersteuning (met raad én daad) van het gemeentelijke beleid als rode draad door ons erfgoedbeleid:

- Participatie (inhoudelijk en financieel) in het Samenwerkingsverband Cultuurhistorie Gelderland. Het samenwerkingsverband bestaat uit het Gelders Genootschap, de Monumentenwacht, de VNG-Gelderland, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincie.
- Faciliteren kennis en kunde, onder meer met waardenkaarten op het terrein van het historische landschap, archeologie en monumenten.
- Regioarcheologen in alle Gelderse regio's.
- Samen met gemeenten (als partner) ontwikkelen integrale aanpak erfgoed (bijvoorbeeld Gelders Arcadië, buitenplaatsen aan de Veluwezoom).
- Subsidieregeling instandhouding gemeentelijke monumenten en molens
- Draaipremies historische molens.

Het doet ons genoegen dat deze gezamenlijke inspanning tot zulke goede resultaten leidt!

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

De leden van de Commissie Mobiliteit,
Innovatie en Economie

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum 14 januari 2014
zaaknummer 2009-004269
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Energie, januari 2014

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van januari 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

Innovatie

Opening Lead Pharma op Novio Tech Campus Nijmegen

Op 22 november 2013 heeft ons college de nieuwe vestiging van het bedrijf Lead Pharma geopend in Gebouw M op de Novio Tech Campus in Nijmegen. Lead Pharma is de leidende partij van een EFRO (Europees Fonds Regionale Ontwikkeling)-project voor het ontwikkelen van een tool voor medicijnontwikkeling. Het project is een samenwerkingsverband tussen bedrijven en kennisinstellingen in Enschede, Wageningen en Nijmegen, ondersteund door subsidies vanuit Brussel en de provincie. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling draagt € 2,6 miljoen bij. De bijdrage van de Provincie Gelderland bedraagt ruim € 1,1 miljoen. De overig benodigde (ruim € 8 miljoen) betalen de projectpartners zelf.

Innovatiemakelaars: wegens succes geïnterpreteerd

Ons college heeft besloten om de innovatiemakelaars van de Regionale Centra voor Techniek (RCT) in Gelderland een jaar extra de tijd te geven om innovatie te helpen stimuleren. De RCT's worden mede met EFRO-middelen gefinancierd.

In de provincie Gelderland bestaat het RCT-netwerk uit zeven Regionale Centra. Elk RCT zet een 'RCT-innovatiemakelaar' in die ondernemers uit de maakindustrie prikkelt om te vernieuwen en te innoveren. De RCT-makelaars doen dit door innoverende ondernemers te koppelen aan andere ondernemers en/of kennisinstellingen. Ze worden hierbij begeleid door een regionaal ondernemersbestuur. Elke RCT-makelaar bezoekt jaarlijks zo'n tweehonderd ondernemers, organiseert circa vijftien bijeenkomsten over innovatieve thema's en laat zo'n vijftien haalbaarheidsstudies doen.

inlichtingen bij dhr. C.A. Beurmanjer
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Energie

NRW-Klimakongress - Gemeinsam Zukunft gestalten

Op uitnodiging van de minister voor klimaat en milieu in Nordrhein-Westfalen (NRW), de heer Remmel, heeft ons college in Wuppertal een presentatie gegeven over het Gelderse klimaat- en energiebeleid. Tijdens het "NRW-Klimakongress - Gemeinsam Zukunft gestalten" (Samen werken aan de toekomst) is het Klimaschutzplan van NRW toegelicht. Bij het tot stand komen van het plan waren naast overheden ook bedrijven, kennisinstellingen en burgers betrokken. In de presentatie is ingegaan op de Gelderse inzet bij de transitie naar duurzame energie en de aanpassing aan het veranderende klimaat. Een concreet voorbeeld voor transitie naar een duurzamer energiesysteem is het programma Duurzame Transportcorridor Betuwe (DTB), onderdeel van de verbinding tussen Rotterdam en het Ruhrgebied. Vanwege aanpassingen aan klimaatverandering zijn Ruimte voor de rivier en het Deltaprogramma ook aan de orde gekomen. Geconstateerd is dat ook op kleinere schaal aan adaptatie gewerkt kan worden.

Voortgang transitiearena

Woensdag 27 november zijn de projecttrekkers bij elkaar geweest uit de verschillende community's (energiebesparing, zon op scholen en kennisacademie) die voortgekomen zijn uit de transitiearena. Binnen alle drie community's is voortgang geboekt:

- Energiebesparing: het project LED verlichting zal in samenwerking met sportverenigingen worden opgepakt in plaats van in samenwerking met scholen;
- Zon op scholen: Het bedrijf "Slim opgewekt" is zonder hulp van de provincie doorgeshaan met het realiseren van "zon op scholen";
- Kennisacademie: Er zijn kleine kennisallianties ontstaan die zelfstandig verder gaan (o.a. Radboud en Alliander). Op 10 december is er een brede bijeenkomst geweest in Burgers Zoo met bijna 70 partijen.

Monumentale energietransitie in de praktijk: Provinciale netwerkbijeenkomst in Huis Bergh ('s Heerenberg), 29 januari 2014 14.00 uur

Door energie te besparen of op te wekken kunnen kastelen en landgoederen lopende kosten verkleinen en aanwezige grondstoffen beter benutten. Voor deze "monumentale energietransitie" is deskundigheid nodig van restauratietechniek, energiebesparing en installatietechniek. Het provinciale kennis- en leertraject Monumentale energietransitie organiseert daarom op woensdag 29 januari 2014 een praktische netwerkbijeenkomst, bedoeld voor landgoedeigenaren en -beheerders, restaurateurs, aannemers, installateurs en overheden.

Hoofdbestanddeel van de conferentie zijn 3 praktijkgerichte workshops vanuit ervaringen op de landgoederen Keppel, Middachten en Huis Sevenaer. U kunt zich aanmelden door een email te sturen naar charlot.teng@wing.nl.

Provinciale Netwerkbijeenkomst Duurzame regionale energie Gelderland

Op 6 september 2013 hebben ruim 40 organisaties samen met de overheid het landelijke *Energieakkoord voor duurzame groei* ondertekend. Hiermee is een substantiële stap gezet naar een schonere toekomst. In Gelderland is de transitie naar duurzame energie op weg met routekaarten, lokale energieorganisaties en vele grote en kleine projecten in stedelijke en landelijke omgeving.

Ons college wil samen met gemeenten, regio's, lokale energieorganisaties, ondernemers en onderwijsinstellingen de Gelderse ambities en de samenwerking zichtbaar maken in de Gelderse Energieagenda.

Ons college nodigt de Gelderse partners uit om samen verder te werken aan de Energie Ambities op woensdag 15 januari, 14.00 uur op de Zuidgalerij in het provinciehuis.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie en Milieu

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

De leden van de Commissie Mobiliteit,
Innovatie en Economie

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
14 februari 2014
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Miobiliteit, Innovatie en
Economie, februari 2014

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van februari 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

Innovatie

Investeringsimpuls: Wageningen Campus

Onder de noemer 'regionale economie' hebben PS bij de besluitvorming over de Investeringsimpuls € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld aan Wageningen University (WUR) voor de Campus Wageningen. In de toelichting bij deze besluitvorming is vermeld dat het gaat om het ondersteunen van de WUR bij het realiseren van een incubator, een bedrijfsverzamelgebouw en een technohal op de campus. Het gaat hierbij om feitelijke investeringen in gebouwen. De provinciale bijdrage beperkt zich tot het financieren van een onrendabele top van de totale investeringskosten. In 2015 moeten de betreffende gebouwen zijn gerealiseerd. Na deze PS-besluitvorming is gesproken met de WUR over concrete subsidieverlening ter uitvoering daarvan. Op dit moment is nog geen beschikking uitgegaan en wordt nog samen met de Universiteit gezocht naar een staatssteunoplossing waar alle partijen zich in kunnen vinden.

Steeds meer bedrijven participeren in Food Valley

Het aantal bedrijven dat actief participeert en bijdraagt aan Food Valley NL is in 2013 flink gegroeid. Tussen januari en december 2013 zijn er 29 nieuwe leden bij gekomen, waarvan vijf internationaal. Bedrijven worden lid van de zogenaamde Food Valley Society. De Food Valley Society vervult een belangrijke rol bij het bepalen van de richting en invulling van de activiteiten van Food Valley NL. Binnen de Society, waar ondernemerstaal wordt gesproken, bloeien ideeën op, krijgen trends een gezicht en worden vele nieuwe samenwerkingen opgestart (zowel nationaal als internationaal). Innovatie staat centraal.

Investeringsimpuls facilitysharing Health

De toekenning van de middelen die door de staten beschikbaar zijn gesteld in het kader van de robuuste investeringsimpuls ligt voor Health goed op stoom. Zowel de Radboud organisatie als NTC services hebben voor 1 januari 2014 hun aanvragen ingediend.

inlichtingen bij dhr. C.A. Beurmanjer
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 88 43
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Nu worden nog de laatste juridische details geregeld en we verwachten voor 15 februari de beschikking te kunnen afgeven. Ondertussen zijn beide partijen al gestart om - voor eigen rekening en risico - equipment en faciliteiten te bestellen. Het proces voor de besteding van de middelen ligt daarmee voor op schema.

Stand van Zaken Revolverende middelen

In het kader van de recessie hebben uw Staten eind 2009 € 25 miljoen en in 2012 € 11 miljoen beschikbaar gesteld aan PPM Oost NV voor de regeling **MKB Kredietfaciliteit Gelderland (MKG)**. Een aanvullende € 10 miljoen in het kader van de Robuuste Investeringsimpuls zal binnenkort aan PPM Oost NV beschikbaar worden gesteld. Het MKG is bedoeld voor bedrijven die in principe gezond zijn maar door de crisis tijdelijk moeite hebben om aan financiering te komen. T/m nu is reeds € 31,6 miljoen aan achtergestelde leningen aan 49 bedrijven verstrekt of goedgekeurd. Aan het **Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland (IIG)** hebben uw Staten in totaal € 30 miljoen beschikbaar gesteld. Vanuit het IIG kunnen innovaties/innovatieve bedrijven en projecten op het gebied van duurzame energievoorzieningen gefinancierd worden. Tot nu toe zijn er vanuit het IIG 35 financieringen goedgekeurd voor 32 ondernemingen met een totaal bedrag van € 25 miljoen. In het kader van **Topfonds Gelderland (TG)** zijn de eerste twee investeringsvoorstellen (met een totaal bedrag van € 10 miljoen) op het gebied van innovatie door het Investment Committee van Topfonds Gelderland positief beoordeeld. Zoals u weet, investeert Topfonds Gelderland niet rechtstreeks in bedrijven en of projecten maar in fondsen die op hun beurt wel direct investeren in bedrijven. In totaal is er vanuit TG € 58 miljoen beschikbaar om te investeren in (nieuwe) fondsen op het gebied van innovatie en duurzame energievoorzieningen.

Veel behoefte aan innovatievouchers

Sinds 1 januari 2013 is ons innovatie ondersteuningsinstrumentarium operationeel. Dit instrumentarium beoogt een laagdrempelig systeem in te richten dat gericht is op het ondersteunen van het Gelders bedrijfsleven in de verschillende fases van het innovatieproces. Een belangrijk instrument in dit kader zijn de innovatievouchers die via de Valleybureau's (Food Valley nl, Health Valley en Greentech Alliances) en de Regionale Centra voor technologie worden verstrekt aan MKB bedrijven . Bedrijven kunnen hierbij een bijdrage krijgen van maximaal € 10.000,- voor het doen van onderzoek dat er aan bijdraagt dat een innovatief idee wordt uitgewerkt tot een concept. In 2013 zijn er in totaal 99 vouchers verstrekt.

Creative Industry 1096

Tijdens de commissievergadering van 8 januari 2014 hebben Gedeputeerde Staten de plannen van "Creative Industry 1096" om te komen tot een creatief innovatiecluster besproken. U hebt aangegeven het initiatief wel te omarmen, echter de uitwerking van de wijze waarop riep vragen op. Het bestuur van Creative Industry 1096 is inmiddels enthousiast met uw aanbevelingen aan de slag gegaan. Zij verwachten ons half april een aangepast plan aan te kunnen bieden.

Energietransitie

In Gelderland is de transitie naar duurzame energie goed op weg.

Hoe ver zijn we op weg en hoe helpt het landelijk Energieakkoord de Gelderse ambitie te versnellen? In een netwerkbijeenkomst 'Duurzame regionale energie Gelderland' op 15 januari 2014 is de balans opgemaakt. De provincie Gelderland wil samen met gemeenten, regio's, lokale energieorganisaties, ondernemers en onderwijsinstellingen de Gelderse ambities en de samenwerking zichtbaar maken. Er zijn al 'routekaarten', lokale energieorganisaties en vele grote en kleine projecten in stedelijke en landelijke omgeving. Waar liggen in Gelderland (nieuwe) kansen? Wat is nodig om deze te verzilveren?

Hoe kunnen we samen optrekken?

Proef in de gemaakte webvideo de energie en de resultaten van de netwerkbijeenkomst. Ga daarvoor naar de provinciale website:

<http://www.gelderland.nl/4/Home/Home-actueel/Nieuws/Netwerkbijeenkomst-levert-direct-energie.html>

Milieu

Voortgang IJsseldijk te Westervoort

Het saneringsrapport voor de voormalige stortplaats van de IJsseldijk te Westervoort is in concept klaar. De sanering is echter onlosmakelijk verbonden met het gebruik van de locatie. Er zijn inmiddels enkele overleggen geweest tussen de eigenaar het bedrijf Putman, de gemeente Westervoort en de provincie over het toekomstig gebruik van het gebied op en rondom de voormalige stortplaats. Als er overeenstemming is over het toekomstige gebruik en de eventuele aanpassingen in de inrichting van de locatie wordt dit verwerkt in het saneringsplan. Vervolgens zal dit saneringsplan aan u worden voorgelegd. Naar verwachting zal dit aangepaste saneringsplan halverwege het jaar gereed zijn.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Economie

datum
14 maart 2014

zaaknummer
2009-004269

onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Miobilititeit, Innovatie en
Economie, februari 2014

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van maart 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

INNOVATIE

Stand van zaken: IIG, MKG en Topfonds Gelderland

Op dit moment zijn wij met PPM Oost NV druk bezig met de voorbereidingen om het Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland, de MKB Kredietfaciliteit Gelderland onder Topfonds Gelderland te brengen. Op deze manier zorgen wij ervoor dat al onze revolverende middelen voor de beleidsthema's innovatie en energietransitie die marktconform ingezet kunnen worden via één verbonden partij, namelijk Topfonds Gelderland, gaan lopen. Deze 'verhanging' heeft tot gevolg dat nu voor bovengenoemde drie fondsen nieuwe statuten en beheerovereenkomsten opgesteld worden. Wij zullen dan ook nog voor de zomer een voorstel inzake deze 'verhanging' aan u voorleggen inclusief concept statuten en beheerovereenkomsten.

Onderzoek naar crowdfunding als mogelijke financieringsvorm voor Gelders mkb

Crowdfunding is een middel om financiering te verkrijgen waarbij veel 'kleine' investeerders, gezamenlijk investeren in een bepaalde financieringsvraag. Een onderneming die financiering zoekt om een nieuw product te ontwikkelen, plaatst zijn investeringsvraag op een speciale website, een crowdfundingplatform. Het adviesbureau Direction uit Ermelo heeft in onze opdracht de mogelijkheden van crowdfunding voor Gelderse bedrijven onderzocht. Uit het onderzoek blijkt dat er een groot potentieel voor crowdfunding is in Gelderland. In Gelderland zijn veel vermogende particulieren die hun kapitaal nu nog niet beleggen in crowdfunding. Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat er inmiddels voldoende platforms zijn, die ondernemers kunnen begeleiden bij crowdfunding. Ook is de crowdfundingmarkt voldoende geregeld via de AFM. De rol van de provincie kan derhalve beperkt blijven tot het informeren van het mkb. Met dat doel zullen de resultaten van het onderzoek worden gepubliceerd op de website van de provincie en ter beschikking worden gesteld aan de intermediaire organisaties in Gelderland die het mkb adviseren over financiering van groei en innovatie.

inlichtingen bij **mw. J.M. Manusiwa-Suripatty**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 79
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Gelderse projecten bij bijeenkomst Profiel Provincies

In het project "Profiel Provincies" stellen de provincies voorbeelden centraal van succesvolle taakuitoefening bij de uitvoering van de provinciale kerntaken. De uiteenlopende projecten maken inzichtelijk hoe de provincie nu – met de blik op de toekomst - invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden. De projecten worden op creatieve wijze - en met een inhoudelijke samenhang - gepresenteerd tijdens speciale 'Profiel'-bijeenkomsten voor de uitwisseling van best practices en lessons learnt. In deze bijeenkomsten beoordeelt een spiegelgroep van wetenschap, politiek en bestuur de provinciale voorbeelden met een blik van buiten gericht op de actualisatie van het provincieprofiel. Meer informatie over profiel provincies vindt u hier: <http://www.ipo.nl/kwaliteit-openbaar-bestuur/positie-en-profiel-provincies>. Op 20 maart 2014 worden de volgende projecten gepresenteerd: Topfonds Gelderland (Gelderland), Nieuwe Hollandse Waterlinie (Gelderland), De krimp voorbij (Limburg), Oneindig Noord-Holland (Noord-Holland), De Agenda Groen (Noord-Holland). Deze bijeenkomst is op donderdag 20 maart 2014, 's middags in Den Haag. De deelnemers aan de bijeenkomsten zijn Statenleden, bestuurders, medewerkers van de provincies, rijks- en gemeenteamttenaren en bovenal derde partijen betrokken bij de projecten, zoals vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, van belangenorganisaties, en andere overheden. Aanmelden kan via het IPO. (<http://www.ipo.nl/profiel-provincies-cultuur-natuur-en-demografische-ontwikkeling/>).

ENERGIETRANSITIE

Energiedisplay voor scholen

Scholen die zonnepanelen aanschaffen kunnen vanaf 1 februari 2014 bij de provincie Gelderland subsidie aanvragen voor de aanschaf van een energiedisplay. Een energiedisplay maakt de zelf opgewekte energie en het energieverbruik van de school zichtbaar. De scholen kunnen de display naar eigen inzicht inzetten om hun leerlingen op jonge leeftijd vertrouwd te maken met duurzame energie en lokaal opgewekte energie. Via een energiedisplay in de hal van de school kunnen de leerlingen zien hoeveel stroom er wordt opgewekt door 'hun' zonnepanelen. De display heeft daarmee een educatieve functie en kan bijvoorbeeld onderdeel zijn van een lesprogramma over duurzame (zonne)energie. De display moet energiezuinig zijn (minimaal een A++ label), op een centrale plaats worden opgehangen en de zonnepanelen moeten samen een minimaal vermogen van 10 kilowatt piek hebben. Per set zonnepanelen kan één display worden gesubsidieerd. De subsidie bedraagt maximaal 1500 euro per energiedisplay.

Helpdesk Zon Gelderland

Met ingang van 1 februari 2014 ondersteunt Helpdesk Zon Gelderland zonne-energieprojecten bij scholen, bedrijven en (sport)verenigingen. De provincie Gelderland heeft dit initiatief vanuit het programma Energietransitie genomen omdat zonne-energie weliswaar financieel steeds beter binnen het bereik van scholen, (sport)verenigingen en bedrijven komt, maar deze partijen tegelijkertijd moeite hebben om tot een keuze te komen. In de praktijk blijkt het (nog) niet zo eenvoudig om een geschikt zonne-energiesysteem te kiezen uit het grote aanbod en onafhankelijk advies ontbreekt vaak. Om te voorkomen dat aankoopbeslissingen bij scholen bedrijven en (sport)verenigingen worden uitgesteld, heeft de provincie de Helpdesk Zon ingesteld. Scholen, (sport)verenigingen en bedrijven in Gelderland kunnen bij de helpdesk onafhankelijk advies inwinnen, zodat zij de keuze voor het meest geschikte zonne-energiesysteem voor hun dak gemakkelijker en sneller kunnen maken. De bemensing van de Helpdesk Zon Gelderland wordt verzorgd door Klimaatverbond Nederland in opdracht van de provincie Gelderland.

De helpdesk is bereikbaar onder:
Helpdesk Zon Gelderland
telefoonnummer: (088) 880 79 22
e-mail: helpdeskzon@gelderland.nl

Laatste toekenningen isolatieregeling particuliere woningen

De tien miljoen euro welke eind 2012 zijn gereserveerd om de subsidieregeling voor de isolatie van bestaande koopwoningen ook in 2013 en 2014 te kunnen voortzetten, zijn nagenoeg op. De laatste aanvragen van gemeenten worden op dit moment afgehandeld. Daarna kunnen geen gemeentelijke aanvragen meer gehonoreerd worden.

Dit betekent overigens niet dat de gemeenten geen toekenningen aan woningeigenaren meer kunnen doen. Bij gemeenten "staat" nog zo'n vijf miljoen euro welke nog dit jaar kan worden aangewend voor de isolatie van dak, muren, glas en begane grondvloer. Dit bedrag is echter niet evenredig verdeeld over de gemeenten, sommige gemeenten zullen al op korte termijn aanvragen van woningeigenaren moeten afwijzen.

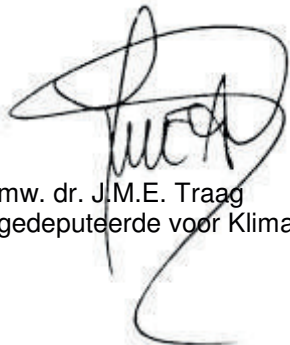
Totaal is er door de provincie vanaf 2010 € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor woningisolatie. Als einde van het jaar de laatste subsidies zijn verstrekt zijn er zo'n 40.000 Gelderse woningen met deze regeling geïsoleerd.

Toegekende SDE aan niet (nog) gerealiseerde biogasinitiatieven in Gelderland

Gelderland heeft ambitieuze doelstellingen ten aanzien van de realisatie van biogas, te weten 200 miljoen Nm³ (opgenomen in aardgasequivalenten) in 2020. Bij ons zijn momenteel 15 initiatieven bekend die gezamenlijk 20 miljoen Nm³ biogas produceren. Het gaat hierbij om RWZI 's/AWZI's, allesvergisters en mest(co)vergisters (7). Nieuwe initiatieven komen nauwelijks van de grond. Momenteel zijn er in Gelderland zo'n 10 initiatieven die wel SDE (exploitatie subsidie) hebben ontvangen voor productie van biogas, maar die nog niet zijn gerealiseerd. Het gaat hier in totaal om een SDE bedrag van € 180 miljoen verdeeld over 12 jaar voor de productie van nog eens 20 miljoen Nm³ biogas. Een verdubbeling dus. Belangrijke redenen waarom deze initiatieven nog niet gerealiseerd zijn, zijn:

- Gebrek aan draagvlak in de lokale omgeving.
- Gebrek aan voldoende biomassa beschikbaar tegen gunstige prijs.
- Een onrendabele business case mede doordat voor een te lage SDE is ingeschreven.
- Banken stellen minder vreemd vermogen beschikbaar en leggen het risico bij het initiatief. Een initiatiefnemer heeft veelal onvoldoende eigen vermogen om het initiatief te starten. De provincie ondersteunt de meeste van deze biogasinitiatieven met inzet van kennis en door partijen aan elkaar te verbinden. Dit moet dan leiden tot grootschaligere initiatieven of tot het verdelen van kosten. Daarnaast hebben wij subsidiemogelijkheden voor het opstellen van business cases en/of haalbaarheidsstudies. En wij werken met PPM Oost aan revolverende middelen om initiatieven en energie-infrastructuur te realiseren. Tot slot stimuleren wij innovaties die ervoor moeten zorgen dat de productiekosten van biogas omlaag gaan. Hierbij speelt hoogwaardige toepassing van biomassa ook een belangrijke rol.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
gedeputeerde voor Klimaat en Energie en Milieu

Commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnr (026) 359 91 11
telefaxnr (026) 359 94 80
e-mailadres
post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Datum 24 maart 2014
zaaknummer 2014-001934

Onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van februari 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Voortgang uitvoering motie M70 "Behoud Onafhankelijke Regionale Media

Via Motie M70 van 11 december 2013 heeft U ons gevraagd de uitgangspunten van de motie in de besprekingen met IPO en het Rijk uit te dragen (a) en tevens in gesprek te gaan met Omroep Gelderland, de Gelderlander en de Stentor om te onderzoeken of en hoe een Regionaal Media centrum in Gelderland kansen biedt voor het behoud van onafhankelijke regionale media en welke stappen hierin door deze partijen reeds gezet zijn (b).

Zowel in IPO verband, ambtelijk en bestuurlijk, als ook bij het Rijk hebben wij deze uitgangspunten in onze gesprekken en andere contacten aan de orde gesteld en zullen dat ook in de komende periode blijven doen, omdat wij met uw Staten van mening zijn dat dit onderwerpen zijn die er toe doen in ons streven naar behoud van de onafhankelijke Regionale Media.

Verder hebben wij op ambtelijk niveau besprekingen gevoerd en binnenkort ook op bestuurlijk niveau met o.a. Omroep Gelderland waarbij het ontwikkelen van een regionaal media centrum het centrale thema vormt. Omroep Gelderland is met Wegener intensief in gesprek over samenwerking in de vorm van en de haalbaarheid van een dergelijk centrum. Binnenkort verwachten we een terugkoppeling hiervan.

Verder hebben wij met Omroep Gelderland de afspraak gemaakt dat wij de eventuele door ons ontvangen verzoeken en vragen over regionale mediacentra naar Omroep Gelderland zullen doorzenden.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

Omdat het advies van de Raad voor Cultuur en het besluit van Staatssecretaris Dekker van grote invloed is op de ontwikkelingen van de Regionale Omroepen, zal een voorstel worden opgesteld, zodra dit advies beschikbaar is.

Voortgang transitie K3

Op maandag 24 februari heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen gedeputeerde Traag en de directies en voorzitters van Gelders Erfgoed, KCG en Edu-Art (K3). In dit gesprek is de voortgang van transitie van K3, de fusie van KCG en Edu-Art en de voortgang van de businessplannen besproken.

Op basis van de huidige planning hebben K3 hun concept businessplannen eind maart afgerond, zodat begin april contra expertise kan worden uitgevoerd en K3 hun definitieve businessplannen en aanvraag voor transitiemiddelen in week 19 bij de provincie kunnen indienen.

In de GS vergadering van 3 juni zal een besluit op de subsidieaanvraag transitiemiddelen worden genomen. Een Statenbrief met een voorstel voor het geven van uitvoering aan motie 66, Bestedingsplan reserve percentageregeling kunst en infra, kunt u verwachten in PS vergadering van 23 april 2014.

Tussentijds hebben K3 en de provincie regelmatig afstemmingsoverleg om het proces naar de definitieve businessplannen en aanvraag toe zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dit proces verloopt zowel van de zijde van K3 als van de zijde van de provincie naar tevredenheid.

Voortgang investeringsimpuls Het Gelders Orkest

Het Gelders Orkest (HGO) vroeg begin 2012 € 12,9 miljoen om het orkest te transformeren tot een zelfstandig orkestbedrijf. In de discussie door uw Staten werd over maximaal € 10 miljoen gesproken. Een besluit over een maximum bedrag is toen niet genomen. Wel besloten uw staten in een eerste tranche tot een toezegging van € 3,5 miljoen voor de periode tot en met december 2014 (PS2012-91). Daarnaast besloot u de bestaande structurele subsidie aan HGO te gebruiken voor een vervolg op de impuls. Bij de actualisatie van het beleidskader cultuur in 2012 zou daardoor het bedrag van € 3,5 miljoen aangevuld kunnen worden tot € 5 miljoen.

Stand van zaken

Uw Statenbesluit PS2012-91, bevatte een aantal aandachtspunten. Die gebruiken wij om de voortgang te monitoren. Deze betreffen:

- het aangaan van samenwerkingen;
- meer aandacht voor publieksbereik (met name jongeren) en het vergroten van de zichtbaarheid van het orkest;
- het genereren van eigen inkomsten, verwerven van meer (sponsor)gelden en fondsen.

Uit de monitoring van 2013 blijkt dat HGO samenwerkt met NedSym (voorheen Orkest van het Oosten). Dit is overigens ook een subsidievoorwaarde van het rijk. Die samenwerking is inhoudelijk en organisatorisch (delen HR-manager en beleidsmedewerker educatie). Ook bestaat er samenwerking met Jeugdtheater Kwatta, NJO en de Nationale Reisopera (NRO).

HGO speelt zich in de kijker met activiteiten als het begeleiden van Frozen Planet, Planet Earth, Cinemec in Ede en optredens in het Concertgebouw. Voortdurend vindt er publieksonderzoek plaats. HGO past daar zijn producten op aan. Zo zijn er kortlopende abonnementen in het assortiment opgenomen. Ook geeft HGO educatieve voorstellingen met een duidelijke verhaallijn, waarbij de (school) jeugd actief deelneemt. De geraamde aantallen bezoekers zijn dankzij de extra activiteiten gehaald, maar de publieksinkomsten blijven achter bij de ramingen.

Het vinden van nieuwe sponsors en van meer sponsorgelden is (nog) niet gelukt. Wel is het aantal sponsors gelijk gebleven, evenals de inkomsten op dit vlak. De kostenreductie van de organisatie ligt op schema. De vaste salarislasten zijn gedaald; daarnaast is er inzet van flexibel personeel. De financiële huishouding van HGO als bedrijf zal anders ingekleed moeten zijn dan die van HGO als gesubsidieerde instelling. Ook dat vraagt een omslag. HGO werkt daar momenteel aan.

Vervolg

HGO wil graag de aanvulling van € 1,5 miljoen in en niet na 2014 ontvangen. Dit vanuit het idee dat de impuls bedoeld is om investeringen te doen die ontwikkelingen mogelijk maken; de kost gaat voor de baat uit. De aanvraag daarvoor verwachten wij eind april 2014. Wij streven er naar een voorstel te agenderen voor uw vergadering van 9 juli 2014.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
25 maart 2014
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

zaaknummer
2014-001934

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van maart 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Jeugdzorg

Rapportage Transitiecommissie Stelselwijziging Jeugd (TSJ)

Op 4 maart 2014 heeft de TSJ een derde tussenrapportage uitgebracht over de voortgang van het transitieproces. Deze keer lag de focus op de voortgang van de invoering bij regio's en gemeenten.

De TSJ uit in de rapportage daarover zorgen. Zij baseert zich daarbij op de vijf door haar geformuleerde voorwaarden voor een 'zachte landing'. De zorgen betreffen:

- helderheid op onderdelen van het budget voor jeugdhulp in 2015;
- de toekomst van de bureaus jeugdzorg;
- de problematiek van de frictiekosten;
- de inkoop van jeugd-ggz door gemeenten;
- de problematiek van bovenregionaal werkende aanbieders.

De zorgen van de TSJ zijn ook gebaseerd op haar bevindingen in de regio's op de volgende punten:

- de TSJ ziet bijna geen afspraken tussen regio's en bovenregionaal werkende aanbieders over zorgcontinuïteit en continuïteit van zorginfrastructuur;
- de TSJ ziet nauwelijks voortgang in de regio's bij het nemen van besluiten over de wijze van invulling van de regionale samenwerking;
- de TSJ ziet dat in de meeste gemeenten geen besluitvorming over alle aspecten van de inrichting van de nieuwe jeugdtaken plaatsvindt vóór de gemeenteraadsverkiezingen.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

De rapportage geeft een landelijk beeld en daardoor ontbreekt de inkleuring, nuances en inzicht in situatie op provinciale of regionale schaal. Op grond van actuele signalen uit de Gelderse regio's en zoals wij tijdens de vergadering van bestuurlijk platform decentralisatie jeugdzorg op 27 februari 2013 hebben vernomen, is er zeker overal nog veel te doen, maar er zijn in Gelderland juist wel goed ontwikkelingen gaande als het gaat om regionale samenwerking, bovenregionaal zorgaanbod en afspraken met Bureau Jeugdzorg Gelderland over het afnemen van diensten vanaf 2015. Over dat laatste hebben alle 7 regio's conform landelijke afspraken met het bureau voor 1 maart concrete afspraken vastgelegd. De problematiek van de frictiekosten is een landelijk vraagstuk waar ook landelijk een oplossing voor moet komen door. Regio's en gemeenten kunnen daar evenals de provincies niet op worden aangesproken. Dat is ook een reden waarom over dat onderwerp evenals andere zaken op 20 maart 2014 een bestuurlijk overleg tussen VNG, IPO en rijk staat gepland.

Prestaties provinciale jeugdzorg

Per 1 januari 2014 is de netto-wachtlIJst van jongeren, die langer dan negen weken wachten op hulp en in tussentijd géén (andere) provinciale jeugdzorg krijgen, aanzienlijk gedaald ten opzichte van situatie per 1 oktober 2013. Het betreft een daling van 40% naar 64 wachtenden. Dat aantal ligt helaas nog wel hoger dan een jaar geleden. Toen waren er 56 kinderen op de wachtlIJst. Bij de Landelijk Werkende Instellingen staan 14 Gelderse kinderen op de wachtlIJst. Naar verwachting zitten de meeste wachtenden vanuit deze instellingen wel in zorg bij een andere zorgaanbieder. Verder is er sprake van een verbetering van de doorlooptijden van de Gelderse jeugdbescherming: het aandeel kinderen, waarbij het gezinsvoogdij traject start binnen de landelijke normtijd, is gestegen naar 56% in het vierde kwartaal van 2013 (in het tweede en derde kwartaal gold dit voor respectievelijk voor 34% en 54%). Daarmee zet de stijgende lijn zich door. Wel stonden daarentegen op peildatum 1-1-2014 8 kinderen op de wachtlIJst voor het AMK, terwijl dit aantal conform de afspraken uit het provinciale Beleidskader Jeugd 2013-2016 *de toekomst* op 0 dient te staan. Met Bureau jeugdzorg Gelderland is de afspraak gemaakt dat zij direct en met spoed actie onderneemt en de wachtlIJst van het AMK terugbrengt op 0 wachtenden. Binnenkort verschijnt het Infoblad Jeugdzorg in Gelderland. Naast actuele ontwikkelingen in de Gelderse jeugdzorg zijn daarin meer gedetailleerde feiten, cijfers en verklaringen te vinden.

Cultuur en erfgoed

Voortgang van het SmpG-proces programma Cultuur en Erfgoed

132 programma's van partners werken aan realisatie van provinciale doelen

Met de subsidietoekenning vanuit robuuste investeringsmiddelen aan 38 programmavoorstellen op 28 januari j.l. als laatste stap hebben wij in totaal 132 programmavoorstellen van onze partners kunnen financieren die allen bijdragen aan de realisatie van de provinciale cultuur en erfgoeddoelstellingen. Op 17 september 2013, kregen 24 programmavoorstellen SmpG-subsidie in de eerste tender, op 10 december 2013 kwamen daar in de tweede tender nog eens 70 programmasubsidies bij.

Net als bij de eerste tender zijn alle partners ook deze keren direct telefonisch benaderd om hen persoonlijk te informeren over de uitkomst. De partners met gehonoreerde voorstellen in de 2^e tender zijn het eerst voorzien van formele beschikkingen en subsidievoorschotten. Dit om een snelle start van de programma's mogelijk te maken. Op 10 januari hadden al deze partner de beschikking in huis en op 31 januari waren ze allen in het bezit van het subsidievoorschot voor 2014.

De laatste beschikking voor de partners met de 38 gehonoreerde programma's vanuit robuuste investeringsmiddelen werd op 4 maart verzonden.

Bezwaren van 15 partners

Partners met afgewezen programmavoorstellen zijn in telefonische gesprekken zo goed mogelijk geïnformeerd over de reden van afwijzing. Verzending van de laatste beschikking voor deze partners vond plaats op 23 januari.

In de telefonische gesprekken en in de brieven met de beschikkingen is gewezen op de mogelijkheid van bezwaar. 15 Partners hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Dat zijn:

- Stichting Museum Ut Olde Ambacht
Bezwaar tegen niet in behandeling nemen vanwege te late inzending aanvullende informatie.
- Stichting Erve IJzerman
Bezwaar omdat men niet de gelegenheid heeft gehad een foutieve post in de begroting te corrigeren.
- Stichting Burenplicht
Bezwaar tegen afwijzing vanwege te late inzending aanvullende informatie.
- De Lindenberg
Bezwaar tegen afwijzing vanwege het bereiken van het subsidieplafond.
- Stichting Kasteelconcerten (onderdeel in aanvraag van gemeente Zutphen)
Bezwaar tegen gevolgde SmpG-procedure en tegen de puntentelling door provincie.
- Stichting Steengroeve Theater Winterswijk
Bezwaar tegen de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag.
- Stichting Introdans
Bezwaar formeel ingediend, maar nog niet gemotiveerd.
- Museum het Valkhof
Bezwaar tegen afwijzing op basis van niet sluitende begroting.
- Regio Noord Veluwe
Bezwaar tegen afwijzing vanwege overschrijding subsidieplafond.
- Gemeente Buren (Theater het Heerenlogement)
Bezwaar tegen afwijzing vanwege niet sluitende begroting.
- Stichting Beheer Huis Empe
Bezwaar tegen afwijzing vanwege niet sluitende begroting.
- Monumentenstichting Baet en Borgh (Gemaal de Tuut)
Bezwaar tegen afwijzing vanwege het niet voldoen aan de voorwaarde van cofinanciering.
- Invisor omgevingsmanagement B.V.
Bezwaar tegen afwijzing vanwege het niet voldoen aan de voorwaarde van cofinanciering.
- Stichting Cultuurzomer Achterhoek
Bezwaar tegen afwijzing op basis van niet volledig ingediende aanvraag.
- ToART kunstuitleen en podium voor beeldende kunsten
Bezwaar tegen afwijzing vanwege het niet voldoen aan de voorwaarde van cofinanciering.

Startbijeenkomsten

Deze maand organiseren wij voor elk thema uit het Programma Gelderland Cultuurprovincie startgesprekken met de partners die een subsidie hebben gekregen. De startgesprekken zijn naast een feestelijke aftrap van de werkzaamheden bedoeld om partners kennis te laten maken met elkaar. Zij presenteren hun programma's om dwarsverbanden en samenwerkingsmogelijkheden te verkennen. Tevens wordt gesproken over de wijze waarop partnerschap verder kan bijdragen aan een succesvol cultuur en erfgoedbeleid.

Voortgangsgesprekken

De komende tijd zullen regelmatig voortgangsgesprekken plaatsvinden met de partners. In deze gesprekken komen de vorderingen van de partnerprogramma's aan de orde en worden er afspraken gemaakt over het volgen van de voortgang. Verder willen wij afspraken maken over de praktische invulling van het partnerschap: wat gaan partner en de provincie verder doen om de uitvoering tot een succes te maken. Het komend najaar staan de werkzaamheden voor 2015 op de agenda en wordt de voortgang in 2014 gezamenlijk geëvalueerd.

Partnerdag

In oktober van dit jaar willen wij wederom een ontmoetingsdag organiseren voor alle partners. Op dit moment denken wij het culturele ondernemerschap centraal te stellen. De dag is dan vooral bedoeld om partners te inspireren en gelegenheden te bieden om nieuwe contacten te leggen ter versterking van hun ondernemerschap. Partners kunnen dan tevens in gesprek gaan met de leden van het Gelders Forum voor culturele transitie en gebruik maken van het netwerk, de resultaten en de adviezen van het forum.

Gebiedsontwikkeling

Gelderse projecten bij bijeenkomst Profiel Provincies

In het project "Profiel Provincies" stellen de provincies voorbeelden centraal van succesvolle taakuitoefening bij de uitvoering van de provinciale kerntaken. De uiteenlopende projecten maken inzichtelijk hoe de provincie nu - met de blik op de toekomst - invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden. De projecten worden op creatieve wijze - en met een inhoudelijke samenhang - gepresenteerd tijdens speciale 'Profiel'-bijeenkomsten voor de uitwisseling van *best practices* en *lessons learned*. In deze bijeenkomsten beoordeelt een spiegelgroep van wetenschap, politiek en bestuur de provinciale voorbeelden met een blik van buiten gericht op de actualisatie van het provincie profiel. Meer info over profiel provincies vindt u hier:

<http://www.ipo.nl/kwaliteit-openbaar-bestuur/positie-en-profiel-provincies>. Op 20 maart 2014 worden de volgende projecten gepresenteerd: **Nieuwe Hollandse Waterlinie (Gelderland)**, Topfonds Gelderland (Gelderland), De krimp voorbij (Limburg), Oneindig Noord-Holland (Noord-Holland), De Agenda Groen (Noord-Holland). Deze bijeenkomst is op donderdag 20 maart, 's middags in Den Haag. De deelnemers aan de bijeenkomsten zijn Statenleden, bestuurders, medewerkers van de provincies, rijks- en gemeenteambtenaren en bovenal derde partijen betrokken bij de projecten, zoals vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, van belangenorganisaties, en andere overheden. Aanmelden kan via het IPO (<http://www.ipo.nl/profiel-provincies-cultuur-natuur-en-demografische-ontwikkeling/>).

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Economie

datum 14 april 2014
zaaknummer 2009-004269
onderwerp Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie, april 2014

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van april 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

Innovatie

Health Valley Event 2014: "Where Health & Innovation Connect"

Op 13 maart 2014 vond in Nijmegen het jaarlijkse Health Valley Event 2014 plaats. Het thema van het Health Valley Event 2014 was: verbinding. Verbinding binnen de zorgketen door middel van innovatieve oplossingen. Maar ook verbinding tussen kennis, de zorg en de ondernemer. Ruim 900 professionals uit de zorg, het bedrijfsleven, onderwijs, onderzoek, overheid, verzekeraars, maar ook patiënten zelf informeerden elkaar over wensen en ontwikkelingen op het gebied van zorginnovatie. Tijdens het ochtendprogramma gingen sprekers als André Rouvoet (voorzitter van Zorgverzekeraars Nederland), Hans de Jong (CEO Philips), Kees van der Burg (DG Langdurige Zorg, Ministerie van VWS) en Maarten Steinbuch (Hoogleraar TU Eindhoven) vanuit hun rol en positie in op het thema innoveren en verbinden. Gedurende de rest van de dag waren er diverse inhoudelijke sessies, werden er ontmoetingen georganiseerd tussen startende ondernemers en potentiële investeerders, toonden ondernemers hun nieuwste producten op het gebied van zorginnovatie en werd er volop genetwerkt. In een besloten middagsessie gingen zorgbestuurders met elkaar in gesprek over de vraag of zij bereid zijn met elkaar een coalitie te vormen om zorginnovaties versneld in een aantal zorgketens in te voeren als deze voldoen aan de vraag van patiënten en zorgverleners. De animo onder de zorgbestuurders was hoog, want waarom zou ieder afzonderlijk het wiel uitvinden. Dit gesprek krijgt daarom een vervolg, waarbij in een drietal zorgketens afspraken rondom zorginnovaties worden vastgelegd in zogenaamde Health Deals. De provincies Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant ondersteunen deze ontwikkeling. Tijdens de slotsessie werden de eerste twee leningen van het fonds RedMedtech Ventures uitgereikt aan startende bedrijven. Het uitreiken van de eerste leningen markeerde ook de lancering van het project RedMedTech Ventures, waarbij startende ondernemers naast leningen ook begeleiding en coaching wordt aangeboden. Het fonds van 4,5 miljoen euro is financieel mogelijk gemaakt door de drie provincies Gelderland, Overijssel en Noord-Brabant.

inlichtingen bij mw. J.M. Manusiwa-Suripatty
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 79
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Investeringsimpuls facility sharing Health

De toekenning van de middelen die door de staten beschikbaar zijn gesteld in het kader van de robuuste investeringsimpuls ligt voor Health goed op stoom. De beschikking voor Radboud Research Facilities (RRF) is verleend en de provinciale middelen zijn overgeboekt. RRF heeft voor een deel de benodigde apparatuur besteld en deze wordt binnenkort geleverd. Tegelijkertijd wordt er hard gewerkt aan een communicatie- en marketingplan. In september van dit jaar zal er een evenement voor ondernemers worden georganiseerd waar ruime bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheden voor het bedrijfsleven. Begin april wordt de beschikking voor NTC services verleend en het geld aan hen overgeboekt.

Regio FoodValley

Door de regio FoodValley is het "Inspiratiebeeld Regio FoodValley" uitgebracht. In deze brochure zijn alle plannen van de regio FoodValley, de samenwerking met het bedrijfsleven, onderzoek en onderwijs en alle successen die tot nu toe geboekt zijn, opgenomen. De brochure kan worden opgevraagd bij Roswitha van Wersch van het programma Topsectoren en Innovatie. E-mail: r.van.wersch@gelderland.nl, tel. (026) 359 90 92.

Wageningen Campus

De strategie van Wageningen Campus is gericht op het verder ondersteunen en stimuleren van ondernemerschap en interactie tussen (academisch en contract) onderzoek en bedrijfsleven. De Provincie ondersteunt deze ambitie door via de robuuste investeringsimpuls de realisatie van een incubatorgebouw mogelijk te maken. De bestemmingsplan procedure om deze incubator mogelijk te maken is in gang gezet en verwacht wordt dat Gedeputeerde Staten op korte termijn een beschikking kunnen afgeven aan de Wageningen Universiteit waarmee de provinciale bijdrage wordt geformaliseerd.

Europa Kijkdagen op 9, 10 en 11 mei

Op vrijdag 9, zaterdag 10 en zondag 11 mei vindt de vierde editie van de Europa Kijkdagen plaats. Veel mede door EU-subsidie mogelijk gemaakte projecten houden dan open huis. Ze krijgen daarbij ondersteuning van de in Nederland goed samenwerkende Europese structuur- en investeringsfondsen. Zo krijgen projecten die meedoen aan de Europa Kijkdagen de beschikking over een toolkit, waarmee zij hun project optimaal kunnen promoten. Verder is er de mogelijkheid om een workshop te volgen, met andere projecten in gesprek te komen, ideeën uit te wisselen en te netwerken. De toolkit bestaat uit een aantal communicatiemiddelen (o.a. persberichten, flyers, posters, infomercials, webbanners), waarvan projecten gratis gebruik kunnen maken. De Provincie Gelderland is Managementautoriteit (uitvoeringsorganisatie voor het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, EFRO) voor Gelderland en Overijssel. Meer informatie over deelnemende projecten is te vinden op www.europaomdehoek.eu/kijkdagen.

Overleg ArtEZ

Vrijdag 14 maart sprak gedeputeerde Traag, samen met wethouder van Geffen van de gemeente Arnhem, met interim bestuurder Gerben Eggink van ArtEZ over de reorganisatieplannen van ArtEZ. De gemeente Arnhem en provincie hebben hun zorg uitgesproken. Synergie en crossovers tussen de diverse opleidingen is gewenst. In het bedrijfsleven zie je immers ook het belang van crossovers. Bestuurder Eggink vertelde over de visie en missie en over de huidige fase en de strategie om daar te komen. Het doel is om toekomstbestendige, hoogwaardige opleidingen te verzorgen. Bestuurder Eggink erkent het belang van integrale opleidingen en wil die kracht er dan ook zeker niet uit halen. ArtEZ verwacht voor de zomer haar strategie te hebben uitgewerkt. Afgesproken is dat die dan ook aan gemeenten, en provincie wordt toegelicht. Zodra er meer informatie is stellen we u daarvan graag op de hoogte.

Gelderland Valoriseert

Graag informeren wij u over de resultaten van het valorisatieprogramma Gelderland Valoriseert. Gelderland Valoriseert bestrijkt 3 sectoren, creatief, energie en chemie en ondersteunt start-ups bij het realiseren van hun idee. Er is een digitale samenvatting gemaakt van de resultaten waarin u diverse interviews kunt lezen.

Graag vragen we uw bijzondere aandacht voor een van de pareltjes, onlangs ook te zien bij De Wereld Draait Door. Ontwerper Pauline van Dongen ontwikkelt in samenwerking met Gert-Jan Jongerden van Exergy als solar energy specialist, "waerable solar".

Operationeel Programma EFRO 2014-2020 Oost-Nederland

Het ministerie van Economische Zaken heeft inmiddels het Operationeel Programma EFRO van Oost-Nederland en van de andere landsdelen op 12 maart 2014 verzonden naar de Europese Commissie. We verwachten binnen drie maanden een (eerste) reactie van de Europese Commissie. Verwacht wordt dat vanaf het najaar 2014 projecten ingediend kunnen worden. De komende maanden zal de administratieve en beheersorganisatie verder worden vormgegeven.

Stand van Zaken MKG

In het kader van de recessie hebben uw Staten eind 2009 € 25 miljoen en eind 2012 aanvullend € 11 miljoen beschikbaar gesteld aan PPM Oost NV voor de regeling MKB Kredietfaciliteit Gelderland (MKG). Het MKG is bedoeld voor MKB-bedrijven die in principe gezond zijn maar door de crisis tijdelijk moeite hebben om aan financiering te komen. Op 31 maart 2014 is reeds € 31,96 miljoen aan achtergestelde leningen aan 52 bedrijven verstrekt of goedgekeurd. Midden 2014 zal de huidige regeling uitgeput zijn. Met deze regeling behouden wij bedrijven en werkgelegenheid voor de regio en kunnen bedrijven weer uit het dal klimmen; zo hebben 4 bedrijven hun gehele lening afgelost. Keerzijde is ook dat bedrijven het soms niet redden: in totaal zijn tot nu toe 19 bedrijven failliet gegaan. In de Robuuste Investeringsimpuls is deze faciliteit uitgebreid met een aanvullende € 10 miljoen.

Stand van Zaken IIG

Uw Staten hebben in totaal € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor het Innovatie- en Investeringsfonds Gelderland. Tot nu toe (31 maart 2014) zijn er vanuit het IIG 36 financieringen goedgekeurd voor 34 ondernemingen met een totaal bedrag van € 28,3 miljoen. Hiervan waren 25 projecten met een totaal bedrag van € 18,2 miljoen op het gebied van innovatie en 11 projecten met een totaal bedrag van € 10,1 miljoen op het gebied van duurzame energievoorzieningen. De verwachting is dat voor het midden 2014 de middelen voor innovatie uitgeput zullen zijn, de middelen voor energietransitie zijn in feite reeds over-geïnvesteerd.

Stand van Zaken Topfonds Gelderland

Op dit moment worden de eerste investeringsvoorstellen door PPM Oost NV beoordeeld. Zoals u weet, investeert Topfonds niet rechtstreeks in bedrijven en of projecten maar in fondsen die op hun beurt wel direct investeren in bedrijven. In totaal is er € 88 miljoen beschikbaar waarvan reeds € 30 miljoen in het IIG geïnvesteerd is. Dit houdt in dat in totaal € 58 miljoen geïnvesteerd kan worden in (nieuwe) fondsen op het gebied van innovatie en duurzame energievoorzieningen. Tot nu toe zijn drie voorstellen goedgekeurd voor in totaal € 15 miljoen. De verwachting is dat er in de eerste helft van 2014 nog € 8 miljoen verstrekt of goedgekeurd zal worden in twee fondsen op het gebied van innovatie. Ook wordt momenteel de mogelijkheid bekeken om € 35 miljoen vanuit de middelen TG-Duurzame Energievoorzieningen in te zetten voor IIG-Duurzame Energievoorzieningen. Met deze middelen kunnen nieuwe projecten gefinancierd worden waaronder enkele warmtenet- en biogasprojecten van in totaal € 15 miljoen. U ontvangt van ons hierover nog een statenvoorstel.

Energietransitie

Tender Gelderse Maat, selectie van zes potentiële pilots

Op 23 januari 2013 hebben Provinciale Staten een motie (nr.3) aangenomen waarbij is verzocht om een plan van aanpak te ontwikkelen voor een drietal pilots decentrale hernieuwbare energie. Hiervoor is medio 2013 een plan van aanpak aan de Staten gepresenteerd. In dit plan is een tender voorgesteld met twee rondes. De eerste ronde is in februari afgerond en heeft zes inspirerende projecten opgeleverd. Elk project krijgt € 20.000,- voor het schrijven van een gedegen businessplan. Uit deze businessplannen kiest de provincie op basis van het advies van een onafhankelijke adviescommissie dit najaar drie pilots. De drie winnende pilotprojecten worden uiterlijk in 2015 uitgevoerd. Als de tweede ronde zes goede pilots oplevert, zullen er zes pilots worden geselecteerd.

De geselecteerde projecten uit ronde 1 zijn:

Biogas Vereniging	Achterhoek Vergisting
Stichting Dirk III	Met serieus spel is samenleving aan zet
Van Balveren Stichting	Energiek Leur
Coöp. Parkmanagement Ecofactorij U.A.	SMILE-Smart Integration of Local Energy
Vereniging Vragender Belang	Ontwikkeling BC t.b.v. Energie coöp. Vragender
Stichting Wiek-II	Wind meets Sun

Hannover Messe

Op 6 en 7 april bezoekt gedeputeerde Traag op uitnodiging van Rijk en FME de Hannover Messe, de grootste technologiebeurs van Europa. Ons EMT valleybureau GreenTechAlliances heeft een professionele stand in het Holland Paviljoen waar EMT bedrijven zich presenteren. Maandagochtend wordt met NRW, Overijssel en Energieagentschap een Interreg-voorstel gelanceerd voor meer samenwerking tussen NRW en Oost Nederland op het thema energie.

Milieu

Nieuwe mijlpaal Velperwaarden

In de IJsseluiterwaarden tussen Doesburg en Arnhem ontwikkelt Natuurmonumenten in samenwerking met Staatsbosbeheer, gemeenten en gebiedspartners het project 'Rivierklimaatpark IJsselpoort'.

In 2011 is rond een grondverwerving in de Velperwaarden een conflict ontstaan tussen Natuurmonumenten en de lokale boeren. De zaak heeft veel media-aandacht gekregen en ook hebben uw Staten er destijds vragen over gesteld. De partijen zijn in december 2011 tot overeenstemming gekomen en hebben een convenant gesloten. Sindsdien wordt aan de uitvoering van dit convenant gewerkt.

Op 24 maart 2014 is een mijlpaal in dit proces bereikt. Na de levering van de 'omstreden' gronden in 2012 zijn nu alle grondtransacties die bij de kavelruil- afspraken hoorden bij de notaris gepasseerd.

De oeverwal, de Velperplasjes en de Staart en Riesweerd zijn daarmee in eigendom gekomen bij Natuurmonumenten, agrariërs zijn eigenaar en deels erfpachter van het middengebied geworden. Gelijkzeitig zijn er nog andere BBL gronden meegenomen waardoor de verkavelings- en eigendomssituatie voor agrariërs verder verbeterd is.

Over de laatste stap van het convenant, een gezamenlijk gedragen inrichtingsplan - is inmiddels ook een akkoord op hoofdlijnen. Er wordt nu gewerkt aan een definitief inrichtingsplan.

Milieu Effect Rapportage

In een Milieu Effect Rapportage worden de effecten van verschillende ruimtelijke varianten in beeld gebracht. Daarbij is o.a. aandacht voor de luchtkwaliteit: de concentraties van fijn stof (PM10) en stikstofdioxide ten opzichte van de wettelijke normen.

Tot nu toe zijn de gezondheidseffecten voor mensen niet meegenomen. Dit is belangrijk want ook onder deze norm treden gezondheidseffecten op. Dit bleek onlangs uit een groot Europees onderzoek.

De commissie MER zocht een pilot waarin meer over gezondheidseffecten gezegd werd bij een MER. De provincie voert nu een pilot uit om te kunnen bepalen wat de gezondheidswinst is van diverse varianten van een plan. Hierbij vergelijken we de roetconcentraties van de autonome ontwikkeling met de gekozen alternatieven. Op die manier kan het aantal gewonnen levensjaren van de verschillende varianten bepaald worden.

In de Omgevingsvisie staat dat de provincie wil onderzoeken welke rol wij zou kunnen hebben bij een meer op gezondheid gerichte benadering van de kwaliteit van de leefomgeving. De genoemde pilot is een voorbeeld van deze benadering.

Realisatie Gelderse mestverwerking moet in de versnelling

Succesvolle provinciale bijeenkomst in het Gelderse Hengelo.

Mestverwerking en de productie van biogas staat hoog op de agenda van de Achterhoek (en andere delen van Gelderland). De provinciale Community of Practice "Goud voor Groenlo" organiseert de samenwerking in de Achterhoek tussen overheid, ondernemers en bedrijven. De CoP maakt onderdeel uit van het provinciale kennisprogramma DuurzaamDoor 2013-2016.

Rondom een 5-tal businesscases (energie-efficiënt drogen van mest, mineralen terugwinning uit mest, bio-raffinage van veevoer, aquatische biomassa (algen en eendenkroos) en kleine initiatieven) ontstaan 18 concrete projecten die verder gebracht moeten worden.

Daarom opende gedeputeerde Traag afgelopen vrijdagmiddag 28 maart de tweede netwerkbijeenkomst op proefboerderij de Marke (Hengelo) waar een 70-tal deelnemers zich bogen over de vraag hoe we de ontwikkelingen rondom mestverwerking en biogas verder kunnen versnellen.

Er wordt concreet verder gewerkt aan de 18 projecten.

Daarnaast werden de volgende dringende aanbevelingen gedaan t.b.v. de noodzakelijke versnelling:

- Verbinden en netwerken, stimuleren en initiëren, en informeren en kennisdelen zijn telkens terugkerende zaken aan de vijf thematafels.
- Er is behoefte aan experimenteerruimte, met fysieke ruimtes zoals op proefbedrijf De Marke, bij Groot Zevert in Beltrum en in het Achterhoekse project De Vruchtbare Kringloop. Maar ook experimenteer ruimte in regelgeving is nodig, bijvoorbeeld rond groene meststoffen of mineralen concentraten.
- Ten slotte werd er de suggestie gedaan voor aanpassing van subsidies, die nu meestal één aspect in plaats van een duurzame totaal-oplossing stimuleren.

Natuurlijke Alliantie Stedendriehoek

Op 25 maart bent u geïnformeerd over het advies van de PRO over het thema ondergrond (PS2014-265). Hierin wordt ook gesproken over het opstarten van en deelnemen aan projecten die een duurzaam gebruik van de bodem en ondergrond bevorderen.

Het project Natuurlijke Alliantie Stedendriehoek is een van deze projecten.

De Alliantiebenadering is een nieuw ontwikkelde methode voor ruimtelijke planvorming. De methode is nog niet klaar, en wordt in praktijkprojecten verder ontwikkeld. In de methode wordt een koppeling gelegd tussen drie systemen/allianties.

- 1 De Natuurlijke Alliantie: de geïntegreerde pijler van bodem/ondergrond, water en groen.
- 2 De Alliantie van Occupatie en Infrastructuur: de pijler van bebouwing en infrastructuur, inclusief milieu- en hinderzones
- 3 De Alliantie van Mens en Maatschappij: de pijler van het sociale domein, zoals zorg, welzijn, werkgelegenheid en sociale cohesie.

Tot nu toe is vooral ervaring opgedaan met de Natuurlijke Alliantie.

Het doel is om in een gebiedsproces te onderzoeken hoe de thema's bodem, water en groen van alle betrokken organisaties versterkend op elkaar kunnen aansluiten en hoe dit betere keuzes kan bevorderen bij gebiedsontwikkelingen. In het project werken acht gemeenten, drie waterschappen en twee provincies samen. In het eerste kwartaal is een team langs alle gemeenten gegaan om naar hun kaarten en ambities te kijken. Op 1 april is een gezamenlijk toekomst atelier gehouden waarbij de beelden van de afzonderlijke organisaties en thema's zijn verbonden. Onderzocht wordt hoe deze resultaten kunnen helpen bij de uitvoering van de regionale agenda van de stedendriehoek en de afstemming hiervan op de omgevingsagenda. Ook in de Foodvalley en in andere delen van Nederland worden steeds meer ervaringen opgedaan met deze methode. (www.alliantievereniging.nl).

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

datum
27 mei 2014

zaaknummer
2014-001934

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van mei 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Jeugdzorg

Gesubsidieerde projecten jeugdzorg

De provincie Gelderland verstrekt de (samenwerkende) Gelderse gemeenten vanaf 1 januari 2013 subsidie voor projecten om zo de overgang van de jeugdzorg goed voor te bereiden en daadwerkelijk uit te voeren. Alle projecten zijn vanaf mei te vinden op de website www.voordegeldersejeugd.nl. Voor een overzicht van de al in 2013 en 2014 verleende subsidies klik op de link: [de gesubsidieerde projecten](#). Het overzicht zal regelmatig worden geactualiseerd met (deel)resultaten en aangevuld worden met informatie over nieuwe projecten.

Door deze projecten toegankelijk te maken en ze bij elkaar te brengen door deze overzichtelijk te presenteren wordt het mogelijk om in één oogopslag te zien welke projecten waar zijn gestart. Er kan op thema en per regio gezocht worden. Er is informatie te vinden over: doel, omschrijving, subsidiebedrag van de provincie en de aan het project deelnemende gemeenten. Ook is het mogelijk om desgewenst meer informatie te vragen bij de projectleider. Deze voorziening draagt bij aan het stimuleren van het delen van kennis en ervaringen.

Transitie jeugdzorg: ruimte voor verruiming regelgeving

Voor een zorgvuldige overdracht van de jeugdzorg naar gemeenten willen wij daar waar mogelijk de instellingen voor jeugdzorg te ondersteunen en ruimte bieden om stappen richting transitie te zetten. Op 10 februari van dit jaar hebben wij al besloten over te gaan tot een verruiming van de provinciale regelgeving voor de bestedingsdoelen van de egalisereserves van jeugdzorginstellingen, die zij hebben opgebouwd met jeugdzorgmiddelen van het rijk. Toegestaan is dat deze reserves ook kunnen worden aangewend voor transitiekosten. De inzet voor frictiekosten is bij dit besluit uitgesloten door belemmeringen in landelijke wet- en regelgeving. In vervolg hierop zijn wij, zowel in IPO-verband als in bilaterale gesprekken, in onderhandeling gegaan met het rijk om afspraken te maken over de dekking van de frictiekosten. Wij hebben er bij het rijk voor gepleit om de wettelijke belemmeringen weg te nemen, de egalisereserves van de jeugdzorginstellingen niet terug te vorderen per 1 januari 2015 en aanwending van deze reserves voor frictiekosten toe te staan.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Het rijk is aan ons verzoek tegemoet gekomen en heeft ons d.d. 7 mei 2014 schriftelijk het volgende bevestigd en medegedeeld:

1. de egalisereserves van instellingen zullen op 1 januari 2015 niet worden teruggevorderd;
2. de egalisereserves, die instellingen hebben opgebouwd met rijksmiddelen voor jeugdzorg, mogen worden aangewend voor frictiekosten;
3. de maximering die provincies hanteren voor de hoogte van de egalisereserves kan worden losgelaten.

Het is ons voornemen op korte termijn de Gelderse subsidieregels aan te passen. Naar verwachting besluiten wij hierover op 20 mei aanstaande.

Voorkomen seksueel misbruik in de jeugdzorg

De Gelderse jeugdzorginstellingen zijn bezig met de invoering van het kwaliteitskader "Voorkomen seksueel misbruik in de jeugdzorg" van de commissie Rouvoet. Dat naar aanleiding van aanbeveling van de commissie Samson in 2013. De Inspectie Jeugdzorg verricht in het voorjaar van 2014 toezicht naar de mate waarin instellingen kinderen beschermen tegen seksueel misbruik en naar de mate waarin instellingen een gezonde seksuele ontwikkeling van kinderen bevorderen. Tevens wordt de meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling betrokken. De focus ligt vooral op het handelen van professionals in de praktijk. De inspectie voert het toezicht uit bij de residentiele jeugdzorg, jeugdzorg^{plus} en pleegzorg. Reden hiervoor is dat de kans op seksueel misbruik groter is voor kinderen die niet thuis wonen. Na afronding van het toezicht bij de instellingen, stelt de inspectie in het najaar van 2014 een (landelijk)geaggregeerd rapport op, dat zij aan de staatssecretaris van VWS aanbiedt en op haar website www.inspectiejeugdzorg.nl publiceert. In 2015 zal het onderzoek naar verwachting een vervolg krijgen.

Het toezicht van de inspectie sluit aan bij de acties uit het kwaliteitskader Voorkomen seksueel misbruik in de jeugdzorg. Daar waar de commissie Rouvoet toeziet op de implementatie van het kwaliteitskader door de instellingen, richt de inspectie zich met haar toezicht op het handelen van medewerkers in de praktijk. In de jaarverslagen over 2013 berichten de instellingen over de voortgang. In de Gelderse situatie is het een onderwerp van gesprek met de instellingen, zoals bij de periodieke overleggen met individuele instellingen en de en de samenwerkende Brancheorganisatie Jeugdzorg Gelderland.

Cultuur en erfgoed

Monumentale landgoederen – vooraankondiging voor manifestatie op 10 september

Landgoederen, en dan vooral de monumentale onderdelen daarvan (buitenplaatsen), vormen een prioriteit in het programma Cultuur & Erfgoed. Karakteristiek voor Gelderland, belangrijk voor woon- en werkklimaat en de vrijetijdseconomie. Samen met eigenaren, deskundigen, het restauratiebedrijfsleven en andere overheden werkt de provincie aan de instandhouding. Instandhouding die het erfgoed recht doet én hedendaags (economisch) gebruik mogelijk maakt. Momenteel worden drie sporen gevolgd: restauratie en functieverandering in combinatie met energietransitie, werken aan monumentaal groen en de inzet van leerlingen en vrijwilligers. Op een manifestatie op 10 september zal de provincie samen met de landgoederen Klarenbeek, Middachten en Sevenaer gastheer zijn voor een manifestatie hierover. De manifestatie staat mede in het licht van het internationale programma Share, waarin de provincie met deze landgoederen kennis en ervaringen opdoet en deelt met elkaar, met partners in Gelderland en in West-Europa. Betrokken partijen als eigenaren, het restauratiebedrijfsleven, deskundigen en Statenleden zijn van harte welkom. Er is een parallelprogramma voor en door leerlingen en vrijwilligers. Te zijner tijd ontvangt u een uitnodiging.

Voortgang K3

Om in aanmerking te komen voor transitiemiddelen moeten Edu-Art, KCG en Gelders Erfgoed (K3) onder andere businessplannen aanleveren. Door het complexe proces waarin K3 zitten heeft het opstellen van de businessplannen van de K3-instellingen langer geduurd dan aanvankelijk gepland. K3 hebben op 5 mei '14 de concept businessplannen bij de provincie aangeleverd. Dit is één maand later dan zij in eerste instantie met de provincie hadden afgesproken. Dit heeft tot gevolg dat vervolgstappen in het proces, t.b.v. besluitvorming over de subsidieaanvraag, later zullen plaatsvinden. De bijgestelde planning is met K3 besproken en zij zijn positief over de inzet van de provincie om te proberen de einddatum voor uitbetaling van transitiemiddelen te handhaven.

De vertraging in het aanleveren van de businessplannen heeft tot gevolg dat u niet conform afspraak in juni over de uitkomst van de businessplannen en de subsidieaanvraag van K3 kan worden geïnformeerd.

Naar verwachting zullen wij u in de eerste PS vergadering ná de zomer, op 1 oktober 2014, informeren en de commissie op 17 september 2014.

Kwatta

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft in 2012 aanvragen van Kwatta om subsidieverlening voor de culturele basisinfrastructuur 2013-2016 afgewezen. Jeugdtheater Kwatta heeft daar bezwaar tegen aangetekend en de zaak in hoger beroep gewonnen. De uitspraak staat op de site van de Raad van State. De rechter vond het besluit onvoldoende gemotiveerd.

Wij zullen de eventuele consequenties van deze uitspraak in beeld brengen.

Gebiedsontwikkeling

Veluwekroon

Apeldoorns Kanaal

Op 22 april jl. is een belangrijke impuls gegeven aan een van de projecten van het Programma Gelderse Gebiedsontwikkeling. Door bestuurders van het Waterschap Vallei en Veluwe en gedeputeerde Traag namens de provincie is het startsein gegeven voor het saneren van het Apeldoorns Kanaal tussen Heerde en Hattem. De verontreinigde waterbodemplaat wordt volledig verwijderd en dit deel van het kanaal wordt op een oorspronkelijke diepte gebracht, zodat in de toekomst recreatievaart mogelijk is. De westelijke oever wordt op een aantal plaatsen natuurvriendelijke ingericht en de oostoever wordt in verband met de stabiliteit aangepast.

Na jaren van overleg tussen de gemeenten Heerde en Hattem, Rijkswaterstaat, de provincie Gelderland en het waterschap is de uitvoering nu gestart. Een grote groep belangstellenden, vanuit gemeenten, provincie, waterschap en Rijkswaterstaat, en vele belangenorganisaties woonden het startsein bij. De werkzaamheden worden uiterlijk eind van 2014 afgerond.

De provincie werkt niet alleen mee aan het schoonmaken van het kanaal, maar ook wordt de beleving van het kanaal versterkt. Recreatie en toerisme zijn speerpunten voor de provincie, waarbij de provincie vooral nieuwe ontwikkelingen wil faciliteren. De gemeenten Heerde en Hattem leveren daar ook hun bijdragen aan. In Hattem zijn enkele grotere projecten al gerealiseerd, zoals de verbetering van het Voermanplein. In Heerde worden nu de voorbereidingen getroffen voor onder meer de herinrichting van het centrum van Wapenveld en het verbeteren van de voorzieningen voor burgers en toeristen.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Nationaal Waterliniemuseum

In 2015 bestaat de Nieuwe Hollandse Waterlinie 200 jaar. Het is het grootste Rijksmonument van Nederland en is genomineerd als UNESCO Werelderfgoed. In maart 2015 wordt in Bunnik het Waterliniemuseum Fort bij Vechten geopend: hét icoon van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Commissaris van de Koning Dhr. C. Cornielje neemt plaats in het Comité van Aanbeveling. Dit Comité houdt zich bezig met de totstandkoming van dit unieke binnen- en buitenmuseum.

Meer informatie: www.waterliniemuseum.nl

Fort Everdingen

DLG werkt in opdracht van het ministerie aan de herontwikkeling en verkoop van het fort en doet dit in nauwe samenwerking met o.a. de provincies Gelderland en Utrecht. Op dit moment wordt uitgewerkt hoe en wanneer de markt benaderd wordt met de vraag de herontwikkeling en exploitatie ter hand te nemen. Vooruitlopend op de formele start van de inschrijving opent fort Everdingen in het weekend van 24 en 25 mei al haar poort voor omwonenden en geïnteresseerden.

Meer informatie: www.wachtersaandelek.nl

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Economie

datum 27 mei 2014
zaaknummer 2009-004269
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie, mei 2014

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van mei 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

Innovatie

Head to Hat

Geïnspireerd door de hoedjes die de Kamerleden op Prinsjesdag dragen heeft de gedeputeerde de vrouwelijke 2e Kamerleden uitgenodigd. Ze heeft hen 14 februari jl. kennis laten maken met de creativiteit en mogelijkheden die het Gelderse Arnhem te bieden heeft als Modestad. Een van de mooie voorbeelden van een Gelderse hotspot aan activiteiten, namelijk die rond mode en vormgeving, stond op het programma. Door het werkbezoek 'Head to Hat' aan het Arnhemse Modekwartier heeft Gelderland er weer een paar mooie ambassadeurs bij. Zij zijn enthousiast over de succesvolle aanpak die de brede clustering van activiteiten oplevert. Klik [hier](#) voor de impressie

Gelderland Valoriseert (verbeterde versie met links).

[Gelderland Valoriseert](#) bestrijkt 3 sectoren, creatief, energie en chemie en ondersteunt start-ups bij het realiseren van hun idee. Er is [een digitale samenvatting](#) gemaakt van de resultaten waarin u diverse interviews kunt lezen. Graag vragen we uw bijzondere aandacht voor een van de pareltjes... onlangs ook te zien bij de DeWereldDraaitDoor. Ontwerper Pauline van Dongen ontwikkelt in samenwerking met Gert-Jan Jongerden van Exergy als solar energy specialist, "[waerable solar](#)".

LaunchPlatform Gelderland, bijeenkomst innovatieve ondernemers in het provinciehuis op 30 juni 2014

De valorisatieprogramma's Gelderland Valoriseert (chemie/emt/creatief), RedMedTech (bio- en medische tech) en Startlife (Agro/Food) bundelen hun krachten met provincie en andere partners (zoals de Centra voor Jong Ondernemerschap (CvJO), De Regionale Centra voor Technologie (RCT), De Kamer van Koophandel, hogescholen, universiteiten, valleybureau's) om zo veel mogelijk Gelderse ideeën en ondernemingen op 30 juni samen te brengen

inlichtingen bij Mw. J.M. Manusiwa-Suripatty
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 79
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Ze stimuleren en ondersteunen de ondernemers, leggen verbindingen en leiden toe naar bestaande (regionale en landelijke) initiatieven, ondersteunende organisaties en wedstrijden. Op 30 juni presenteren de deelnemers zich op de beurs en beoordeelt een professionele jury de ideeën. (De naam van dit event was voorheen NewVentureGelderland).

Project Facetalk

In 2012 heeft het programma topsectoren en innovatie van de provincie het project Facetalk van Radboud Reshape innovation center gesubsidieerd. Zondag 27 april jl. was het project te zien in de uitzending van het programma Tegenlicht. In deze uitzending stonden innovaties in de zorg en het Radboud innovation Center centraal. Facetalk zorgt voor een veelzijdige en betrouwbare communicatie tussen ziekenhuizen, huisartsen, zorgaanbieders en patiënten en hun mantelzorgers. Facetalk is de eerste spin-off van het Radboud UMC innovatie programma. Zie: <http://tegenlicht.vpro.nl/afleveringen/2013-2014/de-patient-in-de-hoofdrol.html>

Investeringsimpuls facilitysharing Health

Radboud Research Facilities heeft een groot aantal apparaten in bestelling. Deze worden de komende maanden geleverd. Op 7 juli wordt er vanuit topsectoren en innovatie samen met de afdeling subsidieverlening met de Radboud universiteit een eerste voortgangsoverleg (afsluiting 2e kwartaal 2014) gevoerd. De Radboud universiteit levert hiervoor op 1 juli een kwartaalrapportage aan. In september wordt een brede bijeenkomst georganiseerd voor ondernemers om hen kennis te laten maken met de apparatuur en condities waaronder deze door hen zijn te benutten. Provincie en Radboud bereiden deze bijeenkomst gezamenlijk voor.

Investeringsimpuls Incubator Wageningen Universiteit

In week 19 is de beschikking naar de Wageningen Universiteit gezonden waarmee de provinciale bijdrage aan het project verder is geformaliseerd. De nieuwbouw van de incubator op de Wageningen Campus vergt een wijziging van het bestemmingsplan en deze procedure loopt momenteel en is naar verwachting eind dit jaar afgerond.

Twee miljoen Europese subsidie voor nieuw NS-station Goffert

'Europa' draagt aan het nieuwe Nijmeegse NS-station Goffert twee miljoen euro bij voor de bouw van het perron en de perronkap en het verleggen van het bestaande snelfietspad. Daarmee is in totaal 5,2 miljoen euro gemoed. De Stadsregio Arnhem Nijmegen betaalt de overige 3,2 miljoen. Winkelsteeg, het gebied rond het station, is voor de regio-Nijmegen een economische motor. De Provincie Gelderland – uitvoeringsorganisatie van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in Oost-Nederland – verwacht dat het nieuwe NS-station die aanjaagfunctie van Winkelsteeg nog meer zal stimuleren. Vooruitlopend op de komst van de spoorverbinding besloot onlangs RoyalHaskoning/DHV zich al met 350 medewerkers op Winkelsteeg te vestigen.

Kennisintensief

Op de Novio Tech Campus (NTC) zitten al kennisintensieve bedrijven zoals halfgeleiderproducent NXP, in het markante FiftyTwoDegrees zijn internationale onderzoeks- en ontwikkelingscentra gevestigd voor halfgeleiders, chips en medische technologie, en Gebouw M fungeert als incubator voor bedrijven in de life sciences. Daarnaast levert de aanleg van deze openbare vervoervoorziening een uitstekende bijdrage aan de bereikbaarheid van alle activiteiten op het Goffertpark.

Vanaf eind dit jaar stoppen de treinen op NS-station Goffert vier keer per uur. Volgens onderzoek van de Nederlandse Spoorwegen zullen dagelijks tussen de 3.000 en 4.000 mensen van de nieuwe halte gebruikmaken. Het station komt op het viaduct over de westkant van de Neerbosscheweg grenzend aan het NXP-terrein. Aan de kant van FiftyTwoDegrees wordt het station bereikbaar met liften.

Deventer mag subsidie overhevelen van Binnenstaddistributie naar Ondernemershuis

Deventer mag een kleine EFRO-subsidie voor het project Duurzame Binnenstaddistributie overhevelen naar het Ondernemershuis. Het gaat om een bedrag van ruim 26.000 euro. Het Ondernemershuis kreeg al € 260.000 uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. Dat heeft de EFRO-Managementautoriteit (uitvoeringsorganisatie) voor provincie Gelderland en Overijssel besloten. Omdat het project Duurzame Binnenstaddistributie geen EFRO-steun nodig bleek te hebben, trok Deventer die aanvraag in. Het Ondernemershuis kreeg al EFRO-subsidie, maar kan nog wel wat extra gebruiken. Vooral voor de bundeling van verschillende ondernemers-ondersteunende partijen in één loket ('Ondernemershuis XL'). Sinds de start in het najaar van 2012 boekt het Deventer Ondernemershuis goede resultaten: bijna zeshonderd ondernemers en mensen die overwogen een bedrijf te beginnen, klopten er aan voor informatie en advies. Bijna honderd startende ondernemers kregen daarbij steun van het Ondernemershuis.

Europese subsidie voor Nijmeegse gelpleister

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) draagt ruim 270.000 euro bij aan de ontwikkeling van een nieuw hydrogel-wondverband. Dat kan worden gebruikt voor chronische wonden zoals voorkomen bij diabetes, doorligwonden en brandwonden. De zogenaamde thermo-reversibele hydrogel is ontwikkeld in Nijmegen en levert naar schatting 21 nieuwe banen op. De FlowPlast gedoopt vinding zorgt dat de wond heelt en voorkomt infecties. Daarvoor werden al eerder gels gebruikt, maar die vertonen ook tekortkomingen. Ze sluiten niet precies aan op het wondoppervlak en maken bij verwijdering opnieuw een wond. De nieuwe FlowPlast hydrogel kent die problemen niet. FlowPlast is ontwikkeld door het Institute for Molecules and Materials van de Radboud Universiteit Nijmegen, Radboud UMC en Chiralix. Zij krijgen nu € 271.318 uit het Gelderse EFRO-budget om het wondverband te valideren voor de beoogde toepassingen en te laten certificeren voor toelating op de medische markt. Zelf steken de projectpartners daar € 267.071 in. De verwachting is dat daarnaast nog circa een ton aan private vervolginvesteringen uitlokt.

Europees geld voor terugbrengen Noorderhaven in Zutphen

De gedempte Noorderhaven van Zutphen wordt weer water. De Europese Unie stelt 500.000 euro EFRO-subsidie ter beschikking voor het uitgraven van de haven en een directe verbinding naar de IJssel. In tegenstelling tot vroeger krijgt de nieuwe Noorderhaven een recreatieve functie. Zutphen versterkt met het herstel van de Noorderhaven zijn economische en recreatieve structuur. Met de IJsselkade en de oude Vispoorthaven gaat de Noorderhaven één geheel vormen, als havenfront van de oude stad. Daardoor ontstaat een aantrekkelijke locatie voor wonen, werken en recreëren. Rondom de haven zijn woningen, commerciële en horecafuncties gepland. Het gebied biedt ruimte aan circa 100 arbeidsplaatsen. Uit onderzoek blijkt dat er vraag is naar ligplaatsen voor kortdurende bezoeken. Er komen daarom vijftig ligplaatsen en ruimte voor dagtourvaart. Voor het aanleggen van de Noorderhaven moet circa 1 hectare grond worden afgegraven. Verder worden damwanden aangelegd, een groen talud en omliggende wegen, en wordt een aantal strekdammen en een stuk uiterwaarde hersteld. De Noorderhaven werd in 1881 gegraven, na de aanleg van de spoorverbinding Arnhem-Deventer in 1864 en de ontmanteling van de Zutphense vestingwerken na 1874. Toen de haven in de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn economische functie had verloren, werd de haven gedempt. Het project maakt deel uit van een groter plan om het bedrijventerrein De Mars, ten noorden van het station, te revitaliseren. Daarin werkt Zutphen samen met onder meer de Provincie Gelderland, het ministerie van I&M en het Waterschap Rijn & IJssel.

Energietransitie

Seminar Inzet en regelgeving mini-windturbines van 17 april 2014

Een paar weken terug heeft Brisk Events en NWEA een seminar 'inzet en regelgeving mini-windturbines' georganiseerd in het Huis der Provincie. Het is een groot succes geworden, waarbij de markt en overheden veel informatie uitwisselden. Buiten voor de zuidgalerij hadden we een paar windleveranciers mini-turbines opgesteld. De conclusie is dat mini-windturbines voor de provinciale doelstelling (230,5 MW aan windenergie) geen zoden aan de dijk zet. De presentaties waren zeer interessant. De presentaties zijn te vinden op: <http://www.nwea.nl/>.

Hannover Messe

Op 6 en 7 april heeft gedeputeerde Traag een bezoek gebracht aan de Hannover Messe op uitnodiging van Nederlands Consulaat-Generaal en FME. De Hannover Messe is de grootste technologiebeurs ter wereld. De beurs trekt jaarlijks ruim 220.000 bezoekers uit meer dan 90 landen. Dit jaar was Nederland officieel partnerland van de Messe met een groot Holland paviljoen. Vanuit Gelderland waren op de beurs een 10-tal bedrijven present. Daarnaast een professionele stand van ons EMT-Valleybureau GreenTechAlliances en Oost NV. Onder het motto "industrie 4.0" De beurs. Op de eerste dag van de Hannover Messe hebben gedeputeerde Traag van Gelderland, gedeputeerde Rietkerk van Overijssel en dhr. Kattenstein van EnergieAgentur NRW de aftrap gedaan voor een grensoverschrijdend energietransitie-programma. Dit wordt nu verder opgepakt in het kader van Interreg.

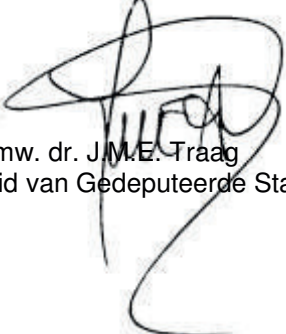
Energietransitie op een rij: de Z-CARD!

Wat doet de provincie aan duurzame energie en bij wie moet ik zijn? Voor een effectieve externe communicatie hebben wij voor onze partners een zogeheten Z-CARD samengesteld in drie talen. Vanaf heden staat alle informatie in Nederlands, Duits en Engels op een compact zakformaat. Door de inventieve vouwwijze is de Z-CARD compact en daardoor makkelijk te bewaren. Uit onderzoek blijkt dat 95% van de ontvangers een Z-CARD bij zich houdt en vaker raadpleegt. De Z-CARD wordt langer bewaard dan een traditionele folder. Kortom, een *must have* voor duurzaam energieland!

Geen pilot Hymove Arnhem-Apeldoorn

In het voorjaar is het idee geopperd voor een pilot met een waterstofbus van Hymove op het OV traject Arnhem Apeldoorn. Op dit moment is de precieze invulling van deze OV-verbinding nog niet bekend, laat staan de eventuele inzet van een waterstofbus. Een pilot met waterstofbussen is derhalve niet opportuun.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Aan de leden van de Commissie
Mobiliteit, Innovatie en Economie

datum
23 juni 2014
onderwerp
Mededelingenbrief Commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie, juni 2014

zaaknummer
2009-004269

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij sturen wij u de Mededelingenbrief van juni 2014. In de brief leest u meer over actuele ontwikkelingen op het gebied van innovatie en energietransitie.

Innovatie

Expat Center Food Valley opent zijn deuren

Per 1 oktober 2014 zal het Expat Center Food Valley van start gaan. Het Expat Center gaat samenwerken met de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) en de gemeente Wageningen. Er wordt ook samengewerkt met het Expat Center Twente, via een bestuurlijke verbinding en samenwerking op operationeel niveau. Het Expat Center gaat een breed pakket aan diensten aanbieden aan kenniswerkers in de Food Valley regio. Kenniswerkers kunnen in het Expat Center op één plek snel hun formaliteiten (verblijfspas IND en inschrijving BNR) regelen. Daarnaast ondersteunt het Expat Center bedrijven en instellingen bij het doen van aanvragen bij de gemeente en de IND, biedt het cursussen en trainingen aan en adviseert op het gebied van huisvesting, bank en verzekeringen, zorg en scholen. Hiermee draagt het Expat Center bij aan het versterken van het vestigingsklimaat van de Food Valley regio voor internationale bedrijven en kenniswerkers. Het Expat Center wordt gevestigd op het Wageningse Campusterrein en past in de ontwikkelingsplannen van het Campusterrein. Het Expat Center is een initiatief van de gemeente Wageningen, Food Valley NI, het biotechbedrijf Keygene en Wageningen UR en mede tot stand gekomen met support vanuit de Provincie Gelderland.

Miljoenendeal voor PPM Oost NV

Afgelopen mei heeft PPM Oost NV haar belang in Xsens Technologies verkocht aan het Amerikaanse Fairchild Semiconductor (Silicon Valley). Het bedrijf Xsens is gevestigd in Enschede en is een wereldspeler in technologie en producten voor het digitaliseren van 3D-beweging. Zij ontwikkelt sensorsystemen die onder meer toegepast worden in de filmindustrie, sportanalyses en revalidatie. Xsens is een start up vanuit de Universiteit Twente en is sinds 2001 een participatie van PPM Oost gefinancierd uit het basisparticipatiefonds (het gezamenlijke PPM investeringsfonds van het Rijk, Overijssel en Gelderland).

inlichtingen bij **mw. J.M. Manusiwa-Suripatty**
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 79
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

De afgelopen jaren heeft PPM Oost NV het bedrijf gesteund en geadviseerd. Nu Xsens in Fairchild een partij heeft gevonden die ze verder kan brengen, zit de 'taak' voor PPM Oost erop. Voor PPM Oost is de verkoop van haar belang in Xsens de grootste deal uit haar geschiedenis. PPM Oost verdient hiermee miljoenen euro's. Deze middelen zullen opnieuw ingezet worden voor investeringen in kansrijke, regionale bedrijven die bijdragen aan de maatschappelijke doelstellingen van Gelderland en Overijssel.

Energietransitie

Lancering Bio economy Innovation Cluster Oost Nederland (BIC-ON) op 26 juni te Borculo

Na ruim een jaar van voorbereiding wordt het BIC-ON cluster officieel gestart. FrieslandCampina Domo is gastheer en gemeente Berkelland levert de ontvangstruimte. Het is een besloten bijeenkomst voor circa 80 à 100 vertegenwoordigers van bedrijven (groot en klein), kennisinstellingen (3 universiteiten) en overheden (met name ook de Waterschappen). Valleybureau GreenTechAlliances organiseert de bijeenkomst. De beoogde partners willen samenwerken aan nieuwe biobased business en innovaties. Werkgebied is Gelderland en Overijssel; zo mogelijk in verbinding met andere regio's in Nederland, Nordrhein-Westfalen en Vlaanderen (BIG-C gebied). Voor de 'lancering' zijn ook Statenleden van Gelderland en Overijssel uitgenodigd via de PS-kalender (graag zo spoedig mogelijk aanmelden via de link aldaar). Op 18 september 2013 was er een informerende bijeenkomst voor Statenleden in Gelderland waar de aanpak voor BIC-ON werd toegelicht. Nu is de (rollende) samenwerkingsagenda voor Oost Nederland gereed. Focus voor de eerste periode ligt op het helpen realiseren van circa vijftien geselecteerde projecten in de pijlers: mest, slib, natuurvezels, algen, verse biomassa en (bijvangst van) bio-energie. Het 'businessplan' BIC-ON komt na 26 juni via de website van www.greentechalliances.nl beschikbaar.

Geslaagde informatieavonden over de windvisie

Vorige week zijn er verspreid over de provincie informatiebijeenkomsten georganiseerd over de Ontwerp Windvisie die onlangs door GS is vastgesteld en nu ter visie ligt tot 27 juni.

De maandagavond in Wijchen was bezocht door ongeveer 120 personen waaronder veel raadsleden en een aantal Statenleden. De avond werd geopend door wethouder Schaap, waarna er een presentatie over de windvisie werd gehouden door Wietse Bruggink, projectleider van de windvisie. Na het beantwoorden van plenaire vragen in de zaal was er gelegenheid de diepte in te gaan bij de kaarten die achter in de zaal waren opgehangen. Hier was het een drukte van belang. Een veelgestelde vraag was wat er zou gebeuren als de raad in Wijchen tegen opnemen van de locatie in de windvisie zou stemmen. Ook waren er een aantal voorstanders voor een alternatieve locatie in de zaal aanwezig. Al met al een geanimeerde avond. De drukte kan worden verklaard uit het feit dat de gemeenteraad zich nog op 19 juni zal uitspreken over opname van de locatie in de windvisie.

Dinsdagavond in Harderwijk was een rustige avond. De opening werd gedaan door gedeputeerde Meijers en wethouder Teeninga. Er waren ongeveer 25 mensen waaronder 2 Statenleden. Er was weinig ophef. Er waren 2 raadsleden uit Barneveld die wilden weten waarom er geen locatie in Barneveld was opgenomen in de windvisie en wethouder Heutink van Ermelo, die de A28-locatie ook niet als kansrijk in de windvisie benoemd wilde zien. Er was een goede sfeer van samenwerking met de ambtenaren en bestuurder van gemeente Harderwijk.

De inloopavond restaurant la Place/de Rotonde bij knooppunt Deil is ook vrij rustig verlopen. Ongeveer 40 geïnteresseerden die individueel bij de kaarten te woord zijn gestaan. Hier waren geen bestuurders aanwezig. Er waren wel ambtenaren uit Geldermalsen, Neerijnen en Culemborg en ongeveer 10 leden van Dirk III en 11Duurzaam, lokale energiecoöperaties. Ook hier waren vooral veel vragen over de betekenis van de "kansrijke" locatie aan de Noordkant van knooppunt Deil. Wat de status daarvan was en of en wanneer er daar dan windmolens zouden komen, maar ook lokale ondernemers die de windmolens wel op hun grond wilden zetten.

Dinsdagavond 10 juni jl. zijn de gemeenteraden van Geldermalsen, Neerijnen en Tiel geïnformeerd over de stand van zaken rond de initiatieven bij knooppunt Deil betreffende de windenergie. Gedeputeerde Traag heeft daar de provinciale rol op het gebied van de Energietransitie naar voren gebracht en in het bijzonder de windenergie. Het gaat bij knooppunt Deil om een vrij uniek project waarbij marktpartijen en burgerinitiatieven op zoek zijn naar een vorm van samenwerking waarbij ieders belang zoveel mogelijk tot zijn recht komt. Gezocht wordt naar een modus die het mogelijk maakt om de opbrengsten zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan het gebied.

Inloopavond inpassingsplan Windpark Bijvanck

In eerdere informatie aan de Staten is aangegeven dat voor het zomerreces een inloop-informatieavond over het inpassingsplan Windpark Bijvanck zal worden gehouden. Nu blijkt dat meer tijd nodig is om de onderzoeken en het voorontwerp-inpassingsplan op te stellen. De inloopavond wordt daarom niet gehouden voor het zomerreces. Zodra een exacte datum voor het houden van de inloopavond bekend is, worden de Staten geïnformeerd. Er zal een nieuwsbericht worden opgesteld en op de provinciale website worden geplaatst om belangstellenden te informeren.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Van: Traag, Annemieke
Verzonden: woensdag 25 juni 2014 15:42
Aan: Ebbers, Dick; Renske Waardenburg; Lewe, Agnes; Lucia van Milaan; Plug, Pieter; Frank & Karin Reesing; e.rijssenbeek@gmail.com; Wieggers, Paula; Eppie Klein; roelof.j.mulder@planet.nl; m.faber@pvv-gelderland.nl
CC: Veenstra, Sjoerd; Peters, Willie
Onderwerp: Fwd: Reactie VWS op aanbod proviincies van max. € 20 miljoen voor frictiekosten jeugdzorg.
Bijlagen: Gescand vanaf een multifunctioneel apparaat.pdf; ATT00001.htm; 06976PBo IPO-aanbod frictiekosten jeugdzorg.pdf; ATT00002.htm

Goedemiddag

Wellicht niet helemaal via de koninklijke weg, maar hier alvast ter info de brief van de beide staatssecretarissen over het IPO-aanbod rondom frictiekosten. Momenteel bereiden wij een aanvullend statenvoorstel voor op de VJN en hopen dat 1 juli (of anders uiterlijk 8 juli) in GS vast te stellen en vervolgens aan PS voor te leggen in kader van de VJN

Hartelijke groeten
Annemieke Traag

Onderwerp: Reactie VWS op aanbod proviincies van max. € 20 miljoen voor frictiekosten jeugdzorg.

Aan gedeputeerden jeugdzorg,

Zie bijgaand de positieve reactie van staatssecretarissen Van Rijn en Teeven (bijlage 1) op het IPO-aanbod van max. € 20 mln. voor frictiekosten jeugdzorg (bijlage 2).

Hiermee is overeenstemming bereikt.

Met vriendelijke groet,
Interprovinciaal Overleg (IPO)

Paul Bonke
Programmaleider Jeugdzorg
Muzenstraat 61
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
(070) 888 12 07
(06) 2890 12 07

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan het Interprovinciaal overleg
Postbus 16107
2500 BC DEN HAAG

Directie Jeugd
Rijnstraat 50
2511 VX Den Haag
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
VWS
H. Verspaandonk /
A. van der Veen

T 070 340 5031/6532
harry.verspaandonk@minvws.nl
anno.vanderveen@minvws.nl

Kenmerk
629124-122938-J

Bijlage: -

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Datum 24 JUN 2014

Betreft IPO aanbod transitiekosten jeugdzorg JZ 06976/2014

Geachte heer Witteman ,

Met uw brief van 6 juni 2014 (kenmerk JZ 06976/2014), heeft u een voorstel gedaan voor een bijdrage door de provincies aan de transitiekosten voor de provinciaal gefinancierde instellingen voor jeugdhulp en bureaus jeugdzorg. Gaarne stemmen we, onder dankzegging voor uw positieve opstelling, in met uw aanbod. Voor ons gelden daarbij de volgende aanvullingen op uw aanbod:

1) Herformulering "voorstel en randvoorwaarden" onder 8

De eerste twee zinnen opgenomen onder "8" worden geherformuleerd. De nieuwe formulering luidt:

"Het rijk vrijwaart de provincies tegen alle niet door de provincies te vermijden kosten voortvloeiend uit aanspraken van derden, daaronder begrepen bureaus jeugdzorg, landelijk werkende instellingen en andere jeugdzorgaanbieders, op de vergoeding van frictiekosten die de transitie jeugdzorg met zich meebrengt of in de toekomst nog zal meebrengen. Deze vrijwaring omvat aanspraken van derden op de vergoeding van de hiervoor bedoelde onvermijdbare frictiekosten voortvloeiend uit eventuele gerechtelijke uitspraken."

2) Herbepaling frictiekosten per 1-1-2015

De Transitieautoriteit Jeugd zal voor de betreffende bureaus jeugdzorg de transitiekosten en de daarbij benodigde financiële ondersteuning voor ons in beeld brengen. Dit bedrag zal met de betreffende provincie worden afgerekend. Daarbij gelden de maximumbedragen zoals opgenomen in uw voorstel. De preciseringen 3 en 4 kunnen daarmee wat ons betreft komen te vervallen.

Wij vertrouwen erop dat we hiermee u voldoende duidelijkheid hebben geboden en dat u akkoord bent met bovenstaande aanvullingen.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs M.J. van Rijn

De Staatssecretaris van Veiligheid
en Justitie

mr. F. Teeven MPM

Aan de staatssecretaris van het Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		JZ 06976/2014	6 juni 2014
onderwerp			
IPO-aanbod frictiekosten jeugdzorg			

Geachte heer Van Rijn,

Op 12 mei jl. hebben wij in een informeel bestuurlijk overleg gesproken over de problematiek van de frictiekosten als gevolg van de transitie jeugdzorg. Het IPO heeft tijdens het overleg meegedacht over een optie die erop neerkomt, dat de gezamenlijke provincies maximaal € 20 miljoen bijdragen uit autonome middelen in de kosten die samenhangen met de transitie van de bureaus jeugdzorg. Deze bijdrage is juridisch onverplicht, aangezien de provincies niet verantwoordelijk zijn voor de uit de stelselherziening voortvloeiende frictiekosten. Met dat in het achterhoofd heeft het IPO tijdens het overleg benadrukt, dat een voorwaarde voor het bereiken van overeenstemming is, dat provincies worden gevrijwaard van alle overige frictiekosten voortvloeiend uit de transitie jeugdzorg. Wij spraken af dat wij deze optie nader in onze achterban zouden verkennen.

Deze verkenning heeft in de vergadering van het bestuur van het IPO op 22 mei jl. geleid tot unanieme instemming, niet alleen met de optie als zodanig, maar ook met de verdeling daarvan over de provincies (zie bijlage). Wij verhullen niet dat er sprake was van algemene ontstemming dat het rijk de provincies in weerwil van gemaakte afspraken aanspreekt op deze extra bijdrage.

De besluitvorming in het bestuur van het IPO is gebaseerd op de instemming van de colleges van Gedeputeerde Staten. Aangezien de financiële bijdrage het budgetrecht van Provinciale Staten raakt, kan de instemming en onderhavig voorstel uitsluitend worden gedaan onder voorbehoud van goedkeuring door Provinciale Staten.

De provincies zijn bereid maximaal € 20 miljoen bij te dragen aan de frictiekosten van de bureaus jeugdzorg, onder de navolgende randvoorwaarden en preciseringen, die overigens deels al in ons overleg ter sprake zijn gekomen.

Overwegingen

1. Het rijk, provincies en gemeenten werken aan de transitie jeugdzorg per 1 januari 2015.
2. De transitie jeugdzorg zal leiden tot frictiekosten bij de bureaus jeugdzorg en jeugdzorginstellingen. Het is primair aan de gemeenten en de instellingen zelf om goede afspraken te maken en de frictiekosten beperkt te houden.

Inlichtingen bij : dr. P.M.M. (Paul) Bonke
Doorkiesnummer : (070) 888 12 07
Bijlagen : 1

3. Het rijk en het IPO-bestuur zijn in overleg getreden om een oplossing te verkennen voor de resterende frictiekosten van de bureaus jeugdzorg. In deze brief zijn de afspraken en randvoorwaarden uitgewerkt.
4. Daarbij geldt voor de provincies als uitgangspunt dat de provinciebesturen niet gehouden zijn frictiekosten te vergoeden. Het ligt op de weg van de bureaus jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders zelf om maatregelen te treffen om de subsidiebeëindiging op te vangen.
5. Voor zover het rijk van opvatting is dat de omvang van de transitie of andere bijzonderheden niettemin nopen tot vergoeding van frictiekosten, is het aan het rijk om als initiatiefnemer van de transitie jeugdzorg en stelselverantwoordelijke ter dekking van deze kosten financiële middelen beschikbaar te stellen. Hiervoor is de Transitieautoriteit Jeugd ingesteld die over de aard en omvang van de eventuele financiële ondersteuning van instellingen aan het rijk advies uitbrengt.
6. De provincies dragen de onvermijdbare frictiekosten die zich als gevolg van de transitie jeugdzorg bij de provincies zelf voordoen.

Voorstel en randvoorwaarden

De gezamenlijke provincies dragen uit eigen middelen maximaal € 20 miljoen bij aan de transitiekosten van de bureaus jeugdzorg, onder de navolgende randvoorwaarden:

1. De verantwoordelijkheid voor de dekking van de frictiekosten als gevolg van de transitie jeugdzorg ligt bij het rijk, gemeenten of instellingen (zie punt 5 van de overwegingen). De financiële bijdrage van de provincies kan niet worden opgevat als enige erkenning van provinciale (mede)verantwoordelijkheid voor de vergoeding van frictiekosten.
2. De provincies zullen het eigen vermogen van de jeugdzorginstellingen, dat uit hoofde van de subsidierelatie met de provincies is opgebouwd, bij de vaststelling van de subsidie 2014 en de afwikkeling van de subsidierelatie ongemoeid laten.
3. De bijdrage vanuit de provincies gaat uit van de veronderstelling dat de bureaus jeugdzorg zelf tenminste 50% van hun eigen vermogen inzetten ten behoeve van de financiering van hun frictiekosten. Daarbij wordt uitgegaan van het eigen vermogen, zoals door het rijk vastgesteld in maart 2014 (zie voor de exacte bedragen de bijlage).
4. Daar waar de continuïteit van zorg in gevaar dreigt te komen door disproportionele frictiekosten bij de bureaus jeugdzorg in Noord-Brabant, Gelderland en Zuid-Holland, voert het rijk bestuurlijk overleg en laat onderzoek uitvoeren naar de levensvatbaarheid van deze drie bureaus jeugdzorg om daarmee het inkoopproces in deze regio's te ondersteunen. Het uitgangspunt voor vaststelling van de bijdragen van de provincies is dat daarmee de frictiekosten verminderd worden tot maximaal 15% van het subsidiebudget van de bureaus jeugdzorg, op basis van de gegevens van het rijk hierover in maart 2014 (zie voor exacte bedragen de bijlage).
5. Het rijk bevordert dat provincies in de gelegenheid zijn over de reductie van transitiekosten in overleg met gemeenten te treden en maakt zo nodig gebruik van de mogelijkheid gemeenten een aanwijzing te geven.
6. De frictiekosten bij de bureaus jeugdzorg in de stadsregio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden zijn niet inbegrepen in de afspraak met de provincies.
7. Het rijk heeft de Transitieautoriteit Jeugd ingesteld. Deze ondersteunt het inkoopproces van gemeenten en instellingen met als doel het realiseren van continuïteit van zorg en het beperken van de frictiekosten. Hiermee wordt de kans verkleind dat provincies door derden aangesproken worden op vergoeding van frictie kosten.
8. Het rijk vrijwaart de provincies tegen alle kosten voortvloeiend uit aanspraken en mogelijke aanspraken van derden, daaronder begrepen bureaus jeugdzorg, landelijk werkende instellingen en andere jeugdzorgaanbieders, op de vergoeding van frictiekosten die de transitie jeugdzorg met zich meebrengt of in de toekomst nog zal meebrengen. Deze vrijwaring omvat aanspraken van derden op de vergoeding van frictiekosten voortvloeiend uit eventuele gerechtelijke uitspraken. De provincies spannen zich in dergelijke uitspraken te voorkomen door het voeren van adequaat

verweer tijdens de (eventuele) procedures en tevens door het in overleg treden met gemeenten en instellingen over de reductie van frictiekosten (zie voorwaarde 5).

9. De uitname van € 90 miljoen uit het provinciefonds, samenhangend met de transitie van de jeugdzorg, zal in overeenstemming met de afspraken in het "bestuurlijk akkoord 2011-2015" pas in 2016 ingaan.

De provincies zeggen toe dat zij uiterst terughoudend zullen omgaan met het doen van uitgaven ten laste van de egaliseriereserve van de doeluitkering en gaan hiervoor een inspanningsverplichting aan. De ultimo 2014 resterende egaliseriereserve jeugdzorg vloeit terug naar het rijk.

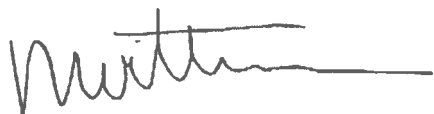
Preciseringsen

1. De bijdrage van de provincies bedraagt maximaal € 20 miljoen. Mocht op de peildatum 1-1-2015 blijken dat de frictiekosten bij de bureaus jeugdzorg, na inzet van tenminste 50% van hun eigen vermogen, als bedoeld onder voorstel en randvoorwaarden, punt 3, en na het terugdringen van frictiekosten bij de drie hierboven genoemde bureaus, hoger uitpakken dan in maart 2014 door het rijk is opgegeven (zie de bijlage), dan komt dit niet voor rekening van de provincies. Ook in het geval de frictiekosten van de drie hierboven genoemde bureaus op de peildatum 1-1-2015 niet tot 15% zijn gereduceerd, worden de meerkosten niet op de provincies afgewenteld.
2. Per provincie geldt een gemaximeerde bijdrage (zie de bijlage). Als de resterende frictiekosten van een bureau jeugdzorg op peildatum 1-1-2015 lager uitkomen dan in de bijlage is weergegeven, dan wordt de financiële bijdrage van de provincie onder wiens verantwoordelijkheid het bureau jeugdzorg tot 1 januari 2015 valt, tot dat niveau verlaagd. Daardoor kan de totale bijdrage van de provincies lager uitkomen dan het genoemde maximale bedrag van € 20 miljoen.
Deze precisering is reeds afgestemd in een telefonisch overleg d.d. 20 mei jl. tussen staatssecretaris Van Rijn en ondergetekende.
3. Het rijk laat de frictiekosten van de bureaus jeugdzorg per peildatum 1-1-2015 opnieuw in kaart brengen.
4. Nadat het IPO zich akkoord heeft verklaard met het overzicht frictiekosten per peildatum 1-1-2015, leveren provincies uiterlijk binnen twee maanden hun financiële bijdrage aan het rijk.

Gaarne vernemen wij zo spoedig mogelijk of u ons aanbod accepteert.

Een eensluidende brief is verzonden aan staatssecretaris F. Teeven, ministerie van Veiligheid en Justitie.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

M. Witteman

Bijlage: Financiële vertaling provinciale bijdrage op basis van stand van zaken maart 2014 **

	Frictie- kosten BJZ Bron: rijk	50% inzet eigen vermogen door BJZ Bron: rijk	Resterende frictiekosten na inzet eigen vermogen BJZ	Verdeling uitgaande van een bijdrage van max. 20 mln. Betreft de maximale bijdrage per provincie
Gr	2.250	650	1.600	1.580
Fr	0	0	0	0
Dr	0	0	0	0
Ov	3.187	1.680	1.507	1.490
Gld	7.364*	2.317	5.047	4.970
Utr	0	0	0	0
Fl	847	500	347	0.340
NH	3.990	2.248	1.742	1.720
ZH	5.687*	2.000	3.687	3.630
Zld	587	400	187	0.180
NBr	8.490*	3.500	4.990	4.920
Li	4.055	2.871	1.184	1.170
TOTAAL	36.457	16.166	20.291	20.000

(bedragen x € 1.000)

* Inclusief beperking tot 15% van het budget door ingrijpen rijk/Transitieautoriteit. Dit is gebaseerd op het hoogste niveau frictiekosten bij de overige bureaus jeugdzorg.

** Bronnen: De frictiekosten en de eigen vermogens van de bureaus jeugdzorg zijn gebaseerd op de gegevens hierover van het rijk d.d. 17 maart 2014.

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Commissie Landelijk Gebied, Cultuur en Jeugdzorg

datum
30 juni 2014
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk Gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

zaaknummer
2014-001934

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van juni 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Jeugdzorg

Jeugdzorg: IPO voorstel provinciale bijdrage aan frictiekosten jeugdzorg en inzicht in rijksmiddelen

Het IPO heeft op 6 juni 2014 per brief aan de staatssecretarissen Van Rijn (VWS) en Teeven (V&J) een financieel voorstel gedaan ten behoeve van de frictiekosten jeugdzorg. Het betreft een voorstel voor een eenmalige autonome bijdrage van € 20 miljoen euro voor de frictiekosten van Bureaus Jeugdzorg en de toezegging de met rijksmiddelen opgebouwde doeluitkeringsreserves van de provincies terug te laten vloeien. Daarnaast heeft Uw Staten ons bij de Stateninformatiemarkt over de Voorjaarsnota 2014 van dd. 11 juni 2014 verzocht de stand van de rijksdoeluitkering jeugdzorg 2014 en de huidige en verwachte omvang van de met rijksmiddelen opgebouwde provinciale jeugdzorgreserve inzichtelijk te maken.

Voorstel € 20 miljoen voor frictiekosten Bureau Jeugdzorg

Ten aanzien van de frictiekosten van de Bureaus Jeugdzorg heeft het IPO in de brief laten weten eenmalig uit autonome provinciale middelen een bedrag van in totaal maximaal € 20 miljoen ter beschikking te willen stellen. Dit onder meer onder voorwaarden van vrijwaring van aanvullende, autonome bijdragen als gevolg van deze landelijke stelselwijziging. Voor Gelderland zou het hierbij gaan om een bedrag van maximaal € 4.970.000,-. Het IPO heeft dit voorstel gedaan onder dreiging van het voornemen van het Rijk om vervroegd – in 2015 in plaats van in 2016 zoals afgesproken in de Bestuursafspraken - over te gaan tot de uitname van € 90 miljoen uit het provinciefonds. De gezamenlijke provincies doen dit voorstel dan ook onder protest, aangezien niet de provincies maar het rijk als stelselverantwoordelijke en initiatiefnemer voor de wijziging van het wettelijk kader aangesproken dient te worden voor de kosten voor frictie. Het voorstel is gedaan bij monde van de colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies en onder voorbehoud van goedkeuring Provinciale Staten.

inlichtingen bij de heer R. Dragt
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21
BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Omdat dit voorstel raakt aan het budgetrecht van Uw Staten, zullen wij bij de Voorjaarsnota 2014 u een voorstel voorleggen om in 2015 een bedrag van maximaal € 4.970.000 te reserveren voor het oplossen van de landelijke problematiek van de frictiekosten in de jeugdzorg. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het Rijk vooralsnog niet heeft gereageerd op het IPO-voorstel.

Toezegging inzake provinciale reserve Jeugdzorg

Daarnaast hebben de provincies in de brief toegezegd pas op de plaats te zullen maken met de besteding van de door hen met rijksmiddelen opgebouwde doeluitkeringsreserves (de zgn. transitorische post). Dit met als doel deze gelden terug te laten vloeien naar het Rijk na de overdracht van de jeugdzorg. Het Rijk kan deze middelen vervolgens aanwenden voor dekking van de resterende frictiekosten van jeugdzorginstellingen.

Inzicht in de omvang van de doeluitkering 2014 en reserve

De stand van de Gelderse transitorisch post per 1-1-2014 was € 6.339.761,-. In 2014 hebben wij van het rijk een doeluitkering voor jeugdzorg ontvangen van € 171.845.212,- (excl. OVA, excl. indexatie pleegoudervergoeding). Vooralsnog is daarvan in totaal € 170.501.839,- (excl. OVA, incl. indexering pleegoudervergoeding) beschikt. Alles overziend zal naar verwachting de stand van de transitorisch post per 1-1-2015 € 8.031.285,- (excl. OVA, incl. indexatie pleegoudervergoeding) bedragen. Medio 2015 worden van de Gelderse instellingen de subsidies op basis van jaardocumenten 2014 definitieve vastgesteld. Dan wordt ook de definitieve eindstand van de transitorisch post bepaald.

Cultuur en erfgoed

Expositie schatten Gelderland op cultuurfestival Gelders Goed

Een deel van de provinciale kunstcollectie wordt van 24 mei tot en met 31 augustus 2014 tentoongesteld tijdens het tweede jaar van het cultuurfestival Gelders Goed in CineMec Ede. De provincie verzamelt al 60 jaar kunst en heeft een aanzienlijke collectie opgebouwd. Voor het cultuurfestival zijn 90 werken uitgezocht uit de rijke collectie van de provincie Gelderland. Focus van de collectie ligt bij het werk van kunstenaars die een band met Gelderland hebben omdat zij er werden opgeleid, er wonen of werken. Er zijn grote namen bij, waaronder Klaas Gubbels en Escher. De tentoonstelling Verborgene Schatten is op dinsdagavond 27 mei in CineMec geopend door de commissaris.

Met het tijdelijk in bruikleen afstaan van deze kunstwerken komen twee ambities samen: CineMec had belangstelling de Gelderse kunstcollectie eens aan haar publiek te laten zien en de provincie kan daarmee invulling geven aan het voornemen ruimhartiger bruiklenen te verschaffen om het zo voor meer mensen mogelijk te maken van die Gelderse schatten te genieten en zo een maatschappelijke meerwaarde aan de collectie te geven.

Transitiesubsidies 2013 voor regionale voorzieningen amateurkunst en cultuureducatie

In Gelderland hebben 6 coördinatiepunten cultuureducatie, 5 servicepunten amateurkunst en 5 jeugdtheaterscholen t/m 2012 ondersteuning ontvangen van de provincie. Vanwege bezuinigingen en een veranderende koers van het cultuurbeleid, is de ondersteuning van deze voorzieningen in 2013, met behulp van transitiesubsidies afgebouwd en gestopt per 2014. De subsidies bedroegen € 30.000,- tot € 40.000,- per voorziening. Alle voorzieningen, op één na (Stichting Power Play), zijn er in geslaagd de functies waarvoor zij een provinciaal subsidie ontvingen, in meer of mindere mate overeind te houden. Met de beëindiging van de voorziening Stichting Power Play voorzien wij geen problemen.

De 6 coördinatiepunten cultuureducatie zijn overgenomen door de gemeenten. Vier van de vijf jeugdtheaterscholen hebben hun aanbod afgeslankt en efficiënter georganiseerd. Daarnaast hebben zij de samenwerking met het onderwijs geïntensiveerd. De opgebouwde expertise en netwerken van de servicepunten amateurkunst worden nu ingezet voor andere projecten, bijvoorbeeld in de zorgsector, waar nieuwe inkomsten en subsidies uit voortvloeien. Volgens de voorzieningen zijn de transitiesubsidies 2013 cruciaal geweest om deze aanpassingen tot stand te kunnen brengen. De bovenstaande resultaten zijn voor een belangrijk deel te danken aan het goed ondernemerschap bij de voorzieningen, in combinatie met een sterk lokaal netwerk, dat zij in het verleden met de provinciale subsidie konden opbouwen.

Gebiedsontwikkeling

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Jaarverslag

Het Jaarverslag 2013 is gereed en staat online en bestaat voornamelijk uit filmpjes met hoogtepunten uit 2013.

Kijk voor het verslag op www.hollandsewaterlinie.nl/jaarverslag2013

Fort Everdingen

Na 172 jaar droeg het ministerie van Defensie op zaterdag 24 mei Fort Everdingen over aan het Ministerie van Economische Zaken. Om omwonenden en belangstellenden de kans te bieden om het fort te bezichtigen is het fort het weekend van 24 en 25 mei opengesteld. Bijna 2000 bezoekers uit de wijde omgeving hebben het fort bezocht.

Dienst Landelijk Gebied van het ministerie van Economische Zaken bereidt de openbare inschrijving voor de verkoop van het fort voor. Op 11 juni is de openbare inschrijvingsprocedure gestart. Dan zal ook alle officiële informatie voor deze procedure beschikbaar zijn op

www.forteverdingen.com.

Waterlinies in Nederland

De [folder 'Waterlinies in Nederland'](#) geeft de verschillende linies weer die in het verleden belangrijk waren voor de bescherming van ons land. Veel onderdelen van de linies zijn gerestaureerd en tot ontwikkeling gebracht. Innovatieve ondernemers geven nieuwe functies aan de monumenten en hebben een cultuurhistorische waarde.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.M.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Commissie Landelijk gebied,
Cultuur en Jeugdzorg

datum
25 september 2014
onderwerp
Mededelingen aan de commissie Landelijk gebied, Cultuur
en Jeugdzorg

zaaknummer
2014-001934

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van september 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Cultuur

Voortgang Gelderse Cultuurleningen

Gedeputeerde Staten hebben aan PPM Oost de opdracht gegeven om, via het Topfonds Gelderland, € 4 miljoen revolverend in te zetten voor de culturele sector (PS 2014-354, Inzet revolverende middelen cultuur). Op dit moment werkt PPM Oost aan de beheersovereenkomst en de investeringsinstructies, wat deel uitmaakt van de verdere ontwikkelingen in Topfonds Gelderland en IIG. Daarnaast werkt PPM Oost aan de criteria waaronder leningen uit het fonds voor Gelderse Cultuurleningen verstrekt kunnen worden en wordt een communicatieplan voorbereid. Wij verwachten dat PPM Oost in oktober kan beginnen met het openstellen van het fonds voor Gelderse Cultuurleningen voor aanvragen, zodat per januari 2015 leningen verstrekt kunnen worden.

Voortgang Motie 39: Geen kind zonder cultuur.

In de Voorjaarsnota heeft u ons, via motie 39, verzocht de start van een Gelders Jeugdcultuurfonds mogelijk te maken. Kinderen moeten toegang kunnen krijgen tot actieve cultuurbeoefening. Door een Jeugdcultuurfonds in te stellen worden kansen gecreëerd voor kinderen en jongeren, die wegens financiële belemmeringen niet kunnen deelnemen aan culturele activiteiten, om dit alsnog te doen. In uw motie verzoekt u ons als voorwaarde te stellen dat er een organisatorische samenwerking is tussen de Stichting Jeugdcultuurfonds Gelderland en de Stichting Jeugdsportfonds Gelderland. Wij delen mee dat inmiddels een principeovereenkomst over samenwerking is gesloten. Ook heeft het Jeugdcultuurfonds een conceptaanvraag opgesteld voor financiële ondersteuning bij de opstart en verder vormgeving.

inlichtingen bij dhr. R. Dragt

e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 96 21

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Een voorstel om hiervoor middelen vrij te maken, zal betrokken worden bij de begroting 2015. Verder zullen wij met de Stichting Jeugdcultuurfonds Gelderland overleg plegen over de informatievoorziening aan gemeenten. Medio 2015 zullen wij u nader informeren over de resultaten van de activiteiten van de stichting en met name de deelname van Gelderse gemeenten.

Jeugdzorg

Prestaties jeugdzorg

De provincie monitort de prestaties van de jeugdzorgaanbieders nauwlettend. Dit geldt zeker voor de ontwikkeling van de wachttijden en wachtlijsten. Het streven is het aantal wachtenden voor jeugdzorg op het moment van overdracht tot een minimum te beperken. Op 1 juli 2014 staan er 83 jeugdigen op de wachtlijst voor provinciale jeugdzorg. Dit aantal is toegenomen ten opzichte van het eerste kwartaal (was 60). Bij de Landelijk Werkende Instellingen staan 14 Gelderse kinderen op de wachtlijst. Dit betekent dat er in totaal maximaal 97 kinderen op de wachtlijst staan. Dit aantal is vergelijkbaar met een jaar geleden. Bij instellingen die te maken hebben met een stijging van het aantal wachtenden is direct navraag gedaan naar de reden van toename. Een belangrijke oorzaak lijkt te liggen in een toename in de vraag naar ambulante hulp en jeugdhulp, vooral in het eerste kwartaal van 2014. Op 1 juli 2014 ontvangen circa 4.850 kinderen jeugdzorg. Het aantal kinderen in zorg is t.o.v. eind 2013 met bijna 200 kinderen toegenomen. In het infoblad Jeugdzorg in Gelderland informeren wij u gedetailleerder. Een exemplaar is inmiddels aan u toegezonden en tevens beschikbaar op www.voordegeldersejeugd.nl.

Gelderse Week van de Jeugdzorg 2014

Van 15 tot en met 21 november organiseren wij voor de laatste keer Gelderse Week van de Jeugdzorg plaats. Per 1 januari 2015 komt de gehele jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Het thema van de Week is 'Jeugdzorg samen met...'. Zes jongeren en kinderen om wie het in de Jeugdzorg gaat, vertellen hun verhaal. Samen met een persoon die belangrijk is in hun leven. Ook vertellen zij wat zij van de transitie merken. Tijdens de week stellen organisaties met zorg voor jeugd de deuren open voor bestuurders en "Tha Bus" doet weer diverse scholen in Gelderland aan. Voor stages in Week van de Jeugdzorg kunt u zich binnenkort weer aanmelden. U ontvangt hiervoor een uitnodiging. Het gehele programma en de verhalen van de jongeren kunt u vinden op www.weekvandejeugdzorggelderland.nl.

Conferentie 'Pak 't samen op' 2014

Op de laatste dag van de Week van de Jeugdzorg – op vrijdagmiddag 21 november – organiseert de provincie Gelderland voor het zesde jaar de conferentie 'Pak 't samen op'. De conferentie staat geheel in het teken van de transitie en transformatie van de jeugdzorg en is bedoeld voor bestuurders van gemeenten en organisaties die hulp bieden aan jeugd. Op het programma staan colleges (onder andere van André Rouvoet) workshops en een discussieonderdeel. Ook jongeren zelf krijgen een rol tijdens deze bijeenkomst. De locatie is het Huis der Provincie.

Gelderse Gebiedsontwikkeling.

Voortgang Veluwekroon

Binnen Veluwekroon wordt hard gewerkt aan een aantrekkelijker omgeving om te wonen en te recreëren:

- Zo is de sanering van het Apeldoorns Kanaal het 5^e pand tussen de Bonenburgersluis in Heerde en de Hezenbergersluis in Hattem halverwege.
- Voor het beweegbaar maken van bruggen is onlangs een realisatieovereenkomst ondertekend.
- En, in het kader van de gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld, is gestart met het renoveren van een karakteristieke boerderij.

Met het oog op de sanering en toekomst van het Apeldoorns Kanaal hebben bestuurders en ambtenaren van de kanaalgemeenten, waterschap Vallei en Veluwe en de provincie eind augustus een werkbezoek gebracht aan de provincies Groningen en Drenthe. Doel was nagaan welke impuls een bevaarbaar kanaal levert aan de beleving van en de recreatie in het omliggende gebied en welke afspraken daarvoor tussen verschillende partijen nodig zijn.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Op 27 augustus heeft een delegatie van Provinciale Staten op uitnodiging van gedeputeerde Traag een bezoek gebracht aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie; één van de deelprogramma's Gelderse Gebiedsontwikkeling. Doel was het beleven van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en kennis delen over actuele ontwikkelingen, waaronder over de veranderende rol van het Rijk in dit Nationale Project en het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid. Onder andere is een bezoek gebracht aan Kunstfort Asperen, waarvan de renovatie vrijwel gereed is. Ook bij de Diefdijk zijn enkele gerestaureerde NHW objecten bezichtigd. Binnenkort wordt gestart met de versterking van deze dijk en aanpassing ten behoeve van de verkeersveiligheid en het cultuurhistorisch herstel van enkele NHW elementen. En, een bezoek is gebracht aan Fort Everdingen, dat afgelopen mei - na meer dan 170 jaar in het bezit te zijn geweest van het Ministerie van Defensie – over is gedragen aan het Ministerie van Economische Zaken. De Dienst Landelijk Gebied werkt in opdracht van het ministerie aan de herbestemming van deze locatie. Hiervoor is in samenwerking met betrokken overheden – waaronder de provincie Gelderland– een ruimtelijk kader ontworpen en een herbestemmingsprocedure opgestart. De inschrijvingsprocedure voor geïnteresseerde kopers is in juni gestart en loopt tot medio oktober.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Commissie Mobiliteit, Innovatie en Economie

datum
6 oktober 2014

zaaknummer
2009-004269

onderwerp
Mededelingen aan de commissie Mobiliteit, Innovatie en
Economie

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u de mededelingenbrief van september 2014. Graag informeren wij u over de volgende onderwerpen.

Energietransitie

Werkconferentie 'Energiek vooruit' 2014

Op donderdag 18 september vindt de werkconferentie 'Energiek vooruit' plaats op Papendal. De bijeenkomst staat in het teken van de duurzame en energiezuinige toekomst van de sportvereniging. Aan de hand van praktijkvoorbeelden wordt ingezoomd op verschillende manieren voor energiebesparing en energieopwekking in bestaande bouw en nieuwbouw. De praktijkvoorbeelden laten zien dat investeren in energiebesparende maatregelen ook de clubkas in een gezonde conditie houdt. Gedeputeerden Traag en Markink openen de bijeenkomst om 16.30 uur. Meer informatie kunt u vinden op www.geldersesportfederatie.nl/energiek-vooruit.

Werkconferentie 'Energiek Gelderland' 2014

In het kader van de Dutch Green Building Week organiseert de provincie op maandag 22 september de werkconferentie "Energiek Gelderland" in het Provinciehuis. De provincie Gelderland is dit jaar als gastprovincie actief betrokken bij de Dutch Green Building Week. Wij werken hierbij nauw samen met de Dutch Green Building Council, netwerkbedrijf Alliander en de gemeenten Arnhem en Nijmegen. De werkconferentie begint om 9.30 uur en bevat een plenaire en veel interactieve workshops en ruime netwerkgelegenheid. Tijdens de lunch wordt een aantal Gelderse voorbeelden en successen gepresenteerd. Aansluitend vindt om 13.00 uur de landelijke opening van de Dutch Green Building Week plaats in de Eusebiuskerk te Arnhem. Meer informatie kunt u vinden op www.dgbw.nl.

Online kennisplatform www.energiekgelderland.nl

Sinds vorige week is het online kennisplatform www.energiekgelderland.nl beschikbaar. Het energieplatform heeft als doel om energietransitie in Gelderland te stimuleren door de beschikbare kennis en informatie op het gebied van energietransitie en ruimtegebruik te ontsluiten en gericht te delen tussen de Gelderse samenwerkingspartners. Gedeputeerde Traag zal op 22 september tijdens het openingscongres van de Dutch Green Building Week het platform lanceren. Het online kennisplatform maakt onderdeel uit van de verschillende "energie informatie" producten die de provincie Gelderland tot op heden heeft ontwikkeld, waaronder de Energieatlas Gelderland en Zonatlas Gelderland en het rouwkaartenproces.

inlichtingen bij dhr. J.C. Cornet

telefoonnummer (026) 359 92 55

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Tender Biobest 2014

In het voorjaar van dit jaar konden voorstellen worden ingediend voor de tenderregeling Biobest 2014. Deze tender past binnen de ontwikkeling van het Bio-innovatiecluster Oost Nederland BIC-ON; één van de speerpunten van het programma Energietransitie. Subsidie bedroeg 50% tot maximaal 150.000,= per aanvraag. Aan de hand van de in de tender opgenomen criteria hebben wij een volgorde in de voorstellen aangebracht en besloten om aan 11 van de 15 ingediende voorstellen subsidie toe te kennen. Het betreft hier voorstellen waar bijvoorbeeld de creatieve industrie bij het ontwerp was betrokken, het gedachtengoed van de circulaire economie in het eindproduct was verwerkt en/of het resultaat onderscheidend was qua vormgeving of prestatie. In totaal is hiermee een bedrag van ca 1,2 miljoen euro gemoeid. Producten die het komende jaar ontwikkeld worden zijn onder andere (biobased) muurverf, blisterverpakking en graspapier. Op 3 september was er een gezamenlijke start van de gehonoreerde voorstellen. Hier kon de groep ondernemers actief kennis maken met de leerervaringen van de ondernemers van de tender Biobest 2011. Ook konden ze contacten leggen met studenten bedrijfskunde van de HAN en studenten via het Centre for Biobased Economy CBBE (waar onder de WUR). Dit met als doel het innovatieproces te versnellen en te verbeteren en ter versterking van de binding tussen ondernemers en onderwijs en onderzoek.

Regio Stedendriehoek prijsvraagregio EO Wijers-prijsvraag 2014-2015

De EO Wijers-stichting heeft op 4 september de regio Stedendriehoek uitgeroepen tot prijsvraagregio in deze landelijke ruimtelijke prijsvraag. Dit geeft een belangrijke impuls aan de realisatie van de ambities van de regio en de provincie op het gebied van energieneutraliteit en ruimtegebruik. De provincie heeft de regio daarbij geadviseerd vanuit de provinciale belangen op het verbinden van verantwoord ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en doelstellingen op het terrein van energietransitie. Andere kandidaten waren de regio's Zwolle, Noord-Holland / Amsterdam / Zaanstad en West-Brabant. Na de keuze van de jury voor de prijsvraagregio zal de uiteindelijke prijsopgave worden geformuleerd op basis waarvan gebiedsontwerpers, landschapsarchitecten, energie-ontwikkelaars en projectontwikkelaars hun ideeën en plannen voor de opgave kunnen indienen. Ook in dit proces zal de provincie de regio vanuit haar doelstellingen op het gebied van ruimte en energietransitie ondersteunen. Samen met de regio werken we aan de omgevingsagenda voor de gebiedsopgave van het stedelijk netwerk waarin prioriteiten komen te staan waar regio, provincie en regiopartners met vereende kracht aan willen werken. Energietransitie is hierbinnen benoemd als onderwerp waar alle samenwerkingspartners prioriteit aan willen geven. Het winnen van de EO Wijers prijsvraag is daarbij een belangrijke steun in de rug.

Innovatie

Voortgang Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

Op 21 mei bent u in een technische briefing geïnformeerd over de stand van zaken van verschillende Europese programma's, waaronder EFRO. Het EFRO-programma 2014–2020 voor innovatie en koolstofarme economie is begin maart van dit jaar ingediend bij de Europese Commissie. Inmiddels hebben we de ambtelijke reactie van de Commissie ontvangen. De Commissie heeft, net zoals aan de andere landsdelen, een zestigtal vragen gesteld, onder andere over clustervorming bij de verschillende sectoren, regionale onderbouwing van de maatregelen koolstofarme economie en een nadere beschrijving van de gemaakte keuzes. Tot beleidsinhoudelijke wijzigingen van het EFRO-programma leiden de vragen niet. Het aangepaste programma is half september opnieuw ingediend. We hopen over twee maanden de definitieve goedkeuring van de Europese Commissie te ontvangen. Eind dit jaar kan het EFRO-loket dan worden geopend.

De Triple Helix samenwerking in de regio Foodvalley

Op 1 juli jongstleden vond de bestuurlijke bijeenkomst van de Triple Helix partners in de regio Food Valley plaats. De bijeenkomst had tot doel om een volgende stap te zetten in samenwerking. Dit zou moeten resulteren in een gezamenlijke strategische agenda waarmee de Food Valley Ambitie – om uit te groeien een topregio op gebied van innovatie – kan worden waargemaakt. Een sterkere rol van ondernemers en onderwijs past daarbij. Dit najaar zal de Triple Helix agenda worden gepresenteerd. Dan zal tevens een convenant getekend worden ter bezegeling van de samenwerking tussen de partners. Een samenvatting van de bijeenkomst kan worden gedownload van de site van de regio Foodvalley (www.regiofoodvalley.nl).

Boegbeeld topsector Life Science & Health (LSH) op bezoek bij HealthValley

De nationale topsector LSH en HealthValley verkennen de mogelijkheden tot onderlinge samenwerking. Deze verkenning stond centraal tijdens het bezoek op 20 augustus van de heer Rob van Leen – het boegbeeld van de topsector LSH en in het dagelijks leven Chief Innovation Officer bij DSM – aan HealthValley. HealthValley, dat inmiddels is gevestigd op NovioTechCampus in Nijmegen, presenteerde zich aan de topsector aan de hand van de lopende projecten, waaronder *FaceTalk*, *Rose en Robot for care*. De heer Van Leen was onder de indruk van de inspanningen en resultaten van HealthValley en gaf aan dat HealthValley zich onderscheidt in de mate waarin het MKB de aansluiting heeft gevonden bij de zorgsector. De topsector LSH is bereid zich in te spannen om deze projecten meer bekendheid te geven. Tijdens de bijeenkomst is afgesproken dat HealthValley, de topsector LSH en gedeputeerde Traag op 16 september in Den Haag verder praten om te komen tot concrete afspraken over onder anderen de inzet van gemeenschappelijke financiële instrumenten en de samenwerking bij de fieldlabs en de health deals, zoals deze in Gelderland worden ontwikkeld.

Milieu

Sluiting en overdracht nazorg stortplaats Armhoede te Lochem

Met de sluitingsbeschikking van 20 augustus jongstleden hebben wij stortplaats Armhoede te Lochem voor gesloten verklaard. Stortplaats Armhoede is de 5^e stortplaats die nu onder de verantwoordelijkheid valt van de provincie Gelderland voor de uitvoering van de nazorg. Deze nazorg wordt gefinancierd uit het nazorgfonds stortplaatsen. U wordt hierover, via het “Jaarverslag Fonds Nazorg Stortplaatsen Gelderland” binnen de controlcyclus, periodiek geïnformeerd. Attero is exploitant van meerdere stortplaatsen in Nederland, met in Gelderland Armhoede en de VAR in Wilp. Armhoede is voor Attero de 1^e stortplaats die gesloten is en voor de nazorg overgedragen wordt aan de provincie. Voor Attero een bijzonder moment, waaraan ze graag een officieel tintje wilde geven. Op 9 september is in het bijzijn van betrokkenen, omwonenden, de burgemeester van Lochem en enkele andere belangstellenden stilgestaan bij de lange en zorgvuldige voorbereidingsperiode van de sluiting en de overgang naar een hernieuwde samenwerking tussen Attero en provincie bij de uitvoering van de nazorg. Na een korte wandeling naar de top van de gesloten stortplaats heeft gedeputeerde Traag symbolisch, voor de sluiting en overdracht van de nazorg, de Gelderse vlag gehesen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mw. dr. J.W.E. Traag
lid van Gedeputeerde Staten